

๒ การพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย

หอสมุดแห่งชาติ

หนังสือชุดงานวิจัยด้านภาษาไทย อันดับที่ ๒
การพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย

สถาบันภาษาไทย

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือชุด งานวิจัยด้านภาษาไทย อันดับที่ ๒
การพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย
สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ชูติมา สัจจามันท์
รองศาสตราจารย์วรรณ บัวเกิด
รองศาสตราจารย์ธนรักษ์ ศิริสวัสดิ์
นางสาวศิริน โรจนสโรช

@ สงวนลิขสิทธิ์ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๔๓

ISBN ๙๗๔-๒๖๘-๙๖๒๘

พิมพ์ที่โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา

๓๑๔-๓๑๖ ปากซอยบ้านบาตร บำรุงเมือง ป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

นายปกรณ์ ดันสกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๔๓

๘๙๕.๙๑๐๓ กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ สถาบันภาษาไทย.

ก-ก การพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย/

ชูติมา สัจจามันท์ [และคนอื่นๆ].....

กรุงเทพฯ : สถาบันภาษาไทย, ๒๕๔๓.

๒๖๙ หน้า ; ๒๖ ซม.--

(ชุดงานวิจัยด้านภาษาไทย อันดับที่ ๒)

ISBN ๙๗๔-๒๖๘-๙๖๒๘

๑. วรรณกรรมไทยร่วมสมัย. ๒. ชูติมา สัจจามันท์.

๓. ชื่อเรื่อง. ๔. ชื่อชุด.

คำนำ

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย เป็นงานวิจัยซึ่งคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อันได้แก่ รองศาสตราจารย์ชุดิมา สัจจนันท์ รองศาสตราจารย์วรรณ บัวเกิด รองศาสตราจารย์ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์ และนางสาวศิรินโรจน์โสธ ได้จัดทำขึ้น ตามโครงการส่งเสริมและพัฒนาการใช้ภาษาไทย ของสถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้มอบทุนวิจัยทางด้านภาษาไทย ผ่านคณะกรรมการวิจัยการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ของกระทรวงศึกษาธิการ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย ซึ่งคณะผู้วิจัยได้จำแนกวรรณกรรมไทยออกเป็นประเภทต่างๆ ได้แก่ นวนิยาย เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ สารคดี หนังสือสำหรับเด็ก หนังสือเรียน ตำรา วารสาร นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือสำหรับเด็ก นอกจากจะจำแนกออกตามวัยของเด็กตั้งแต่วัยเริ่มหัดอ่าน ๓-๕ ปี วัยเด็กเล็ก ๖-๑๑ ปี วัยรุ่นตอนต้น ๑๒-๑๔ ปี แล้วยังจำแนกตามประเภทของวรรณกรรมเป็นสารคดี บันเทิงคดี และกวีนิพนธ์ด้วย และผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความวรรณกรรมประเภทต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน

ในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมแต่ละประเภท คณะผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร หนังสือและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับลักษณะของวรรณกรรม และเกณฑ์การประเมินวรรณกรรมทั้ง ๑๐ ประเภท แล้วสร้างเกณฑ์ประเมินคุณค่าวรรณกรรมแต่ละประเภทขึ้น พร้อมกับการกำหนดรูปแบบการประเมิน วิธีประเมิน คะแนนของเกณฑ์ประเมินทั้งประเด็นใหญ่และประเด็นย่อย จากนั้นจึงได้นำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญงานวรรณกรรมแต่ละประเภท เพื่อพิจารณาให้คำแนะนำ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำไปพัฒนาเกณฑ์ประเมินคุณค่าวรรณกรรมให้มีความถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

งานวรรณกรรมประเภทต่างๆ มีความสำคัญมากต่อการศึกษาของเด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ครูอาจารย์ และบุคคลทั่วไป เพราะงานวรรณกรรมให้ทั้งความรู้ ความคิด

สติปัญญา เจตคติ ค่านิยม ความจรรโลงใจ และการใช้ภาษา การพัฒนาเกณฑ์การ
ประเมินค่าวรรณกรรมไทย เป็นการพัฒนาเครื่องมือสำคัญเพื่อบุคคลเหล่านี้จะได้ใช้เป็น
หลักในการเลือกสรรและแนะนำวรรณกรรมต่างประเทศที่มีคุณค่า ใช้เป็นแนวทางในการ
ศึกษาวิเคราะห์ประเมินค่าวรรณกรรม ได้แนวคิดในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านซึ่งมี
ความสำคัญอย่างยิ่ง ในเวลาเดียวกันเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมให้แนวทางในการ
สร้างสรรค์วรรณกรรมที่มีคุณค่าด้วย

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของงานวิจัย เรื่อง
การพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย นี้ จึงได้จัดพิมพ์เผยแพร่แก่สถานศึกษา
หน่วยงานและห้องสมุดต่างๆ นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างกว้างขวางต่อไป

กรมวิชาการขอขอบคุณคณะผู้วิจัย คณะกรรมการวิจัยการศึกษา การศาสนา
และการวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ และผู้มีส่วนให้หนังสือนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีไว้
ณ โอกาสนี้

(นายอรุณ จันทวานิช)

อธิบดีกรมวิชาการ

๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๓

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย

คณะผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ชุดิมา

รองศาสตราจารย์วรรณ

รองศาสตราจารย์จันทน์

นางสาวศิริน

สัจจามนต์

บัวเกิด

ศิริสวัสดิ์

โรจนสโรช

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
คณะกรรมการวิจัยการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม
กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. ๒๕๔๒

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย.....	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๔
ขอบเขตของการวิจัย.....	๕
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	๕
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	๕
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๗
นวนิยาย.....	๗
เรื่องสั้น.....	๑๒
กวีนิพนธ์.....	๑๕
สารคดี.....	๒๐
หนังสือสำหรับเด็ก.....	๒๓
หนังสือเรียน.....	๒๗
ตำรา.....	๓๕
วารสาร.....	๔๓
หนังสือพิมพ์.....	๕๒
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมไทยแต่ละประเภท.....	๕๗
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย.....	๗๕
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๙๓
ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของวรรณกรรม แต่ละประเภท.....	๙๓

ตอนที่ ๒ สรุปข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์การประเมินค่า วรรณกรรมแต่ละประเภทจากผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ ๑.....	๙๕
ตอนที่ ๓ สรุปข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์การประเมินค่า วรรณกรรมแต่ละประเภทจากผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ ๒.....	๑๐๓

บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	๑๓๑
สรุปผลการวิจัย.....	๑๓๒
อภิปรายผลการวิจัย.....	๑๓๔
ข้อเสนอแนะ.....	๑๔๒
บรรณานุกรม.....	๑๔๗
ภาคผนวก	

๑ จดหมายขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่า วรรณกรรมไทย ครั้งที่ ๑.....	๑๖๑
๒ คำแนะนำและแบบประเมินร่างเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรม.....	๑๖๓
๓ แบบประเมินค่านวนิยาย (ครั้งที่ ๑).....	๑๖๖
๔ แบบประเมินค่าเรื่องสั้น (ครั้งที่ ๑).....	๑๗๐
๕ แบบประเมินค่ากวีนิพนธ์ (ครั้งที่ ๑).....	๑๗๓
๖ แบบประเมินค่าสารคดี (ครั้งที่ ๑).....	๑๗๖
๗ แบบประเมินค่าหนังสือสำหรับเด็ก (ครั้งที่ ๑).....	๑๗๙
๘ แบบประเมินค่าหนังสือเรียน (ครั้งที่ ๑).....	๑๘๒
๙ แบบประเมินค่าตำรา (ครั้งที่ ๑).....	๑๘๖
๑๐ แบบประเมินค่าวารสารวิชาการ (ครั้งที่ ๑).....	๑๙๐
๑๑ แบบประเมินค่านิตยสาร (ครั้งที่ ๑).....	๑๙๓
๑๒ แบบประเมินค่าหนังสือพิมพ์ (ครั้งที่ ๑).....	๑๙๖
๑๓ จดหมายขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่า วรรณกรรมไทย ครั้งที่ ๒.....	๑๙๙
๑๔ แบบประเมินค่านวนิยาย (ครั้งที่ ๒).....	๒๐๑
๑๕ แบบประเมินค่าเรื่องสั้น (ครั้งที่ ๒).....	๒๐๔

๑๖ แบบประเมินค่ากวีนิพนธ์ (ครั้งที่ ๒).....	๒๐๘
๑๗ แบบประเมินค่าสารคดี (ครั้งที่ ๒).....	๒๑๑
๑๘ แบบประเมินค่าหนังสือสำหรับเด็ก (ครั้งที่ ๒).....	๒๑๔
๑๙ แบบประเมินค่าหนังสือเรียน (ครั้งที่ ๒).....	๒๓๕
๒๐ แบบประเมินค่าตำรา (ครั้งที่ ๒).....	๒๔๑
๒๑ แบบประเมินค่าวารสารวิชาการ (ครั้งที่ ๒).....	๒๔๔
๒๒ แบบประเมินค่านิตยสาร (ครั้งที่ ๒).....	๒๔๗
๒๓ แบบประเมินค่าหนังสือพิมพ์ (ครั้งที่ ๒).....	๒๕๐
๒๔ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเกณฑ์การประเมินค่านวนิยาย และเรื่องสั้น.....	๒๕๓
๒๕ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเกณฑ์การประเมินค่ากวีนิพนธ์.....	๒๕๕
๒๖ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเกณฑ์การประเมินค่าสารคดี.....	๒๕๗
๒๗ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเกณฑ์การประเมินค่าหนังสือ สำหรับเด็ก.....	๒๕๙
๒๘ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเกณฑ์การประเมินค่าหนังสือเรียน.....	๒๖๒
๒๙ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเกณฑ์การประเมินค่าตำรา และวารสารวิชาการ.....	๒๖๔
๓๐ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเกณฑ์การประเมินค่านิตยสาร และหนังสือพิมพ์.....	๒๖๕
แนะนำผู้วิจัย.....	๒๖๗

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องรายงานการวิจัย : การพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย

คณะผู้วิจัย : รองศาสตราจารย์ชุตินันท์
รองศาสตราจารย์วรรณ บัวเกิด
รองศาสตราจารย์ธนรักษ์ ศิริสวัสดิ์
นางสาวศริน โรจนโสโร

พ.ศ.

๒๕๕๒

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย โดย
จำแนกเป็น นวนิยาย เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ สารคดี หนังสือสำหรับเด็ก หนังสือเรียน ตำรา
วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ วิธีดำเนินการวิจัยใช้การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่างเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย ก่อนนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจ
ความสอดคล้องของเกณฑ์พร้อมให้ข้อเสนอแนะ และจัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิอีกกลุ่มหนึ่ง
ระดมความคิดเห็น ปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทยแต่ละ
ประเภท ซึ่งครอบคลุมประเด็นหลักและประเด็นย่อยแตกต่างกันไปตามประเภทของวรรณกรรม
นอกจากนี้ยังกำหนดคะแนนเต็มของประเด็นหลัก ประเด็นย่อยและคะแนนรวมของวรรณกรรม
แต่ละประเภท เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินค่าวรรณกรรม เกณฑ์การประเมินที่พัฒนา
ขึ้นนี้มีประเด็นในการประเมินคล้ายคลึงกันตามลักษณะของวรรณกรรม เช่น นวนิยาย
เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ หนังสือเรียน ตำรา วารสารวิชาการ

Research title : The Development of Criterias for the Evaluation of Thai Literature

Researchers : Associate Professor Chutima Sacchanand
Associate Professor Wanna Buagerd
Associate Professor Tanarat Sirisawadi
Miss Sirin Rojanasaroj

Year : 1999

Abstract

The objectives of this research are to develop criteria for the evaluation of Thai literature, classified into fiction, non-fiction, prose, children's literature, textbooks, journals/magazines and newspapers. Documentary research was used to form the draft criteria and then sent to a group of experts for comments. Meetings of the experts were arranged to form the which covered major and minor items for the evaluation of different types of Thai literature. Besides, the total points of major and minor items for each type of literature are prepared to be guidelines for the evaluation of Thai literature. The criteria which were developed were similar according to types of literature, such as novels, short stories and prose ; textbooks and academic journals.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ดังรายชื่อปรากฏในภาคผนวกที่กรุณาสละเวลาให้ความรู้ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทำให้สามารถพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทยประเภทต่างๆ ได้สำเร็จ คณะผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณคณะกรรมการวิจัยการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ขอขอบคุณอาจารย์ลำอาง สีหาพงษ์ แห่งกรมวิชาการ ผู้ประสานงานการวิจัยนี้ ขอขอบคุณบรรณารักษ์สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่อำนวยความสะดวกในการค้นหาข้อมูล และนางสงวนวรรณ กิจเมฆ ผู้จัดพิมพ์งานวิจัย และช่วยในกระบวนการด้านธุรการ และอีกหลายๆ ท่าน ที่มีได้ออกนามไว้ ณ ที่นี้ ด้วยความขอบคุณ และระลึกถึงน้ำใจยิ่ง

คณะผู้วิจัย

บทที่ ๑

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

วรรณกรรมเป็นบันทึกความรู้ ความคิด ประสบการณ์ของมนุษย์ สืบทอดและสร้างความเชื่อมต่อของสังคม เป็น “กระจก” สะท้อนให้เห็นภาพชีวิตความเป็นอยู่ สังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนทรรคนะ ความเชื่อ ของผู้คนในสังคม วรรณกรรมเป็นผลิตผลของสังคมและมีอิทธิพลต่อสังคม นักเขียนเป็นบุคคลในสังคมย่อมได้รับอิทธิพลจากสังคมซึ่งกำหนดแนวคิด โลกทัศน์ของนักเรียน ขณะเดียวกันวรรณกรรมและนักเขียนก็มีอิทธิพลกำหนดความเป็นไปในสังคมหรือเปลี่ยนแปลงสังคม วรรณกรรมที่ดี มีคุณค่า ย่อมสามารถสร้างสรรค์ ชี้นำการเปลี่ยนแปลงสังคมไปในทางที่ดีอันจะช่วยพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้เติบโตเป็นพลเมืองที่ดี ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และพัฒนาสังคม

สังคมไทยปัจจุบันอยู่ในยุคข้อมูลข่าวสาร ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี และวิทยาการในสาขาวิชาต่างๆ โดยเฉพาะเทคโนโลยีการพิมพ์ทำให้มีการสร้างสรรค์และจัดพิมพ์วรรณกรรมหลากหลายรูปแบบออกเผยแพร่เป็นจำนวนมาก หลากหลายประเภท เพื่อสนองวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายต่างๆ กัน ทั้งดีและไม่ดีปะปนกัน ทำให้เกิดปัญหาในการเลือกอ่าน เพราะการอ่านวรรณกรรมที่ไม่มีคุณค่า นอกจากจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อมาอ่านแล้ว ยังเสียเวลาอ่านไม่ได้รับประโยชน์และอาจได้รับสิ่งที่เป็น “พิษ” โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก เยาวชนหรือประชาชนที่ไม่สามารถวิเคราะห์ วินิจฉัยสารได้อย่างมีวิจารณญาณ เป็นการปลูกฝังความรู้ ความคิดที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งเป็นอันตรายต่อตัวผู้อ่านและสังคม ในการนี้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่างตระหนักถึงความสำคัญของวรรณกรรมที่มีคุณค่า จึงพยายามส่งเสริมให้มีการผลิตวรรณกรรมที่ดี โดยการจัดประกวดวรรณกรรมที่ดีและมอบรางวัลวรรณกรรมให้

การยกย่องวรรณกรรมที่ดีมีมาแล้วแต่ในอดีต มีบันทึกว่าในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโบราณคดีสโมสรขึ้น เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๐ (ร.ศ. ๑๒๖) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการประพันธ์ การศึกษา ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี งานสำคัญของโบราณคดีสโมสรที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการประพันธ์คือร่วมพิจารณาเลือกสรรหนังสือที่แต่งดี ทั้งหนังสือเก่าและหนังสือที่แต่งขึ้นใหม่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานดวงตราประจำโบราณคดีสโมสร “พระราชลัญจกรมังกรคาบแก้ว” ประทับไว้เป็นสำคัญในหนังสือที่ได้รับการคัดเลือกว่าแต่งดีและจัดพิมพ์ขึ้นด้วยความเห็นชอบของโบราณคดีสโมสร

สมัยต่อมามีการทำนุบำรุงวงการวรรณกรรมมาโดยตลอด ดังปรากฏว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งวรรณคดีสโมสรเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๗ งานสำคัญของวรรณคดีสโมสรคือพิจารณายกย่องหนังสือไทยเล่มที่แต่งดีว่าเล่มใดเป็นยอดหนังสือในประเภทนั้น ๆ โดยมีคณะกรรมการคณะหนึ่งมีหน้าที่ตรวจคัดเลือกหนังสือที่แต่งดี เมื่อได้รับพระบรมราชานุญาตให้ประทับตราพระราชลัญจกรรูปพระคเณศไว้ข้างหน้าหนังสือเป็นสำคัญ และมีรางวัลพระราชทานด้วย

สมัยรัชกาลที่ ๗ มีการจัดตั้งราชบัณฑิตยสถานเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ โดยมีกิจกรรมสำคัญประการหนึ่งคือ การประกวดแต่งหนังสือสอนพระพุทธศาสนาแก่เด็ก ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๑ ตามพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้แสดงความสามารถและเขียนหนังสือทางพุทธศาสนาสำหรับเด็กมากขึ้น ให้เด็กมีหนังสือพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับวัยสำหรับอ่านและสามารถทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง ปลุกใจให้เด็กเกิดความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเพื่อจัดพิมพ์พระราชทานในงานพระราชกุศลวิสาขบูชาเป็นประจำทุกปี การประกวดและมอบรางวัลนี้ยังคงดำเนินการอยู่จนถึงปัจจุบัน

ในรัชสมัยปัจจุบัน กิจการทางวรรณกรรมได้รับการส่งเสริมในวงกว้าง กล่าวคือนอกจากภาคราชการแล้ว ภาคเอกชนไม่ว่าจะเป็นองค์กร สถาบัน สมาคม ต่างสนใจให้การส่งเสริมวรรณกรรมดีให้ปรากฏด้วยการจัดประกวดวรรณกรรมเพื่อรับรางวัลในโอกาสต่าง ๆ รางวัลวรรณกรรมเหล่านี้บางรางวัลจัดสืบต่อเป็นประจำ บางรางวัลจัดเฉพาะเป็นครั้งคราว หรือเคยจัดในอดีตและยุติการดำเนินการไปแล้ว เช่น รางวัลหนังสือดีขององค์การยูเนสโก รางวัลวรรณกรรมขององค์การ ส.ป.อ. การประกวดวรรณกรรมไทยของธนาคาร

กรุงเทพ จำกัด รางวัลเคนเนดีทางวรรณคดี ของมูลนิธิจอห์น เอฟ. เคนเนดี แห่งประเทศไทย รางวัลของคณะกรรมการสวัสดิการเด็ก สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ รางวัลของสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ รางวัลมูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป รางวัลวรรณกรรมไทยบัวหลวงของธนาคารกรุงเทพ จำกัด รางวัลวรรณกรรมอาเซียน รางวัลกองทุนอนุสรณ์ จอห์น เอ. เอकिन รางวัลวรรณกรรมเยาวชน ว.ณ. ประมวญมารค ของมูลนิธิวิภาวดีรังสิต เป็นต้น

การจัดประกวดเพื่อมอบรางวัลให้กับวรรณกรรมที่ดีซึ่งมีการจัดดำเนินการในระดับชาติต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน และได้รับความสนใจอย่างแพร่หลาย ได้แก่ รางวัลการประกวดหนังสือดีเด่นประจำปีของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๑๕-ปัจจุบัน) รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนหรือรางวัลซีไรต์ (พ.ศ. ๒๕๒๒-ปัจจุบัน) รางวัลสัอมวลชนดีเด่นเพื่อเยาวชน (พ.ศ. ๒๕๒๓-ปัจจุบัน) ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ

การประกวดหนังสือดีเด่นประจำปีในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๕ เพื่อเป็นกิจกรรมหนึ่งในการเฉลิมฉลองปีหนังสือสากล พ.ศ. ๒๕๑๕ ขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ในส่วนประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการได้รับผิดชอบการดำเนินการ โดยจัดกิจกรรมสำคัญคืองานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ และการประกวดหนังสือดีเด่น มีการมอบรางวัลดีเด่นและรางวัลชมเชยแก่หนังสือภาษาไทยที่พิมพ์ในประเทศไทยในรอบปีเพื่อมอบรางวัลให้ในปีถัดไป จำแนกประเภทเป็นหนังสือสารคดี นวนิยายและกวีนิพนธ์รวมเรื่องสั้น หนังสือสำหรับเด็กเริ่มหัดอ่าน (อายุ ๓-๕ ปี) หนังสือสำหรับเด็กเล็ก (อายุ ๖-๑๑ ปี) หนังสือสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น (อายุ ๑๒-๑๕ ปี) หนังสือการ์ตูน หนังสือสวยงาม (หนังสือสวยงามทั่วไปและหนังสือสวยงามสำหรับเด็ก)

รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนหรือรางวัลซีไรต์ (Southeast Asia Award-S.E.A. Write) เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๒ ประเทศไทยโดยบริษัทการบินไทย จำกัด และโรงแรมโอเรียนเต็ล ได้ร่วมกันจัดตั้งรางวัลวรรณกรรมดีเด่นสำหรับนักเขียนในกลุ่มประเทศอาเซียน ๕ ประเทศ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซียและไทย โดยมีเจตนารมณ์เพื่อส่งเสริมนักเขียนในกลุ่มประเทศอาเซียน และเผยแพร่วัฒนธรรมทางวรรณกรรมของภูมิภาคนี้ ต่อมากลุ่มองค์กรเอกชนอื่นๆ เช่น บริษัทอิตัลไทย มูลนิธิเอเชีย ได้ร่วมให้การสนับสนุนรางวัลด้วยการพิจารณารางวัลให้เป็น

สิทธิขาดของแต่ละประเทศที่จะพิจารณาคัดเลือกนักเขียนที่สมควรได้รับรางวัลในส่วนประเทศไทย สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ร่วมกับสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทยเป็นคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกวรรณกรรมไทยเพื่อรับรางวัล โดยกำหนดประเภทของวรรณกรรมคือ กวีนิพนธ์ นวนิยาย เรื่องสั้น และบทละคร และกำหนดคุณสมบัติของงานวรรณกรรมว่าเป็นงานเขียนภาษาไทยที่เป็นงานริเริ่มของผู้เขียนเอง มีชิ้นงานแปล-แปลงจากผู้อื่น ผู้เขียนยังมีชีวิตอยู่ขณะส่งงานเข้าประกวด เป็นงานที่พิมพ์เผยแพร่เป็นเล่มย้อนหลังไม่เกิน ๕ ปี งานที่เคยได้รับรางวัลวรรณกรรมอื่นใดในประเทศมาแล้วก็สามารถส่งเข้าประกวดได้

รางวัลสื่อมวลชนดีเด่นเพื่อเยาวชน ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (สยช.) เริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยจัดให้มีพิธีประกาศเกียรติคุณสดุดีผู้ผลิตผลงานหรือกิจกรรมดีเด่นเพื่อเยาวชน โดยพิจารณาจากสาขาสื่อมวลชน สาขาต่างๆ และสถานีวิทย์โทรทัศน์ที่ให้การสนับสนุนรายการสำหรับเยาวชน วารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือ หนังสือการ์ตูน

การประกวดวรรณกรรมและรางวัลวรรณกรรมต่าง ๆ นับว่ามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้มีการผลิตวรรณกรรมที่ดี ช่วยเลือกสรรวรรณกรรมดีให้กับผู้อ่านและยกระดับมาตรฐานวรรณกรรมไทยด้วย คณะผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า การได้มาซึ่งวรรณกรรมไทยที่มีคุณค่า เพื่อการยกย่องให้ได้รับรางวัลหรือประกาศเกียรติคุณ จำต้องมีการประเมินคุณค่าผู้อ่าน ครู อาจารย์ บรรณารักษ์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับวรรณกรรมและการอ่านจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทยเพื่อได้รับประโยชน์จากวรรณกรรมที่ดี จึงสนใจศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย อันจะเป็นแนวทางแก่ผู้อ่านครู อาจารย์ บรรณารักษ์ ในการเลือกสรรวรรณกรรมที่ดี การแนะแนวการอ่าน และการใช้ประโยชน์ รวมถึงกำหนดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการเลือกสรรและประเมินค่าวรรณกรรมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ครอบคลุมการศึกษาและพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย โดยอิงจากประเภทของวรรณกรรมที่มีการประเมินค่าตัดสินให้รางวัลในแวดวงวรรณกรรมไทย ซึ่งอาจจำแนกได้ดังนี้

- ๑) จำแนกตามการนำเสนอ ได้แก่ นวนิยาย เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ สารคดี
- ๒) จำแนกตามจุดมุ่งหมายของการนำไปใช้ ได้แก่ หนังสือสำหรับเด็ก หนังสือเรียน ตำรา
- ๓) จำแนกตามลักษณะสำคัญ ได้แก่ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทยจะอำนวยความสะดวกอย่างยิ่ง ดังนี้

๑. หน่วยงานโดยเฉพาะหน่วยงานที่มีหน้าที่ผลิต สร้างสรรค์ ส่งเสริมและเผยแพร่วรรณกรรมได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการประเมินค่าวรรณกรรม รวมทั้งการผลิตการจัดพิมพ์วรรณกรรมที่ดีเผยแพร่ให้กว้างขวาง เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน สังคมและประเทศชาติในวงกว้าง
๒. บุคคลทั่วไปนำไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกสรรวรรณกรรมที่ดีอันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองในการพัฒนาการศึกษา อาชีพ และคุณภาพชีวิต
๓. ครู อาจารย์ ใช้เป็นแนวทางในการประเมินค่าและแนะนำการอ่านวรรณกรรมไทยแก่ผู้เรียน
๔. บรรณารักษ์ใช้เป็นแนวทางในการประเมินค่าเพื่อคัดเลือกและจัดหาวรรณกรรมไทยที่ดีเข้าห้องสมุด
๕. นักวิชาการ นักวิจัย นิสิตนักศึกษา ที่ศึกษาวิชาภาษาไทยและบรรณารักษศาสตร์ ได้ใช้เป็นแนวทางการศึกษา ค้นคว้า วิจัยต่อไป
๖. สังคมไทยโดยรวมจะมีการผลิตวรรณกรรมที่ดีเพิ่มมากขึ้นเพราะได้มีการส่งเสริมเชิดชูเกียรติ เป็นกำลังใจแก่ผู้สร้างสรรค์วรรณกรรมที่มีคุณค่า

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

วรรณกรรม ความหมายของวรรณกรรมในงานวิจัยนี้ จะครอบคลุมวรรณกรรมประเภทนวนิยาย เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ สารคดี หนังสือสำหรับเด็ก หนังสือเรียน ตำรา วารสารวิชาการ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

นวนิยาย หมายถึง งานเขียนซึ่งมีการผูกเรื่องให้สมจริง แสดงเหตุการณ์ พฤติกรรมของตัวละคร จำลองจากชีวิตจริงของมนุษย์ในสังคม แต่ใช้กลวิธีการแต่งให้ผู้อ่านเห็นวามสมมติขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านเป็นสำคัญ

เรื่องสั้น หมายถึง งานเขียนที่มีลักษณะคล้ายนวนิยายแตกต่างกันที่ความยาว มีโครงเรื่องและแก่นเรื่องเพียงเรื่องเดียว แม้จะมีเหตุการณ์ที่ดำเนินติดต่อกันอย่างสลับซับซ้อน

กวีนิพนธ์ หมายถึง งานเขียนที่ร้อยเรียงโดยมีฉันทลักษณ์หรือลักษณะบังคับของคำประพันธ์

สารคดี หมายถึง งานเขียนที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอสาระที่เป็นจริง เพื่อให้ผู้อ่านได้ความรู้หรือความคิด มีวิธีการเสนอเรื่องให้เกิดความบันเทิงหรือความประทับใจ

หนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง งานเขียนที่มีจุดมุ่งหมายให้เด็กแต่ละช่วงวัยอ่าน และเป็นหนังสือดีมีคุณค่าในการพัฒนาจินตนาการ สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคม ช่วยให้เด็กได้รับความเพลิดเพลินและเป็นแบบอย่างที่ดี

หนังสือเรียน หมายถึง งานเขียนทางวิชาการที่มีเนื้อหาสาระตรงตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อใช้ในการเรียนการสอนระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา

ตำรา หมายถึง งานเขียนทางวิชาการ ครอบคลุมเนื้อหาสาระวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือส่วนหนึ่งของวิชา ซึ่งมีเนื้อหาวิชาเฉพาะตามหลักสูตรของสถาบันระดับอุดมศึกษา เรียบเรียงอย่างมีระบบและจัดทำเป็นรูปเล่ม

วารสารวิชาการ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่นำเสนองานเขียนทางวิชาการในรูปแบบบทความ มีกำหนดออกแน่นอน อาจเป็นรายเดือน ราย ๒ เดือน ราย ๓ เดือน ราย ๔ เดือน มุ่งให้ความรู้ ความก้าวหน้าทางวิชาการเฉพาะด้าน

นิตยสาร หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่นำเสนองานเขียนในรูปแบบสารคดี นวนิยาย เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ และเกร็ดความรู้ มีกำหนดออกที่แน่นอน เช่น รายสัปดาห์ รายปักษ์ มุ่งเสนอสาระ ความรู้ทั่วไปและความบันเทิงสำหรับผู้อ่านทั่วไป

หนังสือพิมพ์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่นำเสนอข่าวและเนื้อหาสาระที่หลากหลายในรูปแบบบทความ คอลัมน์ประจำ คอลัมน์ทั่วไป เกร็ดความรู้ สารคดี กวีนิพนธ์ โดยทั่วไปมีกำหนดออกรายวัน

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำเสนอวรรณกรรมไทยแต่ละประเภท โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับความหมาย ลักษณะ เกณฑ์การประเมินค่าและพิจารณาตัดสินรางวัล ต่อจากนั้นจึงนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินค่าวรรณกรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. นวนิยาย

๑.๑ ความหมายของนวนิยาย

มีผู้ให้ความหมายของนวนิยายในทำนองเดียวกันดังนี้

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (๒๕๒๒ : ๑๑๓) ได้อธิบายความหมายของนวนิยายว่าธรรมชาติของนวนิยายนั้น อย่างที่หนึ่งถือเป็นเรื่องแต่งมีตัวละคร มักใช้กลวิธีที่ทำให้ผู้อ่านแลเห็นได้ง่ายว่าไม่ใช่เรื่องจริง เป็นเรื่องสมมติ แม้จะแต่งเรื่องของบุคคลที่มีชีวิตอยู่จริง ๆ ก็จะทำให้คนอ่านรู้ว่าไม่ได้เขียนเรื่องจริง

ม.ล.ศุย์ ชุมสาย (๒๕๑๖ : ๑๐๕) ได้สรุปความหมายของนวนิยายว่านวนิยายคือบทประพันธ์ที่รายงานถึงการกระทำของบุคคลต่าง ๆ อย่างละเอียดและมากพอที่จะลองให้เห็นว่าเป็นสัจจะ และดังนั้นเราจะใช้คำว่า realistic หรือสมจริง ว่าเป็นลักษณะอันสำคัญยิ่งของนวนิยาย

จากความหมายของนวนิยายดังกล่าว อาจประมวลได้ว่า นวนิยายคืองานเขียนที่มีการผูกเรื่องให้สมจริง แสดงเหตุการณ์พฤติกรรมของตัวละครจำลองจากชีวิตจริงของมนุษย์ในสังคม แต่ใช้กลวิธีการแต่งให้ผู้อ่านเห็นว่าสมมติขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านเป็นประการสำคัญ

๑.๒ ลักษณะของนวนิยาย

การอธิบายลักษณะของนวนิยายเป็นการแยกแยะส่วนประกอบของนวนิยาย โดยละเอียด ได้แก่ โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง แก่นเรื่อง ฉาก ตัวละคร บทสนทนา กลวิธีการแต่งและท่วงทำนองในการแต่ง มีผู้เสนอแนวทางในการแยกแยะส่วนประกอบของนวนิยายไว้หลายท่าน อาทิ วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (๒๕๑๙) รัญจวน อินทรกำแหง (๒๕๒๑) กุหลาบ มลลิกะมาส (๒๕๒๒) บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (๒๕๒๒) สามารถสรุปได้ดังนี้

๑) โครงเรื่อง พิจารณาจากเหตุการณ์ในเรื่องสัมพันธ์อย่างมีเอกภาพ มีรายละเอียดเท่าที่จำเป็น โครงเรื่องย่อต้องมีความสัมพันธ์และสนับสนุนโครงเรื่องใหญ่ให้สมบูรณ์ในลักษณะที่แตกต่างหรือเป็นคู่ขนานกัน

๒) เนื้อเรื่อง พิจารณาจาก วิธีการเปิดปิดเรื่องน่าสนใจ การลำดับเรื่องราวตามลำดับ การสร้างความขัดแย้งหรือปัญหาเพื่อให้ผู้อ่านกระตือรือร้นที่จะรู้เรื่องต่อไป การคลี่คลายปัญหาเป็นไปอย่างมีเหตุผลและลำดับขั้นตอนที่เหมาะสม การใช้เหตุบังเอิญหรือเหตุเหนือวิสัย เป็นไปอย่างเหมาะสมเพื่อให้การดำเนินเรื่องราบรื่นและเรื่องราวที่สร้างขึ้นช่วยชี้แนะให้ผู้อ่านเห็นโลกหรือสังคมกว้างขึ้น

๓) แก่นเรื่อง พิจารณาจาก การแสดงแนวคิดที่ชัดเจน ความเป็นไปได้ของแนวคิด แก่นของเรื่องเป็นการสร้างสรรค์

๔) ฉาก พิจารณาจาก ความสอดคล้องของฉากและเหตุการณ์ในเรื่อง ฉากช่วยให้มองเห็นลักษณะตัวละครชัดเจน ฉากมีผลต่ออารมณ์ผู้อ่าน ฉากมีความเหมาะสมด้านรายละเอียด

๕) ตัวละคร พิจารณาจาก บุคลิกภาพของตัวละครมีความสมจริง ชื่อตัวละครเหมาะสมกับบทบาทและลักษณะนิสัยตัวละคร สภาพจิตใจและความรู้สึกของตัวละครเหมือนมนุษย์ทั่วไป

๖) บทสนทนา พิจารณาจาก บทสนทนาช่วยให้การดำเนินเรื่องรวดเร็ว แทนการบรรยาย บทสนทนาสอดคล้องกับลักษณะนิสัยตัวละคร ภาษาที่ใช้ในบทสนทนา มีความสมจริง

๗) กลวิธีการแต่ง พิจารณาจาก วิธีการเล่าเรื่อง วิธีการดำเนินเรื่อง การผูกเรื่องให้น่าสนใจ การจบเรื่องอย่างประทับใจ

๘) ท่วงทำนองการแต่ง พิจารณาจาก การเลือกใช้คำ การใช้สำนวนโวหารในการแต่ง

นอกจากนี้ **สิทธา พินิจภูวดล (๒๕๒๔ : ๙๕)** ยังได้เสนอแนวทางการพิจารณานวนิยายในด้านคุณค่าต่อสังคม ซึ่งวิเคราะห์จากแก่นเรื่องและตัวละครของผู้แต่ง ลักษณะของแนวคิดที่สร้างสรรค์และสนับสนุนสังคม มี ๕ ประการ คือ

๑) ยอมรับข้อบกพร่องของสังคมและพยายามเสนอแนวทางปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น

๒) ยอมรับความไม่เสมอภาคของสังคม โดยถือว่าเป็นเรื่องทั่วไปในธรรมชาติ และไม่แสวงหาความเสมอภาคโดยไม่จำเป็น

๓) ไม่ทำลายล้างอารยธรรมในสังคมซึ่งสะสมเป็นเวลานาน อันได้แก่ อารยธรรมทางศิลปะ วรรณคดี และวิทยาศาสตร์

๔) พยายามเข้าใจพฤติกรรมของคนในสังคมทั้งส่วนดีและส่วนที่บกพร่อง

๕) สร้างสรรค์สังคมในแนวทางแห่งความประณีต งดงาม สุภาพ ตามแนวคิดแบบคลาสสิก และธรรมเนียม

๑.๓ เกณฑ์การประเมินค่าและพิจารณาตัดสินรางวัลนวนิยาย

๑.๓.๑ เกณฑ์การประเมินค่านวนิยาย

การประเมินค่า เป็นขั้นตอนหนึ่งของการวิจารณ์วรรณกรรม **กุหลาบ มลลิกะมาส (๒๕๒๒ : ๑๒)** กล่าวว่า การวิจารณ์วรรณกรรมคือการให้บรรดาธิบายในแง่ต่าง ๆ เกี่ยวกับลักษณะของวรรณกรรมที่นำมาวิจารณ์ พร้อมทั้งประเมินค่าวรรณกรรมนั้น โดยใช้เกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งอย่างไม่มีอคติ มีผู้เสนอแนะแนวทางในการวิจารณ์วรรณกรรมในประเด็นที่คล้ายคลึงกันดังนี้

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (๒๕๑๔ : ๒๕-๓๒) กล่าวว่า การวิจารณ์นวนิยายอาจพิจารณาตามหัวข้อต่อไปนี้คือ โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง แนวคิด ตัวละคร จาก ทรรศนะหรือปรัชญาของผู้แต่ง สำนวนภาษา และคุณค่าของนวนิยาย เช่นเดียวกับ **เจือ สตะเวทิน (๒๕๑๔ : ๑๓๔)** ได้ให้ข้อคิดในการวิจารณ์นวนิยายว่า ใช้หลักการวิจารณ์ทั่วไปคือ ความคิดของเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร จาก บทสนทนา ท่วงทำนองเขียนของผู้แต่ง และผลต่อสังคมหรือผู้อ่าน ส่วน **กุหลาบ มลลิกะมาส (ม.ป.ป. : ๔๐-๔๑)** ได้ให้แนวทางในการวิจารณ์นวนิยายตามหัวข้อต่อไปนี้คือ โครงเรื่อง และเหตุการณ์ในเรื่อง ตัวละครในเรื่อง เวลาและสถานที่ ทรรศนะอันเป็นสาระของเรื่อง เทคนิคในการแต่ง สไตล์และหางเสียง

วิภา กงกะนันท์ (๒๕๒๒ : ๙) ได้อธิบายว่าการวิเคราะห์วรรณกรรม จะต้องแยกแยะส่วนประกอบที่สำคัญและสัมพันธ์กันสามส่วน จะขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ คือ ภาษา รูปแบบ และเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วย เรื่องราว ทักษะของผู้เขียน ตัวละคร จาก และวิทย์ ทิวะศรียานนท์ (๒๕๓๑ : ๕๙) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบของนวนิยายในส่วน ของเนื้อหาไว้เหมือนกันว่ามี โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา และโลกทัศน์

นอกจากนี้ รื่นฤทัย สัจจพันธ์ (๒๕๒๖ : ๕๙-๖๒) และธวัช ปุณโณทก (๒๕๒๗ : ๑๐๕-๑๑๐) ได้ให้แนวทางการวิจารณ์และประเมินค่านวนิยายว่า การพิจารณาในส่วนของเนื้อเรื่อง ศิลปะการแต่ง และผลสะท้อนจากการอ่าน เนื้อเรื่อง นั้นควรพิจารณาในแง่ความสมจริงโดยแยกแยะงานเขียนออกเป็นส่วนๆ เช่น โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร และจาก ศิลปะการแต่งควรพิจารณาในแง่กลวิธีดำเนินเรื่อง แนวคิด ของเรื่องและสำนวนภาษา ส่วนผลสะท้อนจากการอ่านควรพิจารณาในแง่ความเพลิดเพลิน ทางอารมณ์และความประเทืองปัญญา

วอลเตอร์ เจ เดอแมร์ดอง (Mardaunt ๑๙๖๕ : ๒๑๖) ได้เสนอแนะแนวทางในการวิจารณ์นวนิยายว่า คือการตอบคำถามเกี่ยวกับโครงเรื่องและโครงสร้าง กลวิธีในการเล่าเรื่อง แก่นเรื่องและจุดมุ่งหมาย การสร้างตัวละคร แรงจูงใจ จาก ส่วน เฮเลน อี เฮนส์ (Hanes ๑๙๖๓ : ๒๔๗-๒๕๒) ได้กล่าวว่า สิ่งสำคัญในการวิจารณ์ นวนิยาย ได้แก่ แก่นของเรื่อง เนื้อหา โครงเรื่อง ฉากและช่วงเวลา การสร้างตัวละคร โครงสร้าง รูปแบบและประเภท กลวิธีในการแต่ง และสาระสำคัญ

๑.๓.๒ เกณฑ์การพิจารณาคัดสินรางวัลนวนิยาย

องค์กรหลายแห่งได้สนับสนุนวรรณกรรมไทย และให้กำลังใจนักเขียน เพื่อตั้งใจผลิตงานที่มีคุณภาพ โดยให้รางวัลวรรณกรรมต่างๆ รวมทั้งนวนิยาย ดังเช่น รางวัลวรรณกรรมของ ส.ป.อ. รางวัลหนังสือดีเด่นประจำปีของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือ แห่งชาติ รางวัลหนังสือสำหรับเด็กของสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทยฯ รางวัล ซีไรต์ รางวัลวรรณกรรมไทยบัวหลวง

รางวัลต่างๆ เหล่านี้ได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณานวนิยายประมวล ได้ดังนี้

รางวัลวรรณกรรมของ ส.ป.อ. เกณฑ์ของคณะกรรมการคัดเลือก คือ

๑) แก่นของเรื่อง ในข้อนี้ให้รวมถึงการที่ผู้ประพันธ์ได้เสนอเค้าโครงเรื่องได้แนบเนียนสอดคล้องกับแก่นของเรื่องที่ผู้ประพันธ์ต้องการเสนอด้วยหรือไม่

๒) เทคนิคหรือกลวิธีการเขียน พิจารณาในรายละเอียดดังนี้

๒.๑) การนำเรื่องเสนอ ราบรื่น สมจริงและสอดคล้องกับแก่นของเรื่อง

๒.๒) การนำเสนอตัวละคร เหมาะสมแก่เรื่องหรือไม่ บทบาทของตัวละครเหมาะสมแก่ฐานะและความสำคัญของเรื่องหรือไม่

๒.๓) การใช้ภาษาหรือโวหาร

๒.๔) การสร้างฉากและเหตุการณ์

๓) คุณค่าอื่น ๆ

๔) ข้อบกพร่องถ้ามี

รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน หรือรางวัลซีไรต์
เกณฑ์ของคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกและตัดสินอยู่ในกรอบการพิจารณาดังนี้

๑) ต้องเป็นงานริเริ่มของผู้เขียนเอง มิใช่งานแปลจากผู้อื่น

๒) ต้องเป็นงานที่สัมพันธ์กับชาติ หรือภูมิภาคที่สร้างสรรค์มีภูมิสำเนา

๓) ต้องเป็นเรื่องแต่งหรือสร้างสรรค์ในรูปแบบไหนก็ได้ เรื่องแต่งหรือเรื่องสร้างสรรค์ หมายความว่า นวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร และกวีนิพนธ์

๔) ต้องเป็นงานที่ดีพร้อมในช่วงเวลา ๕ ปี นับจากปีที่ทางการเลือกสรรเป็นเกณฑ์

๕) ผลงานที่เคยได้รับรางวัลใด ๆ ภายในประเทศของตน ก็คงมีสิทธิ์ได้รับการเลือกสรร

๖) ผลงานจะเขียนเป็นภาษาใดก็ได้ที่ใช้ในขอบเขตของประเทศตน

๗) ผู้สร้างสรรค์มีส่วนหรือช่วยพัฒนาวัฒนธรรมและวรรณกรรมของประเทศตนจากงานเขียนของตน

การประกวดหนังสือดีเด่นประจำปี ของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ เกณฑ์การพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกการประกวดหนังสือดีเด่นพิจารณาในด้านเนื้อเรื่อง วรรณศิลป์ และสารประโยชน์ (คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ๒๕๓๙ : ๙)

๒. เรื่องสั้น

๒.๑ ความหมายของเรื่องสั้น

ความหมายของเรื่องสั้นนั้นได้มีผู้ให้ไว้หลากหลายดังนี้

เจือ สตะเวทิน (๒๕๑๐ : ๑) ให้คำจำกัดความว่า วิกฤตการณ์ชุดหนึ่ง มีความสัมพันธ์สืบเนื่องกันและนำไปสู่จุดสุดยอดอย่างหนึ่ง

เปลื้อง ณ นคร (๒๕๑๑ : ๒๒) อธิบายความหมายว่า เรื่องประเภทบันเทิงคดี ซึ่งแสดงว่าไม่ใช่เรื่องจริงเป็นเรื่องสมมติ แต่ผู้อ่านหรือผู้เขียนก็ต้องนึกเสมอว่าเป็นเรื่องจริง เพราะเนื้อหาของเรื่องได้มาจากชีวิตจริง ๆ นั่นเอง

บรานช์ คอลทอน (Blanche Colton อ้างถึงใน เปลื้อง ณ นคร ๒๕๑๑ : ๗๒) ให้ความหมายว่า นิยายอันประกอบด้วยศิลปะ ลักษณะแสดงเรื่องของตัวละครอัน ตกอยู่ในสภาพแห่งความยากลำบากแล้วต่อสู้หรือแก้ไขวิกฤตการณ์อันนั้น จนบรรลุผลที่สุด อย่างใดอย่างหนึ่ง

จากประมวลความหมายดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเรื่องสั้นมีความหมายคล้ายคลึง กับนวนิยายเป็นอันมาก มีผู้ให้ความหมายเพิ่มเติม อาทิ รื่นฤทัย สัจพันธ์ (๒๕๒๖ : ๖๔) อธิบายว่า เรื่องสั้นคือเรื่องที่มีขนาดสั้น ขนาดของเรื่องอาจกำหนดจากจำนวนคำ คือตั้งแต่ ๑๐๐๐-๑๐๐๐๐ คำ

จึงอาจสรุปความหมายของเรื่องสั้นว่า คืองานเขียนที่มีลักษณะคล้ายนวนิยาย แตกต่างกันที่ความยาว นอกจากนั้น เรื่องสั้นจะมีโครงเรื่องและแก่นเรื่องเพียงเรื่องเดียว แม้จะมีเหตุการณ์ที่ดำเนินติดต่อกันอย่างสลับซับซ้อน

๒.๒ ลักษณะของเรื่องสั้น

เรื่องสั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับนวนิยายมาก แต่ก็มีส่วนที่แตกต่างกัน หลายด้านคือ

๑) มีโครงเรื่อง คือกลวิธีการสร้างเรื่องที่ไม่สลับซับซ้อน ตั้งแต่การเปิดเรื่อง การคลี่คลายขยายเรื่อง โดยมีข้อขัดแย้งกันในระหว่างตัวละคร และมีการปิดเรื่อง

๒) มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวและมีผลอย่างเดียว

๓) ใช้เวลาน้อย เหตุการณ์คลี่คลายให้รู้เรื่องอย่างรวดเร็ว

๔) ใช้ตัวละครน้อย แต่ไม่กำหนดตายตัว การแสดงบทบาทของตัวละคร ต้องทำให้ผู้อ่านตื่นเต้นและรวบรัดไปสู่จุดหมายโดยเร็ว

๕) มีขนาดสั้น คือมีความยาวขนาด ๔๐๐๐-๕๐๐๐ คำ (เจือ สตะเวทิน ๒๕๐๙ : ๒๓๘-๒๓๙')

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (๒๕๑๘ : ๒๕๔) ได้ขยายความเกี่ยวกับลักษณะของโครงเรื่องของเรื่องสั้นที่แตกต่างจากนวนิยายดังนี้

๑) โครงเรื่องต้องมีความสับสนยุ่งเหยิงพัวพันกัน มีปัญหาให้แก่ มีการต่อสู้ระหว่างสองฝ่าย เป็นการผูกปมให้สลับซับซ้อน

๒) มีการแก้ปมเรื่องให้คลี่คลายออก จนถึงจุดสุดยอดของเรื่องหรือปิดเรื่อง

ในด้านการเปิดเรื่อง **เปลื้อง ณ นคร (๒๕๑๑ : ๑๕๒-๑๕๓)** ได้แนะนำว่าการเปิดเรื่องสั้นไม่ควรให้ความนำยืดยาด หลักของการเปิดเรื่องต้องพยายามหาทางยืดยความสนใจของผู้อ่านโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ให้ตัวละครพูดกัน บรรยายตัวละคร วางฉาก และบรรยายตัวละคร บรรยายพฤติกรรมและตัวละคร และการขมวดแนวคิดด้วยโวหาร

ส่วนการปิดเรื่อง **ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (๒๕๑๘ : ๒๕๔)** ได้แสดงความเห็นว่าการปิดเรื่อง เป็นจุดสุดยอดของเรื่อง อาจทำได้ ๒ แบบคือ จุดสุดยอดที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความแปลกประหลาดใจ หรือสับสนและจุดสุดยอดธรรมดา คือ จบลงด้วยความสำเร็จหรือความล้มเหลวอย่างใดอย่างหนึ่ง

เรื่องสั้นของไทยได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบ นักเขียนปัจจุบันได้คิดสร้างสรรค์เนื้อหาและรูปแบบจนเป็นที่ยอมรับของวงวรรณกรรม ซึ่ง**ภิญโญ กองทอง (๒๕๒๘ : ๓๖๗-๓๖๘)** ได้ศึกษาลักษณะก้าวหน้าของเรื่องสั้นในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๖ พบว่า รูปแบบของเรื่องสั้นมีลักษณะแตกต่างไปจากลักษณะเรื่องสั้นในแบบเก่า ดังนี้

๑) ไม่เน้นโครงเรื่อง ไม่จำเป็นต้องมีโครงเรื่องแน่นอน ซึ่งต้องประกอบด้วยตอนขึ้นต้น ตอนกลาง ตอนจบ การขึ้นต้นก็ไม่จำเป็นต้องเรียกร้องความสนใจด้วยการเปิดเรื่องอย่างตื่นเต้นและจบลงอย่างพลิกความคาดหมาย

๒) ไม่จำเป็นต้องมีเอกภาพ คือ มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียว แสดงผลอย่างเดียว แต่จะทิ้งให้ผู้อ่านคิดเอาเองได้หลายอย่าง

๓) เวลาที่เกิดขึ้นในเรื่องจะไม่กำหนดลงไปแน่ชัด แต่จะปล่อยให้ความรู้สึกของผู้อ่านเป็นเครื่องกำหนดตามเหตุการณ์ในเรื่อง บางครั้งจะเป็นเวลาเชิงสมมติแบบนิยายวิทยาศาสตร์เป็นเวลาที่ไร้ขอบเขตตามลักษณะการเขียนแบบ Speculative-fiction

๔) ตัวละครในเรื่องไม่จำเป็นต้องให้รายละเอียดเกี่ยวกับความเป็นมา หรือ บรรยายบุคลิกภาพอย่างชัดเจน มักใช้สรรพนาม เขา ข้าพเจ้า เรา ผม อันเป็นลักษณะของ ตัวละครประเภท Anti-hero

๕) กลวิธีการนำเสนอเรื่องสั้นมีหลายอย่าง เช่น บรรยายย้อนกลับไปมา (Flash-back) บรรยายแบบกระแสสำนึก (Stream of consciousness) ใช้ท่วงทำนองแต่ง แบบเหนือจริง หรือใช้สัญลักษณ์ เป็นต้น

นอกจากนี้ทางด้านเนื้อหา พบว่าเรื่องสั้นส่วนใหญ่มีเนื้อหาแสดงแนวคิด ด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา

๒.๓ เกณฑ์การประเมินค่าและพิจารณาตัดสินรางวัลเรื่องสั้น

๒.๓.๑ เกณฑ์การประเมินค่าเรื่องสั้น

การประเมินค่าเรื่องสั้นนิยมใช้เกณฑ์เดียวกับนวนิยายแตกต่างกัน ที่รายละเอียดด้านลักษณะของเรื่องสั้นที่แตกต่างจากนวนิยาย สมใจ ธีรทิฐ (๒๕๒๙: ๓๐-๓๖) ได้สร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์เรื่องสั้นในรายวิชาภาษาอังกฤษ ๓๔๒ โดยการ วิเคราะห์ โครงเรื่อง ตัวละคร ฉากและบรรยากาศ กลวิธีดำเนินเรื่อง และแก่นเรื่อง เช่นเดียวกับการวิเคราะห์ส่วนประกอบของนวนิยาย

๒.๓.๒ เกณฑ์พิจารณาตัดสินรางวัลเรื่องสั้น

รางวัลวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นจากองค์กรต่างๆ อาทิ รางวัล หนังสือดีเด่นประจำปี งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ รางวัลหนังสือสำหรับเด็กของสมาคม ภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน หรือซีไรต์ รางวัลเรื่องสั้นกลุ่มช่อการะเกด การกำหนดเกณฑ์พิจารณาตัดสินเรื่องสั้นมักใช้ เกณฑ์เดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาตัดสินรางวัลนวนิยาย เช่น เกณฑ์ ของรางวัลหนังสือดีเด่นประจำปีของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ จะพิจารณา ทั้งนวนิยายและเรื่องสั้น ในด้านเนื้อเรื่อง วรรณศิลป์และสารประโยชน์ (คณะกรรมการ พัฒนาหนังสือแห่งชาติ ๒๕๓๙ : ๑๐)

๓. กวีนิพนธ์

๓.๑ ความหมายของกวีนิพนธ์

กวีนิพนธ์หรือร้อยกรอง เป็นวรรณกรรมที่มีผู้กำหนดความหมายและความสำคัญไว้ดังนี้

พระยาอนุমানราชชน (๒๕๑๔ : ๑๕) ให้ความหมายของกวีนิพนธ์โดยสรุปว่า หมายถึง โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอนที่เกิดจากการนำถ้อยคำมาประกอบกันตามฉันทลักษณ์ที่ได้มีการกำหนดไว้

อัสนี พลจันทร (๒๕๓๔ : ๒๑-๒๙) กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของกวีนิพนธ์ว่า เป็นศิลปะที่แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดทางสังคมโดยใช้ฉันทลักษณ์ทั้งที่ได้มีผู้กำหนดไว้แล้วและคิดค้นใหม่ ประกอบด้วยหลักแห่งความไพเราะงดงาม เป็นเครื่องจรรโลงและพัฒนาจิตใจของคนในสังคม เป็นวรรณกรรมที่สะท้อนชีวิตและสังคมในด้านและแง่มุมต่าง ๆ

นภลัย สุวรรณธาดา (๒๕๒๖ : ๘-๔๗) กล่าวถึงความหมายของกวีนิพนธ์อย่างสอดคล้องกันโดยเพิ่มเติมว่า กวีนิพนธ์เป็นเครื่องมือส่งเสริมความรู้และสติปัญญาของผู้เขียนและผู้อ่าน ช่วยพัฒนานิสัยรักการอ่านและเป็นสื่อในการอบรมจริยธรรม คุณธรรม จากความหมายดังที่กล่าวมานี้ กวีนิพนธ์หรือร้อยกรองจึงเป็นวรรณกรรมที่ประกอบด้วยถ้อยคำร้อยเรียงกัน โดยมีฉันทลักษณ์หรือลักษณะบังคับของคำประพันธ์เป็นเครื่องบังคับ และมีสุนทรียภาพทางการประพันธ์ที่เป็นเครื่องมือกล่อมเกลานำมาจิตใจคน มีคุณค่าในการพัฒนาความรู้ เป็นสมบัติวัฒนธรรมทางภาษาและจิตใจของคนในชาติ รวมทั้งเป็นสื่อถ่ายทอดเรื่องราววัฒนธรรมประเพณี ความรู้สึกนึกคิดของคนในท้องถิ่น และยังทรงอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงบางประการในสังคม กล่าวคือ กวีนิพนธ์เป็นเครื่องมือผลักดันความคิดของคนในสังคม

๓.๒ ลักษณะของกวีนิพนธ์

การพิจารณาลักษณะกวีนิพนธ์ที่มีคุณค่า ต้องให้ความสำคัญแก่ฉันทลักษณ์และเนื้อหา ดังปรากฏในงานของอัสนี พลจันทร (๒๕๓๔ : ๓๑-๕๘) ซึ่งเน้นว่า กวีต้องสนใจเนื้อหาและแนวคิดที่สะท้อนในบทกวีของตน รวมทั้งให้ความสำคัญแก่ศิลปะในการนำเสนอเนื้อหาอย่างทัดเทียมกัน โดยเลือกแบบวิธีการเขียนที่สอดคล้องกับเนื้อหาและแนวคิด

ที่ต้องการแสดงออก ความเห็นนี้เป็นแนวทางเดียวกันกับจินดา ดวงจินดา (๒๕๓๕-๒๕๓๖ : ๒๕-๒๖) ซึ่งกล่าวถึงแนวทางที่ใช้ในการพิจารณาคุณค่าของบทกวี ได้แก่ จันทรลักษณ์ และสารทัศนคติหรือแนวคิดที่ถูกถ่ายทอดในเนื้อหาของบทกวี

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบ เนื้อหา ความเห็นของอัสนี พลจันทร์ เป็นไปในแนวเดียวกับภัลลีย์ สุวรรณธาดา (๒๕๒๖ : ๕๗-๕๙) ซึ่งเห็นว่า กวีนิพนธ์ที่ดี ควรผสมผสานรูปแบบ เนื้อหา และอารมณ์อย่างกลมกลืนพอเหมาะพอดี ในการวางโครงเรื่อง กวีนิพนธ์ควรมีโครงเรื่องรัดกุม มีจุดมุ่งหมาย แนวดำเนินเรื่อง และสรุปอย่างชัดเจน

จินตนาการของกวีก็เป็นส่วนสำคัญในการสะท้อนภาพตามแนวคิดของอัสนี พลจันทร์ (๒๕๓๔ : ๗๓-๘๒) ซึ่งสอดคล้องกับคำประกาศของคณะกรรมการตัดสินรางวัลซีไรต์ ประจำปี ๒๕๒๙ (๒๕๓๕-๒๕๓๖ : ๒๓๔) ที่ยกย่องกวีนิพนธ์เรื่อง “ปณิธานกวี” ของ อังคาร กัลยาณพงศ์ ว่าเป็นงานที่มีคุณค่าทางวรรณศิลป์ เด่นในการสรรใช้คำที่ทำให้เกิดจินตนาการลึกซึ้งกว้างขวางเช่นเดียวกับ นิตยา มาสะวิสุทธิ (๒๕๓๕-๒๕๓๖ : ๘๕-๘๖) ซึ่งวิจารณ์เรื่อง “ปณิธานกวี” ในด้านการสร้างจินตภาพว่า กวีนิพนธ์เรื่องนี้สามารถกระตุ้นผู้อ่านให้เกิดจินตนาการและนำไปสู่ความเข้าใจบทกวีได้ด้วยการสร้างจินตภาพที่ทรงพลังการใช้อุปมาโวหารที่แปลก

การถ่ายทอดสุนทรียภาพทางวรรณศิลป์ด้วยภาษาเป็นลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของกวีนิพนธ์ ตามที่ จินดา ดวงจินดา (๒๕๓๕-๒๕๓๖ : ๒๕-๒๖) กล่าวถึงความสำคัญของภาษากวีว่า เป็นภาษาที่ถ่ายทอดประสบการณ์ให้ผู้อ่านเข้าใจประเทืองปัญญา ดังนั้น นอกจากมีสัมผัส มีจังหวะ มีความกระชับแล้วยังต้องถ่ายทอดความรู้สึก อารมณ์ จินตนาการของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่านและสร้างมโนภาพด้วย

ในด้านสุนทรียภาพนี้ วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (๒๕๑๙ : ๙๕-๙๗) เสนอความเห็น ว่า ถ้อยคำที่ไพเราะ สัมผัสที่คล้องจอง อารมณ์ที่ถูกถ่ายทอดเป็นสิ่งที่เพิ่มความงามแก่วรรณคดี แต่วรรณคดีที่มีความงามตามทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ในปัจจุบัน ต้องไม่เสนอภาพที่บิดเบือนจากความจริงที่เป็นอยู่ หรือเสนอเพียงภาพชีวิตที่งดงาม และไม่ควรมุ่งสร้างสรรค์ความงามทางวรรณศิลป์เพียงอย่างเดียว การสร้างสุนทรียภาพทำได้โดยการถ่ายทอดประสบการณ์ที่มีความหมายของผู้เขียนสู่ผู้อ่านอย่างดีที่สุดโดยมีต้องคำนึงว่างานที่สร้างขึ้นนั้นจะงดงามหรือไม่ อย่างไร เพราะความงามจะเกิดขึ้นเองเมื่อผู้เขียนได้ถ่ายทอดประสบการณ์อย่างดีที่สุดแล้ว

อารมณ์ที่ถูกถ่ายทอดในกวีนิพนธ์เป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มจุดเด่นทางวรรณศิลป์ เจตนา นาควัชร (๒๕๒๑ : ๘๓-๑๐๘) วิเคราะห์อารมณ์ขันและอารมณ์โศกที่ปรากฏในวรรณคดีร้อยกรองของไทย โดยกล่าวว่า วรรณศิลป์เป็นศิลปะที่สื่ออารมณ์ขันได้อย่างดีเยี่ยม การแสดงอารมณ์ขัน อาจใช้ตัวละคร เหตุการณ์ วัตถุ ภาษา ส่วนอารมณ์โศกมีองค์ประกอบสำคัญ คือ ความรู้สึกร่วมนระหว่างผู้อ่านกับตัวละคร อารมณ์โศกเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อน กวีจึงต้องบรรจงสร้างอย่างประณีตและลึกซึ้ง

ความสำคัญของความมีเอกภาพในบทกวีปรากฏในบทความของ **รินฤทัย สัจจพันธุ์** (๒๕๓๕-๒๕๓๖ : ๑๒๒-๑๒๔) ซึ่งวิจารณ์จุดเด่นของกวีนิพนธ์ที่ได้รับรางวัลซีไรต์เรื่อง “ใบไม้ที่หายไป” ของ **จิระนันท์ พิตรปรีชา** โดยพิจารณาความเป็นเอกภาพของเวลาและเนื้อหาที่กลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันด้วยศิลปะการรวมเล่มที่แสดงความต่อเนื่องของประวัติชีวิตผู้แต่ง ความมีเอกภาพของอุดมการณ์มุ่งมั่นที่ปรากฏและมีการพัฒนาให้เข้มข้นมากขึ้นอย่างต่อเนื่องกัน

จากงานเขียนที่ได้กล่าวมานี้สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของกวีนิพนธ์ควรประกอบด้วยเนื้อหาที่มีคุณค่า และมีเอกภาพ สุนทรียภาพในการประพันธ์ จันท์ลักษณ์ และรูปแบบที่เหมาะสม อารมณ์ ภาษาและสำนวนโวหารที่กระชับ สละสลวยและส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน

๓.๓ เกณฑ์การประเมินค่า และพิจารณาตัดสินรางวัลกวีนิพนธ์

๓.๓.๑ เกณฑ์การประเมินค่ากวีนิพนธ์

การประเมินค่า เป็นประโยชน์ต่อการคัดเลือกกวีนิพนธ์ดังที่ **สุรจิต เพียรชอบ** (๒๕๒๖ : ๘๗๒-๘๗๓) กล่าวถึงการวิเคราะห์วรรณกรรมร้อยกรองระดับมัธยมศึกษาและเกณฑ์ในการวิเคราะห์โดยสรุปดังนี้ การวิเคราะห์กวีนิพนธ์มีแนวคิดอย่างกว้างๆ ว่าผู้วิเคราะห์ต้องวิเคราะห์ด้านรูปแบบ การวางโครงเรื่อง สาระและแนวคิดของผู้เขียน ภาษา เสียง จังหวะของคำ จันท์ลักษณ์ ตัวละคร กลวิธีในการประพันธ์

เกณฑ์ในการวิเคราะห์กวีนิพนธ์เป็นประโยชน์ คือ ทำให้การวิเคราะห์วรรณกรรมดำเนินไปอย่างสมเหตุสมผลและครอบคลุมขอบข่ายทุกด้านอย่างกว้างขวางครบถ้วน เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรม

เกณฑ์โดยทั่วไป ได้แก่ การพิจารณารูปแบบการประพันธ์ จาก จันท์ลักษณ์และชนิดของคำประพันธ์ที่ผู้เขียนใช้ในการประพันธ์กวีนิพนธ์ การวางโครงเรื่อง

เหมาะสม การกำหนดเหตุการณ์ควรมีขั้นตอนต่อเนื่อง หากถูกต้องสมจริง สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและการดำเนินเรื่อง รวมทั้งมีการพรรณนาอย่างประณีต ตัวละครมีความสมจริง และการเสนอตัวละครเหมาะสมกับโอกาส เนื้อหาสาระที่ผู้เขียนแสดงออกในด้านความรู้ ความคิด การสร้างสรรค์จรโลงใจทรคนะของผู้เขียน ความน่าสนใจของกลวิธีในการนำเสนอ และสุนทรียภาพ ได้แก่ การเลือกสรรคำ ความหมายของคำ กวีโวหาร รวมทั้งความสามารถในการสร้างบรรยากาศ

ส่วนเกณฑ์ในการเลือกกวีนิพนธ์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้คัดเลือกควรพิจารณาตามประเด็นต่างๆ ได้แก่ เจตนาหรือจุดมุ่งหมายของผู้แต่ง ไม่ควรเลือกวรรณกรรมที่มีจุดมุ่งหมายชักจูงผู้อ่านในทางเสื่อมศีลธรรม รูปแบบของกวีนิพนธ์ ควรคัดเลือกหลายรูปแบบ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวรรณกรรมของนักเรียน ไม่ควรเลือกวรรณกรรมที่มีความยาวมากหรืออาจตัดตอนวรรณกรรมที่มีคุณค่ามาให้ผู้เรียนศึกษาโดยพิจารณาเนื้อหาสาระและความไพเราะของตอนนั้นๆ นอกจากนี้การคัดเลือกกวีนิพนธ์ให้นักเรียนยังต้องพิจารณาเนื้อหาสาระของวรรณกรรม ทรคนะของผู้เขียน คุณค่าที่นักเรียนจะได้รับ ความไพเราะและความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน

สรุปได้ว่า เกณฑ์การประเมินค่ากวีนิพนธ์ควรครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ผู้อ่านจะได้รับ โครงเรื่อง รูปแบบคำประพันธ์ และสุนทรียภาพทางการประพันธ์

๓.๓.๒ เกณฑ์การพิจารณาคัดสินรางวัลกวีนิพนธ์

การพิจารณามอบรางวัลเป็นวิธีการสนับสนุนให้มีการผลิตกวีนิพนธ์ที่มีคุณค่าในประเทศไทยมีบุคคล หน่วยงานหลายแห่งแลเห็นคุณค่าของการสร้างสรรค์วรรณกรรมประเภทนี้จึงมีการประกวดและพิจารณาคัดเลือกกวีนิพนธ์ วราภรณ์ บำรุงกุล (๒๕๓๗ : ๓๖๖-๓๗๔) กล่าวถึงการประกวดและพิจารณาคัดเลือกกวีนิพนธ์ของไทยโดยสรุปว่า การประกวดกวีนิพนธ์ไทยมีมาตั้งแต่สมัยโบราณตามที่ปรากฏหลักฐานในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้มีการแข่งขันการแต่งโคลงระหว่างพระมหाराชเชียงใหม่และศรีปราชญ์ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่คัดเลือกวรรณกรรมที่มีคุณค่า ได้แก่ โบราณคดีสโมสร วรรณคดีสโมสร วรรณคดีสมาคมแห่งประเทศไทย และมืองค์กรหลายแห่งจัดการประกวดหรือสนับสนุนการประกวดกวีนิพนธ์ด้วย เช่น ธนากร กรุงเทพมหานคร คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย บริษัทการบินไทย จำกัด และโรงแรมโอเรียนเต็ล

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด โดยมูลนิธิธนาคารกรุงเทพ สนับสนุนการสร้างสรรค์กวีนิพนธ์ดีเด่นโดยจัดการประกวดเพื่อพิจารณาคัดเลือกกวีนิพนธ์ที่มีคุณค่าและมอบรางวัลวรรณกรรมไทยบัวหลวง มูลนิธิธนาคารกรุงเทพ (๒๕๓๗ : ๔๙-๕๐) กำหนดระเบียบการส่งวรรณกรรมเข้าประกวดว่า กวีนิพนธ์ที่ส่งประกวดต้องเป็นบทประพันธ์ที่ผู้เขียนแต่งเอง จะเป็นกวีนิพนธ์ขนาดยาวหรือขนาดสั้นก็ได้ กวีนิพนธ์ขนาดยาว มูลนิธิฯ จะกำหนดประเภทเป็นปี ๆ ไป เนื้อหาอาจเป็นเรื่องที่อาศัยเรื่องราวทางประวัติศาสตร์พงศาวดาร ดำเนินการก็ได้ ในการพิจารณาดัดสิน มูลนิธิฯ มอบให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคัดเลือกและนำทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเพื่อทรงพระราชวินิจฉัยในชั้นสุดท้าย

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (๒๕๒๓ : ไม่ปรากฏเลขหน้า) กล่าวถึงมติของคณะกรรมการส่งเสริมวรรณกรรมไทยในการพิจารณามอบรางวัลวรรณกรรมไทยบัวหลวงแก่กวีนิพนธ์ เรื่อง ลิลิตภควดี โดยสรุปคุณค่าไว้ว่า เป็นกวีนิพนธ์ที่มีความถูกต้องตามฉันทลักษณ์มีสุนทรียภาพในการประพันธ์โดยสามารถสรรคำได้อย่างสละสลวย ชักจูงให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการและอารมณ์คล้อยตามได้ โครงเรื่องเกิดจากการคิดขึ้นใหม่โดยสร้างตัวละครที่มีอุปนิสัยเหมาะสมครบถ้วน

คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ จัดให้มีการประกวดหนังสือกวีนิพนธ์ดีเด่น โดยตั้งคณะกรรมการพิจารณาน้ำเสียงกวีนิพนธ์ ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิด้านกวีนิพนธ์เป็นผู้พิจารณา และมีเกณฑ์การตัดสินโดยพิจารณาสุนทรียภาพ ฉันทลักษณ์ และแนวคิดที่ปรากฏในกวีนิพนธ์

บริษัทการบินไทย จำกัด และโรงแรมโอเรียนเต็ล สนับสนุนการจัดประกวดวรรณกรรมซีไรต์ ซึ่งมีคณะกรรมการตัดสินวรรณกรรมซีไรต์ เป็นผู้พิจารณาผลงานที่ควรได้รับรางวัล จากคำประกาศของคณะกรรมการตัดสินวรรณกรรมซีไรต์ประจำปี ๒๕๔๑ (๒๕๔๑ : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ซึ่งพิจารณาดัดสินให้กวีนิพนธ์เรื่อง “ในเวลา” เป็นบทกวีดีเด่นสมควรได้รับรางวัลด้วย เหตุผลโดยสรุป คือ ในเวลา เป็นบทกวีที่แสดงสุนทรียภาพทางการประพันธ์โดยผู้เขียนสามารถนำจังหวะ ลีลาของโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และร่ายมาเรียงร้อยสร้างจินตนาการ อารมณ์ ความรู้สึกลึกซึ้งแก่ผู้อ่าน ในขณะเดียวกันเนื้อหาของบทกวีแสดงให้เห็นแนวคิดที่เป็นสากลและความเป็นอมตะ ความตระหนักและเข้าใจโลก เข้าใจชีวิตอย่างลุ่มลึก ดังนั้น เรื่อง “ในเวลา” จึงเปรียบพร้อมด้วยความงามทางด้านวรรณศิลป์และเนื้อหาสาระที่มีคุณค่าสมควรแก่การได้รับรางวัล

จากการพิจารณาตัดสินรางวัลตามที่กล่าวมานี้ นำไปสู่ข้อสรุปว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการต่าง ๆ ใช้ในการพิจารณาตัดสินรางวัลกวีนิพนธ์ไทยมีความสอดคล้องกับลักษณะของกวีนิพนธ์ที่ปรากฏในงานเขียนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การพิจารณาด้านเนื้อหา รูปแบบการประพันธ์ สุนทรียภาพในการประพันธ์และคุณค่า

๔. สารคดี

๔.๑ ความหมายของสารคดี

ความหมายของสารคดีมีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายท่าน ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๒๕ : ๘๐๓) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึงเรื่อง ที่เขียนขึ้นจากเค้าความจริงไม่ใช่จินตนาการ

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (๒๕๑๘ : ๑๐) อธิบายว่า วรรณกรรมที่ให้ความรู้ หรือความคิดเห็นที่เป็นคุณประโยชน์แก่นักสื่อสารคดีบางเรื่อง ถึงแม้ว่าผู้เขียนจะเจตนา ให้ความรู้หรือความคิดเห็นที่เป็นคุณประโยชน์ แต่สำนวนภาษาและกลวิธีในการเสนอ ความรู้และความคิดเห็นนั้นมีมาตรฐานเยี่ยงยั่งจึงให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านไปด้วย อย่างไรก็ตามหนังสือสารคดีเป็นวรรณกรรมที่ผู้แต่งเจตนาให้ผู้อ่านใช้สติปัญญา มิได้มุ่งจะใช้อารมณ์

สารคดีจึงเป็นงานเขียนที่มุ่งให้ความรู้ในขณะเดียวกันก็ให้ความเพลิดเพลินด้วย ดังที่สิทธา พินิจภูวดล และนิตยา กาญจนวรรณ (๒๕๒๐ : ๔๑) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงหนังสือที่กล่าวถึงความรู้ทางวิชาการ ซึ่งมีวิธีแต่งที่ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน

ความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับเสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต (๒๕๔๐ : ๖๑) ซึ่ง กำหนดความหมายของสารคดีไว้ว่า สารคดีมีลักษณะเนื้อหาสาระเชิงวิชาการที่ใช้รูปแบบ ไม่เป็นทางการ มีสาระความเพลิดเพลินและความน่ารู้ ใช้สำนวนภาษาทันสมัย ได้รับความ สนใจอยากติดตาม มีอิสระในการใช้ภาษา จากคำจำกัดความดังกล่าว จึงอาจสรุปได้ว่า สารคดีหมายถึง งานเขียนที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอสาระที่เป็นจริง เพื่อให้ผู้อ่านได้ความรู้ หรือความคิด มีวิธีการเสนอเรื่องให้เกิดความบันเทิงหรือประทับใจ

๔.๒ ลักษณะของสารคดี

งานเขียนประเภทสารคดีมีลักษณะเฉพาะที่น่าสนใจซึ่งถวัลย์ มาศจรัส (๒๕๓๘) มาลี บุญศิริพันธ์ (๒๕๓๐) เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต (๒๕๔๐) กล่าวถึงลักษณะ ของสารคดีไว้สรุปได้ดังนี้

เนื้อหา มีเนื้อหาที่เป็นเรื่องจริง ให้สาระความรู้แก่ผู้อ่านด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ และสามารถตรวจสอบได้ สารคดีควรจะให้แง่คิดที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านด้วย

วิธีการนำเสนอ

๑) ชื่อเรื่อง จะต้องตั้งชื่อให้น่าสนใจ โดยมีสาระเด่นชัด ให้ภาพที่ชัดเจน เกี่ยวกับเนื้อหา และกระตุ้นให้ผู้อ่านสนใจอยากรู้เนื้อหามากที่สุด ทั้งนี้จะต้องเน้นความสั้น กระชับ ชัดเจน และตรงประเด็น **มาลี บุญศิริพันธ์** (๒๕๓๐ : ๖๓) อธิบายเพิ่มเติมว่าการตั้งชื่ออาจจะใช้หลายแบบร่วมกันก็ได้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และความสามารถของผู้เขียน ในการหาวิธีสร้างและกระตุ้นความสนใจของผู้อ่าน

๒) การเปิดเรื่อง ผู้เขียนจะต้องหาวิธีการเขียนในส่วนนี้ให้น่าสนใจ กระตุ้นให้ผู้อ่านอยากติดตามอ่านเนื้อหาต่อไป ด้วยการใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ ที่เคยมีผู้นิยมใช้กัน หรืออาจหาวิธีการใหม่ที่น่าสนใจ **เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต** (๒๕๔๐ : ๖๖) ให้ความสำคัญกับการเขียนส่วนนี้ว่าเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการเขียนสารคดีอย่างยิ่ง

๓) การลำดับเรื่อง สารคดีจะต้องมีการลำดับเรื่องที่ชวนติดตามทำให้ผู้อ่านสนใจและติดตามเรื่องต่อไปจนจบ **มาลี บุญศิริพันธ์** (๒๕๓๐ : ๔๗, ๕๒) ได้กล่าวถึงการลำดับเรื่องสรุปว่า อาจใช้ ๒ แบบคือ ลำดับตามความสำคัญหรือความน่าสนใจของเรื่อง และลำดับตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่วนการจะใช้วิธีใดนั้นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของเรื่องที่จะเขียนว่าทำอย่างไรจะทำให้ผู้อ่านสนใจอ่านได้ตลอด และควรมีการใช้ส่วนเชื่อม เช่น ระหว่าง การเปิดเรื่องกับเนื้อหา และการเชื่อมโยงเนื้อเรื่อง เพื่อให้เรื่องดำเนินอย่างต่อเนื่อง และสัมพันธ์กัน

๔) การปิดเรื่อง หรือการจบเรื่องมีความสำคัญพอ ๆ กับการเปิดเรื่อง เพราะจะต้องสร้างความประทับใจให้ผู้อ่านด้วยการสรุปความอย่างน่าสนใจ ซึ่งผู้เขียนสามารถเลือกการปิดเรื่องได้หลายแบบ **ถวัลย์ มาศอรุส** (๒๕๓๘ : ๓๗) กล่าวถึงส่วนนี้ว่า เป็นการเขียนสรุปเพื่อขมวดปมของเรื่องให้ยุติตรงตามเป้าหมายที่ต้องการตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ส่วน **มาลี บุญศิริพันธ์** (๒๕๓๐ : ๕๑-๕๒) กล่าวเสริมในส่วนนี้สรุปได้ว่า นอกจากจะจบแบบสรุปความแล้ว ยังอาจจบเรื่องแบบคาดไม่ถึง แบบคลี่คลายประเด็น และแบบให้คิดต่อ

๕) กลวิธีการนำเสนอ ผู้เขียนสามารถเลือกกลวิธีในการนำเสนอสารคดีได้อย่างหลากหลาย ไม่มีข้อจำกัด ขึ้นอยู่กับผู้เขียนแต่ละบุคคล ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านติดตามเนื้อหาโดยตลอดด้วยความสนใจ มาลี บุญศิริพันธ์ (๒๕๓๐ : ๔๗-๔๙) กล่าวถึงข้อเสนอแนะในการเขียนเนื้อเรื่องสารคดีให้น่าสนใจสรุปได้ว่า ควรคำนึงถึงคุณสมบัติของเนื้อหา โดยควรวางโครงเรื่องก่อน เพื่อให้การนำเสนอครบถ้วนและครอบคลุมทุกประเด็น การจัดประเด็นที่ต้องการเน้นให้ชัดเจน การพรรณนารายละเอียดให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพและอารมณ์ร่วมกับผู้เขียน การอ้างคำพูดของบุคคลที่เกี่ยวข้องประกอบการเขียน และการเสริมเกร็ดที่น่าสนใจเพื่อให้งานเขียนมีชีวิตชีวา กลวิธีดังกล่าวผู้เขียนอาจจะเลือกใช้วิธีการแบบผสมผสานก็ได้ หรืออาจจะคิดกลวิธีใหม่เพื่อให้สารคดีน่าสนใจ

๖) ภาษา การใช้ภาษาในสารคดีนั้นมักเน้นความง่าย สื่อความหมายชัดเจน และเป็นกันเองกับผู้อ่าน เสาวณีย์ ลีขาบัตินิต (๒๕๔๐ : ๖๑) กล่าวถึงภาษาสรุปได้ว่า การใช้สำนวนที่ทันสมัย เข้าใจ และมีอิสระในการใช้ภาษา ขณะที่มาลี บุญศิริพันธ์ (๒๕๓๐ : ๑๐๘-๑๐๙) กล่าวว่า ภาษาที่ใช้ควรมีความเรียบง่าย กระชับ มีจินตนาการ และอารมณ์ที่แสดงถึงความเป็นกันเองระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน และควรคำนึงถึงความถูกต้อง ชัดเจน กระชับ สมบูรณ์ และน่าสนใจด้วย ส่วนถวัลย์ มาศจรัส (๒๕๓๘ : ๙๓-๙๔) กล่าวถึงภาษาในสารคดีแตกต่างไปโดยเน้นว่า ภาษาในสารคดีควรใช้ภาษาแบบแผน โดยเลือกให้เหมาะกับประเภทของงานเขียน และจะต้องปรับภาษาให้นุ่มนวลต่างจากภาษาแบบแผนทั่วไป

จะเห็นได้ว่าภาษาที่จะใช้ในสารคดีมีการใช้อย่างหลากหลายขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่นำเสนอ บางกรณีอาจใช้ภาษาเรียบง่าย ชัดเจน และเป็นกันเอง แต่บางครั้งอาจต้องใช้ภาษาประณีตถูกต้องตามแบบแผน

๔.๓ เกณฑ์การประเมินค่าและพิจารณาตัดสินรางวัลสารคดี

๔.๓.๑ เกณฑ์การประเมินค่าสารคดี

การพิจารณาประเมินค่าสารคดีนั้น รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (๒๕๒๖ : ๔๗-๔๘) กล่าวถึงการประเมินค่าสารคดีไว้ สรุปได้ว่า ในด้านความรู้จะต้องพิจารณาความถูกต้องตามข้อเท็จจริง ความน่าเชื่อถือ โดยมุ่งพิจารณาเนื้อหาสาระที่สมบูรณ์เหมาะสมกับผู้อ่าน คุณวุฒิ ประสบการณ์ของผู้เขียน และส่วนประกอบต่างๆ ของหนังสือ ด้านกลวิธี

ในการนำเสนอจะพิจารณาตั้งแต่การวางโครงเรื่องและการลำดับความ ด้านสำนวนภาษา จะพิจารณาจากการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะกับระดับผู้อ่าน ด้านการเสนอความคิดเห็นของผู้เขียนจะพิจารณาจากความจริงใจและเป็นกลาง

สรุปได้ว่า ในการประเมินค่าสารคดีนั้นประเด็นสำคัญที่จะต้องพิจารณา ได้แก่ เนื้อหา กลวิธีในการนำเสนอ ภาษา และการเสนอความคิดเห็นของผู้เขียน

๔.๓.๒ เกณฑ์การพิจารณาตัดสินรางวัลสารคดี

รางวัลวรรณกรรมประเภทสารคดี เช่น รางวัลวรรณกรรมไทยบัวหลวง รางวัลหนังสือดีเด่นประจำปีของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ส่วนเกณฑ์การประเมินสารคดีในการประกวดหนังสือดีเด่นประจำปีของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ (๒๕๓๙ : ๙) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสารคดี คือ พิจารณาเนื้อเรื่อง ความถูกต้อง แนวความคิด ความสมเหตุสมผล ท่วงทำนองการประพันธ์ ความเพียรพยายามในการประพันธ์ สารประโยชน์ ภาพประกอบ (ถ้ามี) จะเห็นได้ว่าเกณฑ์ดังกล่าวเน้นที่เนื้อหา และกลวิธีในการนำเสนอ

๕. หนังสือสำหรับเด็ก

๕.๑ ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก

หนังสือสำหรับเด็ก คือ หนังสือที่จัดทำเพื่อมุ่งหมายให้เด็กอ่าน เป็นสื่อที่ช่วยเสริมสร้างความฝัน ความหวัง เป้าหมาย และเป็นสื่อที่ดีซึ่งช่วยในการประสานระหว่างสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ นอกจากนี้ยังช่วยให้เด็กเข้าใจความหมายของมนุษย์ และสามารถเสริมสร้างเอกลักษณ์ของตนเองได้

๕.๒ ลักษณะของหนังสือสำหรับเด็ก

หนังสือสำหรับเด็กที่ดีควรมีความสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจและ พัฒนาการของเด็กแต่ละวัย สมพร จารุณัญ (๒๕๓๔ : ๑๐) กล่าวถึงการจำแนกวัยของเด็กตามความพร้อมทางสติปัญญา ความสามารถในการใช้ภาษา และความสนใจ เป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ วัยก่อนเข้าเรียน ๓-๕ ปี วัยเริ่มเรียน ๖-๙ ปี วัยรุ่นตอนต้น ๑๐-๑๕ ปี และ วัยรุ่นตอนปลาย ๑๕-๑๘ ปี นอกจากนี้ ในการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก (๒๕๒๔ : ๙) กล่าวถึงการจำแนกหนังสือตามวัยของเด็กตามหลักการสากลโดยแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่ม ได้แก่ วัย ๐-๓ ปี วัย ๓-๖ ปี วัย ๖-๑๑ ปี วัย ๑๒-๑๔ ปี และวัย ๑๕-๑๗ ปี แต่จาก

การศึกษาหนังสือสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ คณะกรรมการฯ จำแนกหนังสือตามวัยของเด็กเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ หนังสือสำหรับเด็กวัย เริ่มหัดอ่าน ๓-๕ ปี หนังสือสำหรับเด็กเล็ก ๖-๑๑ ปี และหนังสือสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น ๑๒-๑๔ ปี

จินตนา ไบกาชุย (๒๕๓๔ : ๒๘-๓๘) กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของ หนังสือสำหรับเด็ก สรุปได้ดังนี้

๑) เนื้อหา หนังสือสำหรับเด็กวัย ๓-๑๑ ปี ควรแสดงวัตถุประสงค์และ แก่นของเรื่องอย่างชัดเจน มีความคิดรวบยอดเพียงเรื่องเดียว ไม่มีความซับซ้อน มีความ ยากง่ายที่เหมาะสมกับวัย ระดับความรู้และความสนใจของผู้อ่าน เด็กวัยก่อนวัยรุ่น เนื้อหา อาจมีจุดเน้นหลายประการแต่ต้องมีเหตุผลที่สอดคล้องกัน ความเห็นนี้สอดคล้องกับฉวีวรรณ **กุหาภินันท์** (๒๕๒๗ : ๑) ซึ่งอธิบายว่า เนื้อหาควรมีความเหมาะสมกับวัยและระดับสติ ปัญญาของเด็ก แก่นของเรื่องชัดเจน ควรส่งเสริมประสบการณ์ของเด็ก เช่น หนังสือสำหรับเด็ก เล็กควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เป็นต้น ความยาวของเนื้อหาควรเหมาะสม กับวัย ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ จริยธรรมและคุณธรรมในจิตใจ หลีกเลี่ยงการ เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีสำหรับเด็ก ผู้เขียนควรมีจิตใจรักเด็กอย่างแท้จริง และ**บันลือ พลฤกษ์วัน** (๒๕๒๑ : ๘๕) ยังเพิ่มเติมว่า เนื้อหาควรก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมและจินตนาการให้เด็ก นึกคิดตามได้

๒) รูปแบบการเขียน แบ่งได้เป็น ๓ ประเภทใหญ่ ได้แก่ สารคดี บันเทิงคดี และบทร้อยกรอง ซึ่งมีกลวิธีการเขียนที่แตกต่างกัน ตามความหมายของ**สมพร จารุณี** (๒๕๓๔ : ๖) บันเทิงคดี หมายถึง งานเขียนที่มุ่งหมายให้ความเพลิดเพลิน สารคดี หมายถึง งานเขียนที่มุ่งหมายให้ผู้อ่านได้รับความรู้ สอดคล้องกับงานเขียนของ**นิตา ชูโต** และ**กล่อมจิตต์ พลายเวช** (๒๕๒๗ : ๒๘) ที่กล่าวว่า หนังสือสำหรับเด็กสามารถจำแนก ตามวัตถุประสงค์ของผู้แต่ง เช่น ให้ความรู้ ให้ความบันเทิง แต่หนังสือสารคดีและบันเทิงคดี สำหรับเด็กวัย ๓-๖ ปี จะแบ่งแยกได้ยาก ส่วนบทร้อยกรอง**กล่อมจิตต์ พลายเวช** (๒๕๒๖ : ๕๖) กล่าวถึงบทกล่อมเด็กสำหรับเด็กวัยก่อนเข้าเรียน ซึ่งผู้แต่งมักถ่ายทอดความคิด ขนบธรรมเนียมประเพณี บุคคลสิ่งของ หรือเหตุการณ์แทรกในบทกลอนลักษณะเด่น อีกอย่างหนึ่งคือสั้นและง่าย เนื้อหา เสียงของคำสนุกสนานชวน

๓) **การจัดหน้า** หนังสือสำหรับเด็กมีรูปภาพประกอบเป็นส่วนสำคัญ อัตราส่วนของภาพและตัวหนังสือ ชนิดและรายละเอียดของภาพจะมีความแตกต่างกัน ตามวัยและความสนใจของผู้อ่าน เด็กวัย ๓-๕ ปี ภาพประกอบมีความสำคัญมาก อาจมี ข้อความเล็กน้อย ภาพประกอบควรมีสีสวยงาม ชัดเจน และไม่มีรายละเอียดมาก ซึ่ง สอดคล้องกับวิริยะ สิริสิงห (๒๕๒๔ : ๑๗) ที่กล่าวว่า เด็กเล็ก ชอบภาพลักษณะง่าย ไม่ซับซ้อน บันลือ พุกกะวัน (๒๕๒๑ : ๘๖) กล่าวถึงภาพประกอบว่า ภาพควรช่วย ส่งเสริมความเข้าใจเนื้อเรื่องและสร้างประสบการณ์ ตรงกับความจริง การจัดวางภาพ เหมาะสมสอดคล้องกับ รัญจวน อินทรกำแหง (๒๕๑๗ : ๘๘) ซึ่งเพิ่มเติมว่า ภาพต้องมีชีวิต มีความรู้สึก จะเป็นภาพสีหรือขาวดำก็ได้ นอกจากนี้ ฉวีวรรณ กุหาภินันท์ (๒๕๒๗ : ๘) กล่าวถึง ภาพประกอบว่า ผู้วาดภาพควรคำนึงถึงการส่งเสริมจินตนาการและความคิด สร้างสรรค์ของเด็ก และควรใช้ความคิด ประสบการณ์ของตนเองมาประยุกต์ ปรับปรุงการ เขียนภาพของตนเองให้เป็นเอกลักษณ์ของตน ไม่ลอกเลียนผู้อื่น

๔) **สำนวนภาษาและการใช้ประโยค** มีความสัมพันธ์กับวัยและระดับความรู้ ของผู้อ่าน หนังสือสำหรับเด็กเล็กควรใช้สำนวนภาษาและประโยคง่าย หนังสือสำหรับเด็ก มีความสำคัญในการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาที่ดีของเด็ก ณรงค์ ทองปาน (๒๕๒๖ : ๖๒) กล่าวถึง การใช้ภาษาในการเขียนหนังสือสำหรับเด็กว่า ผู้เขียนควรใช้ภาษาที่ง่ายและถูกต้อง ไม่ควรใช้ภาษาที่ไม่สุภาพ ภาษาถิ่น ภาษาต่างชาติ คำเปรียบเทียบ อุปมาอุปมัย คำที่แสดง ความไม่แน่นอน และไม่ควรมีคำซ้ำบ่อย ส่วนภาษาสำหรับการเขียนร้อยกรอง ควรใช้คำง่าย ความหมายเด่น เล่นเสียงหลากหลาย ฝากข้อคิด จุงจิตเพลิน

๕) **ขนาดตัวอักษร** มีความสัมพันธ์กับวัยและระดับความรู้ของผู้อ่าน ขนาดตัวอักษรควรเหมาะสมกับวัย

๖) **รูปเล่มของหนังสือ** ควรมีขนาดที่สัมพันธ์กับการจัดหน้า หนังสือที่มี ภาพประกอบขนาดใหญ่ ควรมีขนาดหน้ากระดาษใหญ่ หนังสือสำหรับเด็กควรมีขนาด กระทัดรัด เหมาะสมกับพัฒนาการทางกายภาพของเด็กแต่ละวัย ส่วนท้ายของหนังสือ อาจมีกิจกรรมเพื่อช่วยพัฒนาทักษะของเด็ก การเข้าเล่มและปกควรแข็งแรงทนทาน บันลือ พุกกะวัน (๒๕๒๑ : ๘๓) และรัญจวน อินทรกำแหง (๒๕๑๗ : ๙๒) ให้ความเห็นว่า ปกหนังสือควรออกแบบให้น่าสนใจและสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง กระดาษที่ใช้ควรมีคุณภาพดี ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับราคาของหนังสือ วิริยะ สิริสิงห (๒๕๒๔ : ๗๘) กล่าวว่า หนังสือ

สำหรับเด็กที่มีการจัดทำอย่างดี ราคาของหนังสือจะถูกกำหนดไว้สูงโดยผู้อ่านไม่รู้สึกรำคาญเกินไป ทั้งนี้ เพราะมีคุณภาพเหมาะสมกับราคา หนังสือบางเล่มอาจมีการจัดทำโดยใช้วัสดุอื่น เช่น ผ้า พลาสติก เป็นต้น โดยเฉพาะหนังสือสำหรับเด็กวัย ๓-๕ ปี ตามความเห็นของกล่อมจิตต์ พลายเวช (๒๕๒๖ : ๕๖) และสมพร จารุณัญญ์ (๒๕๓๔ : ๑๓)

แนวการเขียนหนังสือสำหรับเด็กเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งที่กระตุ้นให้เด็กเกิดความพึงพอใจในการอ่าน สมพร จารุณัญญ์ (๒๕๓๔ : ๑๑-๑๕) อธิบายองค์ประกอบที่ดีของเรื่องบันเทิงคดีสำหรับเด็ก ได้แก่ โครงเรื่องต้องเรียงลำดับเหตุการณ์อย่างเหมาะสม สนุกสนานเข้าใจ มีการแนะนำเหตุการณ์อย่างชัดเจนว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน ปัญหาที่เกิดขึ้น และวิธีการแก้ปัญหา การสร้างปัญหาขัดแย้งช่วยสร้างความตื่นเต้นเข้าใจ ตัวละครควรมีลักษณะสมจริง โครงเรื่อง ตัวละคร และฉากควรมีความกลมกลืน ควรมีแนวคิดหลักที่ชัดเจน การใช้ถ้อยคำและภาษาควรสอดคล้องกับเหตุการณ์ ฉาก และตัวละคร

ตามที่กล่าวมานี้สามารถสรุปได้ว่า หนังสือเด็กที่ดีควรมีเนื้อหา สำนวนภาษา การจัดหน้า รูปเล่มเหมาะสมกับวัย มีสาระประโยชน์ ให้ความเพลิดเพลิน

๕.๓ เกณฑ์การประเมินค่าและพิจารณาตัดสินรางวัลหนังสือสำหรับเด็ก

๕.๓.๑ เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือสำหรับเด็ก

บันลือ พุกกะวัน (๒๕๒๑ : ๘๓-๙๑) กล่าวถึงการประเมินหนังสือ โดยใช้เกณฑ์ทั่วไป ได้แก่ ลักษณะรูปเล่ม ลักษณะของหนังสือ ภาพ ตัวละคร วรรณคดี และประโยชน์ โดยเน้นการวางโครงเรื่องต้องมีความสอดคล้องกันในด้านเหตุผล สถานการณ์ และประเพณี ภาษาต้องมีลีลา จังหวะและสัมผัส และได้เพิ่มเติมเกณฑ์พิจารณาเกี่ยวกับประเภทของวรรณกรรม เช่น นิทาน เรื่องสั้น ชีวิตประวัติ บทกล่อมเด็ก นิยายและเรื่องผจญภัย เรื่องเล่า เรื่องขบขัน เทพนิยาย เรื่องเพื่อฝัน เรื่องจริยธรรมสะท้อนภาพชีวิต รวมทั้งเกณฑ์ด้านการใช้บทสนทนาที่เหมาะสม การจบเรื่องตามลักษณะเฉพาะของเรื่อง

๕.๓.๒ การพิจารณาตัดสินรางวัลหนังสือสำหรับเด็ก

การประกวดหนังสือดีเด่นประจำปีของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ประเภทหนังสือสำหรับเด็กมีสาระสำคัญ คือ หนังสือที่จะส่งเข้าประกวด แบ่งตามกลุ่มอายุเป็นหนังสือสำหรับเด็กเริ่มหัดอ่าน (อายุ ๓-๕ ปี) เด็กเล็ก (อายุ ๖-๑๑ ปี) และเด็กก่อนวัยรุ่น (อายุ ๑๒-๑๔ ปี) หนังสือสำหรับเด็กเล็ก แบ่งตามรูปแบบการเขียนออกเป็น

บันเทิงคดีและสารคดี หนังสือสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นแบ่งตามรูปแบบการเขียนออกเป็น บันเทิงคดี สารคดี และคำประพันธ์ เกณฑ์การพิจารณาตัดสิน พิจารณาคุณค่า สาระ ประโยชน์ที่เด็กจะได้รับจากการอ่านเพื่อการดำรงชีวิตและส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การใช้สำนวนโวหาร ถ้อยคำ วิธีเรียบเรียง ความเหมาะสมกับวัยของเด็ก การจัดทำรูปเล่ม ภาพประกอบ และออกแบบ

การตัดสินรางวัลหนังสือสำหรับเด็กในต่างประเทศมีหลายรางวัล ที่สำคัญ ได้แก่ รางวัลนิวเบอรี (Newbery Medal) และรางวัลคาลดีคอตท์ (Caldecott Medal)

เจ็นนา ซูเทอร์แลนด์ (Sutherland ๑๙๙๗ : ๓๔-๓๖) กล่าวว่า ในการตัดสินรางวัลนิวเบอรี ผู้ที่คัดเลือกหนังสือคือบรรณารักษ์หนังสือสำหรับเด็ก องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการประเมินค่าของคณะกรรมการ ได้แก่ เวลา ความคิดที่สืบมาตั้งแต่บรรพบุรุษ สิ่งแวดล้อม และให้ความเห็นว่าคณะกรรมการทุกคนมีความเชื่อในสิ่งที่เด็กควรเรียนรู้หรือไม่ควร แต่ละคนมีความชอบรูปแบบการเขียนต่าง ๆ กันและส่วนมากปรารถนาให้การตัดสินดำเนินไปตามเหตุผล วัตถุประสงค์ โดยมีได้เจตนาลำเอียง

เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือสำหรับเด็กที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า มีความสอดคล้องกับลักษณะหนังสือที่ดีและสามารถสรุปประเด็นที่ใช้ในการประเมินค่าได้เป็นเนื้อหา แนวการเขียน ภาษา รูปเล่ม การจัดหน้าและภาพประกอบ

๖. หนังสือเรียน

๖.๑ ความหมายของหนังสือเรียน

หนังสือเรียนหรือหนังสือที่ใช้ในการเรียน มีผู้กำหนดความหมายไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๓๘ : ๕๐) ระบุความหมายว่า คือ หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้สำหรับการเรียน มีสาระตรงตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรอย่างถูกต้อง อาจจะมีลักษณะเป็นเล่ม เป็นแผ่น หรือเป็นชุดก็ได้ หนังสือเรียนอาจมีชื่อเรียกต่างๆ กันดังนี้ หนังสือเรียน แบบเรียน แบบสอนอ่าน หนังสืออ่าน หนังสือประกอบการเรียน ความหมายดังกล่าวสอดคล้องกับที่**บันลือ พุกกะวัน (๒๕๓๓ : ๔๕)** อธิบายไว้ว่า หมายถึง หนังสือที่กระทรวงประกาศบังคับใช้ โดยกำหนดว่าผู้เรียนในระดับนั้นๆ จำต้องมี

เพื่อจะได้ใช้ฝึกอ่านเป็นพื้นฐานของวิชานั้นๆ ตามที่เนื้อหาของหลักสูตรได้กำหนดไว้ให้ ทั้งนี้ ให้นำรวมทั้งหนังสือแบบสอนอ่านประจำวิชาต่าง ๆ เช่น สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ สุขศึกษา และอื่น ๆ ด้วย

ความเห็นดังกล่าวนี้สอดคล้องกับวารี ธีระจิตร (๒๕๓๑ : ๑๘) ซึ่งกล่าวว่า หนังสือเรียน คือ หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้เป็นหนังสือเรียนประจำวิชา เป็นหนังสือที่รวบรวมความรู้ในหมวดวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งมีเนื้อเรื่องตรงตามหลักสูตรที่กำหนดไว้อย่างถูกต้อง และครบถ้วน จัดทำเป็นรายวิชาตามระดับชั้น อาจมีลักษณะเป็นเล่ม เป็นแผ่น หรือเป็นชุดย่อยๆ ได้

ฉวีวรรณ อุทาภิรักษ์ (๒๕๒๗ : ๑๑๑) กล่าวถึงหนังสือเรียนว่า คือ หนังสือที่ใช้สอนเป็นหลักในวิชาที่เรียนของเด็กแต่ละระดับชั้น หนังสือแบบเรียนจะต้องมีการจัดลำดับเนื้อเรื่องให้เหมาะสมและถูกต้อง เพื่อเป็นอุปกรณ์อันสำคัญสำหรับวิชาที่กำหนดให้ ความหมายนี้สอดคล้องกับขุติมา สัจจพันธ์ (๒๕๓๓ : ๓๖๓) ที่อธิบายไว้ว่า หนังสือเรียน คือ หนังสือที่เขียนขึ้นตามหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีเนื้อหาวิชาการล้วน เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนของครูและนักเรียนในโรงเรียน เป็นเครื่องมือที่ครูและนักเรียนใช้สื่อความหมายซึ่งกันและกัน ช่วยให้นักเรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้เรียนรู้ในเรื่องเดียวกันและมีความรู้ความเข้าใจเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ความหมายตามที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าหนังสือเรียนต้องเป็นหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ เนื้อหาวิชาต้องตรงตามที่หลักสูตรกำหนด ใช้ประกอบการเรียนการสอนของทั้งครูและนักเรียนในโรงเรียน อาจจะจัดทำเป็นเล่ม เป็นแผ่น หรือชุดย่อยๆ ก็ได้ แต่หนังสือเรียนของไทยนิยมพิมพ์เป็นรูปเล่มมากกว่าการจัดทำเป็นรูปแบบอื่น

ดี ซี เดตัน ออสติน เจ แมคคาฟเฟรย์ และปีเตอร์ สมิธ (Deighton, McCaffrey and Smith ๑๙๗๑ : ๒๑๐) กล่าวถึงความหมายของหนังสือเรียนว่า คือ หนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ในวิชาต่างๆ รูปแบบของหนังสือเรียนไม่ใช่สิ่งสำคัญ อาจเป็นหนังสือปกแข็ง ปกอ่อน อาจจัดพิมพ์หรือเป็นเพียงเอกสารอัดสำเนา หรือแม้แต่รูปภาพ หรือเอกสารประกอบการบรรยายของครู อย่างไรก็ตามหนังสือเรียนจะต้องเกี่ยวข้องกับการเรียนในโรงเรียน แต่หนังสือเรียนอาจไม่ใช่สิ่งที่สำคัญที่สุดในการเรียนการสอน เพราะผู้เรียนอาจเรียนตามโบสท์ จากสิ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการศึกษา การเรียนที่บ้าน การฝึกในโรงงาน และในการเรียนจากบทเรียนทางโทรทัศน์ได้ด้วย

ความหมายของหนังสือเรียนที่ปรากฏในเอกสารของต่างประเทศนี้ตรงกับหนังสือเรียนไทย ในด้านการจัดทำหนังสือสำหรับนักเรียนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ในวิชาต่างๆ ส่วนที่ต่างกัน ได้แก่ รูปแบบและแนวคิด หนังสือเรียนของต่างประเทศมีรูปแบบที่หลากหลาย และแนวคิดของต่างประเทศมิได้เห็นว่าหนังสือเรียนมีความสำคัญที่สุดในการเรียนการสอน

หนังสือเรียนในงานวิจัยเรื่องนี้ หมายถึง หนังสือที่เขียนตามหลักสูตรเพื่อใช้ในการเรียนการสอนโดยตรง และเป็นหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ในโรงเรียนระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา

๖.๒ ลักษณะของหนังสือเรียน

ประภาศรี สีหอำไพ (๒๕๒๔ : ๖๔) อธิบายว่า หนังสือเรียนที่ดีควรประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญคือ มีเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ในหลักสูตรที่วางไว้ มีคู่มือซึ่งมีรายละเอียดชัดเจน ทั้งง่ายง่ายเหมาะแก่ระดับชั้น มีภาพและกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เขียนต้องรู้หลักจิตวิทยาทั่วไป จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการเรียนรู้ เพื่อให้ตรงกับความสนใจตามระดับชั้นและวัย การจัดรูปเล่มจะต้องคงทน มีตัวอักษรขนาดชัดเจน การสะกดการันต์และเว้นวรรคถูกต้อง นอกจากนั้นต้องมีการวัดและประเมินผลกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ หรือจัดทำคู่มือประเมินผล หรือแบบฝึกหัดตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งขึ้น

นอกจากลักษณะที่กล่าวถึงแล้ว นักวิชาการบางท่านให้ความสำคัญแก่รายละเอียดของรูปเล่ม **สมถวิล วิเศษสมบัติ (๒๕๒๔ : ๑๗๕)** กล่าวถึงประเด็นนี้โดยสรุปได้ว่า หนังสือเรียนที่ดีต้องมีส่วนประกอบที่สำคัญของหนังสือ ได้แก่ ปก ใบบรองปก คำนำ สารบัญ และเนื้อเรื่องซึ่งลำดับเป็นบทๆ แต่ละบทประกอบด้วย เนื้อเรื่อง รูปภาพ บทสรุป แบบฝึกหัด กิจกรรมเสนอแนะทั้งครูและนักเรียน ส่วนขนาดของหนังสือควรมีขนาด ๖ x ๘ นิ้ว หรือตามความเหมาะสม และความหนาของหนังสือควรขึ้นอยู่กับเนื้อหาและวัยของเด็ก

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (๒๕๒๗ : ๑๑๒-๑๑๓) เสนอความเห็นเพิ่มเติมเรื่องส่วนประกอบของหนังสือเรียน สรุปได้ว่า หนังสือเรียนควรมีภาพประกอบ แผนผังหรือแผนภูมิตามที่จำเป็น มีการจัดทำดัชนีและบรรณานุกรม บางเล่มที่มีศัพท์มากควรมืออภิธานศัพท์ นอกจากนั้น เนื้อหาควรทันสมัยและเมื่อจัดทำแล้วควรมีการทดลองใช้ก่อนพิมพ์เพื่อนำไปใช้ในโรงเรียน

การจัดทำหนังสือเรียนในปัจจุบัน นอกจากจะต้องคำนึงถึงลักษณะของหนังสือ ดังที่กล่าวมาแล้ว ยังมีลักษณะที่ต้องพิจารณาเพิ่มเติมตามที่จินตนา ไบกาชุยี (ม.ป.ป.: ๔๔-๔๕) กล่าวถึงข้อสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของหนังสือเรียนในอุดมคติของ นักวิชาการจากการอภิปรายเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ณ ห้องประชุมศูนย์พัฒนา หนังสือ กรมวิชาการ สรุปได้ดังนี้คือ มีการสร้างความน่าสนใจของเนื้อหาโดยเฉพาะ ในประเด็นที่สามารถสร้างบรรยากาศระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน มีการเขียนทั้งในระดับจุลภาค และมหภาค เน้นการเขียนที่มุ่งให้เกิดความคิด เกิดทักษะกระบวนการในด้านการตัดสินใจ และประเมินคุณค่า เกิดการพัฒนาค่านิยม และมีการใช้คำถามนำที่กระตุ้นความคิด

จากลักษณะของหนังสือเรียนที่ดีตามทรรศนะของนักวิชาการที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่ามีประเด็นสำคัญเพื่อการพิจารณาหนังสือเรียน ๔ ประการ คือ เนื้อหาสาระ ภาษาและการนำเสนอ กิจกรรมและแบบฝึกหัด และรูปเล่ม

การพิจารณาหนังสือเรียน นอกจากจะพิจารณาลักษณะที่ดีตามที่กล่าวมาแล้ว รายละเอียดของการจัดทำรูปเล่ม ซึ่งปรากฏในรูปแบบของหนังสือเรียนก็เป็นอีกส่วนหนึ่ง ที่จะช่วยให้หนังสือเรียนเล่มนั้นมีคุณภาพและใช้ประโยชน์ได้ตามจุดมุ่งหมาย รายละเอียด ของรูปแบบหนังสือเรียนที่ควรพิจารณานั้น วารี ธีระจิตร (๒๕๓๑ : ๖๓-๖๔) กล่าวถึง รูปแบบของหนังสือเรียนระดับประถมศึกษา สรุปได้ดังนี้ ส่วนปกของหนังสือเรียนควรมี รายละเอียดที่แสดงสาระสำคัญของเรื่อง และควรมีสีสันดึงดูดความสนใจ มีความแข็งแรง ทนทาน คุณภาพของกระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือควรจะใช้กระดาษที่พื้นหน้ามีลักษณะด้าน เล็กน้อย สีขาวนวลเนื้อของกระดาษหนาพอควร ขนาดตัวอักษรที่เหมาะสมกับเด็กนักเรียน ระดับประถมศึกษา มีหลายขนาด จำแนกได้ตามระดับชั้นเรียน คือ ระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ควรใช้ตัวอักษรขนาด ๑๔ พอยท์ ประถมศึกษาปีที่ ๓ ควรใช้ตัวอักษรขนาด ๑๐-๑๒ พอยท์ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ขึ้นไปควรใช้ตัวอักษรขนาดเท่ากับผู้ใหญ่ ขนาดของหนังสือ ที่ใช้ส่วนมากคือ ๖ x ๘ นิ้ว การจัดรูปประโยคนิยมทำเป็นคอลัมน์ โดยหากสามารถแบ่ง เป็นสองคอลัมน์ในแต่ละหน้าได้จะยิ่งดี ส่วนภาพประกอบในหนังสือ เด็กชอบภาพประติศรั แรเงา มีหลายสี รองลงมาคือภาพประติศรัลายเส้นหลายสี ภาพถ่ายหลายสี ภาพเหมือน ของจริง แรเงาหลายสี ภาพถ่ายสีหนึ่งสี ภาพประติศรัแรเงา สีหนึ่งสี ภาพเหมือนจริง ลายเส้น สีหนึ่งสี และภาพเหมือนจริง ลายเส้น ขาวดำ ส่วนการเย็บเล่ม ควรพิจารณา ความเหมาะสมกับความหนาของหนังสือและความคงทนในการเย็บเพื่อจะได้ใช้หนังสือได้นาน

หนังสือเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้น **จินตนา ไบกาชุย** (๒๕๓๔ : ๔-๒๔) กล่าวถึงรูปแบบของหนังสือเรียน สรุปได้ว่า ภาพปก ควรมีการออกแบบอย่างประณีต สวยงาม น่าอ่าน แต่เน้นความเรียบง่าย เนื้อหาของภาพสอดคล้องกับเนื้อหาในเล่ม คุณภาพกระดาษที่ใช้พิมพ์ต้องมีเยื่อกระดาษเหนียวละเอียด เรียบ ไม่ขรุขระ ความหนาเพียงพอ และไม่ทำให้เกิดปัญหาหมึกซึมไปถึงอีกหน้าหนึ่ง ขนาดตัวอักษรที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนระดับนี้ ได้แก่ ตัวอักษรขนาด ๑๖ พอยท์ หรืออย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๑๔ พอยท์ และใช้ตัวเส้นยาวเสมอ ขนาดของหนังสือส่วนมากมี ๓ ขนาด คือ ขนาด ๑๖ หน้ายกพิมพ์ (๑๔.๘x๒๑ ซม.) ขนาด ๘ หน้ายกพิมพ์ (๑๘.๕x๒๖ ซม.) และขนาด ๘ หน้ายกพิมพ์พิเศษ (๒๐.๕x๒๙.๕ ซม.) โดยหนังสือขนาด ๑๖ หน้ายกพิมพ์ ไม่ควรเรียงเป็น ๒ คอลัมน์ เว้นแต่ต้องการให้ข้อความในคอลัมน์ซ้ายและขวาวิบายความหมายของกันและกัน หรือเพื่อขยายความในคอลัมน์ใดคอลัมน์หนึ่ง ส่วนหนังสือขนาด ๘ หน้ายกพิมพ์ และขนาด ๘ หน้ายกพิมพ์พิเศษ แบ่งหน้าออกเป็น ๒ คอลัมน์ ส่วนภาพประกอบอาจเป็นภาพถ่าย ภาพวาด และภาพลายเส้น หรือแผนภูมิ แผนที่ ตาราง โดยพิจารณาตามหลักความเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนได้ และสามารถอธิบายเนื้อเรื่องให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น ขนาด จำนวนและตำแหน่งของภาพต้องมีความเหมาะสม

๖.๓ เกณฑ์การประเมินค่าและพิจารณาตัดสินรางวัลหนังสือเรียน

๖.๓.๑ เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือเรียน

สุติมา สัจจามันท์ (๒๕๓๓ : ๓๖๓-๓๖๕) กล่าวถึงการเลือกหนังสือเรียนว่า ควรพิจารณาตามวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นประเด็นดังนี้ ผู้จัดทำควรมีคุณวุฒิและความรู้ความสามารถในวิชานั้นๆ ผู้จัดพิมพ์ควรมีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เนื้อหาของหนังสือเรียนและกิจกรรมควรครอบคลุมตามที่หลักสูตรกำหนด มีความทันสมัยและถูกต้อง ความลึกซึ้ง ความยากง่าย และปริมาณเนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน การนำเสนอเนื้อหาเป็นระบบ มีการสร้างพื้นฐานให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความคิด ภาษาชัดเจน ถูกต้อง เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน กิจกรรมที่กำหนดต้องส่งเสริมความเข้าใจเนื้อหาและเกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ รูปเล่มกะทัดรัด แข็งแรง ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนสมบูรณ์ ภาพประกอบชัดเจน ถูกต้อง และช่วยส่งเสริมความเข้าใจเนื้อหา การพิมพ์ถูกต้องชัดเจน ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับผู้เรียน คู่มือครูควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับหนังสือเรียนและช่วยให้การใช้หนังสือเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย

จะเห็นได้ว่า เกณฑ์ที่นำมาพิจารณาเหล่านี้จำแนกได้ ๖ ประเด็น คือ ผู้จัดทำเนื้อหา การนำเสนอเนื้อหา กิจกรรม รูปเล่มและการพิมพ์ และคู่มือครู

เกณฑ์การประเมินหนังสือเรียนของต่างประเทศ แฮร์รี จิงเกอร์ และ แดน ดอนลัน (Singer and Donlan ๑๙๘๙ : ๑๕๐-๑๕๒) เสนอเกณฑ์การประเมินหนังสือเรียน ๒๖ เกณฑ์ คือ เกณฑ์ที่ใช้ประเมินลักษณะเฉพาะของหนังสือเรียน และเกณฑ์ที่ครูใช้ประเมินหนังสือเรียน โดยแต่ละเกณฑ์มีประเด็นที่ต้องพิจารณา คือ เกณฑ์ที่ใช้ประเมินลักษณะเฉพาะหนังสือเรียน ต้องพิจารณาความครบถ้วนของส่วนประกอบของหนังสือ วิธีการเรียบเรียงต้องต่อเนื่องและสอดคล้องกัน การอธิบายต้องเสนอความคิดที่สัมพันธ์กัน การเสนอแนวคิดที่เหมาะสมกับชั้นเรียน การเสนอเนื้อหาต้องมีขั้นตอนที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาอย่างดี มีวิธีเขียนที่ทำให้หนังสืออ่านง่าย และสะดวกในการใช้หนังสือเพื่อการเรียนการสอน

เกณฑ์สำหรับครูใช้ประเมินหนังสือเรียนนั้น พิจารณาจากหลักสูตรหนังสือเรียนต้องเหมาะสมกับระดับชั้นและพื้นความรู้ของเด็กตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การพิจารณาผู้เรียน ต้องพิจารณาจากการที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากหนังสือได้ ส่วนจุดมุ่งหมายต้องสอดคล้องเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน ในด้านผู้สอน หนังสือเรียนต้องเหมาะสมสำหรับการที่ครูจะใช้ในการสอน และเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการสอน ครูสามารถตั้งจุดมุ่งหมายที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากหนังสือ ครูต้องศึกษาผลที่ผู้เรียนได้รับจากการอ่านโดยอาจใช้การทดสอบซึ่งเป็นการตรวจสอบจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ หนังสือเรียนต้องตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน การจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนจากหนังสือ และความเหมาะสมของหนังสือที่ควรเลือกมาใช้ในชั้นเรียน

จากเกณฑ์ทั้งสองหลักที่สรุปมานี้ จะเห็นได้ว่า เกณฑ์ที่ ๒ นั้นมุ่งพิจารณาทั้งลักษณะของหนังสือและวิธีการที่ครูใช้หนังสือในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เกณฑ์การประเมินหนังสือเรียนจากเอกสารต่างประเทศสรุปได้ว่า ต้องพิจารณาส่วนประกอบของหนังสือ การนำเสนอและภาษา ความสะดวกในการใช้หนังสือเพื่อการเรียนการสอน หลักสูตร ความสามารถของผู้อ่านที่จะเรียนรู้จากหนังสือเรียน การทดสอบความรู้ของผู้เรียนที่ได้จากการอ่าน การตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน หนังสือที่ครูจะนำไปใช้ในการสอนได้อย่างสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย

อย่างไรก็ตาม การกำหนดเกณฑ์การประเมินค่านั่งสือในประเด็นหลักตรงกัน คือ เรื่องลักษณะหนังสือเรียนที่เหมาะสม ส่วนประเด็นอื่นๆ ย่อมขึ้นอยู่กับผู้ประเมินว่าต้องการกำหนดรายละเอียดมากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะช่วยให้การคัดเลือกหรือพิจารณาคุณค่าของหนังสือเป็นไปตามความต้องการ

แม้ว่าผู้ประเมินจะพยายามสร้างเกณฑ์อย่างรัดกุมหรือละเอียดเพียงใด การประเมินค่านั่งสือก็อาจเกิดปัญหาได้ เนื่องจากการประเมินคัดเลือกหนังสือเรียนที่เหมาะสมนั้น เป็นเรื่องที่ยากและละเอียดอ่อน เฟรด แชมเบอร์ส (Chambers ๑๙๙๗ : ๓๒-๓๔) เสนอวิธีการหาค่าเฉลี่ยในการประเมินหนังสือเรียนโดยมีขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

ขั้นแรก กำหนดทางเลือกที่เป็นไปได้ร่วมกัน โดยกำหนดหนังสือที่จะพิจารณาแต่ละเล่มเป็นทางเลือกแต่ละทาง เช่น หากมีหนังสือ ๓ เล่ม ก็กำหนดเป็นทางเลือก เอ ทางเลือก บี และทางเลือก ซี เป็นต้น ขั้นที่สอง ผู้ประเมินร่วมกันกำหนดลักษณะที่เป็นหัวใจสำคัญและเป็นลักษณะที่คาดหวังของหนังสือเรียน โดยลักษณะดังกล่าวต้องเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ หากหนังสือเล่มใดปราศจากลักษณะที่กำหนด จะไม่ผ่านการพิจารณา การกำหนดรายละเอียดของเกณฑ์ควรมีจำนวนไม่มากและแสดงถึงหลักการที่ง่ายต่อการพิจารณา ขั้นที่สาม มี ๓ ส่วน ส่วนแรก คือ การกำหนดลักษณะที่พึงปรารถนาในส่วนนี้กลุ่มผู้ประเมินต้องร่วมกันสรุปลักษณะที่พึงปรารถนาในส่วนแรกว่าลักษณะใดสำคัญที่ต้องมีอยู่ ลักษณะใดอาจมีหรือไม่มีก็ได้ หลังจากนั้นกำหนดน้ำหนักคะแนนตั้งแต่ ๐-๑๐ การกำหนดคุณค่าและน้ำหนักคะแนนขึ้นอยู่กับพิจารณาของกลุ่มเป็นสำคัญ ขั้นที่สี่ ผู้ประเมินพิจารณาหนังสือเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด หากหนังสือเล่มใดขาดคุณสมบัติในขั้นที่สอง จะถูกคัดออกจากการพิจารณา ขั้นที่ห้า ผู้ประเมินพิจารณาหนังสือที่ผ่านการประเมินจากขั้นที่สี่ในรายละเอียดตามที่กำหนดลักษณะที่พึงปรารถนาทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ แล้วสรุปความเห็นที่มีต่อหนังสือดังกล่าวในแต่ละประเด็นด้วยข้อความสั้นๆ พร้อมทั้งกำหนดคะแนนสำหรับความเห็นดังกล่าวในระหว่าง ๐-๑๐ คะแนน ขั้นที่หก ในขณะที่ประเมินผู้ประเมินอาจพบว่าหนังสือเรียนบางเล่มมีลักษณะเด่นบางประการที่นอกเหนือจากลักษณะที่พึงปรารถนาซึ่งผู้ประเมินกำหนดไว้ก่อนการประเมิน ในกรณีนี้ ให้ระบุลักษณะดังกล่าวไว้ด้วย พร้อมทั้งกำหนดคะแนนภายใน ๐-๑๐ คะแนน แต่ไม่ต้องกำหนดน้ำหนักของคะแนน ขั้นที่เจ็ด คำนวณคะแนนโดยนำคะแนนที่ผู้ประเมินกำหนดคูณด้วยน้ำหนักของคะแนนที่กำหนดไว้ในขั้นที่สาม พร้อมทั้งรวมคะแนนทั้งหมด

โดยรวมคะแนนในขั้นที่หกด้วย ขั้นสุดท้ายผู้ประเมินต้องตัดสินใจเลือกหนังสือที่ต้องการ โดยนำคะแนนทั้งหมดมาพิจารณาอีกครั้ง โดยจะพิจารณาเฉพาะคะแนนที่มีการคูณน้ำหนักของคะแนนเป็นหลัก ส่วนคะแนนที่ได้จากขั้นที่หกถือว่าเป็นคะแนนพิเศษ ไม่มีผลต่อการพิจารณาคัดเลือกและประเมินค่าหนังสือ วิธีการนี้จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างผู้ประเมินได้อย่างดี และขณะเดียวกันก็ทำให้ได้หนังสือที่มีคุณภาพด้วย

จะเห็นได้ว่าในการประเมินค่าหนังสือเรียนนั้น นอกจากจะมีเกณฑ์ที่ครอบคลุมชัดเจนแล้ว วิธีการประเมินก็เป็นสิ่งสำคัญ หากไม่สามารถใช้วิธีการประเมินตามที่เฟรด แชมเบอร์สเสนอแนะไว้ ก็ควรมีการอธิบายหรือชี้แจงวิธีการประเมินให้ชัดเจน รวมทั้งการให้น้ำหนักคะแนนของรายละเอียดในประเด็นที่สำคัญก็น่าจะเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้การประเมินมีความเป็นปรนัยมากขึ้น สิ่งที่สำคัญคือความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้สร้างเกณฑ์และผู้ประเมินซึ่งหากสามารถทำได้ ย่อมทำให้การประเมินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินค่าหนังสือเรียนอย่างแท้จริง

๖.๓.๒ เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกรางวัลหนังสือเรียน

การพิจารณาคัดเลือกรางวัลสำหรับหนังสือเรียนนั้น กระทรวงศึกษาธิการเคยออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการให้รางวัลผู้ได้รับมอบหมายให้จัดทำหนังสือตำราและแบบเรียนที่มีคุณภาพ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ แต่ภายหลังได้ยกเลิกรางวัลดังกล่าว (รายละเอียดโปรดดูหน้า ๔๑)

นอกจากหนังสือเรียนแล้ว หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ในการเรียนการสอน ยังมีหนังสือเสริมประสบการณ์ซึ่งทางกระทรวงได้จำแนกไว้เป็น ๔ ประเภท สรุปได้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๓๕ : ข-ค)

๑. หนังสืออ่านนอกเวลา คือ หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ในการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่ง ตามหลักสูตรนอกเหนือจากหนังสือเรียน สำหรับให้นักเรียนอ่านนอกเวลาเรียน โดยถือว่ากิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับหนังสือนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนตามหลักสูตร

๒. หนังสืออ่านเพิ่มเติม คือ หนังสือที่มีเนื้อหาสาระอิงหลักสูตร และช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร หรือช่วยให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมกับวัย และความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล

๓. หนังสือส่งเสริมการอ่าน คือ หนังสือที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่าน และเกิดนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น อาจเป็นหนังสือสารคดี นวนิยาย นิทาน ฯลฯ ที่มีลักษณะไม่ขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณี และศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้ มีคติ สาระประโยชน์ และชวนให้อ่าน

๔. หนังสืออุเทศ คือ หนังสือสำหรับค้นคว้าอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนการสอน หนังสือประเภทนี้เรียบเรียงเป็นเชิงวิชาการ

หนังสือแต่ละประเภทที่กล่าวมานี้ สามารถประเมินค่าได้เช่นกัน โดยอาจใช้เกณฑ์ของวรรณกรรมประเภทอื่นๆ เช่น หนังสืออ่านนอกเวลา หากเป็นหนังสือของวิชาภาษาไทย อาจใช้เกณฑ์การประเมินค่านวนิยาย เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ และสารคดีได้ตามประเภทของหนังสือ หรือหากเป็นหนังสือของวิชาอื่นๆ ก็อาจเลือกใช้เกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการ ทั้งนี้อาจเพิ่มเกณฑ์ในที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอนด้วย

ส่วนหนังสืออุเทศสามารถใช้เกณฑ์ของตำรามาประเมินได้ โดยอาจเพิ่มการประเมินเกี่ยวกับการจัดทำเพื่อความสะดวกในการใช้อ้างอิงและเกณฑ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๗. ตำรา

๗.๑ ความหมายของตำรา

ตำรา ตามความหมายที่กำหนดโดยทบวงมหาวิทยาลัย (๒๕๒๗ : ไม่ระบุเลขหน้า) หมายถึง เอกสารที่ใช้ประโยชน์ในการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ เรียบเรียงอย่างมีระบบ เช่น ประกอบด้วยคำนำ สารบัญ เนื้อเรื่อง สรุป และการอ้างอิงที่ครบถ้วน สมบูรณ์ ทันสมัย โดยจะต้องมีเนื้อหาสาระอย่างละเอียดครอบคลุมวิชาหรือส่วนหนึ่งของวิชาที่ตนเชี่ยวชาญ โดยมีวัตถุประสงค์ที่ใช้เป็นหลักในการเรียนการสอนตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย และต้องจัดทำเป็นรูปเล่มอย่างเรียบร้อย

ต่อมา ทบวงมหาวิทยาลัย (๒๕๔๒ : ไม่ระบุเลขหน้า) ได้ปรับปรุงคำจำกัดความของผลงานทางวิชาการใหม่ โดยนิยามคำว่า “ตำรา” ว่า เอกสารทางวิชาการที่เรียบเรียงอย่างเป็นระบบ อาจเขียนเพื่อตอบสนองเนื้อหาทั้งหมดของรายวิชา หรือส่วนหนึ่งของวิชา หรือหลักสูตรก็ได้ โดยมีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ที่เกี่ยวข้องและสะท้อนให้เห็น

ความสามารถในการถ่ายทอดวิชาในระดับอุดมศึกษาในบางกรณีผู้เขียนอาจเสนอตำราในรูปของสื่ออื่น ๆ เช่น ซีดี-รอม หรืออาจใช้ทั้งเอกสารและสื่ออื่น ๆ ประกอบกันตามความเหมาะสม

ความหมายนี้สอดคล้องกับงานเขียนของบันลือ พฤกษ์วัน และดำรง ทิริเจริญ (๒๕๓๓ : ๙) ซึ่งกำหนดความหมายของตำราไว้ ๓ ประการ คือ ๑) หนังสือที่เขียน (แต่ง) แปล หรือเรียบเรียง ตรงกับหลักสูตรแห่งวิชาใดวิชาหนึ่งที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษา เช่น การประถมศึกษา หลักสูตรศาสตร์ เทคโนโลยีทางการศึกษา และอื่น ๆ เป็นต้น หนังสือดังกล่าว นิสิต นักศึกษาใช้เรียน และครูอาจารย์ใช้เป็นแนวทางในการสอนวิชานั้น ๆ ๒) คู่มือการสอนวิชาต่าง ๆ เช่น คู่มือครูสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา คู่มือการถ่ายรูปหรืออื่น ๆ ซึ่งใช้กับผู้เรียน (นิสิตนักศึกษา) หรือนิสิตนักศึกษานำไปใช้เชิงปฏิบัติได้ ๓) หนังสือที่เขียนเรื่องเฉพาะ มีเนื้อหาสาระสำคัญเฉพาะเรื่องซึ่งผู้เขียนสนใจค้นคว้ารวบรวม เช่น เมืองพิษณุโลก วัดเก่าในเมืองพิจิตร และอื่น ๆ หนังสือประเภทนี้ก็จัดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของวิชาที่สอนในมหาวิทยาลัย วิทยาลัย หรือเป็นสิ่งที่นิสิตนักศึกษา ครู อาจารย์ ใช้ศึกษาค้นคว้าเพื่อความลึกซึ้งเฉพาะเรื่อง และเกี่ยวข้องกับวิชาใดวิชาหนึ่งที่เปิดสอนในสถาบัน ก็ถือว่าเป็นตำราได้เช่นกัน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (๒๕๒๒ : ๖) ได้ให้ความหมายของตำราทางวิทยาศาสตร์ว่า คือ หนังสือซึ่งว่าด้วยความรู้ในสาขาใดสาขาหนึ่ง เขียนขึ้นโดยมีข้อมูลที่ได้กลั่นกรองแล้วจากสิ่งตีพิมพ์ปฐมภูมิและอื่น ๆ โดยมีจุดประสงค์ที่สำคัญเพื่อสอนให้รู้วิทยาศาสตร์ในสาขานั้น ๆ ตามระดับต่าง ๆ แล้วแต่จุดประสงค์ของตำรา ลักษณะของตำราควรมีความหนาอย่างน้อย ๑๐๐ หน้ากระดาษพิมพ์ ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้คือ คำนำ สารบัญ สัญลักษณ์ และคำย่อที่ใช้ในตำรา เนื้อเรื่อง ภาคผนวก เอกสารอ้างอิงหรือบรรณานุกรม คำอภิธานศัพท์ และดรชนีเนื้อเรื่อง

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ตำราหมายถึงงานเขียนทางวิชาการ ครอบคลุมเนื้อหาวิชาใดวิชาหนึ่งหรือส่วนหนึ่งของวิชา ซึ่งมีเนื้อหาวิชาเฉพาะตามหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา เรียบเรียงอย่างมีระบบและจัดทำเป็นรูปเล่ม

๗.๒ ลักษณะของตำรา

มีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของตำราไว้อย่างกว้างขวาง ลักษณะที่ถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญตามแนวคิดนั้น คือ เป็นเครื่องช่วยสอน ตำราจะต้องเสนอเนื้อหาวิชาอย่างมีระเบียบแบบแผน ไม่ว่าเนื้อหาวิชาจะยุ่งยากสลับซับซ้อนอย่างไร

ควรจะต้องนำผู้อ่านไปสู่วัตถุประสงค์โดยเริ่มจากเรื่องง่าย ๆ เป็นพื้นฐานไปสู่เรื่องที่ยาก ซับซ้อนขึ้นจากเรื่องที่ผู้อ่านคุ้นเคยไปสู่เรื่องที่ไม่คุ้นเคย และจากเรื่องที่เป็นรูปธรรมไปสู่เรื่องที่เป็นนามธรรม ควรมีคำจำกัดความของศัพท์ใหม่ๆ และอธิบายอย่างละเอียดเมื่อเขียนถึงครั้งแรก แนวคิดที่เสนอต่อผู้อ่านค่อยๆ พัฒนาขึ้นโดยให้อธิบายในรูปแบบต่างๆ แผนที่ แผนภูมิ ตาราง กราฟ จะต้องอยู่ในที่พอเหมาะกับเนื้อหา เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจมากขึ้นทั้งนี้จะต้องระลึกระหว่างวัตถุประสงค์สำคัญของตำรา คือ การเสนอข้อเท็จจริง ให้แนวความคิดขั้นพื้นฐานเพื่อให้ผู้อ่านได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามก็ติดำรงมีข้อจำกัด คือ ไม่สามารถให้ข่าวสารที่ทันสมัยได้เช่นเดียวกับวารสาร การแก้ไขปรับปรุงครั้งต่อๆ ไปจึงจำเป็นต้องรวมแนวคิดจากวารสารและเอกสารใหม่ๆ เพิ่มเติมลงไปด้วย (McCaffrey ๑๙๗๑ : ๒๑๐)

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (๒๕๒๓ : ๕-๖) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของตำราที่ดีไว้ดังนี้

๑) เป็นหนังสือที่มุ่งให้ความรู้ ในการเขียนตำรา ผู้เขียนมุ่งให้ความรู้มากกว่าให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน แต่ถ้าผู้เขียนสามารถ ก็ควรมีวิธีเขียนที่ให้ความสะดวกแก่ผู้อ่าน

๒) มีการลำดับขั้นตอน โดยไม่คำนึงถึงศิลปการประพันธ์ มุ่งให้ความสะดวกแก่การเรียนวิชาที่บรรจุอยู่ในหนังสือนั้น

๓) ใช้ศัพท์และสำนวนที่มีความหมายเชิงวิชาการ ควรจะต้องมีการนิยามศัพท์ที่ให้ความหมายตามที่กำหนดเพื่อใช้ในการเรียนตำรานั้น และต้องใช้ศัพท์ในความหมายนั้นให้สอดคล้องต่อเนื่องตลอดเรื่อง

๔) ความรู้ที่บรรจุในหนังสือนั้น จะต้องเป็นความรู้ที่คนในวงการเดียวกันรับรองแล้ว ถ้ามีข้อความใดที่ยังอยู่ระหว่างการโต้แย้ง จะต้องบอกแง่คิดทั้งสองแง่หรือมากกว่าสองประเด็นนั้น หากข้อความใดเป็นข้อสังเกตของผู้เขียนเอง หรือข้อคิดเห็นของผู้ใดก็ตามผู้เขียนจะต้องบอกไว้

๕) ข้อความใดซึ่งยังไม่เป็นที่ประจักษ์แพร่หลายในวงวิชาการ ที่หนังสือนั้นนำมากล่าวไว้ ผู้เขียนจะต้องบอกแหล่งที่มาของความรู้นั้น เพื่อผู้อ่านจะทดสอบได้ และสามารถค้นคว้าหาความรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นต่อไปได้

ปิฎะ บุณนาค (๒๕๒๓ : ๓๒-๓๗) ได้กล่าวถึงลักษณะของตำราที่ดีสรุปได้ดังนี้

๑) รูปเล่มควรจะเป็นแบบลักษณะมาตรฐานสากลทั่ว ๆ ไป มีสภาพคงทน
พอสมควร

๒) การจัดลำดับเนื้อหาสาระ หรือบทต่าง ๆ ในเล่มควรเป็นไปด้วยดี
สะดวกในการค้นคว้า มีสารบัญ หรือดรรชนี เพื่อค้นคว้าหารายละเอียดได้ง่าย

๓) ใช้ภาษาถ้อยคำ และศัพท์เทคนิคให้เหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน เขียน
ตรงกับวัตถุประสงค์ในการแต่งหนังสือ ใจความกะทัดรัดได้ความแน่นอน ศัพท์เทคนิคภาษาไทย
ที่ใช้ควรวงเล็บภาษาต่างประเทศไว้ด้วย เพื่อจะได้เข้าใจความหมายที่ถูกต้อง

๔) หากมีรูปภาพเขียน ภาพถ่าย รูปแผนภูมิ กราฟ อย่างใดอย่างหนึ่ง
ให้จัดวางหน้าในลักษณะที่ใกล้เคียงหรือสัมพันธ์กับเรื่อง หรือเนื้อหาสาระ แต่ละรูปควรมี
เลขที่เรียงลำดับไว้เพื่อสะดวกแก่ผู้ใช้ ภาพทุกชนิดจะต้องชัดเจน และเน้นส่วนสำคัญ
ที่ต้องการเน้น

๕) มีเอกสารอ้างอิงให้ทราบว่าข้อความหรือเนื้อหาสาระในหนังสือนั้น
ได้ยืมหรือได้ข้อมูลมาจากไหนบ้าง เพื่อให้ผู้อ่านตามไปหาเอกสารอ้างอิงตรวจสอบดู
หรือให้รู้รายละเอียดในเอกสารอ้างอิงนั้นมากขึ้น

๖) เนื้อหาสาระเชื่อถือได้ นำไปปฏิบัติได้ เกิดประโยชน์ตามต้องการหรือ
ตามวัตถุประสงค์

ลักษณะของตำราดังกล่าวนี้ เป็นลักษณะด้านเนื้อหาและวิธีการนำเสนอ
ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเขียนหนังสือ เพราะตำราที่ดีมีคุณภาพนั้น นอกจากให้เนื้อหาสาระ
ที่เชื่อถือได้แล้ว ผู้เขียนจะต้องได้รับการศึกษาอบรมในเรื่องที่เขียน มีประสบการณ์ มีความ
สามารถ ความชำนาญ และความเข้าใจ ในเรื่องที่ตนเขียนเป็นอย่างดี อันจะทำให้ตำรา
ที่เขียนนั้นมีความน่าเชื่อถือ

ปรีชา ข้างขวัญยืน (๒๕๓๙) อธิบายลักษณะของตำราที่ดีสรุปได้ว่า ควร
ให้ความรู้ใหม่ทั้งการค้นพบและการเข้าใจทางวิชาการในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นผลผลิตจากการ
การศึกษาวิจัยของผู้เขียนเอง เป็นผลจากการวิจัยเฉพาะเรื่อง หรือการนำผลการวิจัยเฉพาะ
เรื่องหรือการนำผลการวิจัยมาประมวล แยกแยะประเด็นและเสนอแนวคิด ข้อมูลที่ปรากฏ
ควรมีความแคบแต่ลึก เพราะการศึกษาสมัยใหม่จะไม่เป็นแบบสำเร็จรูปอยู่ในตำราเล่มเดียว
อีกต่อไป มีเนื้อหาซึ่งเป็นพื้นฐานความรู้ การวิเคราะห์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง ตำราเฉพาะ
เรื่องส่วนมากจะโยงเนื้อหาและแนวคิดต่อเนื่องกันลงไปทางลึก ส่วนตำราพื้นฐานจะโยง

เนื้อหาสำคัญและเรื่องหลักทางวิชานั้นในแนวกว้าง การเขียนตำราแนวลึกควรจำกัดเนื้อหาให้เหลือเฉพาะส่วนที่สัมพันธ์กับเรื่องหลักที่ผู้เขียนพิจารณาโดยตรง ส่วนการเขียนตำราแนวกว้าง ควรจำกัดความลึกซึ้งของเรื่องที่พูดแต่ละเรื่องไม่ให้ลึกหรือลงรายละเอียดมากเกินไป ผู้เขียนควรให้ความรู้ลึกซึ้งเกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎี ให้ความรู้ใหม่ มีการตีความการวิพากษ์วิจารณ์แบบใหม่ การเสนอความเห็นใหม่หรือทฤษฎีใหม่ หลายแง่หลายมุม มีการอ้างอิงอย่างมีคุณภาพ หมายถึงการอ้างอิงอย่างมีจุดมุ่งหมายเท่าที่จำเป็นและอ้างอิงถึงต้นตอของความรู้ เมื่อนำผลงานหรือแนวคิดของผู้อื่นมาใช้ก็ควรอ้างอิงอย่างถูกต้องตามแบบแผนสากล ภาษาที่ใช้ในการเขียนควรเป็นภาษามาตรฐาน แจ่มแจ้ง ชัดเจน กระชับรัดกุม รูปเล่มควรมีขนาด ๘ หน้ายกหรือ A4 มีส่วนประกอบของตำราครบถ้วน มีเครื่องมือช่วยอธิบายเนื้อหา เช่น ตาราง แผนภูมิ รูปภาพ แผนที่ เพื่อช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดียิ่งขึ้น

ตำราที่ดีตามหลักการที่นำเสนอโดย **บันลือ พุกกะวัน และดำรง ศิริจริญ** (๒๕๓๓) คือ ตำราที่มีความลึกซึ้งในการเขียน ให้ความรู้แปลกๆ ใหม่ๆ เขียนจากประสบการณ์ผลงานการวิจัยหลายๆ เรื่อง เนื้อหาวิชาหรือเรื่องราวที่เสนอจะต้องเป็นปัจจุบัน แสดงให้เห็นวิวัฒนาการของเนื้อหาเรื่องราว ให้ความรู้ ความจริง เป็นความจริงที่เป็นวิทยาศาสตร์ ที่ผ่านการตรวจสอบ ระบุแหล่งอ้างอิงในการเขียน ช่วยขยายประสบการณ์แก่ผู้อ่านอย่างกว้างขวาง มีส่วนประกอบในการนำเสนอ ได้แก่ ภาพ แผนภูมิ แผนสถิติ ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้อย่างชัดเจนมากขึ้น มีคำนำ สารบัญ เนื้อเรื่อง สรุป การอ้างอิงอย่างมีระบบ

๗.๓ เกณฑ์การประเมินค่าและพิจารณาตัดสินรางวัลตำรา

๗.๓.๑ เกณฑ์การประเมินค่าตำรา

ทบวงมหาวิทยาลัย (๒๕๔๒: ไม่ระบุเลขหน้า) จำแนกระดับคุณภาพของตำราออกเป็นสามระดับ คือ ระดับดี ดีมาก และดีเด่น

ระดับดี เป็นตำราที่มีเนื้อหาสาระทางวิชาการถูกต้อง สมบูรณ์ ทันสมัย มีแนวคิดและการนำเสนอที่ชัดเจนเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

ระดับดีมาก ใช้เกณฑ์เดียวกับระดับดี โดยมีข้อกำหนดด้านคุณภาพเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

๑. มีการสังเคราะห์และเสนอความรู้หรือวิธีการที่ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ

๒. มีการสอดแทรกความคิดริเริ่มและประสบการณ์หรือผลงานวิจัยที่เป็นการแสดงให้เห็นถึงความรู้ใหม่ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

๓. สามารถนำไปใช้เป็นแหล่งอ้างอิงหรือนำไปปฏิบัติได้

ระดับดีเด่น ใช้เกณฑ์เดียวกับระดับดีมาก โดยมีข้อกำหนดด้านคุณภาพเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

๑. มีลักษณะเป็นงานบุกเบิกทางวิชาการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

๒. มีการกระตุ้นให้เกิดความคิดและค้นคว้าต่อเนื่อง

๓. เป็นที่เชื่อถือและยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในระดับชาติและ/หรือระดับนานาชาติ

ชุดิมา สัจจามันท์ (๒๕๓๓ : ๓๖๕-๓๖๖) เสนอแนวทางการพิจารณาเลือกตำรา โดยการประเมินค่าจากผู้จัดทำ คือ คุณวุฒิและประสบการณ์ของผู้เขียน กล่าวคือ ผู้เขียนควรมีความรู้ ประสบการณ์ ในสาขานั้น ๆ โดยตรงและควรมีประสบการณ์การเขียนผลงานทางวิชาการ ผู้จัดพิมพ์ควรมีผลงานและความเชี่ยวชาญในการจัดพิมพ์ผลงานสาขาวิชานั้น ขอบเขตเนื้อหาควรครอบคลุมวิชาการตามหลักสูตร จัดลำดับเนื้อหา ลำดับความคิด สอดคล้องกับประเภทของเนื้อหา สะดวกแก่การศึกษา ค้นคว้า สำนวนภาษาจะทัดรัด ชัดเจน ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน การบัญญัติศัพท์หรือใช้คำทับศัพท์ควรมีหลักเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานหรือเชื่อถือได้ เช่น ศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถาน การอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้และอ้างอิงอย่างถูกต้องตามแบบแผนสากลและเป็นแบบแผนเดียวกันตลอดทั้งเล่ม มีส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วน คือ ปกหน้า ปกใน คำนำ สารบัญ เนื้อหา การอ้างอิงและบรรณานุกรม และส่วนประกอบอื่นๆ ที่ช่วยเพิ่มคุณค่าของหนังสือ เช่น ดรรชนี เป็นต้น ตำราทั่วไปมีขนาด ๘ หน้ายก คุณภาพของกระดาษดี

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินคุณค่าประกอบด้วย ๘ ลักษณะ คือ ผู้จัดทำ เนื้อเรื่อง การเรียบเรียง ความน่าเชื่อถือ ภาพประกอบ ส่วนประกอบของหนังสือรูปเล่มและการพิมพ์ ผู้เขียนตำราควรมีความรู้และประสบการณ์ในสาขาที่เขียนโดยตรง รวมทั้งเคยมีผลงานทางวิชาการหรืองานวิจัยมาก่อน ผู้จัดพิมพ์ควรมีผลงานและความเชี่ยวชาญในการจัดพิมพ์งานในสาขานั้น เนื้อเรื่องควรกำหนดความมุ่งหมายอย่างชัดเจน และให้ความรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เสนอแนวคิดทฤษฎี หรือผลงานวิจัยในหลายๆ ด้าน

มีความทันสมัย โครงสร้างของเนื้อหาแต่ละบทควรมีความสมดุล มีการลำดับเรื่องอย่างมีขั้นตอนและเป็นระเบียบ ด้านความน่าเชื่อถือ ควรมีหลักฐานอ้างอิงสนับสนุนน่าเชื่อถือ มีการอ้างอิงอย่างถูกต้องและมีแบบแผนเดียวกันทั้งเล่ม ส่วนวนภาษาจะทတ်รัดถูกต้อง ภาพประกอบและส่วนประกอบอื่นๆ เช่น แผนภูมิ ตาราง กราฟ มีความชัดเจนสอดคล้องกับเนื้อหา มีคำอธิบายและขนาดเหมาะสม ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วน ได้แก่ หน้าปกในข้อมูลรายการ สารบัญ บรรณานุกรม อภิธานศัพท์และดรรชนี การพิมพ์มีคุณภาพและกระดาศดี การเข้าเล่มประณีต

จากเกณฑ์ที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่า การประเมินค่าของตำราควรครอบคลุมประเด็นหลัก คือ ผู้เขียนและผู้จัดทำพิมพ์ เนื้อหาสาระ การนำเสนอ รูปเล่มและการพิมพ์

๗.๓.๒ การพิจารณาตัดสินรางวัลตำรา

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ กระทรวงศึกษาธิการได้ออก “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการให้รางวัลผู้ได้รับมอบหมายให้จัดทำหนังสือตำรา และแบบเรียน พ.ศ. ๒๕๐๐” เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีตำราและแบบเรียนที่มีคุณภาพ และให้พอกแก่ความต้องการของการศึกษา มีระเบียบข้อที่ ๙ กำหนดเกณฑ์การให้รางวัลไว้ดังนี้

“๙. ให้กรรมการตรวจแต่ละท่านพิจารณาหนังสือตำราและแบบเรียนที่ตรวจนั้นตามอันดับต่อไปนี้ และเสนอด้วยว่าหนังสือตำราและแบบเรียนนั้นๆ ควรได้รับรางวัลอันดับใด หรือไม่ควรได้รับ

อันดับ ๑ เรียบเรียงขึ้นจากผลการค้นคว้าของตนเองหรือประดิษฐ์ขึ้นใหม่ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาอย่างยิ่ง หรือยังไม่เคยตีพิมพ์ขึ้นใช้ในกระทรวงศึกษาธิการ ประณีตเรียบร้อย คำอธิบายแจ่มแจ้ง ชัดเจนดีมาก

อันดับ ๒ เรียบเรียงขึ้นจากผลการค้นคว้าของผู้อื่นหรือจากต้นฉบับของผู้อื่นหลายๆ ฉบับ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษามาก หรือมีของเดิมอยู่แล้วแต่ล้ำสมัยได้แก้ไขใหม่ โดยเพิ่มเติมให้ดีขึ้นกว่าเดิม ประณีตเรียบร้อย คำอธิบายชัดเจนดี

อันดับ ๓ แปลและเรียบเรียงโดยอาศัยต้นฉบับของผู้อื่นเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ประณีตเรียบร้อย คำอธิบายชัดเจน”

(กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๐๐ : ๒)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดรางวัลสนับสนุนการแต่งและแปลตำรา
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๗ มหาวิทยาลัยเล็งเห็นว่า “การศึกษา
 ในมหาวิทยาลัยนี้จะดำเนินไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงได้ จักต้องอาศัยปัจจัย
 หลายประการและประการหนึ่งที่สำคัญคือ การมีหนังสือตำราที่มีคุณภาพ เพื่อใช้ประกอบ
 การสอนและการค้นคว้าของนิสิต การส่งเสริมให้มีการเขียนภาษาไทยขึ้นในมหาวิทยาลัยนี้
 ได้เริ่มต้นมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๗ โดยได้กำหนดให้มีระเบียบและวิธีการให้รางวัลการแต่ง
 ตำราขึ้น เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยได้เสนอผลงานทาง
 วิชาการเพื่อประโยชน์แก่การศึกษาในระดับนี้” (อรุณ สรเทศน์ ๒๕๑๔: หน้า ก) มหาวิทยาลัย
 ได้ออกระเบียบฉบับแรกเรื่องการให้รางวัลการแต่งตำราเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑ กำหนดรายละเอียด
 เกี่ยวกับชนิดของตำรา จำนวนเงินรางวัล และวิธีการตัดสิน ฯลฯ และได้มีการปรับปรุงแก้ไข
 ออกระเบียบใหม่ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๔) ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕) และฉบับที่ ๔
 (พ.ศ. ๒๕๑๘) โดยแบ่งตำราที่จะได้รับการพิจารณาให้ได้รับเงินรางวัลสนับสนุนเป็น ๓
 ประการ คือ งานใหม่ งานเรียบเรียง และงานแปล และแบ่งรางวัลเป็น ๒ ชั้น คือ
 ชั้นดีและชั้นดีมาก แต่ไม่มีรายละเอียดเกณฑ์การตัดสิน รางวัลสนับสนุนการแต่งและ
 แปลตำรานี้ ได้ดำเนินการเรื่อยมาจนถึง พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงยุติเพราะมหาวิทยาลัยมีนโยบาย
 จัดตั้งสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกจัดพิมพ์และจำหน่ายตำรา ซึ่ง
 เป็นผลงานของคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย แทนวิธีการเดิม ซึ่งคณาจารย์เสนอผลงาน
 ขอรับรางวัล และไปหาสำนักพิมพ์จัดพิมพ์จำหน่ายเองหรือสำนักพิมพ์เอกชนมาติดต่อ
 ขอลิขสิทธิ์ไปจัดพิมพ์จำหน่ายเอง

ในระยะต่อมาในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัย
 มิได้มีการจัดเป็นรางวัลตำราโดยเฉพาะ แต่ดำเนินการในรูปการส่งเสริมการแต่งตำรา
 มีการประเมินค่าตำรา และสนับสนุนการจัดพิมพ์ตำราที่ดี เช่น

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กำหนด “ระเบียบมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 ว่าด้วยโครงการส่งเสริมการสร้างตำรา พ.ศ. ๒๕๓๖” โดยนิยามคำว่า “หนังสือตำรา” ตาม
 ระเบียบนี้ หมายถึง หนังสือแต่ง หนังสือแปล หนังสือแปลและเรียบเรียง และหนังสือ
 ประกอบการศึกษา ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งโดย
 คณะกรรมการส่งเสริมการสร้างตำรา ข้อ ๘ การตรวจสอบคุณภาพของตำรา เสนอแนวทาง
 การประเมินค่าตำราไว้ดังนี้

“(ข) การตรวจสอบคุณภาพของตำราที่เป็นหนังสือแต่งให้พิจารณาจากความถูกต้องในด้านเนื้อหาวิชา ความสมบูรณ์และลุ่มลึกของหนังสือ และความแจ่มแจ้งในการใช้ภาษา การตรวจสอบคุณภาพของหนังสือแปลให้พิจารณาจากความถูกต้องในการแปล และความแจ่มแจ้งในการใช้ภาษา

การตรวจสอบคุณภาพของหนังสือแปลและเรียบเรียงให้พิจารณาจากความถูกต้องในการแปลและเรียบเรียง ความสมบูรณ์ในการเก็บความจากต้นฉบับเดิมและความแจ่มแจ้งในการใช้ภาษา

การตรวจสอบคุณภาพของหนังสือประกอบการศึกษา ให้พิจารณาจากความถูกต้องในด้านเนื้อหาวิชา ความเหมาะสมและความครอบคลุมของบทความหรือข้อเขียนที่นำมาตีพิมพ์รวมไว้”

(มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๓๖ : ๑)

ส่วนรางวัลตำราโดยตรงในปัจจุบันมีรางวัล TTF Award ของมูลนิธิโตโยต้าแห่งประเทศไทยเป็นรางวัลที่มอบแก่ตำราที่มีคุณภาพ กำหนดแนวทางการประเมินผลงานทางวิชาการอย่างกว้างๆ ในเรื่องคุณภาพของผลงาน เน้นแนวความรู้ใหม่หรือองค์ความรู้ใหม่ ความทันสมัย ความถูกต้อง สาระสำคัญ รูปแบบของการนำเสนอเรื่องการใช้ภาษา

๘. วารสาร

๘.๑ ความหมายของวารสาร

จารุวรรณ อินธุโสภณ (๒๕๒๑ : ๘๗) อธิบายความหมายของวารสารว่า สิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่งมีกำหนดการพิมพ์ที่แน่นอนหรือค่อนข้างแน่นอน วารสารชื่อหนึ่งจะมีลักษณะรูปเล่มภายนอกเหมือนกันทุกฉบับ ช่วยให้ผู้อ่านสังเกตหรือจำวารสารนั้นได้มีเลขกำกับฉบับ ระบุให้ทราบวันเดือนปีที่ออก และทราบลำดับของแต่ละฉบับในชุด ไม่กำหนดล่วงหน้าว่าจะเลิกกิจการเมื่อใด ประกอบด้วยบทความหลายบทความในแต่ละฉบับ ถ้าเป็นวารสาร หรือที่เรียกว่านิตยสารก็มีเรื่องแขนงวิชาต่างๆ ทั่วๆ ไป เป็นลักษณะสารคดีกับนวนิยาย หรือเรื่องสั้นลงต่อกันเป็นตอนๆ วารสารทางวิชาการมีบทความที่เกี่ยวข้องกับวิชาการแขนงนั้นๆ ผู้จัดทำอาจเป็นเอกชน หน่วยราชการ สถาบัน องค์กร

หรือสมาคม ปกติจะต้องระบุวัตถุประสงค์ในการออกวารสารนั้นๆ ด้วย การจำหน่ายหรือเผยแพร่อาจใช้วิธีวางจำหน่ายเป็นฉบับปลีกในท้องตลาดหรือใช้วิธีรับสมัครเป็นสมาชิก หรือรับชำระค่าบอกรับล่วงหน้า และจัดส่งไปให้ตามตำบลของสมาชิก วารสารบางฉบับเน้นการเสนอภาพมากกว่าเรื่อง บางฉบับอาจเสนอบทความมากกว่า ๑ ภาษา วารสารบางชื่อมีแนวการจัดบทความในฉบับแต่ละฉบับให้เกี่ยวข้องกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น วารสารฉบับประจำเดือนตุลาคม มีบทความทั้งฉบับกล่าวถึงพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นต้น

มารศรี ศิวรักษ์ (๒๕๑๘ : ๑๑-๑๒ อ้างถึงใน Gates ๑๙๖๒ : ๘๗) ให้ข้อสังเกตว่า คำว่า วารสารมีความหมายครอบคลุมกว้างขวาง มักมีการโต้แย้งกันเสมอในเรื่องขอบเขตของคำว่า “วารสาร” การที่จะอาศัยจากการสังเกตการใช้คำเรียกชื่อวารสารแต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่ดูลักษณะของบทความที่ตีพิมพ์หรือความมุ่งหมายของการจัดทำ อาจทำให้เข้าใจผิดได้โดยง่าย เช่น คำว่า “นิตยสาร” (Magazine) ตามความเข้าใจของคนทั่วไป หมายถึง นิตยสารเชิงรรมย์มากกว่าหมายถึงวารสารทางวิชาการ แต่ก็มีการใช้คำนี้กับวารสารทางวิชาการ เช่น นิตยสารธุรกิจอุตสาหกรรม เป็นต้น นิตยสารบางชื่อเรื่องไม่ได้ตีพิมพ์บทความทางวิชาการ แต่ใช้คำว่า วารสารวิชาการ (Journal) ก็มี ทั้งนี้เนื่องจากผู้ใช้มักจะใช้คำว่า Magazine และ Journal ปนกันไป แม้คำว่า Journal, Magazine และ Periodical โดยทั่วไปแล้วจะใช้แทนกันได้

รัฐจวน อินทรกำแหง (๒๕๑๕ : ๘๕) แบ่งวารสารออกเป็น ๓ ประเภทสรุปได้ดังนี้

- ๑) ประเภททั่วไป หมายถึง นิตยสาร ที่ให้ความรู้เบาๆ ความบันเทิง และสรุปข่าว เช่น สกุลไทย กุลสตรี หญิงไทย เป็นต้น
- ๒) ประเภทข่าวเชิงวิจารณ์ เสนอข่าว บทความ สารคดี บันเทิงคดี เช่น สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์ เนชั่นสุดสัปดาห์ มติชนรายสัปดาห์ เป็นต้น
- ๓) ประเภทวิชาการ จัดทำโดยนักวิชาการ ส่งเสริมความรู้ ความก้าวหน้าทางวิชาการ เช่น วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช วารสารห้องสมุด เป็นต้น

๘.๒ ลักษณะของวารสาร

ชุดิมา สัจจันท์ (๒๕๓๓ : ๓๗๗-๓๘๒) อธิบายประเภทและลักษณะของวารสาร โดยแบ่งประเภทของวารสารออกเป็น วารสารวิชาการสำหรับนักวิชาการในสาขา วารสารกึ่งวิชาการสำหรับบุคคลทั่วไป และนิตยสารหรือวารสารทั่วไป ลักษณะของวารสารที่ดีสรุปได้ดังนี้

๑. วารสารวิชาการสำหรับนักวิชาการในสาขา มีลักษณะดังนี้

๑.๑ ลักษณะทั่วไป ได้แก่

๑) ปกวารสาร ควรระบุชื่อเต็มของวารสาร หมายเลขปีที่หรือเล่มที่ ฉบับที่หรือตอนที่ วันเดือนปี และเลขมาตรฐานสากล

๒) หน้าปกใน ควรมีรายละเอียดทางบรรณานุกรมของวารสาร และข้อมูลอื่น เช่น กำหนดออก วัตถุประสงค์ในการจัดทำ รายชื่อบรรณาธิการ กองบรรณาธิการ หน่วยงานที่จัดทำ สำนักงานที่ติดต่อ ราคาจำหน่าย และราคาบอกรับเป็นสมาชิก

๓) หน้าสารบัญ ควรมีชื่อเต็มของบทความ ชื่อผู้เขียน และเลขหน้าแรกที่เริ่มต้นบทความ มีสารบัญทั้งภาษาของต้นฉบับและภาษาอังกฤษ ลำดับบทความในวารสารควรเรียงลำดับเดียวกับเนื้อหาในเล่ม รายการสารบัญของบทความที่ยังไม่จบ ควรมีวงเล็บหลังชื่อบทความว่ายังมีต่อ ถ้าบทความนั้นเป็นบทความที่ต่อบทความฉบับก่อนและยังมีต่ออีก ควรมีคำว่า ต่อ และถ้าเป็นบทความต่อบทความในฉบับก่อนและจบในฉบับนี้ ควรมีข้อความว่าตอนจบ

๔) รูปเล่มและการพิมพ์ มีขนาดมาตรฐาน พิมพ์ด้วยกระดาษคุณภาพ ตัวอักษรอ่านง่าย ชัดเจน การพิมพ์ถูกต้อง กำหนดออกตรงตามเวลา เรียงลำดับเลขหน้าต่อกันไป

๕) ภาพประกอบ แผนภูมิ แผนที่ ตาราง กราฟ ควรมีเท่าที่จำเป็น และมีความถูกต้อง ชัดเจน สวยงาม มีคำอธิบายที่มีความยาวเหมาะสม

๑.๒ บทความที่น่าเสนอต้องมีชื่อผู้เขียนปรากฏอยู่กับชื่อบทความ และมีข้อความแนะนำผู้เขียน ผู้เขียนควรมีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์เป็นที่น่าเชื่อถือ มีสาระสังเขปหรือบทคัดย่อ บทความวิชาการควรมีชื่อเรื่องกะทัดรัด ตรงตามเนื้อหา ประกอบด้วยบทนำ เนื้อหา บทสรุป การอ้างอิง บรรณานุกรม บทความวิจัยควรแบ่งเนื้อหาเป็นบทนำ วิธีการ ผล บทวิเคราะห์วิจารณ์ บทสรุป การอ้างอิง บรรณานุกรม ภาคผนวก

๑.๓ วิธีเขียน ภาษาที่ใช้ควรมีลักษณะเป็นภาษาวิชาการ ชัดเจน ถูกต้อง ตรงตามความหมาย การดำเนินเรื่องเป็นไปตามลำดับ ให้ความรู้ตรงตามหัวข้อเรื่องและ ถูกหลักวิชาการ

๑.๔ การอ้างอิง เป็นมาตรฐานเดียวกันในแต่ละบทความตลอดทั้งเล่ม มีรายการบรรณานุกรมครบถ้วน มีการจัดทำบรรณานุกรมซึ่งอาจรวบรวมไว้ในวารสารฉบับสุดท้าย ของปีวารสารนั้น หรือจัดทำฉบับพิเศษ รวมหลายปีก็ได้ นอกจากนี้อาจเป็นบรรณานุกรมที่ หน่วยงานอื่นเป็นผู้จัดทำโดยคัดเลือกบทความในวารสารมาจัดทำบรรณานุกรมนี้เผยแพร่

๒. วารสารวิชาการสำหรับบุคคลทั่วไปหรือวารสารกึ่งวิชาการ ใช้แนวทาง ใกล้เคียงกับวารสารวิชาการสำหรับนักวิชาการในสาขานั้น ส่วนที่แตกต่างกันบ้าง คือ การเสนอบทความหรือเนื้อหาภายในเล่ม วารสารกึ่งวิชาการควรมีบทความทางวิชาการ เป็นส่วนประกอบอย่างน้อยครั้งหนึ่ง และมีเนื้อหาสาระอื่นๆ นอกจากความรู้ทางวิชาการ เช่น ข่าว บทความบันเทิง แต่ต้องมีสาระทางวิชาการ ใช้ภาษาเขียนสำหรับบุคคลทั่วไป เนื้อหา อ่านง่าย ด้านการอ้างอิง เชิงอรรถและบรรณานุกรมไม่ใช่สิ่งจำเป็นหรือจุดเน้นของการ นำเสนอในบทความ

๓. นิตยสารหรือวารสารทั่วไป มีลักษณะดังนี้

๓.๑ ลักษณะทั่วไป ได้แก่

๑) ปกนิตยสาร ควรมีความสวยงามดึงดูดความสนใจ ระบุชื่อเต็ม ของวารสาร หมายเลขปีที่หรือเล่มที่ ฉบับที่ หรือตอนที่ วันเดือนปี และเลขมาตรฐานสากล อาจมีชื่อนักเขียนเด่น ชื่อบทความที่น่าสนใจ แบบปกเข้าใจได้ง่าย รวดเร็ว จัดหน้าเป็นรูปแบบ ต่างๆ โดยไม่ซ้ำกัน ชื่อนิตยสารต้องมีเอกลักษณ์ให้อ่านง่าย ควรมีขนาดความสูงของ ตัวอักษรประมาณ ๒ นิ้ว และควรใช้แม่สีเพื่อให้เห็นเด่นชัด

๒) รูปเล่มและการพิมพ์ มีขนาดกระเปาะ ๖x๙ นิ้ว ขนาดมาตรฐาน $๘\frac{๑}{๒} \times ๑๑$ นิ้ว ขนาดนิตยสารภาพ $๑๐\frac{๑}{๒} \times ๑๓$ นิ้ว ขนาดพิเศษวันอาทิตย์ ๑๑×๑๓ นิ้ว พิมพ์ด้วยกระดาษคุณภาพ ตัวอักษรอ่านง่าย ชัดเจน การพิมพ์ถูกต้อง ภาพสีควรสวยงาม

๓) ภาพประกอบ มีความชัดเจน สวยงาม สื่อความหมายตรงกับ ข้อความมีคำอธิบาย

๔) การจัดหน้ามีศิลปะ

๓.๒ ผู้จัดทำ ควรพิจารณาผลงานและชื่อเสียงของบรรณาธิการ นักเขียน

๓.๓ เนื้อหาและการนำเสนอเนื้อหา ควรประกอบด้วยรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เช่น คอลัมน์ประจำ บทความ สารคดี นวนิยาย เป็นต้น เนื้อหา มีความสมดุล มีสาระประโยชน์ และลักษณะสร้างสรรค์ สัดส่วนของเนื้อหาและเนื้อที่โฆษณาควรมีความเหมาะสม โดยทั่วไปอยู่ระหว่างร้อยละ ๖๐-๔๐ เช่น โฆษณาร้อยละ ๖๐ เนื้อหาร้อยละ ๔๐

๓.๔ ประวัติการจัดทำนิตยสาร นิตยสารที่มีอายุยาวนาน ย่อมมีความน่าเชื่อถือมาก แต่ผู้คัดเลือกควรพิจารณาปัจจัยอื่นๆ เช่น ความสม่ำเสมอ ตรงตามกำหนดออกและสนองความต้องการของผู้ใช้ เกียรติคุณที่ได้รับ

๘.๓ เกณฑ์การประเมินค่าและพิจารณาตัดสินรางวัลวารสาร

๘.๓.๑ เกณฑ์การประเมินค่าวารสาร

วารสารแต่ละประเภทมีเกณฑ์การประเมินค่าที่แตกต่างกันไป แต่ที่ มีการศึกษาและกำหนดเป็นเกณฑ์การประเมินค่าไว้เป็นประเภทวารสารวิชาการ โดยมี รายละเอียดดังนี้

มารศรี ศิวรักษ์ (๒๕๑๔) ได้ประเมินค่าวารสารภาษาไทยที่ใช้ ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อตรวจสอบว่าวารสารฉบับใดมีคุณค่ามากน้อยเพียงใดนั้น โดยพิจารณาจากคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษา ค้นคว้าจากเอกสาร และคำตอบของบรรณาธิการวารสารทางสังคมศาสตร์ สรุปได้ดังนี้

๑) ความถูกต้องแม่นยำและเชื่อถือได้ของบทความในวารสาร การวิเคราะห์เป็นเหตุเป็นผลในเชิงวิชาการ ไม่ใช่เป็นการวิเคราะห์ โดยใช้ความรู้สึกของตนเอง

เป็นบทความที่มีเนื้อหาสอดคล้องกัน ไม่ขัดแย้งกันเอง

๒) เนื้อหาที่เขียนทันสมัย

เนื้อหาที่เขียนนั้นเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นหรือกำลัง เกิดขึ้นในปัจจุบัน

เนื้อหาของบทความสามารถนำมาใช้กับประเทศไทยได้

เนื้อหาของบทความให้ความรู้หรือแนวความคิดใหม่แก่ผู้อ่าน

มีลักษณะการวิเคราะห์ที่เป็นเหตุเป็นผล ไม่ใช่เพียงการบรรยาย

มีการมองปัญหาในแง่มุมใหม่ ๆ

เป็นบทความที่เกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในความสนใจของคน

- ๓) ความเหมาะสมกับความต้องการด้านใดด้านหนึ่ง
เหมาะสำหรับผู้อ่านทั่วไป
เหมาะสำหรับเป็นที่อ้างอิงศึกษาค้นคว้าหรือโต้แย้งต่อไป
เหมาะสำหรับผู้เชี่ยวชาญแขนงใดแขนงหนึ่งโดยเฉพาะ
- ๔) มีหลักฐานที่น่าเชื่อถือได้
มีเชิงอรรถ ประกอบบทความที่น่าเชื่อถือได้
มีบรรณานุกรมประกอบท้ายบทความ
ระบุแหล่งที่มาของข้อมูล
แหล่งของข้อมูลและข้อมูลอ้างอิงถูกต้องเชื่อถือได้
ข้อมูลอ้างอิงได้มาจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ
ระบุชื่อผู้เขียน ตลอดจนคุณวุฒิและประสบการณ์ย่อ ๆ ของผู้เขียน
- ๕) วิธีการเขียนและรูปแบบของการเขียน
เขียนด้วยสำนวนที่เป็นวิชาการ
เขียนได้กะทัดรัด เข้าใจง่าย
เขียนได้ถูกต้องตามหลักภาษา
บทความสั้น แต่ได้ใจความชัดเจน
บทความแต่ละเรื่องจบในฉบับ
- ๖) การลำดับเนื้อหาของการเขียน
มีการแบ่งหัวข้อย่อย
เขียนเรื่องตามลำดับ ไม่วกวน
มีคำนำ มีบทสรุป เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจประเด็นได้ง่ายขึ้น
- ๗) มีภาพประกอบ แผนภูมิ ตาราง
ภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
แผนภูมิเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
ตารางเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
แผนที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
กราฟเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
แผนผังเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

๘) บรรณาธิการ

บรรณาธิการมีคุณวุฒิระดับปริญญาตรีขึ้นไป

บรรณาธิการมีประสบการณ์ในการเป็นบรรณาธิการมาเป็นเวลา
อย่างต่ำ ๒ ปี

บรรณาธิการจัดทำวารสารในแขนงวิชาสังคมศาสตร์

๙) ลักษณะทั่ว ๆ ไปของวารสาร

หน้าปกสวยงาม สะดุดตา

ใช้กระดาษเนื้อดี

พิมพ์ด้วยอักษรที่สามารถอ่านได้ง่าย ชัดเจน

พิมพ์ไม่ผิดมาก

ระบุชื่อวารสารไว้บนหน้าปก

ระบุปีที่ ฉบับที่ วันที่ของวารสาร

ระบุชื่อบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ

ระบุชื่อคณะที่ปรึกษา

ระบุสำนักพิมพ์ผู้จัดทำวารสาร

ระบุระยะเวลากำหนดออกที่แน่นอนของวารสาร

ระบุสถานที่ติดต่อสั่งซื้อหรือขอรับวารสาร

ระบุวัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสาร

มีสารบัญ

มีหมายเลขหน้าของวารสารเรียงตามลำดับ

มีบทวิจารณ์หนังสือ

มีบทบรรณาธิการหรือบทนำ

มีตรรขน์รวมเรื่อง เป็นระยะ ๆ เช่น ๓ เดือน ๖ เดือน ๑ ปี

รูปเล่มกะทัดรัด

วารสารออกตามกำหนดเวลาสม่ำเสมอ

พรทิพย์ อาณาประโยชน์ (๒๕๒๓) ได้ศึกษาและรวบรวม

เกณฑ์มาตรฐานของวารสารจากงานเขียนของต่างประเทศและของไทย ที่กล่าวถึงมาตรฐานวารสารและจัดตั้งเกณฑ์สำหรับใช้ประเมินค่าวารสารไทยทางการแพทย์ โดยยึดถือเกณฑ์ที่กำหนดโดยคณะอนุกรรมการกลุ่มบรรณาธิการวารสารวิทยาศาสตร์เป็นหลักสรุปได้ดังนี้

เกณฑ์การประเมินค่าวารสารไทยทางการแพทย์ ประเภท ก ได้แก่ วารสารไทย ทางแพทย์สำหรับผู้อยู่ในวงการแพทย์โดยเฉพาะ มีเนื้อหาสาระจำกัด แต่มีรายละเอียดทางด้านเทคนิค ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ของวารสาร ๑๓ ลักษณะ ได้แก่ ปกและหน้ารองจากปก สารบัญหน้าแรกของแต่ละบทความ ลักษณะโครงสร้างของบทความวิจัย หน้าใน ภาพประกอบ ตาราง กราฟ แผนภูมิ วิธีการอ้างอิงเอกสารในเนื้อเรื่อง ดรรชนีท้ายเล่ม การทำรายชื่อเอกสารอ้างอิง หลักเกณฑ์และคำแนะนำในการเขียนบทความลงวารสารหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับรูปแบบ เงื่อนไขในการรับบทความให้ลงพิมพ์ ความถูกต้องเชื่อถือได้ วิธีการเขียนและรูปแบบของการเขียนและรูปเล่มและการพิมพ์ ลักษณะทั้ง ๑๓ ลักษณะนี้ แบ่งย่อยเป็นรายละเอียดสำหรับการตัดสินใจแต่ละลักษณะแต่ละเล่มได้ ๖๓ ข้อย่อย

เกณฑ์การประเมินคุณค่าวารสารไทยทางการแพทย์ ประเภท ข สำหรับผู้อ่านทั่วไป ประกอบด้วยส่วนประกอบต่างๆ ของวารสาร ๙ ลักษณะ ได้แก่ ปก และหน้ารองจากปก สารบัญ หน้าแรกของแต่ละบทความ หน้าในของวารสาร ภาพประกอบ ตาราง กราฟ แผนภูมิ ดรรชนีท้ายเล่ม เนื้อหาภายในเล่ม ผู้จัดทำ และรูปเล่มและการพิมพ์ เกณฑ์ ๙ ลักษณะนี้แบ่งย่อยเป็นรายละเอียดสำหรับการตัดสินใจในแต่ละลักษณะของวารสารแต่ละเล่มได้ ๓๔ ข้อย่อย

๘.๓.๒ เกณฑ์การพิจารณาตัดสินรางวัลวารสาร

การมอบรางวัลให้แก่วารสารไทยมีการดำเนินการโดยองค์กรหรือสถาบันหลายแห่งทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (สยช.) คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยคณะกรรมการสวัสดิการเด็กได้จัดประกวดหนังสือดีสำหรับเด็ก ๒ ครั้ง ใน พ.ศ. ๒๕๑๕ และ พ.ศ. ๒๕๑๖ โดยจัดทำโครงการพิจารณาให้รางวัลผู้ดำเนินการส่งเสริมและให้ความรู้แก่เด็กด้านโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือดีสำหรับเด็ก โดยหนังสือดีสำหรับเด็กแบ่งเป็นหนังสือทั่วไป วารสาร และหนังสือพิมพ์ แต่ไม่มีรายละเอียดเกณฑ์การตัดสิน และในปัจจุบันไม่มีดำเนินการต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ จัดโครงการส่งเสริมผลงานสื่อมวลชนดีเด่นเพื่อเยาวชนตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ผลิตผลงานสื่อมวลชนได้ผลิตผลงานสร้างสรรค์ออกมาใน ลักษณะที่มีเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ มีคุณค่า สาระและความบันเทิงที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก และเยาวชน ตลอดจนเป็นการส่งเสริมกำลังใจและเป็นรางวัลให้กับสื่อมวลชนที่ได้ผลิต ผลงานที่คุณค่าในการพัฒนาเด็กและเยาวชน และเพื่อเป็นแบบอย่างอันดีต่อสื่อมวลชน ในการผลิตผลงานที่ดีเพื่อเด็กและเยาวชนในภายภาคหน้า (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม และประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ๒๕๔๑ : คำนำ) สื่อมวลชนที่นำมาพิจารณามี ๑๔ ประเภท ซึ่งรวมวารสารด้วย โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาวารสารดีเด่นเพื่อเยาวชนมีดังนี้

๑) เนื้อหาสาระและภาพประกอบของวารสารต้องเป็นผลงานหรือ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมเยาวชนดังต่อไปนี้

พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและส่วนรวม

ส่งเสริมสติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์

ส่งเสริมวัฒนธรรมและการสร้างคุณธรรม ตลอดจนนิสัยที่ดี

ให้ความรู้ถูกต้องทางวิชาการ

ส่งเสริมให้เยาวชนรักการอ่าน

๒) การใช้ภาษา ถูกต้อง สำนวนโวหารสละสลวย เข้าใจง่าย เหมาะสมแก่วัย

๓) การจัดรูปเล่ม ความประณีตในการจัดพิมพ์รูปเล่ม การจัดหน้า และการพิสูจน์อักษร

๔) ผู้จัดทำมีความคิดสร้างสรรค์ในการผลิต

(สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ

๒๕๔๑ : ๗)

การประกวดหนังสือดีเด่นประจำปีของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือ แห่งชาติ เริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๕ อันเป็นปีหนังสือสากลได้จัดประกวดหนังสือภาษาไทย ประเภทนวนิยาย สารคดี หนังสือเด็ก หนังสืออนุสรณ์ และใน พ.ศ. ๒๕๒๐ อันเป็นปีที่ พ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้ทรงคิดประดิษฐ์ลายนักษัตรไทยครบ ๗๐๐ ปี ได้จัดประกวด

วารสารที่พิมพ์เผยแพร่ใน พ.ศ. ๒๕๒๖ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการผลิตวารสารภาษาไทยที่พิมพ์เผยแพร่โฆษณาในประเทศไทยให้มีคุณภาพดี มีสาระประโยชน์ มีปริมาณทวีขึ้นเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และเป็นผลดีต่อการพัฒนาประเทศ (นวลจันทร์ รัตนกร ชูติมา สัจจามันท์ และมารศรี ศิวรักษ์ ๒๕๒๙ : ๖๑) โดยมีการประกวดวารสารประเภทวารสารทั่วไป และวารสารเฉพาะวิชา

๕. หนังสือพิมพ์

๕.๑ ความหมายของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ คือ สื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่ทำให้ข่าวสารเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นภาพสะท้อนของสังคม ให้ความรู้ ความบันเทิง ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ รวมทั้งเป็นสื่อกลาง ระหว่างกลุ่มต่างๆ

หนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่พิมพ์เป็นรายวัน เสนอสาระสำคัญคือข่าวสารด้านต่าง ๆ ในท้องถิ่น ในประเทศ และต่างประเทศ มีทั้งข่าวเกี่ยวกับทางราชการและข่าวทั่วไป มีสารคดี หรือบทความให้ความรู้ทั่วไป หรือแขนงวิชาเฉพาะบ้าง มีบทบรรณาธิการ ซึ่งแสดงความคิดเห็น รายงานเชิงวิเคราะห์ หรือเสนอแนะความเห็นในเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณา รายงานด้วยภาพ มีคอลัมน์เพื่อความบันเทิงบ้าง นอกจากนั้นก็เป็นประกาศหรือโฆษณา หนังสือพิมพ์ส่วนมากวางเข็มมุ่งให้อ่านระดับผู้ใหญ่ หนังสือพิมพ์ระยะหนึ่ง ๆ สะท้อนสภาพของสังคมระยะนั้นได้ (จารุวรรณ สินธุโสภณ : ๒๕๒๑-๘๗)

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีความสำคัญ มีบทบาทและอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของประชาชน นอกจากจะให้ข่าวสารอันเป็นภาพสะท้อนของสังคมที่ดำรงชีวิตหรือใกล้ตัว ให้อ่านเป็นผู้ทันโลก ทันต่อเหตุการณ์แล้ว ยังให้ความรู้ ข่าวคราว ความเคลื่อนไหวหลากหลายสาขา ทั้งการเมือง การศึกษา เศรษฐกิจ การค้า การกีฬา ศิลปวิทยาการ ความบันเทิง ช่วยสร้างสรรค์ความเป็นประชาธิปไตย ให้ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ เป็นสื่อกลางการติดต่อสื่อสารและการให้บริการแก่ประชาชนกลุ่มต่างๆ เช่น รัฐบาลกับประชาชนผู้ขายกับผู้บริโภค

ในปัจจุบัน นอกจากจะมีหนังสือพิมพ์รายวันเสนอข่าวเหตุการณ์ประจำวันโดยทั่วไปแล้ว ยังมีหนังสือพิมพ์สำหรับผู้่านเฉพาะกลุ่ม โดยเฉพาะนักธุรกิจ อุตสาหกรรม มักมีกำหนดออกรายสัปดาห์หรือสัปดาห์ละ ๒ ฉบับ โดยมุ่งเน้นการเสนอข่าว สรุปข่าว และบทความในเชิงรายงาน และวิเคราะห์สถานการณ์ในแวดวงนั้น

๕.๒ ลักษณะของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ที่ดีควรมีคุณภาพทั้งในด้านเนื้อหา ภาพ การจัดหน้า **ชวรัตน์ ชาญชัย (๒๕๒๐)** กล่าวถึง ลักษณะของหนังสือพิมพ์ที่ดีสรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ที่ดีต้องเสนอข่าวที่มีคุณภาพ คือ มีความถูกต้อง เที่ยงตรง กระชับรัดและชัดเจน มีความใหม่สด หัวข่าวต้องมีความมุ่งหมายหรือหน้าที่สำคัญอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ ดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน จัดลำดับความสำคัญของข่าว ช่วยในการขยายเรื่อง ให้ข้อเท็จจริงแก่ผู้อ่าน และตกแต่งหน้าหนังสือพิมพ์ ภาพที่ดีได้แก่ ภาพที่มีคุณภาพเพียงพอในอันที่จะให้การเข้าใจความหมายเป็นไปตามความประสงค์ของภาพ ภาพที่ทำให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึกคล้อยตามภาพ ภาพทุกภาพจะต้องมีคำอธิบาย ไม่ว่าคำอธิบายนั้นจะยาวหลายบรรทัดหรือสั้นบรรทัดเดียว เพราะคำอธิบายภาพก็เป็นข่าวสารอย่างหนึ่งเช่นเดียวกับข่าวอื่น ๆ ในหนังสือพิมพ์ การจัดหน้าเพื่อช่วยให้ผู้อ่านอ่านโดยสะดวกสบาย ควรมีความสมดุล มีสัดส่วน ความกว้างของคอลัมน์ และความเคลื่อนไหว

พีระ จิโรสภณ (๒๕๒๒ : ๖-๘) กล่าวถึงลักษณะของหนังสือพิมพ์ที่ดีว่า ควรมีความถูกต้อง ความรับผิดชอบ ความสุจริตใจ และความเป็นผู้นำ

ด้านความถูกต้อง

เสนอ “ข่าว” เรื่องราวที่ถูกต้องเป็นความจริง

ต่อสู้เพื่อความสมบูรณ์และเที่ยงธรรมของข่าว

ระมัดระวังข้อผิดพลาดอันเกิดจากความสะเพร่า ลำเอียงและบิดเบือนมิให้เกิดขึ้นทั้งโดยจงใจหรือบังเอิญ

แก้ไขข่าวทันทีที่เกิดความผิดพลาดเนื่องจากการลงข่าวที่ไม่ตรงกับความจริง

ด้านความรับผิดชอบ

เลือกนำเสนอข่าวสาร รายงานเหตุการณ์โดยยึดถือความสำคัญและผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ

ใช้วิจารณ์ญาติที่ก่อปรด้วยเหตุผลทุกครั้งในการพิจารณาตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของสาธารณชน

ตรวจแก้ไขข่าวที่มีผลกระทบกระเทือนต่อความดีงามของสาธารณะ โดยปราศจากอคติและให้มีระณียมติ หลีกเลี่ยงการเสนอในลักษณะที่สร้างความตื่นเต้นจนเกินไป หรือในเรื่องราวไร้สาระและมีผลไม่ดีกับผู้อ่าน

เสนอข่าวยกย่องบุคคลที่ทำดีให้ปรากฏ เช่น การเสียสละ วีรบุรุษ พลเมืองดี
ความรักชาติ เป็นต้น เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ผู้อ่าน

บอกแหล่งข่าวให้ชัดเจน และบอกผู้อ่านให้เข้าใจเมื่อไม่สามารถระบุแหล่งข่าว
ในเรื่องนั้น ๆ ได้

เคารพในสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น

ชักจูงให้ผู้อ่านประพจน์ตัวอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีที่ดงาม

ด้านความสุจริตใจ

รักษามาตรฐานของความซื่อสัตย์และยุติธรรมในการคัดเลือกและตกแต่ง
แก้ไขเนื้อหาข่าวของข่าว

ปฏิบัติโดยปราศจากอคติในปัญหาขัดแย้งและยึดถือความเป็นกลางเป็นสำคัญ
มีความอดทน และสุจริตใจในข้อขัดแย้งและทรรศนะที่ไม่ลงรอยกัน

เป็นเวทีอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อวิจารณ์และความคิดเห็น แม้ว่าจะเป็น
เรื่องที่ขัดแย้งกับบทบาทหน้าที่การ

ระบุมุมความคิดเห็นที่เป็นส่วนตัว หรือความคิดเห็นที่เป็นบทบาทหน้าที่การให้
ชัดเจน

ด้านความเป็นผู้นำ

ปฏิบัติอย่างกล้าหาญในการรับใช้สาธารณชน

กระตุ้นและสนับสนุนเจ้าหน้าที่ของรัฐ กลุ่มเอกชน หรือบุคคล ในการ
รณรงค์เพื่อให้กำลังใจในการทำงานที่ดี และต่อสู้เพื่อขจัดสิ่งชั่วร้ายในชุมชน

ช่วยปกป้องสิทธิต่างๆ ที่ได้รับการรับรองโดยกฎหมาย

ช่วยวิพากษ์วิจารณ์ในทางสร้างสรรค์ต่อการทำงานของรัฐบาลในทุกระดับ
แสดงความเป็นผู้นำเพื่อการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงในสิ่งใหม่ ๆ และเปิดเผยการใช้อำนาจ
สาธารณะในทางที่ผิด

ต่อต้านการกระทำที่ชักนำไปสู่ทางผิด และการกระทำที่เห็นแก่ตัวหรือ
ประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่เกรงกลัวต่ออำนาจ และอิทธิพลใด ๆ

ให้ข้อชี้แนะที่เป็นประโยชน์กับผู้อ่านมากที่สุด

มีจินตนาการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีอารมณ์ขันที่มีรสนิยม และ
มีพลังที่ปลุกเร้าความสนใจอย่างจริงจังจากผู้อ่าน

นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ที่ดีควรยึดถือและปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ซึ่งองค์กรวิชาชีพต่างๆ กำหนดไว้ เช่น จรรยาบรรณของสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย จรรยาบรรณนักหนังสือพิมพ์ของสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย จรรยาบรรณหนังสือพิมพ์ จริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์

๕.๓ เกณฑ์การประเมินค่าและพิจารณาตัดสินรางวัลหนังสือพิมพ์

๕.๓.๑ เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือพิมพ์

ชุตินา สัจจนันท์ (๒๕๓๓ : ๓๘๓-๓๘๗) เสนอแนวทางการประเมินค่าหนังสือพิมพ์ สรุปได้ดังนี้

๑) ข่าว เสนอข่าวสด ทันต่อเหตุการณ์ มีความถูกต้องทั้งข้อเท็จจริง และรายละเอียดต่างๆ มีความสมบูรณ์และสมดุล นำเสนอข้อเท็จจริงอย่างครบถ้วน มีความเที่ยงตรงและเป็นกลาง มีคุณค่าสมควรแก่การเป็นข่าว กระตัดรัดชัดเจน หัวข่าวต้องสอดคล้องกับเนื้อข่าวและสามารถสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจได้ทันทีว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

๒) บทบรรณาธิการ บทความ และคอลัมน์เบ็ดเตล็ด

บทบรรณาธิการ ในความหมายแรกหมายถึง ข้อเขียนที่ลงในช่องบทบรรณาธิการ ซึ่งเป็นข้อเขียนแสดงทรรศนะของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นโดยส่วนรวม โดยปกติจะไม่มีชื่อผู้เขียนเพราะถือว่าเป็นของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นอยู่แล้ว ส่วนในความหมายอย่างกว้าง หมายถึง ข้อเขียนที่มุ่งแสดงความคิดเห็นซึ่งตีพิมพ์ในหน้าบรรณาธิการด้วย (คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๒๐ : ๒๐) บทบรรณาธิการที่ดี ควรสัมพันธ์กับข่าวที่กำลังได้รับความสนใจและเกี่ยวกับประโยชน์ของส่วนรวม มีเอกภาพและแนวทางเด่นชัด มีเหตุผล ชี้แนะสังคม นอกจากนี้ควรมีคุณลักษณะอื่นๆ เช่นเดียวกับข่าว คือ มีความถูกต้อง เที่ยงตรง สมบูรณ์ และสมดุล กระตัดรัด ชัดเจน

บทความ ได้แก่ บทวิเคราะห์ข่าว เหตุการณ์บ้านเมือง บทความทั่วไป บทความเชิงวิชาการ อาจเป็นคอลัมน์ประจำหรือบทความทั่วไป ควรมีความสมบูรณ์ในตัวเอง มีประเด็นที่ต้องการสื่อสารชัดเจนและนำเสนอได้น่าสนใจ โดยมีวิธีเขียนสำนวนภาษา ที่ทำให้ผู้อ่านได้รับสาระประโยชน์ ความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลินไปพร้อมกัน

คอลัมน์ เบ็ดเตล็ด เสนอเกร็ดความรู้ ความบันเทิง เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และการพักผ่อนหย่อนใจ

๓) ภาพและโฆษณา การลงภาพข่าวต้องพิจารณาความเหมาะสม ภาพควรสื่อความหมายให้เข้าใจง่ายชัดเจน องค์ประกอบของภาพควรมีความน่าสนใจและมีคำอธิบายถูกต้องชัดเจน

๕.๓.๒ เกณฑ์การพิจารณาคัดสินรางวัลหนังสือพิมพ์

การตัดสินให้รางวัลแก่หนังสือพิมพ์ โดยทั่วไปเป็นการพิจารณาเฉพาะประเด็น เช่น

สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยจัดโครงการประกวดข่าว และ ภาพข่าวชิงรางวัลประจำปี สืบเนื่องเป็นประจำทุกปี เพื่อพิจารณาคัดสินให้รางวัลแก่ข่าว และภาพข่าว ที่ส่งเข้าประกวด ทั้งนี้เพื่อเป็นการประกาศเกียรติคุณหนังสือพิมพ์และผู้เป็นเจ้าของผลงาน อันจะยังผลต่อการพัฒนาวิชาชีพและการสร้างเสริมความรับผิดชอบ ต่อสังคมสืบไป (สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย ๒๕๓๘ : ๑๒๕)

การจัดประกวดข่าวและภาพข่าว มีรายละเอียดดังนี้

รางวัลข่าวของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล แบ่งเป็นรางวัลข่าวยอดเยี่ยม และรางวัลข่าวชมเชย

รางวัลภาพข่าวของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล แบ่งเป็นรางวัลภาพข่าวยอดเยี่ยมและรางวัลภาพข่าวชมเชย

รางวัลข่าวอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย แบ่งเป็น รางวัลข่าวอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดีเด่น และรางวัลข่าวอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชมเชย

สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย จัดโครงการ “การตัดสิน พาดหัวข่าวสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมประจำปี” ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๒ เป็นต้นไป เนื่องจาก เล็งเห็นว่า การพาดหัวข่าวที่สอดคล้องกับเนื้อหาข่าวไม่ก่อให้เกิดความแตกแยก ไม่ทำลายบรรยากาศการลงทุน การท่องเที่ยวและอื่น ๆ ที่เป็นผลดีต่อชาติบ้านเมือง ทั้งยังเป็นการ ส่งเสริมหนังสือไทยทางหนึ่ง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมไทยแต่ละประเภท

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมแต่ละประเภท มีรายละเอียดดังนี้

๑. นวนิยาย

งานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินค่านวนิยาย ส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์นวนิยายแต่ละเรื่อง โดยการแยกแยะส่วนประกอบของนวนิยายส่วนที่สำคัญ หรือวิเคราะห์นวนิยายของนักเขียนที่มีชื่อเสียง มีงานวิจัยที่วิเคราะห์วิจารณ์นวนิยายที่สัมพันธ์กับการประเมินค่านวนิยายดังนี้

พิพิชญ์ พุทธิพงษ์ (๒๕๒๑) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์นวนิยายที่ได้รางวัล ส.ป.อ.” ครอบคลุมนวนิยายที่ได้รับรางวัลตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๑-๒๕๑๕ จำนวน ๔ เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า นวนิยายแต่ละเล่มที่ได้รับรางวัล ส.ป.อ. นั้น ส่วนประกอบต่างๆ ของนวนิยายมิได้ดีเลิศทุกส่วนประกอบ แต่ส่วนประกอบส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งนี้ นวนิยายทั้ง ๔ เรื่องมีลักษณะร่วมดังนี้

๑. เนื้อเรื่องเป็นไปในทำนองเดียวกัน คือมีลักษณะเป็นนวนิยายประเภทสมจริง (realistic)

๒. นวนิยายแต่ละเรื่องจะมีคุณลักษณะที่แปลกใหม่บางประการ เช่น ด้านเนื้อเรื่อง ด้านแก่นเรื่อง

๓. นวนิยายแต่ละเรื่องจะมีคุณค่าในด้านสร้างสรรค์บางประการ เช่น ให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิต ชี้แนะให้ผู้อ่านรู้จักตน รู้จักเพื่อนมนุษย์ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ปลุกใจให้ดำเนินชีวิตอย่างมีอุดมคติ และส่งเสริมการดำเนินชีวิตโดยยึดทางสายกลาง

๔. นวนิยายแต่ละเรื่องมีคุณค่าด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเสนอปัญหาของสังคมไทยร่วมสมัย เช่น ปัญหาในครอบครัว ปัญหาระหว่างข้าราชการและประชาชน ปัญหาช่องว่างระหว่างวัยและวัฒนธรรม หรือปัญหาระบบการบริหารของไทย

อาภรณ์ ชาญชัยสกุลวัตร (๒๕๓๖) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์นวนิยายไทยที่ได้รับรางวัลซีไรต์” โดยมีจุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อวิเคราะห์กลวิธีการแต่งและการใช้ภาษา และเพื่อวิเคราะห์วิถีชีวิตและค่านิยมที่ปรากฏ การวิเคราะห์กลวิธีการแต่งเป็นการวิเคราะห์ส่วนประกอบของนวนิยาย ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ฉากและบรรยากาศ บทสนทนา การตั้งชื่อเรื่อง ส่วนการวิเคราะห์การใช้ภาษาเป็นการวิเคราะห์ด้านการใช้คำ การใช้โวหารภาพพจน์ และการใช้สัญลักษณ์ ผลการวิจัยพบว่า

นวนิยายไทยที่ได้รับรางวัลซีไรต์ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๒-๒๕๓๒ ด้านกลวิธีการแต่ง มีโครงเรื่องเกี่ยวกับชีวิต ปัญหาความขัดแย้งของคนในสังคม แก่นเรื่องส่วนใหญ่แสดงถึง ปัญหาของการมีชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคม การสร้างตัวละคร ลักษณะเด่นของตัวละคร เป็นประเภทน้อยลักษณะและหลายลักษณะ การบรรยายฉากและบรรยากาศมีส่วน สัมพันธ์และสอดคล้องกับเนื้อเรื่องเป็นอย่างดี ส่วนในด้านบทสนทนาเป็นบทสนทนาที่ช่วยให้ การดำเนินเรื่องเป็นไปอย่างรวดเร็ว การตั้งชื่อเรื่องนั้นสามารถตั้งได้เหมาะสมและสอดคล้อง กับเรื่องอย่างดี ด้านการใช้ภาษาพบว่า นวนิยายทุกเรื่องมีการใช้คำซ้ำทั้งที่มีลักษณะซ้ำ คำพยางค์เดียวและหลายพยางค์เพื่อให้ผู้อ่านทราบอารมณ์ของตัวละคร นอกจากนี้ยังมีการซ้ำคำเพื่อให้เกิดสัมพันธในนวนิยายหลายเรื่องเช่นเดียวกับการซ้ำคำในลักษณะแปลกใหม่ คล้ายกับกลอนเปล่า ด้านการใช้โวหารมีการใช้โวหารทุกเรื่อง ส่วนการใช้โวหารภาพพจน์ นิยมใช้โวหารประเภทอุปมาโวหาร และมีนวนิยายเพียงเรื่องเดียวใช้สัญลักษณ์ประกอบ เหตุการณ์ในเรื่อง

จิรี เปลี่ยนสมัย (๒๕๑๘) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “นวนิยายที่เหมาะสมในการ ใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบระดับมัธยมศึกษา” โดยสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อนวนิยาย แต่ละเรื่อง ในด้านเนื้อหา ภาษา และคุณค่าต่อชีวิต เกณฑ์ในการตัดสินนวนิยายอย่าง กว้างๆ ในด้านต่างๆ มีดังนี้ เนื้อหาจะต้องมีโครงเรื่องที่ดี มีเหตุผล สัมพันธ์กันดี ตลอดเรื่อง ทั้งตัวละคร ฉาก บทสนทนา และความสมจริงของเรื่อง ภาษาจะต้องเป็นภาษา ที่สุภาพ ง่าย สั้น และมีความหมายชัดเจน คุณค่าต่อชีวิต จะต้องให้ข้อคิดที่ดีมีประโยชน์ ต่อการดำเนินชีวิต

๒. เรื่องสั้น

งานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินเรื่องสั้นส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์เรื่องสั้นของ นักเขียนแต่ละคน งานวิจัยที่สัมพันธ์กับการประเมินเรื่องสั้นคือ

การวิเคราะห์เรื่องสั้นรางวัลดีเด่นของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ในช่วง พ.ศ. ๒๕๓๓-พ.ศ. ๒๕๓๙ โดย **จันทนา วงษ์วิโรจน์ (๒๕๔๑)** มีจุดมุ่งหมาย ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อวิเคราะห์แนวคิดที่ปรากฏในเรื่องสั้น และเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างเรื่องสั้นกับสังคมไทย ผลการวิเคราะห์แนวคิดพบว่า แนวคิดในเรื่องสั้น ได้แก่ แนวคิดด้านสังคมเมืองและสังคมชนบท แนวคิดด้านการเมืองเกี่ยวกับการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย แนวคิดด้านเศรษฐกิจ แนวคิดด้านการศึกษา และแนวคิดด้านวัฒนธรรม

๓. กวีนิพนธ์

บุญสม ภูเจริญ (๒๕๓๔) ศึกษารูปแบบชั้นลักษณะ กลวิธีในการนำเสนอ และแนวคิดที่ปรากฏในเนื้อหาบทกวีนิพนธ์ของไทยระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๒-๒๕๓๐ โดยวิเคราะห์จากบทกวีที่พิมพ์ในนิตยสารและวารสารที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๒-๒๕๓๐ และมีเนื้อหาเน้นหนักในการเสนอภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และการศึกษา กวีนิพนธ์ที่ใช้ในการศึกษามีลักษณะการแต่งง่าย ใช้คำง่าย เป็นภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านรูปแบบ สามารถจำแนกได้เป็น ๕ กลุ่ม คือ รูปแบบเก่าที่เคร่งครัดลักษณะเดิม รูปแบบเก่าที่ดำเนินตามชั้นลักษณะเพลงพื้นบ้าน รูปแบบเก่าที่มีเคร่งครัดชั้นลักษณะ รูปแบบเก่าที่นำมาประยุกต์ใหม่ และรูปแบบใหม่

ด้านกลวิธีในการนำเสนอ ผู้แต่งใช้กลวิธีที่หลากหลาย กวีนิพนธ์บางบทใช้กลวิธีในการนำเสนอรูปแบบเดียว บางบทใช้หลายรูปแบบในบทเดียวกัน

ด้านเนื้อหา จำแนกได้เป็นเนื้อหาทางการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา และสังคม เนื้อหาด้านการเมือง แสดงแนวคิดเกี่ยวกับเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย การสืบทอดเจตนารมณ์ของวีรชน ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ การเสียดสีนักการเมือง เนื้อหาทางเศรษฐกิจ ผู้แต่งสะท้อนปัญหาเศรษฐกิจ โดยทั่วไปที่มีผลกระทบต่อประชาชน และวิจารณ์แนวทางแก้ไขปัญหารัฐบาลว่าเป็นการแก้ที่ปลายเหตุ เนื้อหาด้านการศึกษาสะท้อนภาพการศึกษาค่อนข้างน้อย ส่วนที่แสดงให้เห็นเป็นการศึกษาของชาวนานบท และปัญหาเศรษฐกิจที่กระทบต่อการศึกษา พฤติกรรมของครูที่ไม่เหมาะสม ปัญหาสถานที่เรียน และการไม่ให้บุตรหลานศึกษาในระดับสูงเพราะเกรงว่าจะไม่มีงานทำ และความเชื่ออิทธิพลของระบบเล่นพรรคเล่นพวก เนื้อหาด้านสังคม สะท้อนให้เห็นปัญหาสังคม เช่น การทุจริตของนักการเมือง การแสวงหาผลประโยชน์ของนายทุน ซึ่งเกิดผลกระทบต่อปัญหาของชาวนาและการอพยพเข้ามาหางานทำในเมือง รวมทั้งปัญหาโสเภณี การสะท้อนภาพชีวิตที่หลากหลายของผู้คนในสังคมและความแปลกของมนุษย์

๔. สารคดี

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างเกณฑ์ในการประเมินค่าสารคดีโดยตรงนั้นไม่ปรากฏ แต่มีงานวิจัยที่สัมพันธ์กับการประเมินค่าสารคดีดังนี้

มัลลิกา นาสี (๒๕๓๒) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของนักเรียนบรรณารักษ์ และครูภาษาไทยที่มีต่อหนังสือภาพประกอบ สารคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัล” โดยเลือกศึกษาหนังสือภาพประกอบสารคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลดีเด่น ระดับชั้นประถมศึกษาจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๒๙-๒๕๓๐ จำนวน ๒ เรื่อง ผลการวิจัยพบว่าทั้งนักเรียนบรรณารักษ์ และครูภาษาไทยมีความคิดเห็นต่อหนังสือทั้งสองเล่มโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน แต่ในการพิจารณารายข้อพบว่า บรรณารักษ์ และครูภาษาไทย เห็นว่าเนื้อเรื่องเป็นการเสนอความรู้ใหม่ และความหนาของกระดาษปกเหมาะสมดีแล้ว ขณะที่นักเรียนเห็นว่าเนื้อเรื่องน่าสนใจ แต่เน้นวิชาการมาก อ่านไม่สนุก และเห็นว่าตัวหนังสือชัดเจน อ่านง่าย เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักเรียนในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาลพบว่าความคิดเห็นส่วนรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนในเขตเทศบาลเห็นว่าการเรียบเรียงลำดับเรื่องน่าอ่าน ภาพในเล่มมีขนาดเหมาะสม เนื้อเรื่องน่าสนใจ และรูปเล่มมีขนาดเหมาะสม ในขณะที่นักเรียนนอกเขตเทศบาลเห็นว่าเนื้อเรื่องเป็นวิชาการมาก อ่านไม่สนุก

วรรณ ชัยเลิศ (๒๕๔๑) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์สารคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นที่ชนะการประกวดหนังสือของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๓-๒๕๓๔” โดยนำสารคดีที่ชนะการประกวดจำนวน ๑๒ เล่ม มีพิจารณาโดยใช้หลักเกณฑ์คุณค่าด้านความรู้ ความบันเทิง ศิลปะการประพันธ์ ความคิด ศิลธรรม และจรรยาบรรณ ผลการวิจัยพบว่า หนังสือประเภทสารคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น ทั้ง ๑๒ เล่ม เมื่อพิจารณาในด้านเนื้อหาแล้วจะเป็นเนื้อหาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม และการประกอบอาชีพเป็นส่วนใหญ่ การเสนอเรื่องส่วนมากเป็นไปตามขั้นตอน ผู้เขียนเสนอเรื่องโดยใช้วิธีการบรรยายและอธิบายเป็นหลัก ใช้ภาพประกอบช่วยเสริมความเข้าใจเนื้อหา และสร้างความสนใจผู้อ่าน

๕. หนังสือสำหรับเด็ก

ในระยะเวลา ๓๐ ปีที่ผ่านมา มีผู้สนใจศึกษาค้นคว้าเรื่องราวเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็กจำนวนมาก จากการสำรวจงานวิจัยของไทยในรอบ ๓๐ ปี พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่จัดทำในรูปแบบวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก ซึ่งสามารถจำแนกกลุ่มตามที่ได้ศึกษาได้ดังนี้

๕.๑ รูปเล่มและภาพประกอบ

สุนันท์ จูฑะสร (๒๕๐๙) ได้วิเคราะห์ความสำคัญของภาพประกอบหนังสือแบบเรียนที่มีต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบลักษณะของภาพประกอบหนังสือแบบเรียนที่นักเรียนชอบ ผลการศึกษาพบว่า ภาพเขียนหยาบ มีรายละเอียดน้อย เข้าใจง่าย ได้รับความสนใจมากที่สุด ภาพถ่ายได้รับความสนใจปานกลาง ส่วนภาพวาดเหมือนของจริงได้รับความสนใจน้อยที่สุด ภาพขนาดใหญ่ได้รับความสนใจมากกว่าภาพขนาดเล็ก ภาพเขียนหยาบขนาดเต็มหน้าได้รับความสนใจมากที่สุด ภาพหลายสีได้รับความสนใจมากกว่าภาพขาวดำ

ต่อมา **ฉลองชัย สุรวัดนบุรณ์ (๒๕๑๕)** ศึกษาแบบ และสีของภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กอนุบาลที่นักเรียนระดับอนุบาลชอบ โดยทดสอบจากเด็กนักเรียนระดับอนุบาล อายุระหว่าง ๓ ปีครึ่งถึง ๕ ปีครึ่ง พบว่าภาพที่นักเรียนชอบมากที่สุดคือ ภาพประติมากรรมรูปคนหลายสี รองลงมาคือภาพประติมากรรมรูปคนหลายสี ภาพถ่ายและภาพเหมือนจริงทั้งรูปคนและรูปคนหลายสี นักเรียนชอบภาพสีหลายสีมากกว่าภาพสีหนึ่งสีและภาพขาวดำ สัมพันธ์กับการเลือกภาพของนักเรียนมากกว่าแบบของภาพ

ในปีเดียวกัน **สมทรง สิตลายัน (๒๕๑๕)** ศึกษาลักษณะของหนังสืออ่านประกอบด้านขนาดรูปเล่ม ขนาดตัวอักษร และลักษณะของภาพที่นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๕, ๖ และ ๗ ชอบ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชอบรูปเล่มขนาด ๖x๘.๕ นิ้ว แบบแนวตั้ง ขนาดตัวอักษรชัดเจน ส่วนภาพประกอบ นักเรียนชอบภาพวาดแบบไทยแท้พิมพ์สดสี ๔ สีมากที่สุด สีสวยสะดุดตา ภาพถ่ายสีธรรมชาติ

งานวิจัยที่ศึกษาหนังสือภาพสำหรับเด็กนักเรียนระดับอนุบาลอีกเรื่องหนึ่งคือ **วิทยานิพนธ์ของสุปรียา โคจรสวัสดิ์ (๒๕๒๒)** ศึกษาหนังสือภาพที่เหมาะสมสำหรับเด็กในระดับอนุบาล โดยวิเคราะห์ความหมายและความสัมพันธ์ของภาพกับเนื้อหา รูปแบบ สี และขนาดของภาพ ความทั้งความสนใจในเนื้อเรื่องในหนังสือภาพของเด็กระดับอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า หนังสือภาพที่เหมาะสมสำหรับเด็กระดับอนุบาลมากที่สุด รูปแบบของภาพเป็นภาพเขียนที่มีลักษณะง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน แบบภาพการ์ตูนเป็นที่สนใจของเด็กมากที่สุด สีที่สดใสและเป็นสีอ่อนได้รับความสนใจมากที่สุด ภาพขนาดใหญ่จะได้รับการคัดเลือกมากที่สุด หนังสือที่มีเนื้อเรื่องของภาพไม่สนุก ภาพสีไม่สวย จะไม่เป็นที่สนใจของเด็กในระดับนี้

งานวิจัยของ **ปัทมา สมพงษ์** (๒๕๒๓) ศึกษาลักษณะหนังสือสำหรับเด็ก ที่เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ๓ แห่ง และในจังหวัด ขอนแก่น ๓ แห่ง พอใจ ผลปรากฏว่า ในด้านรูปเล่ม เด็กชอบหนังสือขนาดพอคเค็ทบุค ทั่วไป พิมพ์บนกระดาษขาวชนิดหนา คำบรรยายอยู่ด้านล่างของภาพประกอบ ส่วน เนื้อเรื่องเด็กชอบหนังสือที่มีเนื้อเรื่องสนุกตื่นเต้น และชอบเรื่องที่มีตัวเอกเป็นสิ่งมีชีวิต เช่น คนและสัตว์ คำบรรยายเป็นคำสั้นและง่าย ภาพประกอบได้รับการพิจารณาเป็น อันดับแรกก่อนเนื้อเรื่อง เด็กชอบภาพขนาดเต็มหน้า สีสดใสและเสมือนจริง

วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาภาพประกอบอีกเรื่องหนึ่งเป็นของ **รวัด การพจน์** (๒๕๒๔) วิเคราะห์ภาพประกอบหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กและพบว่า ผู้เขียนภาพ ประกอบหนังสือสำหรับเด็กมีความเห็นว่า ภาพการ์ตูนมีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่องประเภท ตลกขบขัน ภาพลายเส้นมีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่องประเภทนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ ชีวิตประวัติ และนิทานสอนคุณธรรม และภาพเขียนไม่มีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่องประเภท จินตนิยาย

๕.๒ เนื้อเรื่องและศิลปะการประพันธ์

วรรณิ ศิริสุนทร (๒๕๒๗) วิเคราะห์หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็ก ที่ชนะการประกวดระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๓ จำนวน ๔๖ เรื่อง ผลปรากฏว่า หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กเริ่มหัดอ่านประเภทบันเทิงคดี ๑๓ เรื่อง มีเนื้อหาส่วนใหญ่ ในระดับดี ภาพประกอบอยู่ในระดับดีและดีมากใกล้เคียงกัน และมีการใช้ภาษาอยู่ในระดับ ดีมาก มากที่สุด หนังสือสำหรับเด็กระดับประถมศึกษา ประเภทบันเทิงคดี ๑๗ เรื่อง มีเนื้อหา ภาพประกอบ และการใช้ภาษาอยู่ในระดับดีมากที่สุด ส่วนหนังสือสำหรับเด็ก ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นประเภทบันเทิงคดี ๙ เรื่อง และประเภทสารคดี ๗ เรื่อง มีเนื้อหา ภาพประกอบ และการใช้ภาษาอยู่ในระดับดีมากที่สุด

งานวิจัยของ **นิศา ชูโต กล่อมจิตต์ พลายเวช กานต์มณี สักดิ์เจริญ และพินิจ สุภมัสอังกูร** (๒๕๒๘) วิเคราะห์เนื้อหาหนังสือที่จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๔-พ.ศ. ๒๕๒๖ และหนังสือพิมพ์ นิตยสารที่จัดจำหน่ายในระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยสำรวจปริมาณ คุณค่า วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสำรวจความ ครอบคลุมตามความต้องการของเยาวชนและวิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการผลิตหนังสือที่มี คุณค่าสำหรับเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ผลิตหนังสือสำหรับเยาวชนในระยะเวลา ดังกล่าวส่วนใหญ่คือ สำนักพิมพ์เอกชน และระบบการจัดจำหน่ายมี ๔ ระบบคือ ระบบ มีคนกลาง ระบบมีตัวแทน ระบบมีผู้แทนออกไปต่างจังหวัด และระบบการขายโดยตรง

การสำรวจความคิดเห็นของครูปรากฏในวิทยานิพนธ์ของ**พวงมณี ตันติวงษ์** (๒๕๒๔) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของครูโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานครที่มีต่อหนังสือเด็กในวัยเริ่มอ่าน ผลการวิจัยพบว่า เด็กวัยเริ่มอ่านสนใจหนังสือนิทานประกอบภาพมากที่สุด รองลงมาคือ หนังสือประเภทหัดอ่าน หัดเขียน หัดนับ สนใจเรื่องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมชาติ พืช สัตว์ มากที่สุด เด็กชอบเรื่องที่มีตัวละครเป็นสัตว์มากที่สุด รูปแบบการประพันธ์ที่เด็กสนใจมากที่สุด คือบทสนทนาสั้นๆ รองลงมาคือคำประพันธ์คล้องจอง

ทิวะพรรณ โหระกุล (๒๕๓๕) วิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีของ **วิริยะ สิริสิงห์** ระหว่าง พ.ศ.๒๕๑๕-๒๕๓๒ ในด้านองค์ประกอบกลวิธีการใช้ภาษา การเขียนและคุณค่าของภาพประกอบ ผลปรากฏว่า องค์ประกอบด้านแนวคิดมี ๓ ประการ คือ เสริมสร้างประสบการณ์ในงานอาชีพ ให้ความรู้ แทรกคำสอน คุณธรรม โครงเรื่องสั้น ไม่ซับซ้อน ตัวละครแสดงลักษณะที่พึงประสงค์ ใช้ฉากชนบท มีกลวิธีการเปิดเรื่อง โดยการบรรยายมากที่สุด การดำเนินเรื่องเป็นไปตามลำดับ กลวิธีการเล่าเรื่องใช้ ๒ แบบ คือ ผู้เขียนเล่าเอง และตัวละครสำคัญเป็นผู้เล่า ด้านการใช้ภาษามีการใช้คำแสดงภาพ แสดงความรู้สึก คำอุทาน คำซ้อน ใช้ภาพพจน์แบบอุปมาอุปไมย ภาพประกอบมีคุณค่า ช่วยให้วรรณกรรมน่าสนใจ แปลความหมายตรงกับเนื้อเรื่องและแสดงสีหน้าท่าทาง ความเคลื่อนไหวของตัวละคร ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและชัดเจน ช่วยขยายประสบการณ์แก่ผู้อ่านและการนำเสนอภาพช่วยให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ

อาทิตยา จารุจินดา (๒๕๓๔) ศึกษาวรรณกรรมของพระสารประเสริฐ (ตรี นาคะประทีป) โดยวิเคราะห์แนวคิด วิธีการประพันธ์และศิลปะการใช้ภาษา ผลการวิจัยพบว่า หนังสือที่มีเนื้อหาเป็นนิทานสำหรับเด็ก เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพิจารณาและประเมินค่าสิ่งต่างๆ แนวคิดเกี่ยวกับการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แนวคิดเกี่ยวกับสุข แนวคิดเกี่ยวกับสัตว์ และแนวคิดเกี่ยวกับปฏิบัติตน ใช้กลวิธีการประพันธ์ที่หลากหลาย ตัวละครมีทั้งที่เป็นมนุษย์ อมนุษย์ สัตว์ สิ่งไม่มีชีวิต การใช้คำเหมาะสม กระชับ มีสัมผัสคล้องจอง มีการใช้ภาษาที่ทำให้เห็นภาพพจน์

ทรรศนีย์ เอี่ยมสอาด (๒๕๓๖) วิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีลักษณะเฝ้ามองฤทธิ์และสำรวจปริมาณคำศัพท์ที่บอกลักษณะเฝ้ามองฤทธิ์ โดยศึกษาจากหนังสือสำหรับเด็กวัยระหว่าง ๓ ถึง ๕ ปี ที่จัดพิมพ์ระหว่างเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕

ถึง เมษายน ๒๕๓๔ จำนวน ๒๐ เรื่อง พบว่าปริมาณคำศัพท์ที่บอกลักษณะไฝ่สัณฤทธิ์เมื่อเปรียบเทียบกับบัญญัติคำศัพท์ มีร้อยละ ๓๘.๗๗ คำศัพท์ที่ปรากฏมากที่สุดคือ พยายาม ลักษณะไฝ่สัณฤทธิ์ที่ปรากฏมากที่สุดในวรรณกรรมสำหรับเด็กคือความมีเอกลักษณ์ของตนเอง

พัชรีย์ จำปา (๒๕๓๘) ศึกษาวิจัยลีลาทางด้านกลวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยของเด็กและมุ่งปลูกฝังแนวคิดด้านคุณธรรม ผลการศึกษาพบว่า มีกลวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ได้แก่ ใช้คำง่าย คำที่ใช้ก่อให้เกิดภาพพจน์และความรู้สึก แสดงความสุภาพอ่อนน้อม การเล่นคำ ใช้ประโยคที่มีคำบอกความต่างเรียงลำดับความโดยการแสดงเหตุผล การบอกจุดมุ่งหมายและการขยายความ มีการใช้คำที่มุ่งปลูกฝังแนวคิดด้านคุณธรรม เช่น ด้านศาสนา ความเชื่อ คำที่มีความหมายเกี่ยวกับสิ่งที่ดีและมีคุณค่า ใช้ประโยคที่สัมพันธ์กับแนวคิด เช่น ประโยคถามตอบ เปรียบเทียบ รวมทั้งใช้ภาพพจน์ ความเปรียบคู่ขนานเพื่อให้เด็กเข้าใจเรื่องง่ายขึ้น

๖. หนังสือเรียน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินค่าหนังสือเรียนโดยตรงและงานวิจัยที่ศึกษาลักษณะของหนังสือเรียน ได้พบสิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับหนังสือเรียน ดังนี้

๖.๑ เนื้อหา จากงานวิจัยพบว่า เนื้อหาเป็นหัวใจสำคัญของการประเมินค่าหนังสือเรียน อาลี แอล-นาจิ แอลโมห์ด (Al-Moh'd, ๑๙๘๗) ศึกษาเรื่องการสำรวจลักษณะหนังสือเรียน การคัดเลือก การยอมรับ และการประเมินภาคปฏิบัติในโรงเรียนรัฐบาล ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด โดยเน้นความสำคัญกับความถูกต้องของเนื้อหาทั้งข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและในอดีต การใช้คำพูดที่ถูกต้อง ในการนำเสนอเนื้อหา การเสนอแนวคิดที่ชัดเจน และลำดับเนื้อหาอย่างสมเหตุสมผล และเนื้อหาจะต้องเหมาะสมกับความสามารถในการอ่านของผู้เรียนระดับชั้นนั้นด้วย

ข้อค้นพบนี้ตรงกับงานวิจัยของมารี บี โกลส์ (Koals, ๑๙๙๓) ที่ศึกษาเรื่องการคัดเลือกหนังสือเพื่อใช้ในการสอนอ่านที่พบว่า ครูเห็นว่าองค์ประกอบด้านเนื้อหาที่มีความสำคัญมากกว่ารูปเล่ม โดยเนื้อหาต้องตรงกับความสนใจ ความสามารถในการอ่าน และอายุของผู้เรียนด้วย และยังพบว่าองค์ประกอบที่สำคัญน้อยที่สุดคือผู้เขียน

๖.๒ องค์ประกอบทางกายภาพ มีงานวิจัยหลายเรื่องที่สนใจศึกษาองค์ประกอบทางกายภาพของหนังสือเรียน และได้พบสิ่งที่น่าสนใจได้แก่

๑) องค์ประกอบทางกายภาพโดยทั่วไป ได้แก่ งานวิจัยของไพโรจน์ เบาลือ (๒๕๓๖) ได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบทางกายภาพของหนังสือที่เป็นสาเหตุ ให้เด็กอ่านหนังสือแบบเรียน โดยมุ่งศึกษาทั้งองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยของหนังสือเรียนที่เด็กในระดับประถมศึกษาใช้เป็นเกณฑ์ในการเลือกหนังสือ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมเด็กเลือกหนังสือแบบเรียน โดยคำนึงถึงองค์ประกอบหลักดังนี้ รูปภาพ ชื่อหนังสือ สารบัญ ราคาจำหน่าย สีและแบบตัวอักษร ขนาดตัวอักษร การเข้าเล่ม การจัดหน้า เนื้อกระดาษ ปก ขนาดเล่ม และผู้แต่ง คำนำ ลักษณะรูปเล่ม ความหนาสำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์ ส่วนองค์ประกอบย่อยนั้น เด็กเลือกภาพวาดเหมือนจริง รูปภาพเป็นสีธรรมชาติ ตัวอักษรแบบกรีน ๓ ตัวอักษรขนาด ๒๐ พอยท์ หนังสือขนาด ๑๖ หน้ายก หนังสือหนากว่า ๘๐ หน้า ใช้กระดาษอาร์ตลักษณะเล่มแนวดิ่ง เย็บเล่มด้วยลวดรู้จักผู้แต่ง พิมพ์จากสำนักพิมพ์ใดก็ได้ พิมพ์ในปีปัจจุบัน และราคาปานกลาง

๒) ขนาดตัวอักษร การศึกษาเรื่องขนาดตัวอักษรที่เหมาะสมกับผู้เรียนนั้นมีทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยในระดับประถมศึกษาทั้งไพโรจน์ เบาลือ (๒๕๓๖) และนริรัตน์ อยู่กิจดิษฐ์ (๒๕๒๐) พบว่าตัวอักษรขนาด ๒๐ พอยท์เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับรัชณี แพรณิมิต (๒๕๒๕) ที่พบว่าขนาดตัวอักษรที่เหมาะสมกับเด็กในวัยนี้คือ ๑๘-๒๐ พอยท์

ส่วนในระดับมัศึกษานั้น นิพิท กลาวงษ์ (๒๕๒๗) พบว่าตัวอักษรที่เหมาะสมกับผู้เรียนในวัยนี้คือขนาด ๑๖ พอยท์

๓) ขนาดของหนังสือเรียน ในระดับประถมศึกษามีผู้สนใจ ศึกษาขนาดของหนังสือเรียนที่เหมาะสมกับเด็กวัยนี้หลายคน ได้แก่ สมทรง สิตลาพันธ์ (๒๕๑๕) และรัชณี แพรณิมิต (๒๕๒๕) พบว่า นักเรียนชอบหนังสือที่มีขนาด ๖x๘.๕ นิ้ว เพราะสะดวกในการถือมากที่สุด ข้อค้นพบนี้ใกล้เคียงกับนริรัตน์ อยู่กิจดิษฐ์ (๒๕๒๐) ที่พบว่าขนาดของหนังสือที่เหมาะสมควรมีขนาด ๖.๕x๘.๕ นิ้ว ผลการวิจัยที่กล่าวมานี้ต่างจากของ ปัทมา สมพงษ์ (๒๕๒๓) ที่พบว่า นักเรียนชอบอ่านหนังสือที่มีขนาด ๑๓x๑๘ เซนติเมตร (ประมาณ ๕x๗ นิ้ว) มากที่สุด

๔) ภาพประกอบ มีผู้สนใจศึกษาเรื่องนี้ ได้แก่ เยาวนันท์ เชษฐรัตน์ (๒๕๒๓) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาพัฒนาการของแบบเรียนประกอบภาพของไทย โดยสำรวจความคิดเห็นทั้งนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่าผู้ใช้แบบเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าแบบเรียนของกรมวิชาการจำเป็นต้องปรับปรุงด้านรูปแบบ โดยเพิ่มจำนวนภาพประกอบ และเลือกภาพประกอบที่น่าสนใจ ทันสมัย

นอกจากจะมีผู้สนใจศึกษาเรื่องภาพประกอบแล้ว ยังมีผู้สนใจศึกษาตำแหน่งของภาพด้วย ได้แก่ **พิน เพ็ชรรักษ์** (๒๕๒๔) ได้ศึกษาความสนใจของเด็กที่มีต่อตำแหน่งภาพประกอบหนังสือเรียน และการจัดลำดับตำแหน่งภาพตามความสนใจของเด็ก ผลการศึกษาพบว่าตำแหน่งของภาพและการจัดลำดับตำแหน่งภาพมีผลต่อความสนใจของเด็ก

จากงานวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมานี้จะพบว่าการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะภายนอกของหนังสือเรียนประถมศึกษาศึกษามากกว่ามัธยมศึกษา สำหรับระดับประถมศึกษา พบว่าตัวอักษรควรมีขนาด ๒๐ พอยท์ ขนาดของเล่มประมาณ ๖x๘.๕ นิ้ว ส่วนระดับมัธยมศึกษา พบว่าขนาดตัวอักษรควรมีขนาด ๑๖ พอยท์ สำหรับภาพประกอบทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่า ต้องเพิ่มจำนวนภาพประกอบ และควรเลือกภาพที่น่าสนใจทันสมัย ทั้งยังพบอีกว่าตำแหน่งของภาพมีผลต่อความสนใจในการอ่านของผู้เรียนด้วย

๗. ตำรา

ฉวีวรรณ สวัสดิ์ (๒๕๒๑) ศึกษาและวิเคราะห์หนังสือตำราแพทย์ ภาษาไทยของโครงการตำรา-ศิริราช เล่มที่มีคะแนนคุณภาพอยู่ในระดับสูง คือ เล่มที่ได้คะแนนคุณภาพตั้งแต่ร้อยละ ๗๕ ขึ้นไป มีลักษณะที่ดีดังนี้

๗.๑ ลักษณะที่ดี

๑) เป็นหนังสือที่จัดทำโดยผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ที่มีความรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ พร้อมทั้งมีประสบการณ์ในสาขาวิชาที่เขียนมาเป็นเวลานานอย่างน้อย ๑๐ ปี และเคยมีผลงานทางวิชาการพิมพ์เผยแพร่มาแล้ว ย่อมแสดงว่าผู้จัดทำเป็นนักวิชาการและนักปฏิบัติการ ฉะนั้นข้อมูลเนื้อหาที่บุคคลเหล่านี้เรียบเรียง จึงน่าจะเป็นข้อมูลที่ต้องการ

๒) เป็นหนังสือที่ให้ประสบการณ์ และแหล่งที่มาของข้อมูลอย่างมีระเบียบตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ผู้อ่านสามารถติดตามค้นคว้ารายละเอียดอย่างลึกซึ้ง สามารถสอบทางข้อมูลได้จากเอกสารอ้างอิง รวมทั้งข้อมูลที่ให้ทันสมัย ในการพิมพ์ใหม่มีการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาพร้อมทั้งให้เอกสารอ้างอิงใหม่

๓) การเรียบเรียง ลำดับเนื้อหาเรื่อง เป็นไปอย่างมีระเบียบไม่สับสน

๔) ใช้ภาษาชัดเจน ถ้อยคำไม่กำกวม เข้าใจง่าย รวมทั้งใช้ภาษาไทย

ที่ต้องการ

๕) มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการค้นเรื่อง โดยเฉพาะดรรชนีท้ายเล่ม อย่างละเอียดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

๖) ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ ชัดเจน ช่วยเสริมเนื้อหา

๗) พิมพ์ด้วยกระดาษคุณภาพดี ตัวอักษรชัดเจน การเย็บเล่มประณีต แข็งแรง ทนทาน

๗.๒ ข้อบกพร่อง

๑) หนังสือบางส่วนยังมีวิธีการอ้างอิงเอกสารที่ไม่ถูกต้องตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนรูปแบบการลงบรรณานุกรม ยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๒) ข้อมูลของหนังสือบางส่วนยังไม่ทันสมัยนัก สมควรที่จะได้มีการจัดพิมพ์ฉบับแก้ไข ปรับปรุงใหม่ ทั้งนี้เพราะวิชาแพทย์บางสาขาวิชา มีความเคลื่อนไหวก้าวหน้ารวดเร็วมาก

๓) ขาดเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการค้นความหมาย คือ อภิธานศัพท์ เนื่องจากมีศัพท์ต่างประเทศปนอยู่เป็นจำนวนมาก จึงน่าจะมีการรวบรวมความหมายของคำศัพท์นั้นๆ มาไว้ด้วยกัน

๔) กระดาษที่ใช้ส่วนมากแม้จะมีคุณภาพดี แต่บางเล่มกระดาษบาง เห็นตัวอักษรของด้านหลัง ทำให้ความกระจ่างชัดในการอ่าน (legibility) ลดลง

๕) ภาพประกอบที่ไม่ชัดเจน พร่ามัว ยังมีอยู่บ้าง ตาราง หรือแผนภูมิเล็ก มีรายละเอียดภายในไม่ชัดเจน

๖) การเข้าเล่มบางส่วนไม่แข็งแรงทนทาน หลุดง่าย ไม่เหมาะต่อการหยิบอ่านบ่อยครั้ง

ข้อบกพร่องของหนังสือที่นำมาวิเคราะห์นี้ หากได้รับการแก้ไขปรับปรุง ก็จะช่วยเสริมให้หนังสือตำราแพทย์ของโครงการตำราศิริราช มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

วันชัย ปิจูสานนท์ (๒๕๒๒) ศึกษาการออกแบบกราฟิกสิ่งพิมพ์ประเภทตำราเรียนระดับมหาวิทยาลัยที่มีอยู่แล้วกลุ่มหนึ่งกับอีกกลุ่มหนึ่ง เป็นการออกแบบกราฟิกใหม่ ๆ ซึ่งคาดว่าจะมีการนำมาใช้พิมพ์ตำราเรียน ผลการวิจัยสรุปว่ารูปแบบโดยเฉพาะการวางเรื่องและภาพการใช้สีประกอบควรได้รับการปรับปรุงเป็นอย่างมาก ส่วนแนวทางในการออกแบบกราฟิกสิ่งพิมพ์ประเภทตำราเรียนและสิ่งพิมพ์อื่นๆ คือขนาด ๘ หน้ายก ๖x๑๑ นิ้ว เป็นขนาดและรูปเล่มที่นักศึกษาพอใจเพราะเห็นว่าจะสะดวกและประหยัด และควรเน้นมากกับสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสารและหนังสือพิมพ์เพราะใช้มาก

จากงานวิจัยที่ศึกษาพบว่า ตำราที่ดี มีคุณภาพ มีประเด็นการพิจารณาทั้งด้านผู้เขียน เนื้อหาสาระ การนำเสนอ การออกแบบ รูปเล่มและการพิมพ์

๘. วารสาร

มารศรี ศิวรักษ์ (๒๕๑๔) ประเมินค่าวารสารภาษาไทยทางสังคมศาสตร์ จำนวน ๓๔ ฉบับ เพื่อตรวจสอบว่าวารสารฉบับใดมีคุณค่ามากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่ได้สร้างขึ้น พบว่า วารสารภาษาไทยทางสังคมศาสตร์ จำนวน ๓๔ ฉบับ ที่นำมาประเมินค่า จำนวน ๒ ฉบับ มีคุณสมบัติอยู่ในเกณฑ์ดี คือ เกียรติยศ ๘๐ จำนวน ๒๙ ฉบับ มีคุณสมบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือตั้งแต่ ร้อยละ ๕๐-๗๙ ส่วนที่มีคุณสมบัติต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ มีเพียง ๓ ฉบับ

พรทิพย์ อาณาประโยชน์ (๒๕๒๓) ประเมินค่าวารสารไทยทางการแพทย์ ๘๕ ชื่อเรื่อง จำแนกเป็นวารสารไทยทางการแพทย์สำหรับผู้อยู่ในวงการแพทย์ จำนวน ๕๔ ชื่อเรื่อง และสำหรับผู้อ่านทั่วไป ๓๑ ชื่อเรื่องโดยสร้างเกณฑ์ขึ้น ๒ ชุด เพื่อวิเคราะห์วารสารแต่ละชื่อเรื่อง ผลการวิจัยพบว่า วารสารไทยทางการแพทย์ส่วนใหญ่มีคุณภาพโดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี ข้อบกพร่องที่สำคัญที่พบ คือ วารสารส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำดัชนีช่วยค้น และขาดการให้เลขสากลประจำวารสาร

อุมาพร กุหลาบ (๒๕๒๕) วิเคราะห์วารสารภาษาไทยที่ดีพิมพ์ใน พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อจำแนกประเภทวารสารที่ดีพิมพ์ใน พ.ศ. ๒๕๒๒ และวิเคราะห์ลักษณะ ๕ ด้านของวารสารทางวิชาการ คือ ลักษณะภายนอกโดยทั่วไป รายการ สารบัญ การเสนอ บทความและสารคดี การอ้างอิงทางบรรณานุกรม และส่วนประกอบอื่นๆ ของวารสาร พบว่าวารสารที่สำรวจพบทั้งหมด ๑๕ ประเภท รวมทั้งสิ้น ๗๒๖ รายชื่อ วารสาร ประเภทวิชาการมีมากเป็นอันดับหนึ่งคือ ๒๒๐ รายชื่อ ในจำนวนนี้วารสารสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีมากที่สุด ลักษณะของวารสารวิชาการ ซึ่งได้แก่ ลักษณะภายนอก โดยทั่วไปรายการ สารบัญ การเสนอ บทความและสารคดี และส่วนประกอบอื่นๆ อยู่ในเกณฑ์ดีมากเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการอ้างอิงทางบรรณานุกรมอยู่ในเกณฑ์ดีเป็นส่วนใหญ่

วนิดา วิชาลรัถย์กิจ (๒๕๒๙) ศึกษาสถานภาพวารสารวิชาการภาษาไทยทางวิทยาศาสตร์ จำนวน ๙๓ ชื่อเรื่อง ชนิดของบทความและรูปแบบของบทความวิจัยที่ดีพิมพ์ในวารสาร โดยศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานที่กองอนุกรรมการกลุ่มบรรณาธิการ

วารสารวิทยาศาสตร์กำหนดและเกณฑ์มาตรฐานอื่นๆ ประกอบกัน เกณฑ์นี้มี ๓ ส่วน คือ เป็นเกณฑ์ในด้านรูปแบบของวารสาร วิทยาศาสตร์ เกณฑ์เกี่ยวกับชนิดของบทความ วิทยาศาสตร์ และเกณฑ์ในด้านรูปแบบของบทความวิจัย ผลปรากฏว่า วารสารกว่าครึ่งหนึ่ง จัดทำต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และวารสารจัดพิมพ์บทความประเภทต่างๆ ตามเกณฑ์มาตรฐาน

จากงานวิจัยที่ศึกษาวารสารภาษาไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวารสารวิชาการมี เกณฑ์การประเมินค่าในด้านรูปแบบหรือลักษณะภายนอกโดยทั่วไป การเสนอเนื้อหา การอ้างอิง และส่วนประกอบอื่นๆ

๕. หนังสือพิมพ์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือพิมพ์ ไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินค่าหนังสือพิมพ์โดยตรง แต่พบในงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ ด้านอื่นๆ ซึ่งผลการวิจัยสามารถประมวลมาใช้เป็นแนวทางสร้างเกณฑ์การประเมินค่า หนังสือพิมพ์ได้

๕.๑ ลักษณะของหนังสือพิมพ์ที่ผู้อ่านสนใจ

รมย์ อุปรมย์ (๒๕๑๒) ศึกษาลักษณะของหนังสือพิมพ์รายวันที่ อาจารย์มหาวิทยาลัยชอบอ่าน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ๔ ฉบับ และภาษาอังกฤษ ๑ ฉบับ ที่อาจารย์ชอบอ่านมากที่สุด มีดังนี้ หนังสือพิมพ์ ภาษาไทยมีบทวิจารณ์ดี เสนอข่าวตรงไปตรงมา บทบรรณาธิการดี มีความยุติธรรมในการเสนอข่าว มีอุดมคติและความมุ่งหมายที่แน่ชัด และเสนอข่าวรวดเร็ว ส่วนหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ ให้ความรู้ด้านการใช้ภาษาอังกฤษ เสนอข่าวตรงไปตรงมา มีการจัดทำ ได้มาตรฐาน เสนอบทความที่มีประโยชน์ และเสนอข่าวรวดเร็ว

นรินทร์ บุญชู (๒๕๑๙) ศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ รายวันภาษาไทย และภาษาอังกฤษของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีข้อค้นพบ ประการหนึ่งในเรื่องเหตุผลของการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นๆ เป็นเพราะมีบทความ บทวิจารณ์ และความคิดเห็นดี และเสนอข่าวรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ เนื้อหาที่สนใจมากที่สุดคือ การเมือง รองลงมาคือ เรื่องเศรษฐกิจ การศึกษา ราชการ กีฬา อาชญากรรม ผู้หญิงและเด็ก สารบันเทิงและมหรสพ และบริการ นิสิตจำนวนสูงสุดร้อยละ ๘๐.๖ เห็นว่าหนังสือพิมพ์ควรปรับปรุงด้านการเสนอข่าวให้รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ ถูกต้องและ

เป็นความจริง เหตุผลในการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันและข้อเสนอแนะนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุชีลา เตชาภิวัฒน์พันธุ์ (๒๕๒๔) ซึ่งพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูจันทระเกษม ให้เหตุผลที่ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับใดฉบับหนึ่งเพราะเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีบทความ บทวิจารณ์ และความคิดเห็นดี และเสนอข่าวรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ ขณะเดียวกัน นักศึกษาจำนวนสูงสุดร้อยละ ๗๕.๘๕ เห็นว่าหนังสือพิมพ์ควรปรับปรุงด้านการใช้ภาษาให้ถูกต้อง

๙.๒ ขำว

ณรงค์ศักดิ์ ศรีทานันท์ (๒๕๓๓) เปรียบเทียบแนวทางการพิจารณาตัดสินใจในการคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งของบรรณาธิการและหัวหน้าข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทเชิงคุณภาพ (สยามรัฐ มติชน) หนังสือพิมพ์ประเภทเชิงปริมาณ (ไทยรัฐ เดลินิวส์) และหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงทั้งคุณภาพและปริมาณ (แนวหน้า บ้านเมือง) พบว่า หนังสือพิมพ์ประเภทเชิงปริมาณให้ความสำคัญกับประเภทข่าวอาชญากรรมหรือโรงพัก รวมทั้งเน้นคุณค่าของความเป็นข่าวทางเพศสูงกว่าหนังสือพิมพ์ประเภทอื่น ส่วนแนวโน้มในการนำเสนอข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ทั้ง ๓ ประเภท พบว่ายังคงมุ่งที่จะเสนอข่าวที่มีลักษณะเนื้อหาในเชิงลบ (ข่าวเกี่ยวกับความเสียหาย และความไม่ดีงามทั้งหลาย) มากกว่าข่าวในเชิงบวก (ร้อยละ ๘๔ ต่อร้อยละ ๑๖) โดยหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณเสนอข่าวที่เป็นเรื่องราวในเชิงลบมากกว่าหนังสือพิมพ์รายวันประเภทอื่นๆ นอกจากนั้นยังพบอีกว่าหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงปริมาณมุ่งเสนอข่าวเบา (เช่น ข่าวอาชญากรรม หรือข่าวโรงพัก ข่าวอุบัติเหตุ ข่าวกีฬา) มากกว่าหนังสือพิมพ์ประเภทอื่นๆ โดยที่หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวเบาเป็นปริมาณสูงสุดคือหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ (ร้อยละ ๕๒.๙) และหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงคุณภาพที่มุ่งเสนอข่าวหนัก (เช่น ข่าวการเมือง ข่าวต่างประเทศ ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวทหารและสงคราม) มากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ สยามรัฐ (ร้อยละ ๘๗.๐) ส่วนการศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดของบรรณาธิการและหัวหน้าข่าว กับเนื้อหาข่าวที่นำเสนอจริงในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์แต่ละประเภทพบว่า มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างมาก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งแสดงว่าการปฏิบัติงานคัดเลือกข่าวจริง ๆ ของคณะบรรณาธิการเป็นไปตามแนวความคิดที่ได้สำรวจจากการวิจัยครั้งนี้

อรพรรณ มุลจันทร์ (๒๕๓๕) ศึกษาลักษณะการนำเสนอและปัจจัยที่มีส่วนกำหนดการนำเสนอพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ๕ ฉบับคือ ไทยรัฐ ข่าวสด บ้านเมือง มติชน และสยามรัฐ จำนวนทั้งสิ้น ๑๓๕ ฉบับ

และบรรณาธิการข่าวหรือหัวหน้าข่าวจำนวน ๑๒ คน ได้ถูกเจาะจงเลือกเพื่อวิเคราะห์ลักษณะการนำเสนอพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับรูปประโยค ลำดับความสำคัญ จำนวนประเด็น ความสอดคล้องกับประเด็นในวรรณคดี การใช้คำทับศัพท์ สมญานาม ตัวย่อ และเครื่องหมายวรรคตอน ความสอดคล้องตรงกันกับเนื้อข่าว และความเป็นกลางของพาดหัวข่าว พบว่า พาดหัวข่าวส่วนใหญ่ใช้ประโยคประธาน ประเด็นที่นำเสนอสอดคล้องกับวรรณคดี นิยมใช้เครื่องหมายวรรคตอน สมญานาม และตัวย่อ หนังสือพิมพ์ที่เน้นข่าวหนักมากที่สุด คือ สยามรัฐ มีความสอดคล้องและความเป็นกลางมากที่สุด ไทยรัฐมีการพาดหัวข่าวที่เป็นกลางน้อยที่สุด ขณะที่ข่าวสดมีพาดหัวข่าวที่สอดคล้องกับเนื้อข่าวน้อยที่สุด

จากการสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าวและหัวหน้าข่าวหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ พบว่าปัจจัยที่มีส่วนกำหนดการนำเสนอพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ประกอบด้วย ตัวผู้เขียนพาดหัวข่าว (บรรณาธิการข่าวหรือหัวหน้าข่าว) แนวนโยบายหนังสือพิมพ์ ผู้อ่านเป้าหมาย ข้อกฎหมาย ขนาดเนื้อที่ ข้อจำกัดด้านเวลา กรอบสังคมและศีลธรรม ข้อเท็จจริง ตลอดจนช่วงเหตุการณ์ข่าว

อัญชลี ชัยวรพร (๒๕๓๕) ศึกษาเปรียบเทียบรูปลักษณ์และเนื้อหาหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยและภาษาอังกฤษแต่ละชื่อฉบับ พร้อมทั้งจัดกลุ่มหนังสือพิมพ์ตามลักษณะรูปลักษณ์และเนื้อหาหน้าหนึ่ง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา หนังสือพิมพ์รายวันที่ศึกษามีทั้งสิ้น ๑๑ ชื่อฉบับ คือ ไทยรัฐ ข่าวสด ดาวสยาม เดลินิวส์ บ้านเมือง มติชน เดลิเมล์ สยามรัฐ แนวหน้า บางกอกโพสต์ และเดอะเนชั่น ฉบับระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๓ ถึง ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๔ ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น ๑๓๒ ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะรูปลักษณ์และเนื้อหาในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์สามารถแบ่งกลุ่มหนังสือพิมพ์ได้เป็น ๕ กลุ่ม คือ

กลุ่มหนังสือพิมพ์ประเภทเน้นเนื้อหาเบารูปแบบสะดุดตา ได้แก่ ไทยรัฐ และเดลินิวส์ มีลักษณะเน้นการนำเสนอเนื้อหาเบามากกว่าเนื้อหาหนัก และเน้นพาดหัวข่าวและภาพเป็นส่วนใหญ่

กลุ่มหนังสือพิมพ์ประเภทเน้นเนื้อหาถึงหนักถึงเบารูปแบบสะดุดตา ได้แก่ ข่าวสด ดาวสยาม และบ้านเมือง หนังสือพิมพ์ในกลุ่มนี้จะเน้นเนื้อหาทั้งหนักและเบา ในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน แต่เน้นพาดหัวข่าวและภาพมากเป็นส่วนใหญ่

กลุ่มหนังสือพิมพ์ประเภทเน้นเนื้อหาหนักรูปแบบสะดุดตา ได้แก่ มติชนเพียงฉบับเดียวที่เน้นพาดหัวข่าวและภาพมากเป็นพิเศษ แต่เนื้อหาเป็นเนื้อหาหนักมากกว่าเนื้อหาเบา

กลุ่มหนังสือพิมพ์ประเภทเน้นเนื้อหาหนัก รูปแบบกึ่งเรียบง่าย ได้แก่ เดลินิวส์ แนวนวนา สยามรัฐ เป็นหนังสือพิมพ์ที่เน้นการเสนอเนื้อหาหนัก แต่ลักษณะจะเน้นพาดหัวข่าว ภาพและตัวข่าวในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน

กลุ่มหนังสือพิมพ์ประเภทเน้นเนื้อหาหนักรูปแบบเรียบง่าย ได้แก่ บางกอกโพสต์ และเดอะเนชั่น เป็นหนังสือพิมพ์ที่เน้นเนื้อหาหนักและนำเสนอตัวข่าวมากกว่าพาดหัวข่าวและภาพ

จุฬารักษ์ มณีวงศ์ (๒๕๓๘) ศึกษาความเป็นกลางของข่าวการเมือง ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ๕ ฉบับ คือ มติชน ไทยรัฐ สยามรัฐ สยามโพสต์ และแนวหน้า ผลการวิจัยพบว่า ปริมาณ ความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือพิมพ์กับรัฐบาล แต่การคาดการณ์ที่ว่าช่วงเวลาก่อนการอภิปรายซึ่งกระแสข่าวการเมืองน่าจะมีวาทะเคลื่อนไหวที่รุนแรงมากกว่าช่วงหลังการอภิปรายไม่ไว้วางใจกลับไม่เป็นเช่นนั้น กล่าวคือ ช่วงเวลาก่อนการอภิปราย และหลังการอภิปราย ปริมาณข่าวการเมืองไม่ได้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หนังสือพิมพ์ที่มีปริมาณการเสนอข่าวการเมือง คิดเป็นเนื้อที่สูงสุด ได้แก่ แนวนวนา รองลงมาคือ สยามรัฐ มติชน และสยามโพสต์ ส่วนหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีเนื้อที่ข่าวการเมืองค่อนข้างน้อย ปริมาณการเสนอข่าวการเมืองเฉลี่ยต่อ ๑ ข่าว คิดเป็นเนื้อที่สูงสุด ได้แก่ แนวนวนา รองลงมาคือ ไทยรัฐ มติชนสยามโพสต์ และสยามรัฐ ตามลำดับ ในด้านคุณค่าข่าวการเมือง พบว่าแตกต่างกันไปตามหัวหนังสือพิมพ์ ตำแหน่งหน้า เนื้อหาข่าว ประเภทข่าว และความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือพิมพ์กับรัฐบาล ส่วนช่วงเวลา ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ ได้แก่ มติชน ไทยรัฐ สยามรัฐ และแนวหน้าเน้นการนำเสนอคุณค่าด้านผลต่อความรู้สึกของผู้่านมากที่สุด มีเพียงสยามโพสต์ฉบับเดียวที่เน้นการนำเสนอคุณค่าด้านผลต่อความรู้สึกของผู้่านมากที่สุด มีเพียงสยามโพสต์ฉบับเดียวที่เน้นการนำเสนอด้านความขัดแย้งมากที่สุด ทิศทางการนำเสนอข่าวการเมืองนั้นพบว่าทั้งช่วงเวลา หัวหนังสือพิมพ์ ตำแหน่งหน้า เนื้อหาข่าว ประเภทข่าวการเมือง และความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือพิมพ์กับรัฐบาลมีผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีการเสนอข่าวการเมืองไปในทิศทางลบทั้งสิ้น มีเพียงสยามรัฐเท่านั้นที่มีการนำเสนอข่าวไปในทิศทางบวกมากกว่าฉบับอื่น

กฤตินี ประชาบาล (๒๕๓๘) ศึกษาอิทธิพลของหัวข้อหนังสือพิมพ์ที่มีต่อความสนใจ การตีความและความเชื่อถือของผู้อ่าน และเพื่อทดสอบอิทธิพลดังกล่าวที่มีต่อผู้อ่านที่มีปริมาณการอ่านข่าวและอุปนิสัยการอ่านหนังสือพิมพ์แตกต่างกันจากการทดสอบสมมุติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ พบว่า หัวข่าวกำกวมและเกินจริงทำให้ผู้อ่านสนใจติดตามเนื้อหาที่ตามมามากกว่าหัวข่าวที่ไม่กำกวมและไม่เกินจริง ในเนื้อหาเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนหัวข่าวถูกต้องและไม่ถูกต้องไม่ทำให้ผู้อ่านให้ความสนใจอ่านข่าวแตกต่างกัน ในทำนองเดียวกันพบว่าหัวข่าวกำกวม ไม่ถูกต้องและเกินจริงไม่ทำให้ผู้อ่านตีความและให้ความเชื่อถือเกี่ยวกับข่าวที่อ่านแตกต่างจากหัวข่าวไม่กำกวม และเกินจริง ทำให้ผู้อ่านที่อ่านข่าวตีความไม่ละเอียด อย่างไรก็ตาม พบว่าหัวข่าวกำกวม และเกินจริงทำให้ผู้อ่านที่อ่านข่าวไม่ละเอียดตีความข้อเท็จจริงของข่าวได้ถูกต้องน้อยกว่าหัวข่าวไม่กำกวมและไม่เกินจริง นอกจากนี้พบว่า หัวข่าวเกินจริงมีอิทธิพลต่อความเชื่อถือของผู้อ่านที่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์ปกติครั้งละน้อยกว่า ๑๕ นาทีมากกว่ากลุ่มที่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่า ๓๐ นาที

๙.๓ ภาพข่าว

เบญจวรรณ นรสิงห์ (๒๕๓๘) ศึกษาการนำเสนอภาพข่าว และแนวทางการคัดเลือกภาพข่าวที่ลงตีพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือหนังสือพิมพ์รายวัน ๕ ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ บ้านเมือง มติชน สยามรัฐ และเดอะเนชั่น โดยทำการวิเคราะห์ปริมาณ ลักษณะของภาพข่าว และประเภทของภาพข่าวที่ลงตีพิมพ์รวมไปถึงสัมภาษณ์แนวทางหรือปัจจัยในการคัดเลือกภาพข่าวของหัวหน้าข่าวของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับ ผลการวิจัยพบว่า ในด้านจำนวนของภาพข่าว หนังสือพิมพ์บ้านเมืองนำเสนอภาพข่าวจำนวนมากที่สุด ขณะที่หนังสือพิมพ์สยามรัฐนำเสนอภาพข่าวจำนวนน้อยที่สุด ในด้านเนื้อหาของภาพข่าว หนังสือพิมพ์เดอะเนชั่นนำเสนอเนื้อหาที่มากที่สุด และไทยรัฐนำเสนอเนื้อหาที่น้อยที่สุด ส่วนลักษณะของภาพข่าวที่หนังสือพิมพ์รายวันนำเสนอมากที่สุด คือ ภาพเหตุการณ์ หรือภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุ รองลงมาคือ ภาพข่าวที่เตรียมไว้ล่วงหน้า และภาพกราฟิกนำเสนอเนื้อหาที่น้อยที่สุด ส่วนประเภทของภาพข่าวที่หนังสือพิมพ์รายวันนำเสนอมากที่สุด คือ ภาพข่าวบันเทิง ภาพข่าวเศรษฐกิจ ภาพข่าวบุคคล สังคม ส่วนภาพข่าวในพระราชสำนัก มีการนำเสนอเนื้อหาที่น้อยที่สุด จากการสัมภาษณ์ผู้คัดเลือกภาพข่าว พบว่าผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันทุกฉบับให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลกระทบ

กับผู้อ่านโดยตรง เช่น เลือกภาพข่าวที่มีประโยชน์ต่อผู้อ่าน เตือนภัยอันตราย สร้างความรู้สึกที่ดีต่อผู้อ่าน มากกว่าภาพข่าวที่สร้างประโยชน์ให้แก่หนังสือพิมพ์ที่สังกัด

จากงานวิจัยที่ศึกษาพบว่า ลักษณะของหนังสือพิมพ์ที่ผู้อ่านสนใจ คือ เสนอข่าวตรงไปตรงมา ถูกต้อง เป็นจริง รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ มีบทความ บทวิจารณ์ และความเห็นดี ส่วนงานวิจัยที่ศึกษาการปฏิบัติงานคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ รายวันภาษาไทย และภาษาอังกฤษ พบว่า มีแนวทางการพิจารณาอุปลักษณะ การนำเสนอ และเนื้อหาหลากหลาย โดยมีปัจจัยที่กำหนดหลายประการ และหัวข้อหนังสือพิมพ์ มีอิทธิพลต่อความสนใจ การตีความและความเชื่อถือของผู้อ่าน เช่นเดียวกับการนำเสนอ ภาพข่าว ซึ่งมีผลกระทบกับผู้อ่านโดยตรง

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย ซึ่งครอบคลุมวรรณกรรม ๑๐ ประเภท ได้แก่ นวนิยาย เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ สารคดี หนังสือสำหรับเด็ก หนังสือเรียน ตำรา วารสารวิชาการ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ ลำดับขั้นของการดำเนินการวิจัยและรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัยมีดังต่อไปนี้

๑. รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับลักษณะของวรรณกรรม และเกณฑ์การประเมินวรรณกรรมทั้ง ๑๐ ประเภท รูปแบบการประเมิน และเกณฑ์การประเมินวรรณกรรม

๒. ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาตามกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหา จากข้อมูลที่รวบรวมโดยยึดหลักเกณฑ์ความสอดคล้องและยึดหลักความจำเป็นเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๓. วิเคราะห์เนื้อหาโดยนำผลจากการวิเคราะห์เนื้อหามาเป็นแนวทางในการสร้างเกณฑ์ประเมินค่าด้านการกำหนดรูปแบบการประเมิน เกณฑ์การประเมิน คะแนนของเกณฑ์แต่ละข้อ และคะแนนรวมของวรรณกรรมแต่ละประเภท

๔. สร้างแบบประเมินวรรณกรรมแต่ละประเภททั้ง ๑๐ ประเภทตามรายละเอียดดังนี้

๔.๑ รูปแบบการประเมิน แบบประเมินวรรณกรรมแต่ละประเภทเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating scale) กำหนดระดับการประเมินเป็น ๔ ระดับ คือ

- ๐ หมายถึง มีคุณค่าระดับต่ำ
- ๑ หมายถึง มีคุณค่าระดับพอใช้
- ๒ หมายถึง มีคุณค่าระดับดี
- ๓ หมายถึง มีคุณค่าระดับดีมาก

๔.๒ เกณฑ์การประเมิน เกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมแต่ละประเภท มีดังนี้

๔.๒.๑ เกณฑ์การประเมินคำนวนิยาย ครอบคลุม ๗ ประเด็น ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นของเรื่อง เนื้อเรื่อง ฉาก ตัวละคร บทสนทนา และท่วงทำนองการแต่ง ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

โครงเรื่อง พิจารณาในด้านเหตุการณ์ต่างๆ ในเรื่องสัมพันธ์กัน โครงเรื่องย่อยสัมพันธ์กับโครงเรื่องใหญ่ การสร้างความขัดแย้งหรือปัญหา การคลี่คลาย ปัญหาเป็นไปอย่างเหมาะสม เนื้อเรื่องมีความสมจริง

แก่นของเรื่อง พิจารณาในด้าน การแสดงแนวคิดที่ชัดเจน แก่นของเรื่องมีความเป็นไปได้ แก่นของเรื่องเป็นการสร้างสรรค์ มีการสอดแทรกแนวคิด ทุกตอน

เนื้อเรื่อง พิจารณาในด้าน วิธีการเปิดเรื่องน่าสนใจ เนื้อเรื่อง สัมพันธ์กับแก่นของเรื่อง การดำเนินเรื่องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการแต่ง การดำเนิน เรื่องมีการสร้างความขัดแย้ง การผูกเรื่องกระตุ้นให้ติดตามอ่าน วิธีการจบเรื่องประทับใจ

ฉาก พิจารณาในด้าน ฉากสอดคล้องกับเหตุการณ์ในเรื่อง ฉากช่วยให้มองเห็นลักษณะตัวละครได้ชัดเจน ฉากก่อให้เกิดอารมณ์สะท้อนใจ ฉาก มีความเหมาะสมด้านรายละเอียดและเวลา

ตัวละคร พิจารณาในด้าน บุคลิกภาพของตัวละครมีความ สมจริง ชื่อตัวละครเหมาะสมกับบทบาทและพฤติกรรม พฤติกรรมตัวละครมีความสมจริง

บทสนทนา พิจารณาในด้านบทสนทนาช่วยการดำเนินเรื่อง ให้รวดเร็ว บทสนทนาสอดคล้องกับพฤติกรรมของตัวละคร บทสนทนาใช้ภาษาที่สมจริง

ท่วงทำนองการแต่ง พิจารณาในด้าน การเลือกใช้คำเหมาะกับ ลักษณะของเรื่อง การเลือกใช้คำเหมาะกับลักษณะของตัวละคร การใช้โวหารในการแต่ง การใช้ท่วงทำนองเฉพาะตัวของผู้เขียน

๔.๒.๒ เกณฑ์การประเมินคำเรื่องสั้น ครอบคลุม ๕ ประเด็น ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นของเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวละคร และบทสนทนา ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียด ดังนี้

โครงเรื่อง พิจารณาในด้าน โครงเรื่องไม่ซับซ้อน เหตุการณ์ ต่างๆ เรียงลำดับอย่างชัดเจน การสร้างปมให้เห็นชัดเจน การคลี่คลายปมก่อนจบเรื่อง

แก่นของเรื่อง พิจารณาใน ด้านการแสดงแนวคิดที่หลากหลาย
แก่นของเรื่องเป็นการสร้างสรรค์

เนื้อเรื่อง พิจารณาในด้าน สัดส่วนของเรื่องพอเหมาะ การ
ดำเนินเรื่องสรุปอย่างรวบรัด การเสนอเหตุการณ์ในระยะเวลาสั้น

ตัวละคร พิจารณาในด้าน ตัวละครมีน้อย พฤติกรรมของ
ตัวละครมีความสมจริง พฤติกรรมของตัวละครมีผลโดยตรงต่อเหตุการณ์สำคัญ ตัวละคร
ย่อยมีตามความจำเป็น

บทสนทนา พิจารณาในด้าน บทสนทนาช่วยการดำเนินเรื่อง
ให้รวดเร็ว บทสนทนาไม่ใช่โดยไม่จำเป็น

๔.๒.๓ เกณฑ์การประเมินค่ากวีนิพนธ์ ครอบคลุม ๔ ประเด็น ได้แก่
เนื้อเรื่อง การนำเสนอ รูปแบบคำประพันธ์ และกลวิธีการประพันธ์ ซึ่งแต่ละประเด็นมี
รายละเอียดดังนี้

เนื้อเรื่อง พิจารณาในด้าน แนวคิดที่เป็นประโยชน์ แนวคิด
ที่เป็นสากล และแนวคิดเฉพาะตน พิจารณาความเป็นเอกภาพของเนื้อเรื่อง และความ
สมจริง

การนำเสนอ พิจารณาในด้าน ความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง
ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย การแสดงแนวคิดอย่างชัดเจน

รูปแบบคำประพันธ์ พิจารณาในด้าน ความเป็นแนวทางของ
ผู้ประพันธ์ความเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง แสดงความคิดสร้างสรรค์ ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์
การประยุกต์จากฉันทลักษณ์เดิม

กลวิธีการประพันธ์ พิจารณาในด้าน ความไพเราะ ความ
ประณีตละเอียดสวย ความเหมาะสมของการใช้คำ โฉนากรที่ทำให้เกิดภาพพจน์ และความ
สะทือนใจ

๔.๒.๔ เกณฑ์การประเมินค่าสารคดี ครอบคลุม ๓ ประเด็น ได้แก่
เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และการใช้ภาษา ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

เนื้อหา พิจารณาในด้าน ความถูกต้องของข้อมูล การให้
รายละเอียดที่ชัดเจน การแทรกสาระความรู้ที่เกิดประโยชน์ การเสนอทรรศนะที่เป็นกลาง
การเสนอทรรศนะที่แปลกใหม่ การเสนอทรรศนะที่สร้างสรรค์ ความน่าสนใจของเรื่องราว

วิธีการนำเสนอ พิจารณาในด้าน การเปิดเรื่องอย่างมีศิลปะ การเรียบเรียงเนื้อหาที่น่าสนใจ การเรียบเรียงเนื้อหาเป็นไปตามลำดับ การปิดเรื่องอย่างประทับใจ การใช้ภาพและแผนภูมิอย่างเหมาะสม การใช้แนวเขียนที่เหมาะสมกับเนื้อหา

การใช้ภาษา พิจารณาในด้าน การใช้ภาษาเรียบง่าย ชัดเจน การเลือกใช้ คำที่สละสลวย ประณีต การเลือกใช้คำที่เกิดจินตนาการ การใช้สำนวนโวหาร ภาพพจน์

๔.๒.๕ เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือสำหรับเด็ก ครอบคลุม ๔ ประเด็น ได้แก่ เนื้อเรื่อง ภาษา ภาพประกอบ และรูปเล่ม ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

เนื้อเรื่อง พิจารณาในด้าน ความสนุกสนาน ตื่นเต้น ตัวละคร การให้ความรู้เรื่องของธรรมชาติ การพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม การส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การส่งเสริมให้ผู้อ่านมีประสบการณ์ ความเหมาะสมของรูปแบบคำประพันธ์และเนื้อเรื่อง

ภาษา พิจารณาในด้าน การใช้ภาษาสุภาพเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน และการใช้ภาษาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน

ภาพประกอบ พิจารณาในด้าน ความเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ความเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง และภาพสร้างความสนใจของผู้อ่าน รวมทั้งพิจารณาปริมาณของภาพประกอบ ที่เหมาะสมกับวัยและเนื้อเรื่อง

รูปเล่ม พิจารณาในด้าน คุณภาพความแข็งแรงของปก รูปเล่ม ได้รับความสนใจ ออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร สี และการพิมพ์ คุณภาพของกระดาษ ความเหมาะสมและน่าสนใจของการจัดหน้า

๔.๒.๖ เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือเรียน ครอบคลุม ๕ ประเด็น ได้แก่ เนื้อหา กิจกรรม หรือแบบฝึกหัด ภาษา ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิหรือแผนที่ และรูปเล่ม ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

เนื้อหา พิจารณาในด้าน ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด ความถูกต้องตามหลักวิชา การพัฒนาความรู้และความคิดสร้างสรรค์ ความยากง่าย ความสอดคล้องกับความสนใจและวัย การเสริมสร้างความคิดและทัศนคติที่ดี ความเหมาะสมของการเรียงลำดับเนื้อหา การลำดับเนื้อหาสอดคล้องและต่อเนื่องกัน และความเหมาะสมของปริมาณเนื้อหากับเวลาเรียนที่กำหนด

กิจกรรมหรือแบบฝึกหัด พิจารณาในด้าน ความเหมาะสมกับวัยและความสนใจและการช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดี

ภาษา พิจารณาในด้าน ความชัดเจน เข้าใจง่าย ความเป็นแบบแผนที่ดี ความถูกต้อง ความยากง่ายของศัพท์ การขยายความและยกตัวอย่าง

ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิหรือแผนที่ พิจารณาในด้าน ความชัดเจนในการสื่อความหมาย การช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดี ขนาดและตำแหน่งของภาพ

รูปเล่ม พิจารณาในด้าน ความแข็งแรงและทนทานของปก การออกแบบปก ภาพปกกับเนื้อหา ขนาดตัวอักษร การจัดหน้า การพิมพ์ตัวอักษร และข้อความ คุณภาพกระดาษ ขนาดของหนังสือ และส่วนประกอบของหนังสือ

๔.๒.๗ เกณฑ์การประเมินค่าตำรา ครอบคลุม ๕ ประเด็น ได้แก่ ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ โครงเรื่อง เนื้อหา ภาษา รูปเล่ม ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ พิจารณาในด้าน ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ มีวุฒิการศึกษาตรงหรือเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องที่เขียน ผู้เขียนมีตำแหน่งหน้าที่การงานตรงหรือเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องที่เขียน ผู้เขียนมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่เขียน ผู้จัดพิมพ์มีประสบการณ์ และผลงานการจัดพิมพ์ตำรา ผู้จัดพิมพ์มีความน่าเชื่อถือหรือความเชี่ยวชาญในการจัดพิมพ์ตำราเฉพาะด้านนั้นๆ

โครงเรื่อง พิจารณาในด้าน มีประเด็นนำเสนอใหม่ น่าสนใจ แตกต่างจากตำราที่มีขอบเขตไม่กว้างหรือแคบเกินไป มีความสมดุลของเนื้อหา

เนื้อหา พิจารณาในด้าน เสนอองค์ความรู้ใหม่ เนื้อหา มีความถูกต้อง เนื้อหามีความทันสมัย เนื้อหามีความลึกซึ้ง ครบถ้วน สมบูรณ์ เนื้อเรื่อง มีภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนภาพ อธิบายเนื้อหาตามความจำเป็น มีการอ้างอิงอย่างเหมาะสมในเนื้อหา มีการอ้างอิงอย่างถูกต้องตามแบบแผน แหล่งอ้างอิงเชื่อถือได้

ภาษา พิจารณาในด้าน ใช้ภาษาวิชาการ ใช้ภาษาถูกต้อง ใช้ภาษา กระชับ ชัดเจน สม่่าเสมอ ใช้ศัพท์บัญญัติ ศัพท์เทคนิค หรือแปลศัพท์เป็นภาษาไทยตามแบบแผนสากล

รูปเล่มและการพิมพ์ พิจารณาในด้าน ขนาดของรูปเล่มตามมาตรฐานสากล มีส่วนประกอบของรูปเล่มถูกต้องตามแบบแผนของตำราที่ดี ใช้กระดาษดี มีคุณภาพ การพิมพ์ถูกต้อง

๔.๒.๘ เกณฑ์การประเมินค่าวารสาร

๑) เกณฑ์การประเมินค่าวารสารวิชาการ ครอบคลุม ๔ ประเด็น ได้แก่ ผู้จัดทำ เนื้อเรื่อง ภาษา รูปเล่ม ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียด ดังนี้

ผู้จัดทำ พิจารณาในด้าน บรรณาธิการ กองบรรณาธิการ หรือผู้จัดทำ มีความรู้ ประสบการณ์เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ผู้เขียนมีความรู้และประสบการณ์ตรงหรือเกี่ยวข้องและมีข้อความแนะนำผู้เขียน ระบุนโยบาย วัตถุประสงค์ในการจัดทำชัดเจน

เนื้อหา พิจารณาในด้าน การนำเสนอบทความทางวิชาการ สอดคล้องตามนโยบายและวัตถุประสงค์ เนื้อหามีคุณค่าและให้ประโยชน์ทางวิชาการ บทความทางวิชาการมีความถูกต้อง สมบูรณ์ทันสมัย บทความทางวิชาการเสนอองค์ความรู้ ทรรศนะหรือประเด็นใหม่ บทความทางวิชาการเสนอความคิดเห็นโดยอิงข้อมูล หลักฐาน และปราศจากอคติ มีการเรียบเรียงตามรูปแบบบทความวิชาการที่ดี มีบทคัดย่อ มีภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนภาพ อธิบายเนื้อหาตามความจำเป็น มีการอ้างอิงอย่างถูกต้องตามแบบแผน

ภาษา พิจารณาในด้าน การใช้ภาษาวิชาการ ใช้ภาษา ถูกต้อง ใช้ภาษากระชับรัด ชัดเจน สม่่าเสมอ ใช้ศัพท์บัญญัติ ศัพท์เทคนิค หรือแปลศัพท์ เป็นภาษาไทยตามแบบแผนสากล

รูปเล่มและการพิมพ์ พิจารณาในด้าน ขนาดของรูปเล่ม ตามมาตรฐานสากล ข้อมูลบรรณานุกรมที่ปกครบถ้วน (เช่น เลข ISSN ปีที่ ฉบับที่ เดือน ปี กำหนดออก) มีส่วนประกอบของรูปเล่มถูกต้องตามแบบแผน คุณภาพของ กระดาษดี การจัดหน้าและการพิมพ์ถูกต้อง ชัดเจน

๒) เกณฑ์การประเมินค่านิตยสาร ครอบคลุม ๓ ประเด็น ได้แก่ เนื้อหา ภาษา รูปเล่มและการพิมพ์ ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

เนื้อหา พิจารณาในด้าน เนื้อหาให้สาระความรู้ เนื้อหา ให้ความเพลิดเพลิน การนำเสนอเนื้อหาทั้งเรื่องสั้น เรื่องยาว บันเทิงคดี สารคดี มีความหลากหลาย รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาตอบสนองความสนใจของผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม เนื้อหาส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีโฆษณาในสัดส่วนที่เหมาะสมและไม่ขัดต่อคุณธรรมและศีลธรรมอันดี

ภาษา พิจารณาในด้าน การใช้ภาษาถูกต้อง ใช้ภาษาเหมาะสมกับรูปแบบการเขียนที่นำเสนอ

รูปเล่มและการพิมพ์ พิจารณาในด้าน ข้อมูลบรรณานุกรมที่ปกครบถ้วน (เช่น เลข ISSN กำหนดออก ปีที่ ฉบับที่ เดือน ปี) กระดาษที่ใช้พิมพ์มีคุณภาพ ปกสวยงาม ไร้ความสนใจ ภาพประกอบสวยงาม น่าสนใจ สอดคล้องกับเนื้อหา รูปเล่มเหมาะสม การจัดหน้าเหมาะสมและไร้ความสนใจ การพิมพ์ชัดเจน ถูกต้อง

๔.๒.๑๐ เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือพิมพ์ ครอบคลุม ๗ ประเด็น ได้แก่ ข่าว คอลัมน์ประจำ คอลัมน์เบ็ดเตล็ด และบทความทั่วไป บทบรรณาธิการ ภาพโฆษณา ภาษาหนังสือพิมพ์ รูปเล่มและการพิมพ์ ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

ข่าว พิจารณาในด้าน การพาดหัวข่าวสร้างสรรค์ มีคุณค่าควรแก่การเป็นข่าว ข่าวสด เสนอข่าวรวดเร็ว ข่าวถูกต้อง เที่ยงตรง ข่าวสมบูรณ์ สมดุล กะทัดรัด ชัดเจน มีข่าวหลากหลายประเภท มีข่าวทั้งในประเทศและต่างประเทศ

คอลัมน์ประจำ คอลัมน์เบ็ดเตล็ด และบทความทั่วไป พิจารณาในด้าน มีความสมบูรณ์ ประเด็นที่ต้องการสื่อสารชัดเจน มีคุณค่าในทางสร้างสรรค์ ให้สาระความรู้ ความเพลิดเพลิน การพักผ่อนหย่อนใจที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมและสะท้อนความคิดเห็น

บทบรรณาธิการ พิจารณาในด้าน ที่เหมาะสม สัมพันธ์กับข่าวที่กำลังได้รับความสนใจเกี่ยวกับประโยชน์ของส่วนรวม แสดงความเป็นผู้นำ เที่ยงตรง

ภาพ พิจารณาในด้าน สื่อความหมายให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ชัดเจน องค์ประกอบของภาพมีความน่าสนใจ ดึงดูดใจ แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันต่อเหตุการณ์ มีคำบรรยายภาพถูกต้อง กะทัดรัด ชัดเจน

โฆษณา พิจารณาในด้าน มีปริมาณได้สัดส่วนเหมาะสม ไม่เอาเปรียบผู้อ่าน ไม่ขัดต่อคุณธรรม และศีลธรรมอันดี

ภาษาหนังสือพิมพ์ พิจารณาในด้าน ภาษาสุภาพ ชวนอ่าน กะทัดรัด ชัดเจน สื่อความหมายตรงตามข้อเท็จจริง

รูปเล่มและการพิมพ์ พิจารณาในด้าน การพิมพ์ถูกต้อง ชัดเจน รูปเล่มขนาดมาตรฐาน การจัดคอลัมน์และจัดวางหน้ากระจ่างตา

๔.๓ คะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมิน การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมินวรรณกรรมได้กำหนดทั้งคะแนนรวม คะแนนเต็มของประเด็นใหญ่ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย สำหรับวรรณกรรมแต่ละประเภทดังนี้

๔.๓.๑ การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมินคำนวนิยาย

การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมินคำนวนิยาย กำหนดคะแนนรวมไว้ ๑๒๓ คะแนน ซึ่งมีรายละเอียดของคะแนนดังต่อไปนี้

โครงเรื่อง ให้คะแนนเต็ม ๒๑ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ โครงเรื่องย่อยสัมพันธ์กับโครงเรื่องใหญ่ ๖ คะแนน เนื้อเรื่องมีความสมจริง ๖ คะแนน เหตุการณ์ต่างๆ ในเรื่องสัมพันธ์กัน ๓ คะแนน การสร้างปัญหาหรือความขัดแย้ง ๓ คะแนน การคลี่คลายปัญหาเป็นไปอย่างเหมาะสม ๓ คะแนน

แก่นของเรื่อง ให้คะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ แก่นเรื่องเป็นการสร้างสรรค์ ๖ คะแนน แก่นเรื่องมีความเป็นไปได้ ๓ คะแนน การแสดงแนวคิดที่ชัดเจน ๓ คะแนน การสอดแทรกแนวคิดทุกตอน ๓ คะแนน

เนื้อเรื่อง ให้คะแนนเต็ม ๒๗ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ เนื้อเรื่องสัมพันธ์กับแก่นเรื่อง ๖ คะแนน การดำเนินเรื่องมีการสร้างความขัดแย้ง ๖ คะแนน การผูกเรื่องกระตุ้นให้ติดตามอ่าน ๖ คะแนน การดำเนินเรื่องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการแต่ง ๓ คะแนน วิธีการเปิดเรื่องน่าสนใจ ๓ คะแนน วิธีการจบเรื่องประทับใจ ๓ คะแนน

ฉาก ให้คะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ ฉากมีความเหมาะสมด้านรายละเอียดและเวลา ๖ คะแนน ฉากสอดคล้องกับเหตุการณ์ในเรื่อง ๓ คะแนน ฉากช่วยให้มองเห็นลักษณะของตัวละครได้ชัดเจน ๓ คะแนน ฉากก่อให้เกิดอารมณ์สะท้อนใจ ๓ คะแนน

ตัวละคร ให้คะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ บุคลิกภาพของตัวละครมีความสมจริง ๖ คะแนน พฤติกรรมตัวละครมีความสมจริง ๖ คะแนน ชื่อตัวละครเหมาะสมกับบทบาทและพฤติกรรม ๓ คะแนน

บทสนทนา ให้คะแนนเต็ม ๙ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ บทสนทนาช่วยการดำเนินเรื่องให้รวดเร็ว ๓ คะแนน บทสนทนาสอดคล้องกับพฤติกรรมของตัวละคร ๓ คะแนน บทสนทนาใช้ภาษาที่สมจริง ๓ คะแนน

ท่วงทำนองในการแต่ง ให้คะแนนเต็ม ๒๑ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ การเลือกใช้คำเหมาะกับลักษณะของเรื่อง ๖ คะแนน การเลือกใช้คำเหมาะกับลักษณะของตัวละคร ๖ คะแนน การใช้ท่วงทำนองเฉพาะตัวของผู้เขียน ๖ คะแนน การใช้โวหารในการแต่ง ๓ คะแนน

๔.๓.๒ การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมินค่าเรื่องสั้น

การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมินค่าเรื่องสั้น กำหนดคะแนนรวมไว้ ๑๒๓ คะแนน ซึ่งมีรายละเอียดของคะแนนดังต่อไปนี้

โครงเรื่อง ให้คะแนนเต็ม ๓๖ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ การสร้างปมให้เห็นชัดเจน ๑๒ คะแนน โครงเรื่องไม่ซับซ้อน ๙ คะแนน การคลี่คลายปมก่อนจบเรื่อง ๙ คะแนน เหตุการณ์ต่างๆ เรียงลำดับอย่างชัดเจน ๖ คะแนน

แก่นของเรื่อง ให้คะแนนเต็ม ๒๔ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ การแสดงแนวคิดที่หลากหลาย ๑๒ คะแนน แก่นเรื่องเป็นการสร้างสรรค์ ๑๒ คะแนน

เนื้อเรื่อง ให้คะแนนเต็ม ๓๐ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ สัดส่วนของเรื่องพอเหมาะ ๑๒ คะแนน การดำเนินเรื่องสรุปอย่างรวบรัด ๙ คะแนน การเสนอเหตุการณ์ในระยะเวลาสั้น ๙ คะแนน

ตัวละคร ให้คะแนนเต็ม ๒๑ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ พฤติกรรมของตัวละครมีผลโดยตรงต่อเหตุการณ์สำคัญ ๙ คะแนน พฤติกรรมของตัวละครมีความสมจริง ๖ คะแนน ตัวละครมีน้อย ๓ คะแนน ตัวละครย่อยมีตามความจำเป็น ๓ คะแนน

บทสนทนา ให้คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน บทสนทนาช่วยการดำเนินเรื่องรวดเร็ว ๖ คะแนน บทสนทนาไม่ใช้โดยไม่จำเป็น ๖ คะแนน

๔.๓.๓ การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมินค่ากวีนิพนธ์

การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมินค่ากวีนิพนธ์ กำหนดคะแนนรวมไว้ ๙๙ คะแนน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เนื้อเรื่อง ให้คะแนนเต็ม ๓๐ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ เนื้อเรื่องสะท้อนแนวคิดที่เป็นประโยชน์ให้คะแนนเต็ม ๖ คะแนน เนื้อเรื่องสะท้อนแนวคิดที่เป็นสากล ให้คะแนนเต็ม ๖ คะแนน เนื้อเรื่องสะท้อนแนวคิดเฉพาะตน ให้คะแนนเต็ม ๖ คะแนน เนื้อเรื่องมีความเป็นเอกภาพ ให้คะแนนเต็ม ๖ คะแนน เนื้อเรื่องสมจริง ให้คะแนนเต็ม ๖ คะแนน

การนำเสนอ ให้คะแนนเต็ม ๒๔ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ การนำเสนอแสดงแนวคิดอย่างชัดเจน ให้คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน การนำเสนอสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ให้คะแนนเต็ม ๙ คะแนน การนำเสนอสอดคล้องกับเนื้อเรื่องให้คะแนนเต็ม ๓ คะแนน

รูปแบบคำประพันธ์ ให้คะแนนเต็ม ๒๑ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ รูปแบบเหมาะสมกับเนื้อเรื่องให้คะแนนเต็ม ๖ คะแนน รูปแบบแสดงความคิดสร้างสรรค์ ให้คะแนนเต็ม ๖ คะแนน รูปแบบเป็นแนวของตนเอง ให้คะแนนเต็ม ๓ คะแนน รูปแบบถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ให้คะแนนเต็ม ๓ คะแนน รูปแบบประยุกต์จากฉันทลักษณ์เดิมให้คะแนนเต็ม ๓ คะแนน

กลวิธีการประพันธ์ ให้คะแนนเต็ม ๒๔ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ การใช้โวหารให้เกิดอารมณ์สะท้อนใจ ให้คะแนนเต็ม ๖ คะแนน การใช้โวหารภาพพจน์และสัญลักษณ์ ให้คะแนนเต็ม ๖ คะแนน คำที่ใช้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ให้คะแนนเต็ม ๖ คะแนน คำที่ใช้ประณีต สละสลวย ให้คะแนนเต็ม ๓ คะแนน คำที่ใช้มีเสียงไพเราะให้คะแนนเต็ม ๓ คะแนน

๔.๓.๔ การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมินค่าสารคดี

การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมินค่าสารคดี กำหนดคะแนนรวมไว้ ๑๐๒ คะแนน ซึ่งมีรายละเอียดของคะแนนดังต่อไปนี้

เนื้อหา ให้คะแนนเต็ม ๔๘ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ ความถูกต้องของข้อมูล ๙ คะแนน การให้สาระความรู้ที่เกิดประโยชน์ ๙ คะแนน การเสนอทรรศนะที่สร้างสรรค์ ๙ คะแนน

ความน่าสนใจของเรื่องราว ๙ คะแนน การเสนอพรรณนาที่แปลกใหม่ ๖ คะแนน การเสนอพรรณนาที่เป็นกลาง ๓ คะแนน การให้รายละเอียดที่ชัดเจน ๓ คะแนน

วิธีการนำเสนอ ให้คะแนนเต็ม ๓๓ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ การเรียบเรียงเนื้อหาน่าสนใจ ๙ คะแนน การเปิดเรื่องอย่างมีศิลปะ ๖ คะแนน การปิดเรื่องอย่างประทับใจ ๖ คะแนน การใช้แนวเขียนที่เหมาะสมกับเนื้อหา ๖ คะแนน การเรียบเรียงเนื้อหาเป็นไปตามลำดับ ๓ คะแนน การใช้ภาพและแผนภูมิอย่างเหมาะสม ๓ คะแนน

การใช้ภาษา ให้คะแนนเต็ม ๒๑ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ การเลือกใช้คำที่สละสลวยประณีต ๙ คะแนน การใช้ภาษาเรียบง่ายชัดเจน ๖ คะแนน การเลือกใช้คำที่เกิดจินตนาการ ๓ คะแนน การใช้สำนวนโวหารภาพพจน์ ๓ คะแนน

๔.๓.๕ การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมินค่านั่งสือสำหรับเด็ก

การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมินค่านั่งสือสำหรับเด็ก กำหนดคะแนนรวมไว้ ๑๒๐ คะแนน ซึ่งมีรายละเอียดของคะแนนดังต่อไปนี้

เนื้อเรื่อง ให้คะแนนเต็ม ๓๙ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ เนื้อเรื่องส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์จิตใจ และสังคม คะแนนเต็ม ๙ คะแนน เนื้อเรื่องส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ๙ คะแนน เนื้อเรื่องสนุกสนาน ตื่นเต้น ๖ คะแนน เนื้อเรื่องส่งเสริมประสบการณ์ ๖ คะแนน ตัวละครตัวเอกเป็นสิ่งมีชีวิต เช่น คน และสัตว์ ๓ คะแนน เนื้อเรื่องให้ความรู้เรื่องของธรรมชาติ คะแนนเต็ม ๓ คะแนน รูปแบบคำประพันธ์เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ๓ คะแนน

ภาษา ให้คะแนนเต็ม ๒๑ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ ภาษาส่งเสริมจินตนาการ ๙ คะแนน ภาษาสุภาพ ๖ คะแนน ภาษาเหมาะกับวัยของผู้อ่าน ๖ คะแนน

ภาพประกอบ ให้คะแนนเต็ม ๒๗ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ ภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ๙ คะแนน ภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง คะแนนเต็ม ๙ คะแนน ภาพประกอบ

เร้าความสนใจของผู้อ่าน ๖ คะแนน ปริมาณของภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของผู้อ่านและเนื้อเรื่อง ๓ คะแนน

รูปเล่ม ให้คะแนนเต็ม ๓๓ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ คุณภาพของปกแข็งแรงทนทาน ๖ คะแนน รูปเล่มเร้าความสนใจของผู้อ่าน ๖ คะแนน การจัดหน้าเหมาะสมและเร้าความสนใจ ๖ คะแนน การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ๓ คะแนน ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ๓ คะแนน สีของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน คะแนนเต็ม ๓ คะแนน กระดาษมีคุณภาพดี ๓ คะแนน การพิมพ์ด้วยตัวอักษรและข้อความเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ๓ คะแนน

๔.๓.๖ การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมินค่านั่งสือเรียน

การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมินค่านั่งสือเรียน กำหนดคะแนนรวมไว้ ๑๘๓ คะแนน ซึ่งมีรายละเอียดของคะแนนดังต่อไปนี้

เนื้อหา ให้คะแนนเต็ม ๖๓ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ๙ คะแนน การเสนอเนื้อหาครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด ๙ คะแนน เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชา ๙ คะแนน เนื้อหาพัฒนาความรู้หรือความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ๖ คะแนน เนื้อหาเหมาะกับวัยของผู้เรียน ๖ คะแนน เนื้อหาเสริมสร้างความคิดและทัศนคติที่ดีให้แก่ผู้เรียน ๖ คะแนน การเสนอเนื้อหาเรียงลำดับอย่างเหมาะสม ๖ คะแนน การลำดับเนื้อหาสอดคล้องและต่อเนื่องกัน ๖ คะแนน เนื้อหาสอดคล้องกับความสนใจและวัยของผู้เรียนในระดับชั้นนั้น ๓ คะแนน ปริมาณของเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียนที่กำหนด ๓ คะแนน

กิจกรรมหรือแบบฝึกหัด ให้คะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ กิจกรรมหรือแบบฝึกหัดช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น ๙ คะแนน กิจกรรมหรือแบบฝึกหัดเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน ๖ คะแนน

ภาษา ให้คะแนนเต็ม ๓๖ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย ๙ คะแนน ภาษาที่ใช้เป็นแบบแผนที่ดี ๙ คะแนน การขยายความและการยกตัวอย่างช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดี

ยิ่งขึ้น ๙ คะแนน การใช้ศัพท์สัญลักษณ์ และสูตรทางวิชาการถูกต้อง ๖ คะแนน ความยากง่ายของศัพท์เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ๓ คะแนน

ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ หรือแผนที่ ให้คะแนนเต็ม ๒๔ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ หรือแผนที่ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น ๙ คะแนน ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ หรือแผนที่สื่อความหมายได้ชัดเจน ๖ คะแนน ขนาดของภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ หรือแผนที่ เหมาะสมกับรายละเอียดที่นำเสนอ คะแนนเต็ม ๖ คะแนน ตำแหน่งของภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ หรือแผนที่ สัมพันธ์กับเนื้อหา คะแนนเต็ม ๓ คะแนน

รูปเล่ม ให้คะแนนเต็ม ๔๕ คะแนน โดยแบ่งคะแนนของประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน คะแนนเต็ม ๙ คะแนน การพิมพ์ตัวอักษรและข้อความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ๙ คะแนน การจัดหน้าเหมาะสมและสะดวกต่อการอ่าน คะแนนเต็ม ๖ คะแนน ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนและสะดวกในการอ่าน ๖ คะแนน ปกแข็งและทนทาน ๓ คะแนน การออกแบบปกสร้างความสนใจ ๓ คะแนน การออกแบบปกเกี่ยวเนื่องกับประเด็นเนื้อหา ๓ คะแนน กระดาษที่ใช้พิมพ์คุณภาพดี ๓ คะแนน ขนาดของหนังสือเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ๓ คะแนน

๔.๓.๗ การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมินค่าตำรา

การกำหนดคะแนนของเกณฑ์การประเมินค่าตำรา กำหนดคะแนนรวมไว้ ๑๒๐ คะแนน ซึ่งมีรายละเอียดของคะแนนดังต่อไปนี้

ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ ให้คะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน โดยแบ่งคะแนนตามประเด็นย่อยตามลำดับความสำคัญดังนี้ ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์มีวุฒิการศึกษาตรงหรือเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องที่เขียน ๓ คะแนน ผู้เขียนมีตำแหน่งหน้าที่การงานตรงหรือเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องที่เขียน ๓ คะแนน ผู้เขียนมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่เขียน ๓ คะแนน ผู้จัดพิมพ์มีประสบการณ์และผลงานการจัดพิมพ์ตำรา ๓ คะแนน ผู้จัดพิมพ์มีความน่าเชื่อถือหรือความเชี่ยวชาญในการจัดพิมพ์ตำราเฉพาะด้านนั้นๆ ๓ คะแนน

โครงเรื่อง ให้คะแนนเต็ม ๒๑ คะแนน โดยแบ่งคะแนนตามประเด็นย่อยดังนี้ มีประเด็นนำเสนอใหม่ น่าสนใจแตกต่างจากตำราที่มี ๙ คะแนน มีขอบเขตไม่กว้างหรือแคบเกินไป ๒ คะแนน มีความสมดุลของเนื้อหา ๒ คะแนน

เนื้อหา ให้คะแนนเต็ม ๖๐ คะแนน โดยแบ่งคะแนนตามประเด็นย่อย ดังนี้ การเสนอองค์ความรู้ใหม่ ๙ คะแนน เนื้อหามีความถูกต้อง ๙ คะแนน เนื้อหามีความทันสมัย ๙ คะแนน เนื้อหามีความลึกซึ้ง ครบถ้วน สมบูรณ์ ๙ คะแนน แหล่งอ้างอิงเชื่อถือได้ ๙ คะแนน มีการอ้างอิงอย่างเหมาะสมในเนื้อหา ๖ คะแนน การอ้างอิงถูกต้องตามแบบแผน ๖ คะแนน เนื้อเรื่องมีภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนภาพ อธิบายเนื้อหาตามความจำเป็น ๓ คะแนน

ภาษา ให้คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน โดยแบ่งคะแนนตามประเด็นย่อยดังนี้ ใช้ภาษาวิชาการ ๓ คะแนน ให้ภาษาถูกต้อง ๓ คะแนน ใช้ภาษากระชับรัด ชัดเจน สม่่าเสมอ ๓ คะแนน ใช้ศัพท์บัญญัติ ศัพท์เทคนิค หรือแปลศัพท์เป็นภาษาไทยตามแบบแผนสากล ๓ คะแนน

รูปเล่มและการพิมพ์ ให้คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน โดยแบ่งคะแนนตามประเด็นย่อย ดังนี้ ขนาดของรูปเล่มตามมาตรฐานสากล ๓ คะแนน ส่วนประกอบของรูปเล่มถูกต้องตามแบบแผนของตำราที่ดี ๓ คะแนน กระดาษดีมีคุณภาพ ๓ คะแนน การพิมพ์ถูกต้อง ๓ คะแนน

๔.๓.๘ การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมินค่าวารสารวิชาการ

การกำหนดคะแนนของเกณฑ์การประเมินค่าวารสารวิชาการ กำหนดคะแนนรวมไว้ ๑๒๐ คะแนน ซึ่งมีรายละเอียดของคะแนนดังต่อไปนี้

ผู้จัดทำ ให้คะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน โดยแบ่งคะแนนตามประเด็นย่อยดังนี้ บรรณาธิการ กองบรรณาธิการ หรือผู้จัดทำ มีความรู้ ประสบการณ์เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ๖ คะแนน ผู้เขียนมีความรู้ และประสบการณ์ตรงหรือเกี่ยวข้องและมีข้อความแนะนำผู้เขียน ๖ คะแนน ระบุนโยบายวัตถุประสงค์ในการจัดทำชัดเจน ๓ คะแนน

เนื้อหา ให้คะแนนเต็ม ๗๕ คะแนน โดยแบ่งคะแนนตามประเด็นย่อยดังนี้ นำเสนอบทความทางวิชาการสอดคล้องตามนโยบายและวัตถุประสงค์ ๙ คะแนน เนื้อหา มีคุณค่าและให้ประโยชน์ทางวิชาการ ๙ คะแนน บทความทางวิชาการมีความถูกต้อง สมบูรณ์ ทันสมัย ๙ คะแนน บทความทางวิชาการเสนอองค์ความรู้ ทรรศนะหรือประเด็นใหม่ ๙ คะแนน บทความทางวิชาการเสนอความคิดเห็น

โดยอิงข้อมูล หลักฐาน และปราศจากอคติ ๙ คะแนน มีการอ้างอิงอย่างถูกต้องตามแบบแผน ๙ คะแนน มีการเรียบเรียงตามรูปแบบบทความทางวิชาการที่ดี ๖ คะแนน มีภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนภาพ อธิบายเนื้อหาตามความจำเป็น ๖ คะแนน มีบทคัดย่อ ๓ คะแนน

ภาษา ให้คะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน โดยแบ่งคะแนนตามประเด็นย่อยดังนี้ ใช้ภาษาวิชาการ ๖ คะแนน ใช้ภาษาถูกต้อง ๓ คะแนน ใช้ภาษากระชับ ชัดเจน สม่่าเสมอ ๓ คะแนน ใช้ศัพท์บัญญัติ ศัพท์เทคนิค หรือแปลศัพท์เป็นภาษาไทยตามแบบแผนสากล ๓ คะแนน

รูปเล่มและการพิมพ์ ให้คะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน โดยแบ่งคะแนนตามประเด็นย่อยดังนี้ ขนาดของรูปเล่มตามมาตรฐานสากล ๓ คะแนน ข้อมูลบรรณานุกรมที่ปกครบถ้วน (เช่น เลข ISSN ปีที่ ฉบับที่ เดือน ปี กำหนดออก) ๓ คะแนน มีส่วนประกอบของรูปเล่มถูกต้องตามแบบแผน ๓ คะแนน คุณภาพของกระดาษดี ๓ คะแนน การจัดหน้าและการพิมพ์ถูกต้องชัดเจน ๓ คะแนน

๔.๓.๕ การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมินค่านิตยสาร

การกำหนดคะแนนของเกณฑ์การประเมินค่านิตยสารกำหนดคะแนนรวมไว้ ๑๐๕ คะแนน ซึ่งมีรายละเอียดของคะแนนดังต่อไปนี้

เนื้อหา ให้คะแนนเต็ม ๖๐ คะแนน โดยแบ่งคะแนนตามประเด็นย่อยดังนี้ เนื้อหาให้สาระความรู้ ๙ คะแนน เนื้อหาให้ความเพลิดเพลิน ๙ คะแนน การนำเสนอเนื้อหาทั้งเรื่องสั้นเรื่องยาว บันเทิงคดี สารคดี มีความหลากหลายรูปแบบ ๙ คะแนน เนื้อหาตอบสนองความสนใจของผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย ๙ คะแนน เนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ๙ คะแนน เนื้อหาส่งเสริมคุณภาพชีวิต ๙ คะแนน มีโฆษณาในสัดส่วนที่เหมาะสมไม่ขัดต่อคุณธรรมและศีลธรรม อันดี ๖ คะแนน

ภาษา ให้คะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน โดยแบ่งคะแนนตามประเด็นย่อยดังนี้ ใช้ภาษาเหมาะสมกับรูปแบบการเขียนที่นำเสนอ ๙ คะแนน ใช้ภาษาถูกต้อง ๖ คะแนน

รูปเล่มและการพิมพ์ ให้คะแนนเต็ม ๓๐ คะแนน โดยแบ่งคะแนนตามประเด็นย่อยดังนี้ ปกสวยงาม เร้าความสนใจ ๖ คะแนน ภาพประกอบสวยงาม น่าสนใจ สอดคล้องกับเนื้อหา ๖ คะแนน การพิมพ์ชัดเจน ถูกต้อง ๖

คะแนน ข้อมูลบรรณานุกรมที่ปกครบถ้วน (เช่น เลข ISSN กำหนดออก ปีที่ ฉบับที่ เดือน ปี) ๓ คะแนน กระดาษที่ใช้พิมพ์มีคุณภาพ ๓ คะแนน รูปเล่มเหมาะสม ๓ คะแนน การจัดหน้าเหมาะสมและสร้างความสนใจ ๓ คะแนน

๔.๓.๑๐ การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมินค่าหนังสือพิมพ์

การกำหนดคะแนนของเกณฑ์การประเมินค่าหนังสือพิมพ์ กำหนดคะแนนรวมไว้ ๑๒๐ คะแนน ซึ่งรายละเอียดของคะแนนดังต่อไปนี้

ข่าว ให้คะแนนเต็ม ๔๕ คะแนน โดยแบ่งคะแนนตาม ประเด็นย่อยดังนี้ การพาดหัวข่าวสร้างสรรค์ ๓ คะแนน ข่าวมีคุณค่าควรแก่การเป็นข่าว ๙ คะแนน ข่าวสด เสนอข่าวรวดเร็ว ๙ คะแนน ข่าวถูกต้อง เที่ยงตรง ๙ คะแนน ข่าวหลากหลายประเภท และมีข่าวทั้งในประเทศและต่างประเทศ ๙ คะแนน ข่าวสมบูรณ์ สมดุล กระชับรัด ชัดเจน ๖ คะแนน

คอลัมน์ประจำ คอลัมน์เบ็ดเตล็ด และบทความทั่วไป

ให้คะแนนเต็ม ๓๐ คะแนน โดยแบ่งคะแนนตามประเด็นย่อยดังนี้ ความสมบูรณ์ ๓ คะแนน ประเด็นที่ต้องการสื่อสารชัดเจน ๖ คะแนน คุณค่าในทางสร้างสรรค์ ๙ คะแนน ให้สาระความรู้ ความเพลิดเพลิน การพักผ่อนหย่อนใจที่หลากหลาย ๖ คะแนน การเปิดโอกาสให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมและสะท้อนความคิดเห็น ๖ คะแนน

บทบรรณาธิการ ให้คะแนนเต็ม ๙ คะแนน โดยแบ่งคะแนนตามประเด็นย่อยดังนี้ การชี้แนะสังคม ๓ คะแนน ความสัมพันธ์กับข่าวที่กำลังได้รับความสนใจเกี่ยวกับประโยชน์ของส่วนรวม ๓ คะแนน ความเป็นผู้นำ เที่ยงตรง ๓ คะแนน

ภาพ ให้คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน โดยแบ่งคะแนนตามประเด็นย่อยดังนี้ สื่อความหมายให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่าย ชัดเจน ๓ คะแนน องค์ประกอบของภาพมีความน่าสนใจ ดึงดูดใจ ๓ คะแนน แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันทั่วทั้งที่ ๓ คะแนน คำบรรยายภาพถูกต้อง กระชับรัด ชัดเจน ๓ คะแนน

โฆษณา ให้คะแนนเต็ม ๖ คะแนน โดยแบ่งคะแนนตามประเด็นย่อยดังนี้ ปริมาณได้สัดส่วนเหมาะสม ไม่เอาเปรียบผู้อ่าน ๓ คะแนน ไม่ขัดต่อคุณธรรม และศีลธรรมอันดี ๓ คะแนน

ภาษาหนังสือพิมพ์ ให้คะแนนเต็ม ๙ คะแนน โดยแบ่งคะแนนตามประเด็นย่อยดังนี้ ภาษาสุภาพ ๓ คะแนน ภาษาชวนอ่านกระชับรัด ชัดเจน ๓ คะแนน สื่อความหมายตรงตามข้อเท็จจริง ๓ คะแนน

รูปเล่มและการพิมพ์ ให้คะแนนเต็ม ๙ คะแนน โดยแบ่งคะแนนตามประเด็นย่อยดังนี้ การพิมพ์ถูกต้อง ชัดเจน ๓ คะแนน รูปเล่มขนาดมาตรฐาน ๓ คะแนน การจัดคอลัมน์และจัดวางหน้า กระจางตา ๓ คะแนน

๕. นำเกณฑ์การประเมินที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ ๑ จำนวน ๕ คน สำหรับวรรณกรรมแต่ละประเภท พิจารณาเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency) และข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิมีดังนี้

- ๕.๑ เป็นกรรมการผู้ตัดสินรางวัลวรรณกรรมประเภทใดประเภทหนึ่ง
- ๕.๒ เป็นผู้เขียนวรรณกรรมประเภทใดประเภทหนึ่งที่มีผลงานมีคุณค่า
- ๕.๓ เป็นผู้สอนหรือผู้เขียนเอกสารเกี่ยวกับการเขียนวรรณกรรมประเภทใดประเภทหนึ่ง

๕.๔ เป็นนักวิจารณ์วรรณกรรมประเภทใดประเภทหนึ่งในวรรณกรรม

๖. ปรับปรุงเกณฑ์การประเมินตามข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ ๑ และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ ๒ จำนวน ๕ คน สำหรับวรรณกรรมแต่ละประเภทอภิปรายแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงโดยจัดการประชุม

๗. ปรับปรุงเกณฑ์การประเมินโดยการวิเคราะห์ข้อมูล

- ๗.๑ คำนวณค่าความสอดคล้อง (I.O.C) ของวรรณกรรมแต่ละประเภท
- ๗.๒ สรุปข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมแต่ละประเภทจากผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ ๑
- ๗.๓ สรุปข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมแต่ละประเภทจากผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ ๒

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. หาค่าความสอดคล้อง (Index of Consistency) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

R หมายถึง คะแนนความเห็น

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอการพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย ๑๐ ประเภท ได้แก่ นวนิยาย เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ สารคดี หนังสือสำหรับเด็ก หนังสือเรียน ตำรา วารสารวิชาการ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ โดยนำเสนอเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของวรรณกรรมไทยแต่ละประเภท

ตอนที่ ๒ สรุปข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทยแต่ละประเภท จากผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ ๑

ตอนที่ ๓ สรุปข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทยแต่ละประเภท จากผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ ๒

รายละเอียดในแต่ละตอนมีดังนี้

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของวรรณกรรมแต่ละประเภท

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อเกณฑ์ประเมินค่าวรรณกรรม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ ๑ จำนวน ๕ คน พิจารณาค่าความสอดคล้องของเกณฑ์ ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ แสดงค่าความสอดคล้องของวรรณกรรมแต่ละประเภท

ความคิดเห็น	ค่าดัชนีความสอดคล้องของวรรณกรรมแต่ละประเภท									
	นวนิยาย	เรื่องสั้น	กวีนิพนธ์	สารคดี	หนังสือสำหรับเด็ก	หนังสือเรียน	ตำรา	วารสารวิชาการ	นิตยสาร	หนังสือพิมพ์
๑. คำชี้แจงในการประเมินค่าวรรณกรรมชัดเจนเข้าใจง่าย	๑	.๘	.๘	.๖	.๖	.๘	.๘	.๘	.๕	.๕
๒. เกณฑ์ที่ใช้ประเมินครอบคลุมลักษณะของวรรณกรรม	.๖	.๒	.๘	.๕	.๘	.๖	.๖	.๘	.๕	.๒
๓. ความสอดคล้องของประเด็นใหญ่ และประเด็นย่อยของเกณฑ์	.๖	.๕	๑	.๕	.๘	.๖	.๖	.๘	๑	.๕
๔. ความเหมาะสมของประเด็นใหญ่	.๖	.๖	.๘	.๘	.๘	.๘	.๘	.๘	.๖	๑
๕. การกำหนดรายละเอียดของประเด็นย่อย	.๖	.๖	.๘	.๖	.๔	๐	.๕	.๘	.๖	.๖
๖. การกำหนดระดับการประเมินเป็น ๔ ระดับ	.๘	.๘	.๘	.๘	.๖	๑	.๘	.๘	.๕	.๖
๗. การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์แต่ละข้อ	.๖	.๖	.๘	.๕	.๘	.๘	.๘	.๘	.๕	.๒
๘. การกำหนดสัดส่วนคะแนนตามลำดับความสำคัญของเกณฑ์	.๖	.๖	.๖	.๕	.๖	.๘	.๘	.๘	๐	.๖
๙. การใช้ภาษาในการเขียนเกณฑ์แต่ละข้อ	.๖	.๒	.๘	.๕	.๘	.๖	.๘	.๘	.๖	.๕
๑๐. การเรียงลำดับเกณฑ์แต่ละข้อ	.๘	.๘	๐	.๕	.๘	.๖	.๖	๑	.๖	.๖
ค่าเฉลี่ยรวม	.๖๘	.๕๖	.๗๔	.๕๒	.๗๐	.๖๖	.๗๖	.๘๖	.๕๔	.๕๓

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่าค่าความสอดคล้องของวรรณกรรมทุกประเภทมีค่าเฉลี่ยรวมตั้งแต่ .๕ ขึ้นไป แสดงว่าอยู่ในระดับใช้ได้ โดยวรรณกรรมที่มีค่าความสอดคล้องมากที่สุด คือ วารสารวิชาการ มีค่า .๘๖ รองลงมาได้แก่ ตำรา มีค่า .๗๖ กวีนิพนธ์มีค่า .๗๔ และหนังสือเด็กมีค่า .๗๐ ส่วนวรรณกรรมที่มีค่าความสอดคล้องระดับน้อย ได้แก่ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และสารคดี มีค่า .๕๔, .๕๓ และ .๕๒ ตามลำดับ

ในการพิจารณาค่าความสอดคล้องของวรรณกรรมแต่ละประเภท พบว่าวารสารวิชาการ มีค่าความสอดคล้องอยู่ในช่วง .๘ ถึง ๑ นวนิยายมีค่าความสอดคล้องอยู่ในช่วง .๖ ถึง ๑ ตำรา มีค่าความสอดคล้องอยู่ในช่วง .๕ ถึง .๘ สารคดีและหนังสือสำหรับเด็ก มีค่าความสอดคล้องอยู่ในช่วง .๔ ถึง .๘ หนังสือพิมพ์มีค่าความสอดคล้องอยู่ในช่วง .๒ ถึง ๑ เรื่องสั้นมีค่าความสอดคล้อง อยู่ในช่วง .๒ ถึง .๘ กวีนิพนธ์ หนังสือเรียน และนิตยสาร มีค่าความสอดคล้องอยู่ในช่วง ๐ ถึง ๑

เมื่อพิจารณาค่าความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมแต่ละประเภทรายข้อ พบว่าเกณฑ์การประเมินค่าวารสารวิชาการทุกข้อ มีค่าความสอดคล้องอยู่ในช่วง .๘ ถึง ๑ แสดงว่าเกณฑ์ที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับใช้ได้

เกณฑ์การประเมินค่านวนิยายทุกข้อมีค่าความสอดคล้องอยู่ในช่วง .๖ ถึง ๑ และเกณฑ์การประเมินค่าตำราทุกข้อ มีค่าความสอดคล้องอยู่ในช่วง .๕ ถึง .๘ แสดงว่าเกณฑ์ที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับใช้ได้

ส่วนเกณฑ์ในการประเมินค่าวรรณกรรมอีก ๗ ประเภท มีเกณฑ์บางรายการที่ต้องปรับปรุงในกรณีที่มีค่าความสอดคล้องต่ำกว่า .๕ ตัวอย่างเช่น เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือเรียนควรปรับปรุงการกำหนดรายละเอียดของประเด็นย่อย หรือเกณฑ์การประเมินค่านิตยสารควรปรับปรุงการกำหนดสัดส่วนคะแนนตามลำดับความสำคัญของเกณฑ์ เป็นต้น

ตอนที่ ๒ สรุปข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมแต่ละประเภทจากผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ ๑

ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมแต่ละประเภทไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๕ คน พิจารณาเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์ดังกล่าว คือมีรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๑ นวนิยาย

ความคิดเห็นครอบคลุม ๒ ประเด็นคือ ความคิดเห็นทั่วไปและความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์แต่ละประเด็น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นทั่วไป ควรมีการเพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับการสอดแทรกจริยธรรมของสังคม และการโน้มน้าวความคิดในการส่งเสริมจริยธรรม เกณฑ์เกี่ยวกับคุณค่าด้านพลังปัญญา และคุณค่าด้านประสบการณ์ทางอารมณ์ และเพิ่มองค์ประกอบด้านปรัชญาในการแต่ง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์แต่ละประเด็น มีรายละเอียดดังนี้ โครงเรื่อง ควรเพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับการเรียงลำดับเหตุการณ์ การแบ่งบท การเลือกผู้เล่าและวิธีการเล่าเรื่อง แก่นของเรื่องควรเพิ่มลักษณะของแก่นของเรื่อง และเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้เหตุการณ์และพฤติกรรมของตัวละครนำเข้าสู่แก่นของเรื่อง รวมทั้งเพิ่มประเด็นย่อยเกี่ยวกับแก่นของเรื่อง เนื้อเรื่องควรเพิ่มประเด็นย่อยเกี่ยวกับเรื่องราวเนื้อหา เพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับความเป็นเอกภาพของเนื้อเรื่อง และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หากควรเพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในเรื่อง และบทบาทหน้าที่ของฉากที่สำคัญต่อเรื่อง และปรับปรุงเกณฑ์เดิมจากฉากก่อให้เกิดอารมณ์สะท้อนใจ เป็นฉากก่อให้เกิดบรรยากาศและอารมณ์สะท้อนใจตัวละคร ควรเพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับการสร้างตัวละคร ความสอดคล้องระหว่างภูมิหลังกับพฤติกรรมตัวละคร และจังหวะในการปล่อยตัวละคร มีการเสนอให้ตัดเกณฑ์ชื่อตัวละครเหมาะสมกับภาษาและพฤติกรรมออกหรืออาจเปลี่ยนเป็นตัวละครต้องมีบทบาทในเรื่อง บทสนทนาควรเพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับบทสนทนาช่วยขยายเรื่อง บทสนทนาช่วยสรุปเรื่องและบทสนทนาทำให้รู้จักลักษณะนิสัยของตัวละคร และปรับปรุงเกณฑ์เดิมจากบทสนทนาสอดคล้องกับพฤติกรรมของตัวละคร เป็นบทสนทนาสอดคล้องกับสถานภาพและพฤติกรรมของตัวละคร ปรับปรุงเกณฑ์เดิมบทสนทนาใช้ภาษาที่สมจริง เป็นบทสนทนาใช้ภาษาสอดคล้องกับมิติของสถานที่และเวลาที่กำหนดในท้องเรื่อง ท่วงทำนองการแต่งควรเพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับน้ำเสียงผู้แต่งที่ส่งผ่านมาทางลีลาภาษา

๒.๒ เรื่องสั้น

ความคิดเห็นครอบคลุม ๒ ประเด็น คือ ความคิดเห็นทั่วไปและความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์แต่ละประเด็น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นทั่วไป ควรมีการเพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับกลวิธีการแต่ง ลีลาการแต่งฉาก และบรรยากาศ มุมมองของผู้เขียน ตลอดจนสำนวนภาษา เกณฑ์เกี่ยวกับการกะทบรู้ทางเซาว์ปัญญา ได้แก่ คุณค่าเชิงสร้างสรรค์ หรือคุณค่าเชิงอนุรักษ์และเกณฑ์เกี่ยวกับการสอดแทรกจริยธรรมของสังคม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์แต่ละประเด็น มีรายละเอียด ดังนี้ โครงเรื่องควรเพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับการเปิดเรื่องที่มุ่งตรงเข้าประเด็น เกณฑ์การจบเรื่องแบบหักมุม การจบเรื่องแบบทิ้งท้าย และเกณฑ์เกี่ยวกับจุดเด่นเชิงปัญญาของโครงเรื่อง และปรับปรุงเกณฑ์เดิมจากโครงเรื่องไม่ซับซ้อนเป็นโครงเรื่องมีจุดเน้นเรื่องเดียว แก่นของเรื่องควรเพิ่มเติมเกณฑ์เกี่ยวกับการมีเพียงแก่นเรื่องเดียว เกณฑ์เกี่ยวกับความชัดเจนของแก่นของเรื่อง เนื้อเรื่องควรเพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับการเปิดเรื่อง และปิดเรื่องที่น่าสนใจ จุดหักมุมของเรื่อง เหตุการณ์ในเรื่องมีเหตุมีผลต่อกัน ความเป็นเอกภาพของเนื้อเรื่อง ความคิดริเริ่มของผู้แต่ง และความแปลกใหม่ของเนื้อหา ตัวละคร ควรเพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับบทสนทนาช่วยให้เรื่องมีความสมจริง และควรปรับปรุงเกณฑ์เดิมจากตัวละครมีน้อย เป็น การบรรยายภาพตัวละครชัดเจน บทสนทนาควรเพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับบทสนทนาช่วยให้เรื่องมีความสมจริง และยกเกณฑ์บทสนทนาช่วยการดำเนินเรื่องให้รวดเร็ว และบทสนทนาไม่ใช่โดยไม่จำเป็นไปไว้ในประเด็นกลวิธีการแต่ง

๒.๓ กวีนิพนธ์

ความคิดเห็นครอบคลุม ๒ ประเด็น คือ ความคิดเห็นทั่วไปและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นทั่วไป ควรมีการเพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับลีลาการประพันธ์ ความเป็นอมตะ การแทรกแนวคิดสร้างสรรค์ของผู้ประพันธ์ไว้ทุกประเด็นเพื่อแสดงความเป็นตัวของตัวเอง ด้านเนื้อเรื่องควรปรับปรุงเกณฑ์บางข้อที่ไม่ชัดเจน เช่น เนื้อเรื่องสะท้อนแนวคิดที่เป็นประโยชน์ ด้านกลวิธีการประพันธ์ควรปรับปรุงเกณฑ์บางข้อที่เป็นอัตวิสัยซึ่งประเมินได้ยาก เช่น คำที่มีเสียงไพเราะ ไวยากรณ์ที่สร้างอารมณ์สะท้อนใจ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีรายละเอียดดังนี้ ประเด็นใหญ่และประเด็นย่อยของเกณฑ์มีความสอดคล้องกัน แต่ควรเพิ่มประเด็นย่อยอีก โดยเพิ่มรายละเอียดของประเด็นย่อยให้ครอบคลุมมากกว่านี้ การกำหนดระดับการประเมินควรเพิ่มเป็น ๕ ระดับ

โดยให้มีระดับปานกลางด้วย การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์แต่ละข้อควรเท่ากัน การกำหนดสัดส่วนคะแนนสำหรับเกณฑ์แต่ละข้อควรมีความสำคัญเท่ากัน การใช้ภาษาในการเขียนเกณฑ์แต่ละข้อควรปรับปรุงเพราะการใช้ภาษาไม่ชัดเจน ทำให้ประเมินได้ยาก เช่น การใช้คำว่า การนำเสนอ

๒.๔ สารคดี

ความคิดเห็นครอบคลุม ๒ ประเด็น คือ ความคิดเห็นทั่วไปและความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์แต่ละประเด็น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นทั่วไป เกณฑ์การประเมินค่าสารคดีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นยังไม่สอดคล้องกับลักษณะของสารคดีและวัตถุประสงค์ในการเขียนสารคดีที่ปรากฏจริงหรือสารคดีในสื่อมวลชนต่างๆ มีลักษณะเป็นเกณฑ์ทั่วไป ไม่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของสารคดีแต่ละประเภท และควรระบุให้ชัดเจนว่าเป็นสารคดีประเภทใด ลงพิมพ์เผยแพร่ในสื่อประเภทใด นอกจากนั้นเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นยังขาดเกณฑ์เกี่ยวกับความมีเอกภาพ สัมพันธภาพ สารัตถภาพ และขาดเกณฑ์เกี่ยวกับการแสดงออกถึงแนวคิด ภาษาที่ให้ความรู้สึกสะท้อนใจ การแสดงออกถึงความรู้สึก การจัดองค์ประกอบของการเขียน รูปแบบการเขียน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์แต่ละประเด็น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ เนื้อหาควรเพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับความใหม่ของข้อมูลหรือความทันสมัยเป็นปัจจุบันของข้อมูล การจัดลำดับความสำคัญของความน่าสนใจของเรื่องราวเป็นหัวข้อที่ ๑.๑ ควรเน้นรายละเอียดเฉพาะข้อมูลถูกต้องและเกิดประโยชน์ ควรปรับปรุงคะแนนข้อ ๑.๒ การให้รายละเอียดที่ชัดเจนเป็น ๒ คะแนน และแก้ไขข้อความเป็นการเสนอรายละเอียดที่ชัดเจน และได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับข้อ ๑.๔ การเสนอพรรณณะที่เป็นกลางนั้น ความหมายไม่ชัดเจน และเป็นเกณฑ์ที่ไม่เหมาะสมจะใช้ประเมิน วิธีการนำเสนอ ควรเพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์ข้อ ๒.๑ การเปิดเรื่องอย่างมีศิลปะ เป็นการเปิดเรื่องอย่างน่าสนใจ หรือการเปิดเรื่องอย่างมีศิลปะชวนติดตาม ข้อ ๒.๒ การเรียบเรียงเนื้อหาน่าสนใจ เป็นการเรียบเรียงเนื้อหาเหมาะสม ข้อ ๒.๕ การใช้ภาพและแผนภูมิอย่างเหมาะสมเป็นการใช้ภาพและแผนภูมิเหมาะสมกับเนื้อหา ข้อ ๒.๖ การใช้แนวเขียนที่เหมาะสมกับเนื้อหาเป็นการใช้แนวเขียนเฉพาะตัวของนักเขียน และควรตัดเกณฑ์ข้อ ๒.๓ การเสนอเนื้อหาเป็นไปตามลำดับ การใช้ภาษา ควรปรับคะแนนของ

เกณฑ์โดยข้อ ๓.๒ การเลือกใช้คำที่สละสลวย ประณีต ไม่ควรให้ความสำคัญถึง ๓ คะแนน ข้อ ๓.๑ และ ๓.๓ ควรให้ความสำคัญเป็น ๒ คะแนน พร้อมทั้งแก้ไขเกณฑ์ดังนี้ ข้อ ๓.๑ การใช้ภาษาเรียบง่าย ชัดเจน เป็นการใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน ข้อ ๓.๓ การเลือกใช้คำที่เกิดจินตนาการ เป็นการใช้คำที่เกิดความรู้สึกเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย

๒.๕ หนังสือสำหรับเด็ก

ความคิดเห็นครอบคลุม ๒ ประเด็น คือ ความคิดเห็นทั่วไปและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นทั่วไป เนื้อเรื่อง ควรเพิ่มเกณฑ์ดังนี้ สนองความต้องการในการอ่านแต่ละวัย วิธีการนำเสนอเรื่อง จุดเน้นหรือสาระของเรื่อง ความเป็นจริงหรือความสมจริงของเรื่อง ความเป็นเอกภาพของเรื่อง สัมพันธภาพต่อเนื่อง สามารถแสดงบทบาทสมมติ ทำทางประกอบเรื่อง ส่งเสริมระดับจริยธรรมของสังคม การดำเนินเรื่องต่อเนื่อง และสร้างความสนใจ ตัวละคร อาจเป็นสิ่งที่สามารถสื่อภาษาได้ ภาษา ควรเพิ่มเกณฑ์ดังนี้ สอดคล้องกับประสบการณ์แห่งวัย ความยากง่ายของคำ ภาษาที่ใช้ เงื่อนไขปัญหา มีความเด่นชัด เข้าใจให้ติดตาม ช่วยการเขียนการอ่านของเด็กแต่ละวัย การใช้คำอุปมาอุปไมย ความไพเราะสละสลวย มีศิลปะในการใช้ภาษาดี ตัวละคร วรรคตอน ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ รูปเล่ม ควรเพิ่มเกณฑ์ดังนี้ ขนาดของรูปเล่ม ความหนา ความบาง ความสอดคล้อง ต่อเนื่องของภาพ ศิลปะในการจัดหน้า จัดปก การพิมพ์ตัวอักษรและข้อความ ชัดเจน อ่านง่าย ใช้วัสดุพิเศษในการพิมพ์ที่เหมาะสมกับวัย เช่น ผ้า พลาสติก เป็นต้น ภาพประกอบ ควรเพิ่มเกณฑ์ดังนี้ ความสมจริงของภาพกับเหตุการณ์ ลักษณะของภาพที่ใช้ เช่น การ์ตูนหรือภาพเหมือน สีของภาพ ควรมีความสมจริง ภาพควรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน จำนวนภาพควรพิจารณาปัจจัยด้านธุรกิจการพิมพ์ด้วย คุณค่าภาพประกอบในด้านทัศนศิลป์ การใช้สื่อผสมผสานในการเสนอภาพประกอบ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมีรายละเอียดดังนี้ คำชี้แจงในแบบประเมินค่าวรรณกรรม ควรระบุความหมายของตัวเลขท้ายเกณฑ์ไว้ด้วย ความเหมาะสมของประเด็นใหญ่ ควรให้ความสำคัญของภาพประกอบมากกว่าหรือเท่ากับเนื้อเรื่อง มีความกว้างและครอบคลุม การกำหนดระดับการประเมินควรมี ๕ ระดับ การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์สำหรับภาพ ควรมีคะแนนมากกว่าหรือเท่ากับเนื้อเรื่อง การใช้ภาษาในการเขียนเกณฑ์แต่ละข้อ ควรปรับปรุงดังนี้ ภาพประกอบข้อ ๓.๓ ควรเปลี่ยนเป็นสีของภาพประกอบสร้างความสนใจของ

ผู้อ่าน ข้อ ๓.๔ ควรเปลี่ยนเป็น ปริมาณของภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของผู้อ่านและสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ภาษา ข้อ ๒.๑ ควรเปลี่ยนเป็น ภาษาสละสลวย เกณฑ์การประเมินหนังสือสำหรับเด็ก หากต้องการให้ตรงกับความเป็นจริงในการปฏิบัติของสำนักพิมพ์ ผู้จัดทำนัย ผู้เขียน ผู้วาดภาพ และผู้บริโภคร ควรกำหนดช่วงวัยของเด็กอย่างชัดเจน เช่น ๐-๓ ขวบ ๔-๖ ขวบ ๗-๑๐ ขวบ และ ๑๑-๑๓ ขวบ เป็นต้น เพราะเด็กแต่ละวัยมีพัฒนาการต่างกัน ซึ่งทำให้การสร้างหนังสือทั้งเรื่อง เนื้อหา ภาพประกอบ ภาษา ขนาดตัวอักษร รูปเล่ม และวัสดุที่ใช้พิมพ์แตกต่างกันด้วย

๒.๖ หนังสือเรียน

ความคิดเห็นครอบคลุม ๒ ประเด็น คือ ความคิดเห็นทั่วไป และความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์แต่ละประเด็น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นทั่วไป ควรเพิ่มน้ำหนักคะแนนของประเด็นสำคัญโดยให้น้ำหนักคะแนนมากกว่า ๕ คะแนน เพื่อให้การประเมินได้หนังสือเรียนที่มีคุณภาพตามต้องการ ควรกำหนดเกณฑ์การผ่านไว้ว่าควรได้คะแนนอย่างน้อยเท่าใด ควรปรับปรุงคำชี้แจงในการประเมิน ปรับเกณฑ์ให้ทันสมัย และแก้ไขความซ้ำซ้อนของประเด็นใหญ่ และประเด็นย่อย และควรปรับเกณฑ์เป็น ๒ ระดับ คือ ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์แต่ละประเด็น มีรายละเอียดดังนี้ ควรเพิ่มเกณฑ์เรื่องเนื้อหาส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เนื้อหาแต่ละบทเหมาะสมกับวัยและระดับชั้น วิธีการนำเสนอสอดคล้องกับวัยและความสนใจ ควรตรวจสอบคำว่าวัตถุประสงค์และคำว่าหลักสูตรในข้อ ๑.๑ เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และการเสนอเนื้อหาครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด และควรใช้คำว่ารายวิชาของหลักสูตรหรือรายวิชาแทน ข้อ ๑.๔ เนื้อหาพัฒนาความรู้หรือความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ควรแยกเป็น ๒ ข้อ หากไม่แยกเป็น ๒ ข้อควรปรับคำว่า “หรือ” เป็น “และ” ข้อ ๑.๕ เนื้อหาง่ายและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ควรใช้คำว่า การนำเสนอเนื้อหา จะเหมาะสมกว่า ข้อ ๑.๕ ควรรวมกับข้อ ๑.๖ เนื้อหาสอดคล้องกับวัยและความสนใจของผู้เรียนในระดับชั้นนั้น และกำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น ๓ คะแนน ข้อ ๑.๗ เนื้อหาเสริมสร้างความคิดและทัศนคติที่ดีให้นักเรียน ควรแยกเป็น ๒ ข้อและปรับลดคะแนนเป็นข้อละ ๑ คะแนน กิจกรรมหรือแบบฝึกหัด ควรเพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ และ

ทัศนคติที่ดี เพิ่มน้ำหนักคะแนนเรื่องกิจกรรม และควรแยกกิจกรรมกับแบบฝึกหัดเป็น ๒ ประเด็น ภาษา ควรเพิ่มเกณฑ์เรื่องความถูกต้องของภาษา ควรปรับปรุง ข้อ ๓.๕ การขยายความและการยกตัวอย่างช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น เพราะข้อความกว้างเกินไป ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ หรือแผนที่ ควรเพิ่มคำว่า “กราฟ” ในประเด็นหลัก และเพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือและความเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน รูปเล่มควรเพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับการเข้าเล่มเหมาะสมและทนทาน ราคาของหนังสือเรียน ควรปรับปรุงข้อ ๕.๖ การพิมพ์ตัวอักษรและข้อความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เพราะไม่ชัดเจน และข้อ ๕.๗ ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนและสะดวกในการอ่าน ควรอธิบายคำว่าส่วนประกอบของหนังสือ

๒.๗ ตำรา

ความคิดเห็นสรุปได้ดังนี้ เกณฑ์การประเมินควรใช้ภาษาชัดเจน สละสลวย เนื้อเรื่องกระชับความ ครอบคลุมวัตถุประสงค์ และขอบเขตของการวิจัยได้ครบถ้วน ผู้เขียนและผู้จัดทำควรแยกประเด็นย่อย และประสบการณ์ของผู้เขียนควรระบุให้ชัดเจนว่ามีประสบการณ์ในด้านใด โครงเรื่องควรปรับปรุงดังนี้ ข้อ ๒.๒ มีขอบเขตไม่กว้างหรือแคบเกินไป เป็นวลีที่กว้างมาก ไม่สามารถกำหนดเกณฑ์กลางได้ ข้อ ๒.๓ มีความสมมูลของเนื้อหา เป็นวลีที่ตัดสินใจยาก ข้อ ๓.๗ มีการอ้างอิงอย่างถูกต้องตามแบบแผน เป็นวลีที่กว้างและตัดสินใจยาก รูปเล่มและการพิมพ์ ข้อ ๕.๓ ใช้กระดาษดี มีคุณภาพ เป็นวลีที่ตัดสินใจยาก ควรให้รายละเอียดที่ครบถ้วน และระดับการประเมินค่า ควรมี ๕ ระดับ

๒.๘ วารสารวิชาการ

ความคิดเห็นสรุปได้ดังนี้ เกณฑ์การประเมินควรใช้ภาษาชัดเจน สละสลวย และกระชับความ ครอบคลุมวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัยได้ครบถ้วน ควรระบุวัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสารให้ชัดเจน และเพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับการระบุขอบเขตเนื้อหา วิธีเขียน และการอ้างอิงไว้เป็นแนวทางอย่างชัดเจน เนื้อหา ควรเพิ่มเกณฑ์เรื่องประเด็นปัญหา แนวทางแก้ไข วัตถุประสงค์ของบทความที่ขยายประเด็นแนวทางเลือกเพื่อแก้ปัญหา เนื้อหาต้องมีบทสรุปและข้อเสนอแนะ ภาษาควรปรับหัวข้อเป็นภาษาและการเขียน พร้อมทั้งเพิ่มประเด็นเรื่องภาษา เข้าใจง่าย ไม่เป็นนามธรรมเกินไป ข้อ ๔.๕ การจัดหน้าและการพิมพ์ ถูกต้องชัดเจน ควรแยกเป็น ๒ ประเด็นคือ การจัดหน้าอ่านง่าย สวยงาม การพิมพ์ชัดเจน ตัวอักษรอ่านง่าย และระดับการประเมินค่าควรมี ๕ ระดับ

๒.๕ นิติยสาร

มีความคิดเห็นสรุปได้ดังนี้ ควรเพิ่มประเด็นหลักเรื่องผู้เขียนและผู้จัดทำ และเพิ่มชื่อนิติยสาร ควรเหมาะสมกับนโยบาย กลุ่มเป้าหมาย ควรระบุชัดเจน มีความหลากหลาย เนื้อหา ควรเพิ่มเกณฑ์ สัดส่วนเนื้อหาเหมาะสมและหลากหลาย ภาษา ควรประเมินภาษา และการเขียน และเพิ่มเกณฑ์เรื่องเขียนได้อ่าน อ่านง่าย ไม่ใช่ภาษาต่างประเทศเกิน ความจำเป็น รูปเล่มและการพิมพ์ ควรปรับเป็นการจัดหน้า จัดรูปเล่มและการพิมพ์ และควรเพิ่มการประเมินค่าภาพประกอบ ข้อ ๓.๖ การจัดหน้าเหมาะสมและสร้างความเข้าใจ ควรเพิ่มการจัดหน้าเหมาะสม อ่านสะดวก สบายตา และสร้างความสนใจ ข้อ ๓.๗ การพิมพ์ ชัดเจน ถูกต้องควรปรับเป็นตัวอักษรที่ใช้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

๒.๑๐ หนังสือพิมพ์

ความคิดเห็นครอบคลุม ๒ ประเด็น คือความคิดเห็นทั่วไป และความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์แต่ละประเด็น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นทั่วไป ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าเกณฑ์การประเมินครอบคลุม ลักษณะที่ดีของหนังสือพิมพ์พอสมควร ควรเพิ่มเติมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ รายละเอียดเฉพาะของเกณฑ์ที่ต้องการประเมิน ควรปรับปรุงภาษาที่ใช้ในคำชี้แจงของแบบประเมิน กำหนดประเด็นที่ต้องการประเมินระหว่างหนังสือพิมพ์ทั้งฉบับ หรือข้อเขียนในหนังสือพิมพ์ให้ชัดเจน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์แต่ละประเด็น มีรายละเอียดดังนี้ ชาว ควรเพิ่มประเด็นการพาดหัวข่าวสร้างสรรค์ เน้นเรื่องการพาดหัวข่าว ความน่าที่ไม่เกินความจริง และสะท้อนใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าว เป็นข่าวที่น่าเสนอเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม การนำเสนอข่าวมีความเป็นธรรม ไม่สอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวในข่าว ไม่ล่องลະเมิดศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว ไม่ซ้ำเติมความทุกข์อันเกิดแก่เด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส ไม่เสนอข่าวทำนองชวนเชื่อในเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ คอลัมน์ประจำควรเน้นเรื่องไม่ล่องลະเมิดสิทธิส่วนบุคคล ไม่หมิ่นประมาท หรือดูหมิ่น เว้นการวิจารณ์เพราะลำเอียงหรือต้องการผลประโยชน์ส่วนตัว ให้ความเที่ยงธรรม แก่ทุกฝ่ายที่ถูกพาดพิง บทบรรณาธิการควรเน้นการให้ความรู้ ไม่ยอมให้อิทธิพลใดมาครอบงำความคิดเห็น อ่านง่าย กระทัดรัด และเป็นผู้นำทางความคิดในสังคม ภาพควร

เน้นภาพที่ไม่ต่อเติมให้ผิดจากความจริง เว้นการนำเสนอภาพที่อุจาด ลามก น่าหวาดเสียว และต้องคำนึงถึงความรู้สึกของสาธารณชนอย่างรอบคอบ โฆษณาควรเน้นข้อความที่เป็นประกาศโฆษณา โดยเลี่ยงการแอบแฝงในลักษณะการเสนอข่าวหรือความคิดเห็น เลี่ยงการเผยแพร่โฆษณาที่เป็นภัยต่อสาธารณชน และโฆษณาที่มีเจตนาให้ผู้อ่านเชื่อในสิ่งที่ยังมลาย ภาษาหนังสือพิมพ์ เน้นการเลี่ยงคำไม่สุภาพและคำสองแง่สองง่าม รูปเล่มและการพิมพ์ ควรเน้นการพิมพ์ที่อ่านง่าย มีภาพ มีช่องว่างหรือย่อหน้าใหม่เพื่อให้ผู้อ่านได้พักสายตา

ตอนที่ ๓ สรุปข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมแต่ละประเภทจากผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ ๒

หลังจากที่ผู้วิจัยประมวลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ ๑ แล้ว ได้นำเกณฑ์การประเมินวรรณกรรมแต่ละประเภทพร้อมข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ ๑ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๕ คน ร่วมกันประชุมพิจารณา เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกณฑ์ ตามประเภทของวรรณกรรม ดังนี้ (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ๑๔-๒๓)

๓.๑ นวนิยาย

๓.๑.๑ เกณฑ์การประเมินค่านวนิยาย เกณฑ์การประเมินค่านวนิยาย ครอบคลุม ๔ ประเด็น ได้แก่ เนื้อหาและแนวคิด กลวิธีการนำเสนอ การใช้ภาษา และคุณค่าของเรื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เนื้อหาและความคิด พิจารณาจาก เนื้อหาและแนวคิดสร้างสรรค์ เนื้อหาและแนวคิดเป็นสากล เนื้อหาและแนวคิดเป็นเฉพาะตน

กลวิธีการนำเสนอ ประกอบด้วย โครงเรื่อง การดำเนินเรื่อง จากตัวละคร บทสนทนา ซึ่งมีประเด็นย่อยดังนี้

โครงเรื่อง พิจารณาจากโครงเรื่องมีความสัมพันธ์และเป็นเอกภาพ โครงเรื่องสร้างปมปัญหาหรือความขัดแย้งได้อย่างน่าสนใจ

การดำเนินเรื่อง พิจารณาจากการเปิดเรื่องน่าสนใจ ดำเนินเรื่องตามปมปัญหา หรือความขัดแย้งอย่างชัดเจนและน่าติดตาม การปิดเรื่องน่าประทับใจ

ฉาก พิจารณาจากฉากสอดคล้องกับเหตุการณ์ในเรื่อง ฉากทำให้เข้าใจลักษณะนิสัยและอารมณ์ของตัวละครชัดเจนขึ้น ฉากก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ

ตัวละคร พิจารณาจากตัวละครสอดคล้องกับแนวเรื่อง ตัวละครพัฒนานิสัยอย่างสมเหตุสมผล ตัวละครมีบทบาทสัมพันธ์กับเรื่อง

บทสนทนา พิจารณาจากบทสนทนาช่วยการดำเนินเรื่อง บทสนทนาสอดคล้องกับตัวละคร บทสนทนาใช้ภาษาสอดคล้องกับเรื่อง

การใช้ภาษา พิจารณาจากภาษาเหมาะกับลักษณะของเรื่อง ภาษา มีลีลาเฉพาะตัว

คุณค่าของเรื่อง พิจารณาจากให้ความบันเทิง ให้ข้อคิดทำให้ตระหนัก และเข้าใจชีวิตอย่างลุ่มลึก หรือเสนอแง่คิดแก่ผู้อ่าน จรรโลงจิตใจ จรรโลงสังคม

๓.๑.๒ คะแนนเกณฑ์การประเมินถ่วงนินาย การกำหนดคะแนนเกณฑ์การประเมินถ่วงนินายได้กำหนดคะแนนรวม ๑๘๐ คะแนน เป็นคะแนนเต็มสำหรับประเด็นเนื้อหาและแนวคิด กลวิธี การนำเสนอ การใช้ภาษา และคุณค่าของเรื่อง ประเด็นละ ๔๕ คะแนน ส่วนคะแนนเต็มของประเด็นย่อยมีดังนี้

เนื้อหาและแนวคิด คะแนนเต็มของประเด็นย่อยประเด็นละ ๑๕ คะแนน

กลวิธีการนำเสนอ คะแนนเต็มของประเด็นย่อยประเด็นละ ๙ คะแนน

การใช้ภาษา คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ภาษาเหมาะกับลักษณะของเรื่อง ๒๔ คะแนน และภาษามีลีลาเฉพาะตัว ๒๑ คะแนน

คุณค่าของเรื่อง คะแนนเต็มของประเด็นย่อยให้ความบันเทิง ๑๕ คะแนน ให้ข้อคิดทำให้ตระหนักและเข้าใจชีวิตอย่างลุ่มลึก หรือเสนอแง่คิดแก่ผู้อ่าน ๑๒ คะแนน จรรโลงจิตใจและจรรโลงสังคม ประเด็นละ ๙ คะแนน

ตัวละคร คะแนนเต็มของประเด็นย่อยประเด็นละ ๖ คะแนน

บทสนทนา	คะแนนเต็มของประเด็นย่อยประเด็นละ ๖ คะแนน
การใช้ภาษา	คะแนนเต็มของประเด็นย่อยประเด็นละ ๙ คะแนน

๓.๒ เรื่องสั้น

๓.๒.๑ เกณฑ์การประเมินค่าเรื่องสั้น เกณฑ์การประเมินค่าเรื่องสั้น ครอบคลุม ๔ ประเด็น ได้แก่ เนื้อหาและแนวคิด กลวิธีการนำเสนอ การใช้ภาษา และ คุณค่าของเรื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เนื้อหาและแนวคิด พิจารณาจากเนื้อหาและแนวคิดสร้างสรรค์ เนื้อหาและแนวคิดเป็นสากล เนื้อหาและแนวคิดเป็นเฉพาะตน

กลวิธีการนำเสนอ ประกอบด้วย โครงเรื่อง แก่นเรื่อง การดำเนินเรื่อง ฉาก ตัวละคร บทสนทนา ซึ่งมีประเด็นย่อยในการพิจารณาดังนี้

โครงเรื่อง พิจารณาจาก มีโครงเรื่องเดียว โครงเรื่องสร้าง ปมปัญหา หรือความขัดแย้งและคลี่คลายได้อย่างน่าสนใจ

แก่นเรื่อง พิจารณาจาก มีแก่นเรื่องเดียว แก่นเรื่องมีความชัดเจน **การดำเนินเรื่อง** พิจารณาจาก การเปิดเรื่องน่าสนใจ ดำเนินเรื่อง ตามปมปัญหาหรือความขัดแย้งอย่างชัดเจนและน่าติดตาม เสนอเหตุการณ์ในระบวรบริด การปิดเรื่องน่าประทับใจ

ฉาก พิจารณาจาก ฉากสอดคล้องกับเหตุการณ์ในเรื่อง ฉากทำให้ เข้าใจลักษณะนิสัยและอารมณ์ของตัวละครชัดเจนขึ้น ฉากก่อให้เกิดอารมณ์สะท้อนใจ

ตัวละคร พิจารณาจาก ตัวละครสอดคล้องกับแนวเรื่อง ตัวละคร พัฒนานิสัยอย่างสมเหตุสมผล ตัวละครมีบทบาทสัมพันธ์กับเรื่อง

บทสนทนา พิจารณาจาก บทสนทนาช่วยการดำเนินเรื่อง บทสนทนา สอดคล้องกับตัวละคร บทสนทนาใช้ภาษาสอดคล้องกับเรื่อง

การใช้ภาษา พิจารณาจาก ภาษาเหมาะกับลักษณะของเรื่อง ภาษา มีลีลาเฉพาะตัว

คุณค่าของเรื่อง พิจารณาจาก ให้ความบันเทิง ให้ข้อคิดทำให้
ตระหนักและเข้าใจชีวิตอย่างลุ่มลึก หรือเสนอแง่คิดแก่ผู้อ่าน จรรโลงจิตใจ และจรรโลง
สังคม

๓.๒.๒ คะแนนเกณฑ์การประเมินค่าเรื่องสั้น การกำหนดคะแนนเกณฑ์
การประเมินเรื่องสั้นได้กำหนดคะแนนรวม ๒๔๖ คะแนน เป็นคะแนนเต็มสำหรับประเด็น
เนื้อหาและแนวคิด และกลวิธีการนำเสนอ ประเด็นละ ๖๓ คะแนน การใช้ภาษา และ
คุณค่าของเรื่อง ประเด็นละ ๖๐ คะแนน ส่วนคะแนนเต็มของประเด็นย่อยมีดังนี้

เนื้อหาและแนวคิด คะแนนเต็มของประเด็นย่อยประเด็นละ ๒๑
คะแนน

กลวิธีการนำเสนอ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย โครงเรื่อง
แก่นเรื่อง และการดำเนินเรื่อง ประเด็นละ
๑๒ คะแนน จาก ตัวละคร และบทสนทนา
ประเด็นย่อยละ ๙ คะแนน

การใช้ภาษา คะแนนเต็มของประเด็นย่อยประเด็นละ ๓๐
คะแนน

คุณค่าของเรื่อง คะแนนเต็มของประเด็นย่อยประเด็นละ ๑๕
คะแนน

๓.๓ กวีนิพนธ์

๓.๓.๑ เกณฑ์การประเมินค่ากวีนิพนธ์ เกณฑ์การประเมินค่ากวีนิพนธ์
ครอบคลุม ๔ ประเด็น ได้แก่ เนื้อหา รูปแบบการประพันธ์ สุนทรียภาพในการประพันธ์
และคุณค่า ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เนื้อหา พิจารณาจากเนื้อหาสะท้อนแนวคิดสร้างสรรค์ เนื้อหา
สะท้อนแนวคิดที่เป็นสากล และเนื้อหาสะท้อนแนวคิดเฉพาะตน

รูปแบบการประพันธ์ พิจารณาจากรูปแบบถูกต้องตามฉันทลักษณ์
รูปแบบประยุกต์จากฉันทลักษณ์เดิม รูปแบบที่คิดขึ้นเอง และรูปแบบเหมาะสมกับเนื้อหา

สุนทรียภาพในการประพันธ์ พิจารณาจากการเล่นเสียง การสรรคำ
ได้เหมาะสม มีเสียงเสนาะ การใช้โวหารภาพพจน์อย่างมีชั้นเชิง และการนำเสนออย่าง
มีเอกภาพ

คุณค่า พิจารณาจากการให้อารมณ์สะท้อนใจ การสร้างจินตนาการ การให้ข้อคิดทำให้ตระหนักและเข้าใจชีวิตอย่างลุ่มลึกหรือเสนอแง่คิดแก่ผู้อ่าน และการจรรโลงสังคม

๓.๓.๒ คะแนนเกณฑ์การประเมินคุณค่ากวีนิพนธ์ การกำหนดคะแนนเกณฑ์การประเมินค่ากวีนิพนธ์ ได้กำหนดคะแนนรวม ๘๗ คะแนน เป็นคะแนนเต็มสำหรับคุณค่า ๒๔ คะแนน เนื้อหารูปแบบการประพันธ์และสุนทรียภาพในการประพันธ์ ประเด็นละ ๒๑ คะแนน โดยกำหนดคะแนนของประเด็นย่อยดังนี้

เนื้อหา คะแนนเต็มของประเด็นย่อยเนื้อหาสะท้อนแนวคิดสร้างสรรค์ เนื้อหาสะท้อนแนวคิดที่เป็นสากล ประเด็นละ ๙ คะแนน เนื้อหาสะท้อนแนวคิดเฉพาะตน ๓ คะแนน

รูปแบบการประพันธ์ คะแนนเต็มของประเด็นย่อยรูปแบบถูกต้องตามฉันทลักษณ์ รูปแบบการประยুক্তจากฉันทลักษณ์เดิม รูปแบบเหมาะสมกับเนื้อหา ประเด็นละ ๖ คะแนน เป็นรูปแบบที่คิดขึ้นเอง ๓ คะแนน

สุนทรียภาพในการประพันธ์ คะแนนเต็มของประเด็นย่อยการสรรคำได้เหมาะสม มีเสียงเสนาะประเด็นละ ๖ คะแนน การเล่นเสียง การใช้โวหารภาพพจน์อย่างมีชั้นเชิง การนำเสนออย่างมีเอกภาพประเด็นละ ๓ คะแนน

คุณค่า คะแนนเต็มของประเด็นย่อยการจรรโลงสังคม ๙ คะแนน การให้อารมณ์สะท้อนใจ การสร้างจินตนาการประเด็นละ ๖ คะแนน ให้ข้อคิดทำให้ตระหนักและเข้าใจชีวิตอย่างลุ่มลึกหรือเสนอแง่คิดแก่ผู้อ่าน ๓ คะแนน

๓.๔ สารคดี

๓.๔.๑ เกณฑ์การประเมินค่าสารคดี ครอบคลุม ๓ ประเด็น ได้แก่ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และการใช้ภาษา ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

เนื้อหา พิจารณาจากการให้สาระความรู้ที่เพิ่มพูนองค์ความรู้ใหม่ และหรือประเทืองปัญญา ความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูล เนื้อหามีลักษณะริเริ่มสร้างสรรค์ เนื้อหามีลักษณะสมเหตุสมผล เนื้อหามีเอกภาพ

วิธีการนำเสนอ พิจารณาจากข้อเรื่อน่าสนใจ ประทับตรงประเด็น การเปิดเรื่องอย่างมีศิลปะ การลำดับเรื่องชวนติดตาม การปิดเรื่องอย่างประทับใจ กลวิธีการนำเสนอเหมาะสมกับเนื้อหาและน่าสนใจ การจัดรูปเล่ม การใช้ภาพและแผนภูมิอย่างเหมาะสม

การใช้ภาษา พิจารณาจากการใช้ภาษาถูกต้องชัดเจน การใช้สำนวนภาษาที่มีพลังในการสื่อสาร การใช้ภาษาที่สละสลวย ประณีต

๓.๔.๒ คะแนนเกณฑ์การประเมินค่าสารคดี การกำหนดคะแนนเกณฑ์การประเมินค่าสารคดีได้กำหนดคะแนนรวม ๑๐๒ คะแนน โดยแบ่งเป็นคะแนนเต็มสำหรับประเด็นเนื้อหา ๖๐ คะแนน วิธีการนำเสนอ ๒๔ คะแนน และการใช้ภาษา ๑๘ คะแนน โดยกำหนดคะแนนของประเด็นย่อย ดังนี้

เนื้อหา คะแนนเต็มของการให้สาระความรู้ที่เพิ่มพูนองค์ความรู้ใหม่ และหรือประเทืองปัญญา ๒๑ คะแนน ความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูล ๑๕ คะแนน เนื้อหามีลักษณะริเริ่มสร้างสรรค์ ๑๒ คะแนน เนื้อหามีลักษณะสมเหตุสมผล ๙ คะแนน เนื้อหามีเอกภาพ ๓ คะแนน

วิธีการนำเสนอ การลำดับเรื่องชวนติดตาม และกลวิธีการนำเสนอเหมาะสมกับเนื้อหาและน่าสนใจประเด็นละ ๖ คะแนน ชื่อเรื่องน่าสนใจกระชับและตรงประเด็น การเปิดเรื่องอย่างมีศิลปะ การปิดเรื่องอย่างประทับใจ และการจัดรูปเล่ม การใช้ภาพและแผนภูมิอย่างเหมาะสมประเด็นละ ๓ คะแนน

การใช้ภาษา การใช้สำนวนภาษาที่มีพลังในการสื่อสาร ๙ คะแนน การใช้ภาษาถูกต้องชัดเจน และการใช้ภาษาที่สละสลวย ประณีต ๓ คะแนน

๓.๕ หนังสือสำหรับเด็ก

เกณฑ์ในการประเมินค่านักหนังสือสำหรับเด็ก ได้แบ่งเป็น ๓ ประเภทเพื่อให้สอดคล้องกับวัยของเด็กดังนี้

๓.๕.๑ วัย ๓-๕ ปี

๓.๕.๒ วัย ๖-๑๑ ปี

๓.๕.๓ วัย ๑๒-๑๔ ปี

โดยมีรายละเอียดดังนี้

๓.๕.๑ เกณฑ์การประเมินค่านักหนังสือสำหรับเด็กวัย ๓-๕ ปี

๑) เกณฑ์การประเมินค่านักหนังสือสำหรับเด็กวัย ๓-๕ ปี ครอบคลุม ๕ ประเด็น ได้แก่ รูปเล่ม การจัดหน้า เนื้อหา แนวการเขียน และภาษา โดยจะกล่าวถึงตามลำดับดังนี้

รูปเล่ม พิจารณาจาก ลักษณะรูปเล่มน่าสนใจ การออกแบบปกน่าสนใจ ขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ขนาดตัวหนังสือเหมาะสมกับวัย

ของผู้อ่าน ปกและการเข้าเล่มแข็งแรงทนทาน การใช้กระดาษหรือวัสดุอื่นที่มีคุณภาพเหมาะสมกับราคา การพิมพ์ถูกต้อง การออกแบบปกสอดคล้องกับเนื้อหา ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วน

การจัดหน้า พิจารณาจาก ปริมาณของภาพประกอบมากกว่าหรือเท่ากับข้อความ ภาพประกอบมีสีสวยงามเหมาะสมกับเรื่อง ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดีขึ้น ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างภาพประกอบ ภาพประกอบให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ภาพประกอบเข้าใจง่าย ไม่มีรายละเอียดซับซ้อน ภาพประกอบก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมกับเนื้อหาที่น่าสนใจ การจัดวางภาพประกอบและข้อความเหมาะสม การใช้ภาพดำเนินเรื่องแทนข้อความ

เนื้อหา พิจารณาจากเนื้อหาให้ความรู้ที่ถูกต้อง เนื้อหาให้ความรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน เนื้อหาให้ความเพลิดเพลิน เนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เนื้อหามีส่วนส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรมของผู้อ่าน เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน เนื้อหาส่งเสริมประสบการณ์ของผู้อ่าน เนื้อหาก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน เนื้อหามีความยาวเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน เนื้อหาเข้าใจง่าย

แนวการเขียน พิจารณาจาก การนำเสนอความคิดชัดเจน การเรียบเรียงทำให้เข้าใจเนื้อหาง่าย การดำเนินเรื่องรวดเร็วและชวนติดตาม การสร้างตัวละครเอกมีชีวิตชีวา การนำเสนอลำดับเป็นขั้นตอน วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับเนื้อหา โครงเรื่องสอดคล้องกับแก่นของเรื่องและไม่ซับซ้อน การเริ่มเรื่องและจบเรื่องน่าประทับใจ ฉันทลักษณ์ง่าย

ภาษา พิจารณาจาก คำศัพท์และประโยคมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่าน ภาษาก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน ภาษาถูกต้อง ภาษาสละสลวย

๒) คะแนนเกณฑ์การประเมินค่าน้ำหนักสำหรับเด็กวัย ๓-๕ ปี
กำหนดคะแนนรวม ๓๐๐ คะแนน ดังมีรายละเอียดคะแนนเต็มของประเด็นย่อยดังนี้
รูปเล่ม ๖๓ คะแนน การจัดหน้า ๖๖ คะแนน เนื้อหา ๘๑ คะแนน แนวการเขียน ๕๔
คะแนน และภาษา ๓๖ คะแนน ดังมีรายละเอียดคะแนนเต็มของประเด็นย่อยดังนี้

รูปเล่ม คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ลักษณะรูปเล่มน่าสนใจ การออกแบบปกน่าสนใจ ขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ขนาดตัวหนังสือเหมาะสม

กับวัยของผู้อ่าน ปกและการเข้าเล่มแข็งแรงทนทาน ประเด็นละ ๙ คะแนน การใช้กระดาษหรือวัสดุอื่นที่มีคุณภาพเหมาะสมกับราคา การพิมพ์ถูกต้อง ประเด็นละ ๖ คะแนน การออกแบบปกสอดคล้องกับเนื้อหา ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วน ประเด็นละ ๓ คะแนน

การจัดหน้า คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ปริมาณของภาพประกอบมากกว่าหรือเท่ากับข้อความ ภาพประกอบมีสีสวยงามเหมาะสมกับเรื่อง ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดีขึ้น ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างภาพประกอบ ประเด็นละ ๙ คะแนน ภาพประกอบให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ภาพประกอบเข้าใจง่าย ไม่มีรายละเอียดซับซ้อน ประเด็นละ ๖ คะแนน ภาพประกอบก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมกับเนื้อหาที่น่าสนใจ การจัดวางภาพประกอบและข้อความเหมาะสม การใช้ภาพดำเนินเรื่องแทนข้อความ ประเด็นละ ๓ คะแนน

เนื้อหา คะแนนเต็มของประเด็นย่อย เนื้อหาให้ความรู้ที่ถูกต้อง เนื้อหาให้ความรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน เนื้อหาให้ความเพลิดเพลิน เนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เนื้อหามีส่วนส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรมของผู้อ่าน เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน เนื้อหาส่งเสริมประสบการณ์ของผู้อ่าน ประเด็นละ ๙ คะแนน เนื้อหาก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน เนื้อหามีความยาวเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน เนื้อหาเข้าใจง่าย ประเด็นละ ๖ คะแนน

แนวการเขียน คะแนนเต็มของประเด็นย่อย การนำเสนอความคิดชัดเจน การเรียบเรียงทำให้เข้าใจเนื้อหาง่าย การดำเนินเรื่องรวดเร็ว และชวนติดตาม การสร้างตัวละครเอกมีชีวิตชีวา การนำเสนอลำดับเป็นขั้นตอน วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับเนื้อหา โครงเรื่องสอดคล้องกับแก่นของเรื่องและไม่ซับซ้อน การเริ่มเรื่องและจบเรื่องน่าประทับใจ ฉันทลักษณ์ง่าย ประเด็นละ ๖ คะแนน

ภาษา คะแนนเต็มของประเด็นย่อย คำศัพท์และประโยคมีความยากง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่าน ประเด็นละ ๙ คะแนน ภาษาก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน ภาษาถูกต้อง ภาษาสละสลวย ประเด็นละ ๖ คะแนน

๓.๕.๒ เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือสำหรับเด็กวัย ๖-๑๑ ปี

๑) เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือสำหรับเด็กวัย ๖-๑๑ ปี แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ เกณฑ์ทั่วไป และเกณฑ์เฉพาะประเภทของหนังสือ ซึ่งครอบคลุม ๕ ประเด็น ได้แก่ เกณฑ์ทั่วไป ครอบคลุม ๒ ประเด็น คือ รูปเล่ม และ การจัดหน้าเกณฑ์เฉพาะประเภท ของหนังสือครอบคลุม ๓ ประเด็น คือ สารคดี บันเทิงคดี และกวีนิพนธ์ โดยจะกล่าวถึงเป็นลำดับดังนี้

เกณฑ์ทั่วไป มีรายละเอียดต่อไปนี้

รูปเล่ม พิจารณาจาก ลักษณะรูปเล่มน่าสนใจ การออกแบบปกน่าสนใจ ขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ขนาดของตัวหนังสือเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ปกและการเข้าเล่ม แข็งแรงทนทาน การใช้กระดาษที่มีคุณภาพเหมาะสมกับราคา ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามประเภทของหนังสือ การพิมพ์ถูกต้อง การออกแบบปกสอดคล้องกับเนื้อหา

การจัดหน้า พิจารณาจาก ปริมาณของภาพประกอบเหมาะสมกับเรื่อง ภาพประกอบมีสีสันสวยงามเหมาะสมกับเรื่อง ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดีขึ้น ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างภาพประกอบ ภาพประกอบให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ภาพประกอบก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมกับเนื้อหาที่น่าสนใจ การจัดวางภาพประกอบและข้อความเหมาะสม

เกณฑ์เฉพาะประเภทของหนังสือ มีรายละเอียดแต่ละประเภทดังนี้

สารคดี ครอบคลุมประเด็น ๓ ประเด็น ได้แก่ เนื้อหา แนวการเขียน และภาษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

เนื้อหา พิจารณาจากเนื้อหาให้ความรู้ที่ถูกต้อง เนื้อหาให้ความรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน เนื้อหาส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เนื้อหาให้ความเพลิดเพลิน เนื้อหาส่งเสริมประสบการณ์ของผู้อ่าน เนื้อหาเข้าใจง่าย เนื้อหามีส่วนส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรมของผู้อ่าน เนื้อหามีความยาวเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน

แนวการเขียน พิจารณาการนำเสนอความคิดชัดเจน การเรียบเรียงทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย การดำเนินเรื่องรวดเร็วและชวนติดตาม การนำเสนอลำดับเป็นขั้นตอน วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับเนื้อหา

ภาษา พิจารณาจาก คำศัพท์และประโยคมีความง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ภาษาถูกต้อง ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่าน และภาษาสละสลวย

บันเทิงคดี ครอบคลุมประเด็น ๓ ประเด็น ได้แก่ เนื้อหา แนวการเขียน และภาษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

เนื้อหา พิจารณาจาก เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน เนื้อหาส่งเสริมประสบการณ์ของผู้อ่าน เนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เนื้อหา ก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน เนื้อหามีส่วนเสริมจริยธรรมและคุณธรรมของผู้อ่าน เนื้อหาเข้าใจง่าย เนื้อหามีความยาว เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน

แนวการเขียน พิจารณาจากการดำเนินเรื่องรวดเร็ว และชวนติดตาม การสร้างตัวละครเอกมีชีวิตชีวา การนำเสนอลำดับเป็นขั้นตอน โครงเรื่อง สอดคล้องกับแก่นของเรื่องและไม่ซับซ้อน การเริ่มเรื่องและจบเรื่องน่าประทับใจ

ภาษา พิจารณาจาก คำศัพท์และประโยคมีความ ง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ภาษาถูกต้อง ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา ของผู้อ่าน ภาษาสละสลวย

กวีนิพนธ์ ครอบคลุมประเด็น ๓ ประเด็น ได้แก่ เนื้อหา แนวการเขียน และภาษา ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

เนื้อหา พิจารณาจากเนื้อหาให้ความเพลิดเพลิน เนื้อหาให้ความรู้ เนื้อหาก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน เนื้อหาส่งเสริม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน เนื้อหามีส่วนส่งเสริมจริยธรรม และคุณธรรมของผู้อ่าน เนื้อหาเข้าใจง่าย เนื้อหามีความยาวเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน

แนวการเขียน พิจารณาจาก การดำเนินเรื่องรวดเร็ว ชวนติดตาม การนำเสนอเป็นลำดับขั้นตอน จังหวะลื่นง่าย จังหวะลื่นถูกต้อง

ภาษา พิจารณาจาก คำศัพท์ง่ายเหมาะสมกับวัยของ ผู้อ่านคำศัพท์ถูกต้อง ภาษาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะ ทางภาษาของผู้อ่าน ภาษาไพเราะสละสลวย

๒) คะแนนเกณฑ์การประเมินค่านั่งหนังสือสำหรับเด็กวัย ๖-๑๑ ปี

การกำหนดคะแนนเกณฑ์การประเมินค่านั่งหนังสือสำหรับเด็กวัย ๖-๑๑ ปี ได้กำหนดคะแนนรวมไว้ ๒ ส่วน คือ คะแนนเกณฑ์ทั่วไป และคะแนนเกณฑ์เฉพาะประเภทของหนังสือ โดยจะกล่าวถึงเป็นลำดับดังนี้

เกณฑ์ทั่วไป มีคะแนนรวม ๑๐๘ คะแนน สำหรับประเด็นย่อยตามลำดับดังนี้ รูปเล่ม ๔๘ คะแนน การจัดหน้า ๖๐ คะแนน ดังมีรายละเอียดคะแนนเต็มของประเด็นย่อยดังนี้

รูปเล่ม คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ลักษณะรูปเล่มน่าสนใจ การออกแบบปกน่าสนใจ ขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ขนาดตัวหนังสือเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ปกและการเข้าเล่มแข็งแรงทนทาน การใช้กระดาษที่มีคุณภาพเหมาะสมกับราคา ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามประเภทของหนังสือ ประเด็นละ ๖ คะแนน การพิมพ์ถูกต้อง การออกแบบปกสอดคล้องกับเนื้อหา ประเด็นละ ๓ คะแนน

การจัดหน้า คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ปริมาณของภาพประกอบเหมาะสมกับเรื่อง ภาพประกอบมีสีสวยงามเหมาะสมกับเรื่อง ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดีขึ้น ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างภาพประกอบ ประเด็นละ ๙ คะแนน ภาพประกอบให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ภาพประกอบก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมกับเนื้อหาที่น่าสนใจ ประเด็นละ ๖ คะแนน การจัดวางภาพประกอบและข้อความเหมาะสม ๓ คะแนน

เกณฑ์เฉพาะประเภทของหนังสือ กำหนดคะแนนเต็มของแต่ละประเภทต่างกัน ซึ่งเมื่อรวมคะแนนทั่วไปแล้วก็จะต่างกันด้วย คะแนนเต็มของแต่ละประเภทมีดังนี้

สารคดี มีคะแนนรวม ๒๔๓ คะแนน เป็นคะแนนเกณฑ์ทั่วไป ๑๐๘ คะแนน คะแนนเกณฑ์เฉพาะประเภท ๑๓๕ คะแนน เป็นคะแนนเต็มสำหรับประเด็นย่อยตามลำดับดังนี้ เนื้อหา ๖๖ คะแนน แนวการเขียน ๓๙ คะแนน ภาษา ๓๐ คะแนน ดังมีรายละเอียดคะแนนเต็มของประเด็นย่อยดังนี้

เนื้อหา คะแนนเต็มของประเด็นย่อย เนื้อหาให้ความรู้ที่ถูกต้อง เนื้อหาให้ความรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน เนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

เนื้อหาให้ความเพลิดเพลิน เนื้อหาส่งเสริมประสบการณ์ของผู้อ่าน เนื้อหาเข้าใจง่าย ประเด็นละ ๙ คะแนน เนื้อหามีส่วนส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรมของผู้อ่าน เนื้อหา มีความยาวเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ประเด็นละ ๖ คะแนน

แนวการเขียน คะแนนเต็มของประเด็นย่อย การนำเสนอ ความคิดชัดเจน การเรียบเรียงทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย การดำเนินเรื่องรวดเร็วและชวนติดตาม ประเด็นละ ๙ คะแนน การนำเสนอลำดับเป็นขั้นตอน วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับเนื้อหา ประเด็นละ ๖ คะแนน

ภาษา คะแนนเต็มของประเด็นย่อย คำศัพท์และประโยค มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ภาษาถูกต้อง ประเด็นละ ๙ คะแนน ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่าน และภาษาสละสลวย ประเด็นละ ๖ คะแนน

บันทึกสถิติ มีคะแนนรวม ๒๓๑ เป็นคะแนนเกณฑ์ทั่วไป ๑๐๘ คะแนน คะแนนเกณฑ์เฉพาะประเภท ๑๒๓ คะแนน เป็นคะแนนเต็มสำหรับ ประเด็นย่อยตามลำดับดังนี้ เนื้อหา ๖๓ คะแนน แนวการเขียน ๓๐ คะแนน ภาษา ๓๐ คะแนน ดังมีรายละเอียดคะแนนเต็มของประเด็นย่อยดังนี้

เนื้อหา คะแนนเต็มของประเด็นย่อย เนื้อหาสนุกสนาน เพลิดเพลิน เนื้อหาส่งเสริมประสบการณ์ของผู้อ่าน เนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เนื้อหาก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน เนื้อหามีส่วนส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรม ประเด็นละ ๙ คะแนน เนื้อหาเข้าใจง่าย เนื้อหา มีความยาวเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ประเด็นละ ๖ คะแนน

แนวการเขียน คะแนนเต็มของประเด็นย่อย การดำเนินเรื่อง รวดเร็วและชวนติดตาม การสร้างตัวละครเอกมีชีวิตชีวา การนำเสนอลำดับเป็นขั้นตอน โครงเรื่องสอดคล้องกับแก่นของเรื่องและไม่ซับซ้อน การเริ่มเรื่องและจบเรื่องน่าประทับใจ ประเด็นละ ๖ คะแนน

ภาษา คะแนนของประเด็นย่อย คำศัพท์และประโยค มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ภาษาถูกต้อง ประเด็นละ ๙ คะแนน ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่าน ภาษาสละสลวย ประเด็นละ ๖ คะแนน

กวีนิพนธ์ มีคะแนนรวม ๒๓๑ คะแนน เป็นคะแนน เกณฑ์ทั่วไป ๑๐๘ คะแนน คะแนนเกณฑ์เฉพาะประเภท ๑๒๓ คะแนน เป็นคะแนนเต็ม

สำหรับประเด็นย่อยตามลำดับดังนี้ เนื้อหา ๖๓ คะแนน แนวการเขียน ๒๔ คะแนน ภาษา ๓๖ คะแนน ดังมีรายละเอียดของคะแนนเต็มของประเด็นย่อยดังนี้

เนื้อหา คะแนนเต็มของประเด็นย่อย เนื้อหาให้ความเพลิดเพลินเนื้อหาให้ความรู้ เนื้อหาก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน เนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน ประเด็นละ ๙ คะแนน เนื้อหามีส่วนส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรมของผู้อ่าน เนื้อหาเข้าใจง่าย เนื้อหา มีความยาวเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ประเด็นละ ๖ คะแนน

แนวการเขียน คะแนนเต็มของประเด็นย่อย การดำเนิน เรื่องราวชวนติดตาม การนำเสนอลำดับเป็นขั้นตอน ฉันทลักษณ์ง่าย ฉันทลักษณ์ถูกต้อง ประเด็นละ ๖ คะแนน

ภาษา คะแนนเต็มของประเด็นย่อย คำศัพท์ง่ายเหมาะสม กับวัยของผู้อ่าน คำศัพท์ถูกต้อง ประเด็นละ ๙ คะแนน ภาษาส่งเสริมจินตนาการของ ผู้อ่าน ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่าน ภาษาไทยสละสลวย ประเด็นละ ๖ คะแนน

๓.๕.๓ เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือสำหรับเด็กวัย ๑๒-๑๔ ปี

๑) เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือสำหรับเด็กวัย ๑๒-๑๔ ปี แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ เกณฑ์ทั่วไป และเกณฑ์เฉพาะประเภทของหนังสือ ซึ่งครอบคลุม ๕ ประเด็น ได้แก่ เกณฑ์ทั่วไป ครอบคลุม ๒ ประเด็น คือ รูปเล่มและการจัดหน้า เกณฑ์เฉพาะประเภทของหนังสือครอบคลุม ๓ ประเด็น คือ สารคดี บันเทิงคดี และ กวีนิพนธ์ โดยจะกล่าวถึงเป็นลำดับดังนี้

เกณฑ์ทั่วไป มีรายละเอียดต่อไปนี้

รูปเล่ม พิจารณาจากขนาดของเล่มเหมาะสมกับผู้อ่าน รูปเล่ม และปกแข็งแรงทนทาน การออกแบบปกน่าสนใจ การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหา ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามประเภทของหนังสือ กระดาษคุณภาพดี ขนาดตัวอักษรเหมาะกับวัยของผู้อ่าน การเข้าเล่มแข็งแรง ทนทาน

การจัดหน้า พิจารณาจากการจัดวางภาพประกอบและตัวอักษร ภาพประกอบ ส่งเสริมจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้อ่าน ภาพประกอบ ช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น ภาพประกอบมีคำบรรยายสั้นๆ ภาพประกอบน่าสนใจ

ภาพประกอบให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ขนาดของภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ปริมาณภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา

เกณฑ์เฉพาะประเภทของหนังสือ มีรายละเอียดของแต่ละประเภท ดังนี้

สารคดี ครอบคลุมประเด็น ๓ ประเด็น ได้แก่ เนื้อหา แนวการเขียน และภาษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

เนื้อหา พิจารณาจาก เนื้อหาให้ความรู้ที่ถูกต้อง เนื้อหาให้ความรู้ที่ทันสมัย เนื้อหาให้ความรู้ที่เหมาะสมกับวัย เนื้อหาให้ความเพลิดเพลิน เนื้อหาส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม เนื้อหาส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรม เนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เนื้อหามีความยาวเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน

แนวการเขียน พิจารณาการนำเสนอความคิดชัดเจน การนำเสนอเนื้อหาลำดับเป็นขั้นตอน การนำเสนอน่าสนใจ การนำเสนอแบ่งเป็นบทอย่างเหมาะสมวิธีการนำเสนอเหมาะสมกับเนื้อหา วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับความสนใจของผู้อ่าน

ภาษา พิจารณาจาก ภาษาสละสลวย ภาษาชัดเจน เข้าใจง่ายภาษา เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน การใช้โวหารเหมาะสมกับเนื้อหา การยกตัวอย่างชัดเจนเข้าใจง่าย ภาษาที่ใช้ถูกต้อง

บันเทิงคดี ครอบคลุมประเด็น ๓ ประเด็น ได้แก่ เนื้อหา แนวการเขียน และภาษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

เนื้อหา พิจารณาจาก เนื้อหาสนุกสนาน เพลิดเพลิน เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการ เนื้อหาช่วยให้ผู้อ่านเกิดแนวคิดและทัศนคติที่ดี เนื้อหาส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม เนื้อหามีส่วนส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรม เนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

แนวการเขียน พิจารณาจากโครงเรื่องสอดคล้องกับแก่นของเรื่องการเริ่มเรื่องน่าสนใจ การดำเนินเรื่องชวนติดตาม การจบเรื่องน่าประทับใจ การสร้างตัวละครแสดงพฤติกรรมสมจริง การสร้างฉากสมจริงตามเนื้อหา

ภาษา พิจารณาจาก ภาษาสละสลวย การใช้ภาษาสอดคล้องกับลักษณะของเรื่อง ภาษาที่ใช้ทำให้เกิดความรู้สึกล้อลอยตาม ภาษาที่ใช้มีความสมจริงภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่าน

กวีนิพนธ์ ครอบคลุมประเด็น ๓ ประเด็น ได้แก่ เนื้อหา แนว
การเขียน และภาษา ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

เนื้อหา พิจารณาจากเนื้อหาให้ความเพลิดเพลิน เนื้อหา
ก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน เนื้อหามีส่วนส่งเสริมจริยธรรมและ
คุณธรรม เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการ เนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เนื้อหา
สอดคล้องกับความสนใจของผู้อ่าน เนื้อหามีความยาวเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน

แนวการเขียน พิจารณาจาก รูปแบบคำประพันธ์ที่ใช้
สอดคล้องกับเนื้อหาที่น่าสนใจ รูปแบบคำประพันธ์ที่ใช้สอดคล้องกับความสนใจของผู้อ่าน
ฉันทลักษณ์ถูกต้อง การเลือกใช้ศิลปะการประพันธ์ เหมาะสมกับรูปแบบ และเนื้อหา
ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการประพันธ์ การนำเสนอแนวคิดชัดเจน

ภาษา พิจารณาจากภาษาส่งเสริมจินตนาการ ภาษา
ไพเราะสละสลวย การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน การใช้ภาษาสอดคล้องกับเนื้อหา
การใช้ภาษาทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่าน

๒) คะแนนเกณฑ์การประเมินค่านั่งหนังสือสำหรับเด็กวัย ๑๒-๑๔ ปี
การกำหนดคะแนนเกณฑ์การประเมินค่านั่งหนังสือสำหรับเด็กวัย ๑๒-๑๔ ปี ได้กำหนด
คะแนนรวมไว้ ๒ ส่วน คือ คะแนนเกณฑ์ทั่วไป และคะแนนเกณฑ์เฉพาะประเภทของ
หนังสือ โดยจะกล่าวถึงเป็นลำดับดังนี้

เกณฑ์ทั่วไป มีคะแนนรวม ๕๑ คะแนน สำหรับประเด็นย่อย
ตามลำดับดังนี้ รูปเล่ม ๒๔ คะแนน การจัดหน้า ๒๗ คะแนน ดังมีรายละเอียดคะแนนเต็ม
ของประเด็นย่อยดังนี้

รูปเล่ม คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ขนาดของรูปเล่มเหมาะสม
กับผู้อ่าน รูปเล่มและปกแข็งแรง ทนทาน การออกแบบปกน่าสนใจ การออกแบบปก
เหมาะสมกับเนื้อหา ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามประเภทของหนังสือ กระดาษ
คุณภาพดี ขนาดตัวอักษรเหมาะกับวัยของผู้อ่าน การเข้าเล่มแข็งแรง ทนทาน ประเด็นละ
๓ คะแนน

การจัดหน้า คะแนนเต็มของประเด็นย่อยภาพประกอบช่วยให้
เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น ๖ คะแนน ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
ของผู้อ่าน การจัดวางภาพประกอบและตัวอักษรเหมาะสม ภาพประกอบมีคำบรรยายสั้นๆ

ภาพประกอบน่าสนใจ ภาพประกอบให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ขนาดของภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ปริมาณภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา ประเด็นละ ๓ คะแนน

เกณฑ์เฉพาะประเภทของหนังสือ กำหนดคะแนนเต็มของแต่ละประเภทต่างกัน ซึ่งเมื่อรวมคะแนนทั่วไปแล้วก็จะต่างกันด้วย คะแนนเต็มของแต่ละประเภทมีดังนี้

สารคดี มีคะแนนรวม ๒๑๓ คะแนน เป็นคะแนนเกณฑ์ทั่วไป ๕๑ คะแนน คะแนนเกณฑ์เฉพาะประเภท ๑๖๒ คะแนน เป็นคะแนนเต็มสำหรับประเด็นย่อยตามลำดับดังนี้ เนื้อหา ๗๒ คะแนน แนวการเขียน ๔๒ คะแนน ภาษา ๔๘ คะแนน ดังมีรายละเอียดคะแนนเต็มของประเด็นย่อยดังนี้

เนื้อหา คะแนนเต็มของประเด็นย่อย เนื้อหาให้ความรู้ที่ถูกต้อง เนื้อหาให้ความรู้ที่ทันสมัย เนื้อหาให้ความรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน เนื้อหาให้ความเพลิดเพลิน เนื้อหาส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม เนื้อหามีส่วนเสริมจริยธรรมและคุณธรรม เนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เนื้อหามีความยาวเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ประเด็นละ ๙ คะแนน

แนวการเขียน คะแนนเต็มของประเด็นย่อย การนำเสนอความคิดชัดเจน วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับเนื้อหา วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับความสนใจของผู้อ่าน ประเด็นละ ๙ คะแนน การนำเสนอที่น่าสนใจ การนำเสนอแบ่งเป็นบทอย่างเหมาะสม ประเด็นละ ๖ คะแนน การนำเสนอเนื้อหาลำดับเป็นขั้นตอน ๓ คะแนน

ภาษา คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ภาษาสละสลวย ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ภาษาที่ใช้ถูกต้อง ประเด็นละ ๙ คะแนน การใช้โวหารเหมาะกับเนื้อหา การยกตัวอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย ประเด็นละ ๖ คะแนน

บันเทิงคดี มีคะแนนรวม ๑๘๓ คะแนน เป็นคะแนนเกณฑ์ทั่วไป ๕๑ คะแนน คะแนนเกณฑ์เฉพาะประเภท ๑๓๒ คะแนน เป็นคะแนนเต็มสำหรับประเด็นย่อยตามลำดับดังนี้ เนื้อหา ๕๔ คะแนน แนวการเขียน ๓๓ คะแนน ภาษา ๔๕ คะแนน ดังมีรายละเอียดคะแนนเต็มของประเด็นย่อยดังนี้

เนื้อหา คะแนนเต็มของประเด็นย่อย เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการ เนื้อหาช่วยให้ผู้อ่านเกิดแนวคิดและทัศนคติที่ดี

เนื้อหาส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม เนื้อหามีส่วนส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรม
เนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ประเด็นละ ๙ คะแนน

แนวการเขียน คะแนนเต็มของประเด็นย่อยโครงเรื่อง สอดคล้องกับแก่นของเรื่อง การดำเนินเรื่องชวนติดตาม ประเด็นละ ๙ คะแนน การสร้างฉาก สมจริงตามเนื้อหา ๖ คะแนน การเริ่มเรื่องน่าสนใจ การสร้างตัวละครแสดงพฤติกรรม สมจริงการจบเรื่องน่าประทับใจ ประเด็นละ ๓ คะแนน

ภาษา คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ภาษาสละสลวย การใช้ภาษาสอดคล้องกับลักษณะของเรื่อง ภาษาที่ใช้ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม ภาษา ที่ใช้มีความสมจริง ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่าน ประเด็นละ ๙ คะแนน

กวีนิพนธ์ มีคะแนนรวม ๒๑๖ คะแนน เป็นคะแนนเกณฑ์
ทั่วไป ๕๑ คะแนน คะแนนเกณฑ์เฉพาะประเภท ๑๖๕ คะแนน เป็นคะแนนเต็ม
สำหรับประเด็นย่อยตามลำดับดังนี้ เนื้อหา ๖๓ คะแนน แนวการเขียน ๔๘ คะแนน
ภาษา ๕๔ คะแนน ดังมีรายละเอียดของคะแนนเต็มของประเด็นย่อยดังนี้

เนื้อหา คะแนนเต็มของประเด็นย่อย เนื้อหาให้ความ
เพลิดเพลิน เนื้อหาก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมตามจุดหมายของผู้เขียน เนื้อหามีส่วนส่งเสริม
จริยธรรมและคุณธรรม เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการ เนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
เนื้อหาสอดคล้องกับความสนใจของผู้อ่าน เนื้อหามีความยาวเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน
ประเด็นละ ๙ คะแนน

แนวการเขียน คะแนนเต็มของประเด็นย่อย รูปแบบ
คำประพันธ์ที่ใช้สอดคล้องกับเนื้อหาที่นำเสนอ รูปแบบคำประพันธ์ที่ใช้สอดคล้องกับ
ความสนใจของผู้อ่าน การเลือกใช้ศิลปะการประพันธ์เหมาะสมกับรูปแบบและเนื้อหา
การนำเสนอแนวคิดชัดเจน ประเด็นละ ๙ คะแนน จินตลักษณ์ถูกต้อง ความคิดริเริ่ม
สร้างสรรค์ในการประพันธ์ ประเด็นละ ๖ คะแนน

ภาษา คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ภาษาส่งเสริม
จินตนาการภาษาไพเราะ สละสลวย การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน การใช้ภาษา
สอดคล้องกับเนื้อหา การใช้ภาษาทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนา
ทักษะทางภาษาของผู้อ่าน ประเด็นละ ๙ คะแนน

๓.๖ หนังสือเรียน

๓.๖.๑ เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือเรียน เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือเรียน ครอบคลุม ๔ ประเด็น ได้แก่ ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ เนื้อหาสาระ การนำเสนอ รูปเล่ม และการพิมพ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ พิจารณาจากผู้เขียนมีวุฒิการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียน ผู้เขียนมีตำแหน่งหน้าที่การงานหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียน ผู้จัดพิมพ์มีประสบการณ์และผลงานการจัดพิมพ์อย่างเชี่ยวชาญและน่าเชื่อถือ จำนวนครั้งที่พิมพ์

เนื้อหาสาระ พิจารณาจากเนื้อหาสาระสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในรายวิชาของหลักสูตร เนื้อหาสาระครบถ้วนตามที่รายวิชาของหลักสูตรกำหนด เนื้อหาสาระถูกต้องตามหลักวิชา เนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน เนื้อหาสาระพัฒนาความรู้และความคิด เนื้อหาสาระช่วยเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมที่ดีให้นักเรียน ปริมาณเนื้อหาสาระเหมาะสมกับเวลาเรียนที่กำหนด คู่มือครูมีส่วนช่วยให้สามารถใช้หนังสือเรียนเพื่อการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น

การนำเสนอ พิจารณาจากกิจกรรม แบบฝึกหัด และภาษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรม พิจารณาจากกิจกรรมเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน กิจกรรมช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น กิจกรรมส่งเสริมทักษะและเจตคติ กิจกรรมส่งเสริมความช่างสังเกตและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

แบบฝึกหัด พิจารณาจากแบบฝึกหัดเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน แบบฝึกหัดช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น แบบฝึกหัดคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน

ภาษา พิจารณาจาก ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย ภาษาถูกต้องตามแบบแผนที่ดี การใช้ศัพท์ สัญลักษณ์ และสูตรทางวิชาการถูกต้อง ความยากง่ายของภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การอธิบายขยายความและการยกตัวอย่างช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น การลำดับเนื้อหาสอดคล้องและต่อเนื่องกัน การนำเสนอเนื้อหาสมเหตุสมผล ความสั้นยาวของสาระที่นำเสนอ การนำเสนอมีการตั้งคำถามที่ชวนให้คิดหรือนำไปสู่ข้อสรุป

รูปเล่มและการพิมพ์ พิจารณาจากชื่อเรื่องน่าสนใจและสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ ปกทนทานและเหมาะสมกับขนาดของหนังสือ การออกแบบปก ความสนใจและเกี่ยวเนื่องกับเนื้อหา การเย็บเล่มเหมาะสมและทนทาน ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนและจัดหน้าได้เหมาะสม สะดวกในการอ่าน การพิมพ์ตัวอักษร ขนาดตัวอักษรและข้อความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน กระดาษที่ใช้พิมพ์มีคุณภาพดี ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ และแผนภาพสื่อความหมายได้ชัดเจน ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ และแผนภาพช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ และแผนภาพมีคำอธิบายที่เหมาะสมกับเนื้อหา ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ และแผนภาพน่าเชื่อถือ ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ และแผนภาพ มีความทันสมัย ปริมาณภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ และแผนภาพสอดคล้องกับสาระและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

๓.๖.๒ คะแนนเกณฑ์การประเมินค่านักเรียน กำหนดคะแนนเกณฑ์การประเมินค่านักเรียนโดยให้คะแนนรวม ๒๔๕ คะแนน เป็นคะแนนเต็มสำหรับคะแนนย่อยตามลำดับดังนี้ ผู้เขียนและผู้จัดทำ ๑๒ คะแนน เนื้อหาระ ๑๒๐ คะแนน การนำเสนอ ๙๖ คะแนน รูปเล่มและการพิมพ์ ๕๗ คะแนน ดังมีรายละเอียดคะแนนเต็มของประเด็นย่อยดังนี้

ผู้เขียนและผู้จัดทำ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ผู้เขียนมีวุฒิการศึกษาตรงหรือเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เขียน ผู้เขียนมีตำแหน่งหน้าที่การงานหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียน ผู้จัดทำมีประสบการณ์และผลงานการจัดพิมพ์อย่างเชี่ยวชาญและน่าเชื่อถือ จำนวนครั้งที่พิมพ์ ประเด็นละ ๓ คะแนน

เนื้อหาสาระ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย เนื้อหาระสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในรายวิชาของหลักสูตร เนื้อหาระครบถ้วนตามที่รายวิชาของหลักสูตรกำหนด เนื้อหาระถูกต้องตามหลักวิชา เนื้อหาระเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน ประเด็นละ ๒๑ คะแนน เนื้อหาระพัฒนาความรู้และความคิด ๑๕ คะแนน เนื้อหาระช่วยเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมที่ดีให้แก่นักเรียน ปริมาณเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียนที่กำหนด ประเด็นละ ๙ คะแนน คู่มือครูมีส่วนช่วยให้สามารถใช้หนังสือเรียนเพื่อการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น ประเด็นละ ๓ คะแนน

การนำเสนอ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย กิจกรรม ๒๗ คะแนน แบบฝึกหัด ๒๔ คะแนน ภาษา ๔๕ คะแนน ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละประเด็นดังนี้

กิจกรรม คะแนนเต็มของประเด็นย่อย กิจกรรมส่งเสริมความช่างสังเกตและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ๙ คะแนน กิจกรรมเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน กิจกรรมช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น กิจกรรมส่งเสริมทักษะและเจตคติ ประเด็นละ ๖ คะแนน

แบบฝึกหัด คะแนนเต็มของประเด็นย่อย แบบฝึกหัดเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียนประเด็นละ ๙ คะแนน แบบฝึกหัดช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น แบบฝึกหัดคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนประเด็นละ ๖ คะแนน

ภาษา คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย ภาษาถูกต้องตามแบบแผนที่ดี ประเด็นละ ๙ คะแนน การใช้ศัพท์ สัญลักษณ์ และสูตรทางวิชาการถูกต้อง การอธิบายขยายความและการยกตัวอย่างช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น ประเด็นละ ๖ คะแนน ความยากง่ายของภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การลำดับเนื้อหาสอดคล้องและต่อเนื่องกัน การนำเสนอเนื้อหาสมเหตุผล ความสั้นยาวของสาระที่นำเสนอเหมาะสมกับผู้เรียน การนำเสนอมีการตั้งคำถามที่ชวนให้คิดหรือนำไปสู่ข้อสรุป ประเด็นละ ๓ คะแนน

รูปเล่มและการพิมพ์ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ และแผนภาพ น่าเชื่อถือ ๙ คะแนน ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ และแผนภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ และแผนภาพ มีคำอธิบายที่เหมาะสมกับเนื้อหา ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ และแผนภาพมีความทันสมัย ปริมาณ ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ และแผนภาพสอดคล้องกับสาระและเหมาะสมกับวัย ประเด็นละ ๖ คะแนน ชื่อเรื่องน่าสนใจและสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ ปกหนาและเหมาะสมกับขนาดของหนังสือ การออกแบบปกสร้างความสนใจและเกี่ยวเนื่องกับประเด็นเนื้อหา การเย็บเล่มเหมาะสมและทนทาน ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนและจัดหน้าได้เหมาะสมสะดวกในการอ่าน การพิมพ์ตัวอักษร ขนาดตัวอักษรและข้อความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน กระดาษที่ใช้พิมพ์มีคุณภาพดี ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่และแผนภาพสื่อความหมายได้ชัดเจน ประเด็นละ ๓ คะแนน

๓.๗ ตำรา

๓.๗.๑ เกณฑ์การประเมินค่าตำรา เกณฑ์การประเมินค่าตำราครอบคลุม ๔ ประเด็น ได้แก่ ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ เนื้อหาสาระ การนำเสนอ รูปเล่มและการพิมพ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ พิจารณาจากผู้เขียนมีวุฒิการศึกษาตรงหรือเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียน ผู้เขียนมีตำแหน่งหน้าที่การงาน ประสบการณ์ตรงหรือเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียน ผู้จัดพิมพ์มีความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์และผลงานการจัดพิมพ์ตำรา จำนวนครั้งที่พิมพ์

เนื้อหาสาระ พิจารณาจากการเสนอองค์ความรู้ ทรรศนะ หรือ ประเด็นใหม่ การเสนอแนวคิดเชิงวิเคราะห์และสังเคราะห์ มีความถูกต้อง มีข้อมูลและหลักฐาน มีความทันสมัย มีความลึกซึ้ง ครบถ้วน สมบูรณ์ ให้คุณค่าและประโยชน์ทางวิชาการ มีการอ้างอิงอย่างเหมาะสม ถูกต้องตามแบบแผน แหล่งอ้างอิงเชื่อถือได้

การนำเสนอ พิจารณาจากการใช้ภาษาวิชาการ ใช้ภาษาถูกต้อง กระชับรัด ชัดเจน สม่่าเสมอ ใช้ศัพท์บัญญัติ ศัพท์เทคนิค หรือแปลศัพท์เป็นภาษาไทย ตามแบบแผนสากล มีวิธีการนำเสนออย่างเหมาะสม เช่น มีบทนำ การยกตัวอย่าง อธิบายขยายความ บทสรุป ข้อเสนอแนะ

รูปเล่มและการพิมพ์ พิจารณาจากมีส่วนประกอบของรูปเล่ม ถูกต้องตามแบบแผน มีภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนภาพ อธิบายเนื้อหาตามความจำเป็น ใช้กระดาษดี มีคุณภาพ จัดหน้ากระจ่างตา การพิมพ์ถูกต้องชัดเจน

๓.๗.๒ คะแนนเกณฑ์การประเมินค่าตำรา การกำหนดคะแนนเกณฑ์การประเมินค่าตำรา ได้กำหนดคะแนนรวม ๑๒๐ คะแนน เป็นคะแนนเต็มสำหรับประเด็น ผู้เขียนและจัดพิมพ์ ๒๑ คะแนน เนื้อหาสาระ ๖๖ คะแนน การนำเสนอ ๒๑ คะแนน และรูปเล่มและการพิมพ์ ๑๒ คะแนน โดยกำหนดคะแนนของประเด็นย่อยดังนี้

ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ผู้เขียนมีวุฒิการศึกษาตรงหรือเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียน ผู้เขียนมีตำแหน่งหน้าที่การงาน ประสบการณ์ตรงหรือเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียน ผู้จัดพิมพ์มีความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์และผลงานการจัดพิมพ์ตำรา ประเด็นละ ๖ คะแนน จำนวนครั้งที่พิมพ์ ๓ คะแนน

เนื้อหาสาระ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย การเสนอองค์ความรู้ วรรณคดี หรือประเด็นใหม่ การเสนอแนวคิดเชิงวิเคราะห์และสังเคราะห์ ความถูกต้อง มีข้อมูล และหลักฐาน ความทันสมัย ความลึกซึ้ง ครอบคลุม สมบูรณ์ คุณค่าและประโยชน์ ทางวิชาการประเด็นละ ๔ คะแนน การอ้างอิงอย่างเหมาะสมถูกต้องตามแบบแผน แหล่งอ้างอิงเชื่อถือได้ประเด็นละ ๖ คะแนน

การนำเสนอ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย การใช้ภาษาวิชาการ การใช้ภาษาถูกต้อง กระชับรัด ชัดเจน สม่่าเสมอ วิธีการนำเสนอเหมาะสม เช่น มีบทนำ การยกตัวอย่าง การอธิบายขยายความ บทสรุป ข้อเสนอแนะประเด็นละ ๖ คะแนน การใช้ศัพท์บัญญัติ ศัพท์เทคนิค หรือแปลศัพท์เป็นภาษาไทยตามแบบแผนสากล ๓ คะแนน

รูปเล่มและการพิมพ์ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ส่วนประกอบ ของรูปเล่มถูกต้องตามแบบแผน มีภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนภาพ อธิบาย เนื้อหาตามความจำเป็น กระดาษดี มีคุณภาพ การจัดหน้ากระดาษตา การพิมพ์ถูกต้อง ประเด็นย่อยละ ๓ คะแนน

๓.๘ วารสารวิชาการ

๓.๘.๑ เกณฑ์การประเมินค่าวารสารวิชาการ เกณฑ์การประเมินค่าวารสาร วิชาการ ครอบคลุม ๔ ประเด็น ได้แก่ ผู้จัดทำ เนื้อหาสาระ การนำเสนอ รูปเล่มและการพิมพ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผู้จัดทำ พิจารณาจากบรรณาธิการ กองบรรณาธิการ หรือผู้จัดทำ มีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ผู้เขียนบทความมีความรู้และประสบการณ์ ตรงหรือเกี่ยวข้องและมีข้อความแนะนำผู้เขียน การระบุนโยบายหรือวัตถุประสงค์การจัดทำ ชัดเจน

เนื้อหาสาระ พิจารณาจากการนำเสนอบทความทางวิชาการสอดคล้อง ตามนโยบายและวัตถุประสงค์ ความถูกต้อง มีข้อมูลและหลักฐาน การเสนอองค์ความรู้ วรรณคดีหรือประเด็นใหม่ ทันสมัย การเสนอความคิดเห็นโดยปราศจากอคติ การมีบทคัดย่อ ความคิดสร้างสรรค์ คุณค่า และประโยชน์ทางวิชาการ การอ้างอิงเหมาะสม ถูกต้องตาม แบบแผน แหล่งอ้างอิงเชื่อถือได้

การนำเสนอ พิจารณาจากการใช้ภาษาวิชาการ การใช้ภาษาถูกต้อง กระทัดรัด ชัดเจน สม่่าเสมอ การใช้ศัพท์บัญญัติ ศัพท์เทคนิค หรือแปลศัพท์เป็นภาษาไทยตามแบบแผนสากล วิธีการนำเสนอเหมาะสม เช่น มีบทนำ การยกตัวอย่าง อธิบายขยายความ บทสรุป ข้อเสนอแนะ

รูปเล่มและการพิมพ์ พิจารณาจากส่วนประกอบของรูปเล่มถูกต้องตามแบบแผน ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนภาพ อธิบายเนื้อหาตามความจำเป็น กระดาษดีมีคุณภาพ การจัดหน้ากระจ่างตา การพิมพ์ถูกต้อง ชัดเจน

๓.๘.๒ คะแนนเกณฑ์การประเมินค่าวารสารวิชาการ การกำหนดคะแนนเกณฑ์การประเมินค่าวารสารวิชาการได้กำหนดคะแนนรวม ๑๒๐ คะแนน โดยแบ่งเป็นคะแนนเต็มสำหรับประเด็นผู้จัดทำ ๒๑ คะแนน เนื้อหาสาระ ๖๐ คะแนน การนำเสนอ ๒๑ คะแนน รูปเล่มและการพิมพ์ ๑๘ คะแนน โดยกำหนดคะแนนของประเด็นย่อยดังนี้

ผู้จัดทำ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย บรรณาธิการ กองบรรณาธิการ หรือผู้จัดทำมีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ผู้เขียนบทความมีความรู้และประสบการณ์ตรงหรือเกี่ยวข้องและมีข้อความแนะนำผู้เขียน ประเด็นละ ๙ คะแนน การระบุนโยบายหรือวัตถุประสงค์ในการจัดทำชัดเจน ๓ คะแนน

เนื้อหาสาระ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย การนำเสนอบทความทางวิชาการ สอดคล้องตามนโยบายและวัตถุประสงค์ ความถูกต้อง มีข้อมูลและหลักฐานการเสนอองค์ความรู้ ทรรศนะ หรือประเด็นใหม่ ทันสมัย การเสนอความคิดเห็น โดยปราศจากอคติ ความคิดสร้างสรรค์ คุณค่าและประโยชน์ทางวิชาการ ประเด็นละ ๙ คะแนน การอ้างอิงอย่างเหมาะสม ถูกต้องตามแบบแผน แหล่งอ้างอิงเชื่อถือได้ ประเด็นละ ๖ คะแนน การมีบทคัดย่อ ๓ คะแนน

การนำเสนอ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย การใช้ภาษาวิชาการ การใช้ภาษาถูกต้อง กระทัดรัด ชัดเจน สม่่าเสมอ วิธีการนำเสนอเหมาะสม เช่น มีบทนำ การยกตัวอย่าง อธิบายขยายความ บทสรุป ข้อเสนอแนะ ประเด็นละ ๖ คะแนน การใช้ศัพท์บัญญัติ ศัพท์เทคนิค หรือแปลศัพท์เป็นภาษาไทยตามแบบแผนสากล ๓ คะแนน

รูปเล่มและการพิมพ์ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย มีภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนภาพ อธิบายเนื้อหาตามความจำเป็น ๖ คะแนน ส่วนประกอบของรูปเล่มถูกต้องตามแบบแผน กระดาษดีมีคุณภาพ การจัดหน้ากระจ่าง การพิมพ์ถูกต้อง ชัดเจน ประเด็นย่อยละ ๓ คะแนน

๓.๕ นิตยสาร

๓.๕.๑ เกณฑ์การประเมินค่านิตยสาร เกณฑ์การประเมินค่านิตยสาร ครอบคลุม ๕ ประเด็น ได้แก่ เนื้อหา ภาพ การนำเสนอ รูปเล่มและการพิมพ์ และโฆษณา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เนื้อหาสาระ พิจารณาจากเนื้อหาสาระให้ความรู้ เนื้อหาสาระให้ความเพลิดเพลิน เนื้อหาสาระมีความหลากหลาย เนื้อหาสาระตอบสนองความสนใจของผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหาสาระส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม เนื้อหาสาระส่งเสริมคุณธรรมและศีลธรรม

ภาพ พิจารณาจากการสื่อความหมายให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่าย ชัดเจน ความสวยงาม มีเทคนิคการถ่ายภาพ มีศิลปะ ไม่เป็นภาพเสื่อมเสียศีลธรรม คำบรรยายภาพถูกต้อง กระชับรัด ชัดเจน

การนำเสนอ พิจารณาจากภาษาสุภาพและถูกต้อง การใช้ภาษาเหมาะสมกับรูปแบบการเขียนที่นำเสนอ สื่อความหมายตรงตามข้อเท็จจริง

รูปเล่ม การจัดหน้าและการพิมพ์ พิจารณาจากส่วนประกอบของรูปเล่มถูกต้องตามแบบแผน กระดาษมีคุณภาพ รูปเล่ม ปกสวยงาม สะดุดตา การจัดหน้า และภาพประกอบเหมาะสม สวยงาม การพิมพ์ภาพและตัวหนังสือชัดเจน

โฆษณา พิจารณาจากปริมาณและสัดส่วนเหมาะสมและระบุชัดเจน ว่าเป็นโฆษณา ไม่ขัดคุณธรรมและศีลธรรม ไม่โฆษณาเกินความจริงหรือโฆษณาเคลือบแฝง

๓.๕.๒ คะแนนเกณฑ์การประเมินค่านิตยสาร การกำหนดคะแนนเกณฑ์การประเมินค่านิตยสาร ได้กำหนดคะแนนรวม ๑๕๐ คะแนน โดยแบ่งเป็นคะแนนเต็มสำหรับประเด็นเนื้อหา ๕๔ คะแนน รูปเล่มและการพิมพ์ ๓๐ คะแนน ภาพ ๒๗ คะแนน การนำเสนอ ๒๔ คะแนน และโฆษณา ๑๕ คะแนน โดยกำหนดคะแนนของประเด็นย่อยดังนี้

เนื้อหาสาระ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย เนื้อหาสาระให้ความรู้ เนื้อหาสาระให้ความเพลิดเพลิน เนื้อหาสาระมีความหลากหลาย เนื้อหาสาระตอบสนองความสนใจของผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหาสาระส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม เนื้อหาสาระส่งเสริมคุณธรรมและศีลธรรม ประเด็นย่อยละ ๙ คะแนน

ภาพ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ความสวยงาม มีเทคนิคการถ่ายภาพมีศิลปะและไม่เป็นภาพเสื่อมเสียศีลธรรม ประเด็นย่อยละ ๙ คะแนน การสื่อความหมายให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่าย ชัดเจน ๖ คะแนน คำบรรยายถูกต้อง กระชับรัด ชัดเจน ๓ คะแนน

การนำเสนอ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ภาษาสุภาพและถูกต้องการใช้ภาษาเหมาะสมกับรูปแบบการเขียนที่นำเสนอ ประเด็นย่อยละ ๙ ประเด็น สื่อความหมายตรงตามข้อเท็จจริง ๖ คะแนน

รูปเล่ม การจัดหน้า และการพิมพ์ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย รูปเล่ม ปกสวยงาม สะดุดตา การจัดหน้าและภาพประกอบเหมาะสม สวยงาม ประเด็นย่อยละ ๙ คะแนน การพิมพ์ภาพและตัวหนังสือชัดเจน ๖ คะแนน ส่วนประกอบของรูปเล่มถูกต้องตามแบบแผน กระดาษมีคุณภาพ ประเด็นย่อยละ ๓ คะแนน

โฆษณา คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ไม่ขัดคุณธรรมและศีลธรรม ไม่โฆษณาเกินความจริงหรือโฆษณาเคลือบแฝง ๙ คะแนน มีปริมาณและสัดส่วนเหมาะสม และระบุชัดเจนว่าเป็นโฆษณา ๖ คะแนน

๓.๑๐ หนังสือพิมพ์

๓.๑๐.๑ เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือพิมพ์ เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือพิมพ์ครอบคลุม ๗ ประเด็น ได้แก่ ข่าว คอลัมน์ สารคดี และบทความทั่วไป บทบรรณาธิการ ภาพ ภาษานักหนังสือพิมพ์ การพิมพ์และการจัดหน้า และโฆษณา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ข่าว พิจารณาจากการพาดหัวข่าวสร้างสรรค์ ประเด็นควรแก่การเป็นข่าว ข่าวถูกต้อง เทียงตรง ข่าวกระชับรัด ชัดเจน การเสนอข่าวรวดเร็วและทันเหตุการณ์ การเสนอข่าวเจาะลึกและรอบด้าน ไม่ขัดคุณธรรมและศีลธรรม

คอลัมน์ สารคดี และบทความทั่วไป พิจารณาจากควมมีสาระและน่าสนใจ ประเด็นที่ต้องการสื่อสารชัดเจน คุณค่าในทางสร้างสรรค์ การเปิดโอกาสให้ผู้อ่านมีส่วนร่วม และสะท้อนความคิดเห็น

บทบรรณาธิการ พิจารณาจากการชี้แนะสังคม ความสัมพันธ์กับข่าวที่กำลังได้รับความสนใจเกี่ยวกับประโยชน์ของส่วนรวม

ภาพ พิจารณาจากการสื่อความหมายให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่าย ชัดเจน ไม่เป็นภาพอุจาด ลามก น่าหวาดเสียว เสื่อมเสียศีลธรรม แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันทีที่ คำบรรยายภาพถูกต้อง กระทัดรัด ชัดเจน

ภาษาหนังสือพิมพ์ พิจารณาจากภาษาสุภาพและถูกต้อง สื่อความหมายตรงตามข้อเท็จจริง

การพิมพ์และการจัดหน้า พิจารณาจากการพิมพ์ภาพและตัวหนังสือชัดเจน การจัดหน้ากระจ่ายตา ขนาดตัวอักษรและภาพมีความเหมาะสม

โฆษณา พิจารณาจากปริมาณ และสัดส่วนเหมาะสม และระบุชัดเจนว่าเป็นโฆษณา โฆษณาไม่เกินความเป็นจริงหรือไม่เคลือบแฝง

๓.๑๐.๒ คะแนนเกณฑ์การประเมินค่าหนังสือพิมพ์ การกำหนดคะแนนเกณฑ์การประเมินค่าหนังสือ ได้กำหนดคะแนนรวม ๑๕๐ คะแนน เป็นคะแนนเต็ม สำหรับประเด็นย่อยตามลำดับดังนี้ ข่าว ๕๔ คะแนน คอลัมน์ สารคดี และบทความทั่วไป ๓๐ คะแนน ภาพ ๒๑ คะแนน ภาษาหนังสือพิมพ์ และโฆษณา ประเด็นละ ๑๕ คะแนน การพิมพ์และการจัดหน้า ๙ คะแนน บทบรรณาธิการ ๖ คะแนน ดังมีรายละเอียดคะแนนเต็มของประเด็นย่อยดังนี้

ข่าว คะแนนเต็มของประเด็นย่อย การพาดหัวข่าวสร้างสรรค์ ข่าวถูกต้อง เทียงตรง การเสนอข่าวเจาะลึกและรอบด้าน ไม่ขัดคุณธรรมและศีลธรรม ประเด็นละ ๙ คะแนน ประเด็นควรแก่การเป็นข่าว การเสนอข่าวรวดเร็วและทันเหตุการณ์ ข่าวกระทัดรัด ชัดเจน ประเด็นละ ๖ คะแนน

คอลัมน์ สารคดี และบทความทั่วไป คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ความมีสาระน่าสนใจ คุณค่าในทางสร้างสรรค์ ประเด็นละ ๙ คะแนน ประเด็นที่ต้องการสื่อสารชัดเจน การเปิดโอกาสให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมและสะท้อนความคิดเห็น ประเด็นละ ๖ คะแนน

บทบรรณาธิการ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย การชี้แนะสังคม ความสัมพันธ์กับข่าวที่กำลังได้รับความสนใจเกี่ยวกับประโยชน์ของส่วนรวม ประเด็นละ ๓ คะแนน

ภาพ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ไม่เป็นภาพอุจาด ลามก น่าหวาดเสียว เสื่อมเสียศีลธรรม ๙ คะแนน สื่อความหมายให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่าย ชัดเจน ๖ คะแนน การแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันทีที่ และคำบรรยายภาพถูกต้อง กระทัดรัด ชัดเจน ประเด็นละ ๓ คะแนน

ภาษาหนังสือพิมพ์ คะแนนเต็มของประเด็นย่อย ภาษาสุภาพ และถูกต้อง ๙ คะแนน สื่อความหมายตรงตามข้อเท็จจริง ๖ คะแนน

การพิมพ์และการจัดหน้า คะแนนเต็มของประเด็นย่อยการพิมพ์ภาพและตัวหนังสือชัดเจน การจัดหน้ากระจางตา ขนาดตัวหนังสือและภาพมีความเหมาะสม ประเด็นละ ๓ คะแนน

โฆษณา คะแนนเต็มของประเด็นย่อย โฆษณาไม่เกินความจริงหรือไม่โฆษณาเคลือบแฝง ๙ คะแนน ปริมาณและสัดส่วนเหมาะสม และระบุชัดเจนว่าเป็นโฆษณา ๖ คะแนน

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย ซึ่งครอบคลุมวรรณกรรม ๑๐ ประเภท ได้แก่ นวนิยาย เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ สารคดี หนังสือสำหรับเด็ก หนังสือเรียน ตำรา วารสารวิชาการ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ ซึ่งใช้วิธีการดังนี้

๑. รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับลักษณะของวรรณกรรม และเกณฑ์การประเมินวรรณกรรมทั้ง ๑๐ ประเภท รูปแบบการประเมิน และเกณฑ์การประเมินวรรณกรรม

๒. ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาตามกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหา จากข้อมูลที่รวบรวมโดยยึดหลักเกณฑ์ความสอดคล้องและยึดหลักความจำเป็นเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๓. สังเคราะห์เนื้อหาโดยนำผลจากการวิเคราะห์เนื้อหามาเป็นแนวทางในการสร้างเกณฑ์ประเมินค่าด้านการกำหนดรูปแบบการประเมิน เกณฑ์การประเมิน คะแนนของเกณฑ์แต่ละข้อและคะแนนรวมของวรรณกรรมแต่ละประเภท

๔. สร้างแบบประเมินวรรณกรรมทั้ง ๑๐ ประเภท โดยกำหนดรายละเอียดด้านรูปแบบการประเมิน เกณฑ์การประเมิน และคะแนนสำหรับเกณฑ์ในการประเมิน

๕. นำเกณฑ์การประเมินที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ ๑ จำนวน ๕ คน สำหรับวรรณกรรมแต่ละประเภท พิจารณาเพื่อหาค่าความสอดคล้องและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง

๖. นำเกณฑ์การประเมินที่สร้างขึ้นและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงของผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ ๑ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ ๒ อภิปรายแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะโดยการจัดประชุม

๗. สรุปข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์การประเมินวรรณกรรมแต่ละประเภท

สรุปผลการวิจัย

๑. ค่าความสอดคล้องของวรรณกรรมแต่ละประเภท วรรณกรรมแต่ละประเภท มีค่าดัชนีความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินโดยเฉลี่ยตั้งแต่ .๕ ขึ้นไป แสดงว่าอยู่ในระดับที่ใช้ได้ วรรณกรรมที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากที่สุดคือ วารสารวิชาการ มีค่า .๘๖ และวรรณกรรมที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยที่สุด คือ สารคดีและหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีค่า .๕๒ และ .๕๓ ตามลำดับ

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมแต่ละประเภท จากผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ ๑

๒.๑ นวนิยาย มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมและประเด็นต่างๆ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นของเรื่อง เนื้อเรื่อง ฉาก ตัวละคร บทสนทนา และท่วงทำนองแต่ง

๒.๒ เรื่องสั้น มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมและประเด็นต่างๆ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นของเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา

๒.๓ กวีนิพนธ์ มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมและประเด็นต่างๆ ได้แก่ เนื้อเรื่อง กลวิธีการประพันธ์ และมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงในเรื่องระดับการประเมินค่า

๒.๔ สารคดี มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมและในประเด็นต่างๆ ได้แก่ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ การใช้ภาษา

๒.๕ หนังสือสำหรับเด็ก มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมและในประเด็นต่างๆ ได้แก่ เนื้อเรื่อง ภาษา รูปเล่ม ภาพประกอบ

๒.๖ หนังสือเรียน มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมและในประเด็นต่างๆ ได้แก่ เนื้อหา กิจกรรมหรือแบบฝึกหัด ภาษา ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิหรือแผนที่ รูปเล่ม

๒.๗ ตำรา มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมและในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ โครงเรื่อง เนื้อหา ภาษารูปเล่มและการพิมพ์

๒.๘ วารสารวิชาการ มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมและในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ผู้จัดทำ เนื้อหา ภาษา รูปเล่มและการพิมพ์

๒.๙ นิตยสาร มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมและในประเด็นต่างๆ ได้แก่ เนื้อหา ภาษา รูปเล่มและการพิมพ์

๒.๑๐ หนังสือพิมพ์ มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมและประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ข่าว คอลัมน์ประจำ คอลัมน์เบ็ดเตล็ด บทบรรณาธิการ ภาพ โฆษณา ภาษาหนังสือพิมพ์ รูปเล่มและการพิมพ์

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมแต่ละประเภทจากผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ ๒ มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงดังนี้

๓.๑ นวนิยาย มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมและประเด็นต่าง ๆ ๔ ประเด็น ได้แก่ เนื้อหาและแนวคิด กลวิธีการนำเสนอ การใช้ภาษา และคุณค่าของเรื่อง โดยปรับปรุงคะแนนรวมจาก ๑๒๓ คะแนน เป็น ๑๔๐ คะแนน

๓.๒ เรื่องสั้น มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมและประเด็นต่าง ๆ ๔ ประเด็น ได้แก่ เนื้อหาและแนวคิด กลวิธีการนำเสนอ การใช้ภาษา และคุณค่าของเรื่อง โดยปรับปรุงคะแนนรวมจาก ๑๒๓ คะแนน เป็น ๒๔๖ คะแนน

๓.๓ กวีนิพนธ์ มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมและประเด็นต่าง ๆ ๔ ประเด็น ได้แก่ เนื้อหา รูปแบบการประพันธ์ สุนทรียภาพในการประพันธ์ และคุณค่า โดยปรับปรุงคะแนนรวมจาก ๙๙ คะแนน เป็น ๘๗ คะแนน

๓.๔ สารคดี มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมและประเด็นต่าง ๆ ๓ ประเด็น ได้แก่ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และการใช้ภาษา โดยคงคะแนนรวมไว้ ๑๐๒ คะแนนเช่นเดิม

๓.๕ หนังสือสำหรับเด็ก มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมและประเด็นต่าง ๆ ๕ ประเด็น ได้แก่ รูปเล่ม การจัดหน้า เนื้อหา แนวการเขียน และภาษา โดยปรับปรุงคะแนนรวมจาก ๑๒๐ คะแนน แยกเป็นคะแนนรวมตามวัยและประเภทของงานเขียน ดังนี้

วัย ๓-๕ ปี คะแนนรวม ๓๐๐ คะแนน

วัย ๖-๑๑ ปี จำแนกตามประเภทงานเขียน ได้แก่ สารคดี ๒๔๓ คะแนน บันเทิงคดี ๒๓๑ คะแนน และกวีนิพนธ์ ๒๓๑ คะแนน

วัย ๑๒-๑๔ ปี จำแนกตามประเภทงานเขียน ได้แก่ สารคดี ๒๑๓ คะแนน บันเทิงคดี ๑๗๔ คะแนน และกวีนิพนธ์ ๒๑๖ คะแนน

๓.๖ หนังสือเรียน มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในภาพรวม และประเด็นต่าง ๆ ๔ ประเด็น ได้แก่ ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ เนื้อหาสาระ การนำเสนอและรูปเล่ม โดยปรับปรุงคะแนนรวมจาก ๑๘๓ คะแนน เป็น ๒๘๕ คะแนน

๓.๗ ตำรา มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมและประเด็นต่างๆ ๔ ประเด็น ได้แก่ ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ เนื้อหาสาระ การนำเสนอ รูปเล่มและการพิมพ์ โดยคงคะแนนรวมไว้ ๑๒๐ คะแนนเช่นเดิม

๓.๘ วารสารวิชาการ มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมและประเด็นต่างๆ ๔ ประเด็น ได้แก่ ผู้จัดทำ เนื้อหาสาระ การนำเสนอ รูปเล่มและการพิมพ์ โดยคงคะแนนรวมไว้ ๑๒๐ คะแนนเช่นเดิม

๓.๙ นิตยสาร มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในภาพรวม และประเด็นต่างๆ ๕ ประเด็น ได้แก่ เนื้อหาสาระ ภาพ การนำเสนอ รูปเล่มและการพิมพ์และโฆษณา โดยปรับปรุงคะแนนรวมจาก ๑๐๕ คะแนน เป็น ๑๕๐ คะแนน

๓.๑๐ หนังสือพิมพ์ มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในภาพรวม และประเด็นต่างๆ ๗ ประเด็น ได้แก่ ข่าว คอลัมน์สารคดีและบทความทั่วไป บทบรรณาธิการ ภาพภาษาหนังสือพิมพ์ การพิมพ์และการจัดหน้า และโฆษณา โดยปรับปรุงคะแนนรวมจาก ๑๒๐ คะแนน เป็น ๑๕๐ คะแนน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย” ได้ผลการวิจัยตามที่เสนอไปแล้ว และจากผลการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า มีประเด็นที่ควรจะอภิปรายคือ เกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรม และการกำหนดคะแนนของเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรม โดยจะนำเสนอตามประเภทของวรรณกรรมดังนี้

นวนิยายและเรื่องสั้น

๑. เกณฑ์การประเมินค่านวนิยายและเรื่องสั้น ส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์เดียวกัน ได้แก่ เนื้อหา และแนวคิด โครงเรื่อง การดำเนินเรื่อง จาก ตัวละคร บทสนทนา การใช้ภาษา และคุณค่าของเรื่อง ส่วนเรื่องสั้นมีเกณฑ์ที่แตกต่างจากนวนิยายคือเพิ่มประเด็นแก่นเรื่อง ซึ่งพิจารณาจาก มีแก่นเรื่องเดียว แก่นเรื่องมีความชัดเจน นอกจากนี้ยังแตกต่างกันในรายละเอียดของประเด็น โครงเรื่อง คือ นวนิยายพิจารณาจากโครงเรื่องมีความสัมพันธ์และเป็นเอกภาพ ส่วนเรื่องสั้นพิจารณาจากมีโครงเรื่องเดียว และยังแตกต่างกันในส่วนการดำเนินเรื่อง คือเรื่องสั้นเพิ่มประเด็นการพิจารณาในด้านเสนอเหตุการณ์ในระยะเวลาสั้น เกณฑ์ของนวนิยายและเรื่องสั้นส่วนใหญ่ที่ใช้เหมือนกันนี้สอดคล้องกับการประเมินค่า

นวนิยาย ซึ่ง **กุหลาบ มลลิกะมาส** (๒๕๒๒ : ๑๒) กล่าวว่า คือการอธิบายในแง่ต่างๆ เกี่ยวกับลักษณะของวรรณกรรมหรือการแยกแยะส่วนประกอบของวรรณกรรมเพื่ออธิบาย ซึ่งส่วนประกอบของนวนิยายและเรื่องสั้นแตกต่างกันเพียงโครงเรื่องและแก่นเรื่องเท่านั้น

๒. การกำหนดคะแนนของเกณฑ์การประเมินนวนิยายและเรื่องสั้น กำหนดคะแนนของประเด็นแต่ละประเด็นเท่ากัน คือ เนื้อหาและแนวคิด กลวิธีการนำเสนอ การใช้ภาษา และคุณค่าของเรื่อง เนื่องจากเป็นส่วนประกอบของวรรณกรรมที่มีความสำคัญเท่ากัน นอกจากนี้การกำหนดคะแนนในประเด็นย่อยของเกณฑ์การประเมินค่า นวนิยายและเรื่องสั้นยังเท่ากันจะแตกต่างกันเฉพาะประเด็นคุณค่าของเรื่อง ซึ่งให้คะแนน ด้านความบันเทิงและข้อคิดเห็นที่ทำให้ตระหนักและเข้าใจชีวิตอย่างลุ่มลึก สูงกว่า ด้าน จรรโลงจิตใจ และจรรโลงสังคม ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ของนวนิยายที่แต่งขึ้นเพื่อให้ ความบันเทิงแก่ผู้อ่านเป็นสำคัญ และแนวทางในการพิจารณานวนิยายด้านคุณค่าของสังคม ซึ่ง **สิทธา พินิจภูวดล** (๒๕๒๘ : ๙๕) กล่าวว่าคุณค่าประการหนึ่งคือพยายามเข้าใจ พฤติกรรมของคนในสังคมทั้งส่วนดีและส่วนบกพร่อง

การกำหนดคะแนนของเกณฑ์การประเมินเรื่องสั้น มีบางประเด็นที่กำหนด คะแนนของประเด็นย่อยไม่เท่ากัน คือ การดำเนินเรื่องซึ่งให้คะแนนด้านดำเนินเรื่องตาม ปมปัญหา หรือความขัดแย้งอย่างชัดเจนและน่าติดตาม และเสนอเหตุการณ์ในระยะเวลาสั้น สูงกว่า การเปิดเรื่องน่าสนใจ และการปิดเรื่องน่าประทับใจ การกำหนดคะแนนเช่นนี้ สอดคล้องกับ **บุญโณ กองทอง** (๒๕๒๘ : ๓๖๗-๓๖๘) ซึ่งกล่าวว่า ลักษณะของเรื่องสั้น ปัจจุบัน การขึ้นต้นก็ไม่จำเป็นต้องเรียกร้องความสนใจด้วยการเปิดเรื่องอย่างน่าตื่นเต้น และจบลงอย่างพลิกความคาดหมาย

กวีนิพนธ์

๑. เกณฑ์การประเมินค่ากวีนิพนธ์ มีประเด็นการพิจารณา ๔ ประเด็นใหญ่ คือ เนื้อหา รูปแบบการประพันธ์ สุนทรียภาพในการประพันธ์ และคุณค่าของกวีนิพนธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของ **อัสนี พลจันทร์** (๒๕๓๔) **จินดา ดวงจินดา** (๒๕๓๕-๒๕๓๖) **วิทย์ ศิวะศรียานนท์** (๒๕๑๙) และ **สุจริต เพียรชอบ** (๒๕๒๖) ที่กล่าวถึง ลักษณะที่ดี ของกวีนิพนธ์ที่ต้องประกอบด้วยประเด็นตามที่กล่าวมานี้อย่างครบถ้วน

คะแนนที่กำหนดให้แต่ละประเด็นให้คะแนนรวมเนื้อหา รูปแบบการประพันธ์ สุนทรียภาพในการประพันธ์ และคุณค่าอย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับงานเขียนของ **อัสนี**

พลจันทร์ (๒๕๓๔) และนภลัย สุวรรณธาดา (๒๕๒๖) ที่กล่าวว่า กวีนิพนธ์ที่มีคุณค่า ต้องมีความสมบูรณ์ครบทุกส่วน และไม่ควรเด่นด้านใดด้านหนึ่งโดยขาดคุณค่าด้านอื่นๆ

ด้านเนื้อหา แนวคิดสร้างสรรค์ และแนวคิดสากล มีคะแนนเท่ากัน แนวคิดสร้างสรรค์ และแนวคิดที่เป็นสากลเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้อ่านติดตาม อันจะเป็นแนวทางให้เกิดความซาบซึ้งตลอด รวมทั้งอาจผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลง หรือการพัฒนาในด้านต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของกวีหรือให้เกิดทัศนคติในทางสร้างสรรค์ การเรียนรู้ในสิ่งที่เป็นสากลอันเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างความเป็นอมตะให้แก่บทกวีนั้นๆ สอดคล้องกับงานเขียนของ **อัสนี พลจันทร์ (๒๕๓๔)** และคำประกาศของคณะกรรมการตัดสินรางวัลซีไรต์ ประจำปี ๒๕๔๑ (๒๕๔๑) ซึ่งตัดสินให้กวีนิพนธ์เรื่อง “ในเวลา” ได้รับรางวัลซีไรต์

ด้านรูปแบบการประพันธ์ กำหนดคะแนนรูปแบบถูกต้องตามฉันทลักษณ์ รูปแบบประยুক্তจากฉันทลักษณ์เดิม และรูปแบบเหมาะสมกับเนื้อหาเท่ากัน กวีนิพนธ์เป็นร้อยกรองที่มีฉันทลักษณ์บังคับเพื่อความเป็นระเบียบแบบแผนในการประพันธ์ และเป็นกรรมวิธีในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดมาทางภาษาที่งดงาม แต่อย่างไรก็ตามกวีนิพนธ์บางเรื่องอาจใช้รูปแบบที่ประยুক্তจากฉันทลักษณ์เดิม ซึ่งยังคงถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดมาได้อย่างดีงามเช่นเดียวกับการใช้ ฉันทลักษณ์ที่ถูกต้องตามรูปแบบที่ได้มีการกำหนดไว้แล้ว แต่รูปแบบต้องสัมพันธ์เหมาะสมกับเนื้อหา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานเขียนของ **อัสนี พลจันทร์ (๒๕๓๔) และจินดา ดวงจินดา (๒๕๓๕-๒๕๓๖)** ที่กล่าวถึงความสำคัญของฉันทลักษณ์และรูปแบบการเขียนซึ่งต้องสัมพันธ์กับเนื้อหา

สุนทรียภาพทางการประพันธ์ กำหนดคะแนนความมีเสียงเสนาะ การสรรคำได้อย่างเหมาะสมให้คะแนนสูงสุด เพราะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดอรรถรสทางวรรณศิลป์ สอดคล้องกับคำประกาศของคณะกรรมการตัดสินรางวัลซีไรต์ ประจำปี ๒๕๒๙ (๒๕๓๕-๒๕๓๖) และคำประกาศของคณะกรรมการตัดสินรางวัลซีไรต์ประจำปี ๒๕๔๑ (๒๕๔๑) ที่ตัดสินให้กวีนิพนธ์เรื่อง “ปณิธานกวี” และ เรื่อง “ในเวลา” ได้รับรางวัลดังกล่าวโดยพิจารณาสุนทรียภาพทางประพันธ์เป็นส่วนประกอบ

คุณค่าของกวีนิพนธ์กำหนดคะแนนการจรรโลงสังคมสูงกว่าการให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ การสร้างจินตนาการ การตระหนักและเข้าใจชีวิตอย่างลุ่มลึกหรือให้แง่คิดแก่

ผู้อ่าน สอดคล้องกับงานเขียนของ อัสนี พลจันทร (๒๕๓๔) นภลัย สุวรรณธาดา (๒๕๒๖) ที่กล่าวว่า กวีนิพนธ์ที่ดีเป็นเครื่องจรรโลงและพัฒนาจิตใจของผู้คนในสังคม สะท้อนชีวิต และสังคมในแง่มุมต่างๆ และวิทย์ ศิวะศรียานนท์ (๒๕๑๙) ซึ่งอธิบายว่า เมื่อกวีได้สะท้อน สภาพของสังคมตามความเป็นจริงอย่างดีที่สุดแล้ว สุนทรียภาพในกวีนิพนธ์นั้นจะเกิดขึ้นเอง

สารคดี

๑. เกณฑ์การประเมินค่าสารคดี ครอบคลุม ๓ ประเด็นคือ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ ได้แก่ ชื่อเรื่อง การเปิดเรื่อง การลำดับเรื่อง การปิดเรื่อง กลวิธีการนำเสนอ และ การใช้ภาษา สอดคล้องกับลักษณะของสารคดี ซึ่ง มาลี บุญศิริพันธ์ (๒๕๓๐) ถวัลย์ มาศจรัส (๒๕๓๘) และเสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต (๒๕๔๐) ได้เสนอไว้ นอกจากนี้รายละเอียด ลักษณะของสารคดียังสอดคล้องกับประเด็นย่อยของประเด็นทั้ง ๓ ด้วย

๒. การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมินสารคดีกำหนดคะแนนให้ประเด็น เนื้อหาถึง ๖๐ คะแนน ส่วนวิธีการนำเสนอและการใช้ภาษาให้เพียง ๒๔ คะแนน และ ๑๘ คะแนนตามลำดับ ในประเด็นเนื้อหาซึ่งมีคะแนน ๖๐ คะแนน ให้คะแนนประเด็นย่อย คือ การให้สาระความรู้ที่เพิ่มพูนองค์ความรู้ใหม่และหรือประเทืองปัญญา ถึง ๒๑ คะแนน สอดคล้องกับความหมายของสารคดีที่ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (๒๕๑๘ : ๑๐) ได้กล่าวว่า สารคดีคือวรรณกรรมที่ให้ความรู้หรือความคิดที่เป็นประโยชน์ ส่วนเสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต (๒๕๔๐ : ๖๒) ได้สรุปว่า สารคดีควรให้แง่คิดที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน ด้วย เพื่อส่งเสริมให้ผู้อ่านมีความคิดที่กว้างขวางยิ่งขึ้น การกำหนดคะแนนส่วนนี้ให้น้ำหนัก มากกว่าส่วนอื่นจะแสดงคุณค่าอย่างแท้จริงของหนังสือสารคดีเล่มที่ประเมิน

หนังสือสำหรับเด็ก

๑. เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือสำหรับเด็ก แบ่งเป็น ๓ เกณฑ์ ตามระดับช่วงวัยของเด็ก ในงานวิจัยนี้แบ่งตามการพิจารณาตัดสินรางวัลหนังสือสำหรับเด็กของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ซึ่งกำหนดแบ่งกลุ่มหนังสือตามวัยของเด็กออกเป็น ๓-๕ ปี, ๖-๑๑ ปี และ ๑๒-๑๔ ปี จากการวิจัยนี้เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือสำหรับเด็กมีความแตกต่างกันมากหรือน้อยตามพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัย สอดคล้องกับงานของจินตนา ไบกาชุย (๒๕๓๔) ซึ่งกล่าวถึงลักษณะต่างๆ ของหนังสือสำหรับเด็กว่าควรสัมพันธ์กับ วัยและความสนใจของเด็ก หนังสือสำหรับเด็กวัยเริ่มหัดอ่าน ๓-๕ ปี มีประเด็นพิจารณา

คือ เนื้อหา การจัดหน้า รูปเล่ม แนวการเขียนและภาษา โดยไม่แยกประเภทของหนังสือ เป็นสารคดี บันเทิงคดี และกวีนิพนธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของนิตา ชูโต และกล่อมจิตต์ พลายเวช (๒๕๒๖) ที่กล่าวว่า เป็นการยากที่จะแยกประเภทระหว่างหนังสือสารคดี และ บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัย ๓-๕ ปี อย่างชัดเจน ส่วนเกณฑ์การประเมินค่านั่งหนังสือสำหรับเด็ก วัย ๖-๑๑ ปี และ ๑๒-๑๔ ปี มีประเด็นใหญ่ที่เหมือนกัน คือ เกณฑ์ทั่วไป ได้แก่ รูปเล่ม การจัดหน้า และเกณฑ์เฉพาะประเภท ซึ่งแบ่งเป็นสารคดี บันเทิงคดีและกวีนิพนธ์ ภายใน แต่ละประเภทยังมีการแบ่งออกเป็น ๓ ประเด็นใหญ่ๆ ที่เหมือนกัน คือ เนื้อหา แนว การเขียนและภาษา ภายในประเด็นใหญ่ๆ ต่างๆ เหล่านี้ ก็ยังมีเกณฑ์ย่อยที่มีรายละเอียด บางประการแตกต่างกันตามประเภทของหนังสือ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของสมพร จารุณัญญ (๒๕๓๔) ที่กล่าวถึง การเขียนสารคดี และบันเทิงคดี สำหรับเด็ก และณรงค์ ทองปาน (๒๕๒๖) ซึ่งกล่าวถึงภาษาที่ใช้ในการเขียนหนังสือสำหรับเด็กที่ควรใช้คำง่าย ถูกต้อง แต่ในการเขียนกวีนิพนธ์ก็จะมีการใช้ภาษาที่แตกต่างกันบางประการ

๒. คะแนนการประเมินค่านั่งหนังสือสำหรับเด็ก คะแนนการประเมินค่านั่งหนังสือสำหรับเด็กวัย ๓-๕ ปี, ๖-๑๑ ปี และ ๑๒-๑๔ ปี กำหนดคะแนนของเนื้อหาในระดับสูง สอดคล้อง กับงานเขียนของฉวีวรรณ อุทกานันท์ (๒๕๒๗) ซึ่งกล่าวว่า เนื้อหาของหนังสือเด็กที่ดี จะส่งเสริมสติปัญญา ประสบการณ์ ความคิดสร้างสรรค์ จริยธรรมและคุณธรรม และ งานวิจัยของศิริพรรณ โหระกุล (๒๕๓๔) ซึ่งศึกษาหนังสือสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดี ของวิริยะ สิริสิงห์ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๕ ถึง ๒๕๓๒ พบแนวคิดประการหนึ่งที่แสดงออก คือ การให้ความรู้ แทรกคำสอน คุณธรรม

คะแนนระดับรองลงมาในเกณฑ์การประเมินค่านั่งหนังสือสำหรับเด็กวัย ๓-๕ ปี และ ๖-๑๑ ปี คือ การจัดหน้า ได้แก่ การพิจารณาภาพประกอบ ในขณะที่เกณฑ์การ ประเมินค่านั่งหนังสือสำหรับเด็กวัย ๑๒-๑๔ ปี มิได้กำหนดน้ำหนักคะแนนระดับรองลงมา ให้แก่การจัดหน้า แต่ให้น้ำหนักคะแนนแก่ภาษาและแนวการเขียนมากกว่า สอดคล้องกับ งานเขียนของจินตนา ไบกาชุย (๒๕๓๔) ที่กล่าวว่า ภาพประกอบเป็นส่วนสำคัญของ หนังสือสำหรับเด็ก แต่ความสำคัญ ปริมาณ อัตราส่วนของภาพประกอบกับข้อความย่อม ขึ้นอยู่กับพัฒนาการและความสนใจของเด็กแต่ละช่วงวัยด้วย

หนังสือเรียน

๑. เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือเรียน ครอบคลุม ๔ ประเด็น คือ ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ เนื้อหาสาระ การนำเสนอ รูปเล่มและการพิมพ์ สอดคล้องกับลักษณะ รูปแบบ และเกณฑ์การคัดเลือกหนังสือเรียนที่ประภาสรี สีหอำไพ (๒๕๒๔) วารี ธีระจิตร (๒๕๓๑) จินตนา ไบกาชุย (๒๕๓๔) และชุตินา สัจจามันท์ (๒๕๓๓) ได้เสนอไว้ ซึ่งรายละเอียดของแต่ละประเด็นมีความสอดคล้องกับประเด็นหลักของหนังสือเรียน

๒. การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์การประเมินค่าหนังสือเรียน มีคะแนนเต็ม ๒๔๕ คะแนน โดยกำหนดคะแนนให้ประเด็นเนื้อหาสาระถึง ๑๒๐ คะแนน การนำเสนอ ๙๖ คะแนน รูปเล่มและการพิมพ์ ๕๗ คะแนน ส่วนผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์กำหนดไว้เพียง ๑๒ คะแนน ซึ่งการกำหนดคะแนนในประเด็นเนื้อหาสาระไว้มากที่สุดนั้น ตรงกับงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินค่าหนังสือเรียนของอาลี แอล นาจิ แอล โมห์ด (๑๙๘๗) และมารี บี โกลส์ (๑๙๙๓) ที่พบว่าเนื้อหาสาระเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการประเมินค่าหนังสือเรียน ส่วนการกำหนดคะแนนในประเด็นผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ไว้เพียง ๑๒ คะแนน นั้นตรงกับข้อค้นพบมารี บี โกลส์ (๑๙๙๓) ที่พบว่าองค์ประกอบในการประเมินค่าหนังสือที่สำคัญน้อยที่สุดคือ ผู้เขียน

ส่วนการกำหนดคะแนนในประเด็นย่อยของเนื้อหาสาระ ในประเด็นเนื้อหาสาระสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในรายวิชาของหลักสูตร เนื้อหาสาระครบถ้วนตามที่รายวิชาของหลักสูตรกำหนด เนื้อหาสาระถูกต้องตามหลักวิชา และเนื้อหาสาระเหมาะกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน กำหนดให้มีคะแนนเต็มประเด็นละ ๒๑ คะแนน เนื่องจากประเด็นดังกล่าวคือเป็นหัวใจหลักของหนังสือประเภทนี้ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๓๔ : ๕๐) กำหนดไว้ว่าหนังสือเรียนคือหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้สำหรับการเรียน มีสาระตรงตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรอย่างถูกต้อง ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้เนื้อหาสาระจะต้องเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียนด้วย ซึ่งประเด็นนี้ตรงกับความเห็นของประภาสรี สีหอำไพ (๒๕๒๔) แฮรี ซิงเกอร์ และแดน ดอนลัน (๑๙๘๙) ส่วนประเด็นเนื้อหาสาระพัฒนาความรู้และความคิดนั้นได้กำหนดคะแนนไว้ ๑๕ คะแนน สอดคล้องกับจินตนา ไบกาชุย (ม.ป.ป. : ๔๔-๔๙) ที่กล่าวถึงความคิดเห็นของหนังสือเรียนในอุดมคติของนักวิชาการที่เน้นว่าควรมุ่งให้พัฒนาให้เกิดความคิด

ตำราและวารสารวิชาการ

๑. เกณฑ์การประเมินค่าตำราและวารสารวิชาการมีประเด็นหลักตรงกันเรียงตามลำดับค่าคะแนนดังนี้ เนื้อหาสาระ ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ผู้จัดทำ การนำเสนอ รูปเล่ม และการพิมพ์ และมีประเด็นย่อย รวมทั้งค่าคะแนนในรายประเด็นย่อยใกล้เคียงกัน เนื่องจากทั้งตำราและวารสารวิชาการต่างเป็นงานเขียนทางวิชาการ สอดคล้องกับความหมายและลักษณะของตำราที่ทบวงมหาวิทยาลัย (๒๕๔๒) และผู้ทรงคุณวุฒิอีกหลายท่าน อธิบายไว้คือ ชุตินา สัจจนันท์ (๒๕๓๓) บันลือ พลฤกษ์วัน และดำรง ศิริเจริญ (๒๕๓๓) ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (๒๕๒๓) ปรีชา ช่างขวัญยืน (๒๕๓๙) ปิฎฐะบุญนาท (๒๕๒๓) ตำราและวารสารวิชาการมีลักษณะกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้อ่านเป็นนิสิต นักศึกษา ระดับอุดมศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ ผู้อยู่ในวงวิชาการเฉพาะด้าน แม้ตำราจะมุ่งใช้ในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาเป็นหลัก แต่ด้วยความลุ่มลึกทางด้านเนื้อหาสาระจึงมีคุณค่าเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าทั้งของนักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการวิชาชีพ ตลอดจนผู้สนใจในสาขาวิชานั้นๆ เช่นเดียวกับวารสารวิชาการด้วย ประเด็นที่ต่างกันของตำราและวารสารวิชาการคือ รูปเล่มของสิ่งพิมพ์ คือ ตำราจัดทำเป็นรูปเล่มหนังสือ มีส่วนประกอบสำคัญคือ ปก หน้าปกใน คำนำ สารบัญ เนื้อหา (แบ่งเป็นบทๆ) บรรณานุกรม ภาคผนวกจึงมีส่วนประกอบของรูปเล่มต่างจากวารสารวิชาการ ซึ่งเป็นสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง มีชื่อและกำหนดออกที่แน่นอน มีผู้เขียนหลายคนประกอบด้วยบทความทางวิชาการหลายบทความ

๒. การกำหนดคะแนนเกณฑ์การประเมินค่าตำราและวารสารวิชาการ ประเด็นย่อยหลายประเด็นมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ประเด็นเนื้อหาสาระของตำรา ให้คะแนนสูงในด้านการเสนอองค์ความรู้ วรรณคดี หรือประเด็นใหม่ การเสนอแนวคิดเชิงวิเคราะห์และสังเคราะห์ มีความถูกต้อง มีข้อมูลและหลักฐาน มีความทันสมัย มีความลึกซึ้งครบถ้วนสมบูรณ์ การกำหนดคะแนนเช่นนี้สอดคล้องกับลักษณะของตำราที่ดี มีคุณภาพ ตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย (๒๕๔๒) ซึ่งจำแนกเป็น ๓ ระดับ คือ ดี ดีมาก และดีเด่น ดังได้กล่าวมาแล้ว และลักษณะของตำราที่ดีตามที่ปรีชา ช่างขวัญยืน (๒๕๓๙) อธิบายไว้ รวมทั้งผลการวิจัยของฉวีวรรณ สวัสดิ์ (๒๕๒๑) รวมทั้งเกณฑ์การคัดเลือกตำราเพื่อจัดพิมพ์ของโครงการส่งเสริมการแต่งตำราของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และการมอบรางวัลตำรา TTF

Award ของมูลนิธิโตโยต้าแห่งประเทศไทย ซึ่งล้วนเน้นประเด็นเนื้อหาสาระเป็นหลัก เช่นเดียวกับผลการศึกษาเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินค่าวารสารวิชาการของ **มารศรี ศิวรักษ์ (๒๕๑๕) พรทิพย์ อาณาประโยชน์ (๒๕๒๓) อุมพร กุลลาบ (๒๕๒๕) และวนิดา วิชาลรัณย์กิจ (๒๕๒๙)** ซึ่งพบว่าสอดคล้องกันในการให้ความสำคัญของประเด็นย่อยดังกล่าว

นิตยสาร

๑. นิตยสาร แม้จะเป็นสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องซึ่งมีกำหนดออก มีส่วนประกอบของรูปเล่ม และลักษณะของสิ่งพิมพ์ประเภทเดียวกับวารสารวิชาการ แต่มีเนื้อหาสาระวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายที่ต่างกัน กล่าวคือ นิตยสารเสนอความรู้ทั่วไป สารบันเทิง สำหรับผู้อ่านทั่วไป ขณะที่วารสารวิชาการมีเนื้อหาสาระทางด้านวิชาการ มุ่งเสนองานเขียนทางวิชาการอันเป็นผลจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางวิชาการใหม่ๆ มีกลุ่มเป้าหมายคือนักวิชาการวิชาชีพในสาขาวิชานั้นๆ ดังนั้นเกณฑ์การประเมินค่านิตยสารและวารสารวิชาการจึงต่างกันไป อย่างไรก็ตาม แม้เนื้อหาสาระจะต่างกันแต่ก็ยังเป็นประเด็นหลักที่มีค่าคะแนนสูงเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งแสดงถึงการให้ความสำคัญของเนื้อหาสาระในนิตยสารเช่นเดียวกับวารสารวิชาการ อย่างไรก็ตาม ในการประเมินค่านิตยสารมีประเด็นหลักเรื่อง ภาพ และโฆษณา เพิ่มขึ้น และประเด็นเรื่องรูปเล่ม การจัดหน้า และการพิมพ์ได้รับความสำคัญมีค่าคะแนนระดับสูงเป็นอันดับสอง ซึ่งสอดคล้องกับ **ชวรัตน์ เชิดชัย (๒๕๒๐ : ๓๘๘)** อธิบายไว้ว่า ภาพให้ทั้งความสวยงามและความถูกต้องด้านคุณภาพและลักษณะ

๒. เกณฑ์การประเมินค่านิตยสารมีค่าคะแนนในรายประเด็นย่อยแตกต่างกัน โดยรายประเด็นย่อยในส่วนเนื้อหาสาระได้รับค่าคะแนนสูงทุกประเด็นคือ เนื้อหาสาระให้ความรู้ ให้ความเพลิดเพลิน มีความหลากหลาย ตอบสนองความสนใจของผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมคุณธรรมและศีลธรรม นอกจากนี้ประเด็นย่อยอื่นๆ ก็ได้รับค่าคะแนนระดับสูงเช่นเดียวกัน ในประเด็นหลักเรื่องการนำเสนอคือ ภาษาสุภาพและถูกต้อง ภาษาเหมาะสมกับรูปแบบการเขียน ประเด็นรูปเล่ม การจัดหน้า และการพิมพ์มีประเด็นย่อย รูปเล่ม ปก สวยงาม สะดุดตา ในประเด็นหลักเรื่องภาพมีประเด็นย่อย ภาพสวยงาม มีเทคนิคการถ่ายภาพ มีศิลปะ ไม่เป็นภาพเสื่อมเสียศีลธรรม ประเด็นเรื่องโฆษณาต้องไม่ขัดคุณธรรมศีลธรรม ไม่โฆษณาเกินความจริงหรือโฆษณาเคลือบแฝง

หนังสือพิมพ์

๑. เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญในประเด็นหลักคือข่าวซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเอกสารต่าง ๆ ที่เน้นว่าข่าวคือหัวใจของหนังสือพิมพ์

๒. เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือพิมพ์มีค่าคะแนนในรายประเด็นย่อยต่างกัน รายประเด็นย่อยที่ได้รับค่าคะแนนสูง คือ ประเด็นหลักข่าว การพาดหัวข่าวสร้างสรรค์ ข่าวถูกต้องเที่ยงตรง การเสนอข่าวเจาะลึกรอบด้าน ไม่ขัดคุณธรรมและศีลธรรม ประเด็นหลักคอลัมน์ สารคดี และบทความทั่วไป มีประเด็นย่อย ความมีสาระและน่าสนใจ คุณค่าในทางสร้างสรรค์ ประเด็นหลัก ภาพ มีประเด็นย่อย ไม่เป็นภาพอุจาด ลามก น่าหวาดเสียว ประเด็นหลักภาษาหนังสือพิมพ์ มีประเด็นย่อย ภาษาสุภาพและถูกต้อง ประเด็นหลักโฆษณา มีประเด็นย่อย ไม่โฆษณาเกินความจริงหรือโฆษณาเคลือบแฝง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ และการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

การนำผลการวิจัยไปใช้ ควรพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ เกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทยแต่ละประเภทที่นำเสนอเป็นแนวทางที่ใช้ประเมินค่าวรรณกรรมแต่ละประเภทโดยทั่วไป การให้ความสำคัญหรือให้น้ำหนักประเด็นแต่ละประเด็นโดยกำหนดค่าคะแนนอาจแตกต่างกันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การนำไปใช้ เช่น การประเมินค่าหนังสือประเภทสยองขวัญ จะประเมินค่าในด้านรูปเล่ม ภาพประกอบ หรือคุณค่าด้านศิลปะมากกว่าด้านเนื้อหา การนำไปใช้จึงต้องประยุกต์คะแนนให้เหมาะสม

๑.๒ เกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทยแต่ละประเภทที่นำเสนอมีได้กำหนดคะแนนให้ชัดเจนว่า ผ่าน หรือ ไม่ผ่าน หรือกำหนดช่วงคะแนนเป็นระดับพอใช้ ดี หรือ ดีมาก ผู้นำไปใช้ต้องเป็นผู้กำหนดเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การนำไปใช้ว่าเป็นการประเมินเพื่อพิจารณาเลือกหนังสือไปใช้หรือตัดสินใจให้รางวัลหนังสือ

๑.๓ การนำเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทยไปใช้ มิได้ตัดสินคุณค่าของวรรณกรรม จากคะแนนรวมอย่างเดียว ควรพิจารณาจากลักษณะเด่นของวรรณกรรมแต่ละ

ประเภทด้วย วรรณกรรมที่ได้คะแนนระดับสูงในประเด็นที่ครอบคลุมลักษณะเด่น ย่อมมีคุณค่ามากกว่าวรรณกรรมที่ได้คะแนนระดับต่ำในประเด็นที่ครอบคลุมลักษณะเด่น แต่ได้คะแนนประเด็นทั่วไป ระดับสูง หรือ ระดับปานกลาง

๑.๕ การนำเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทยไปใช้ สามารถนำเกณฑ์จากวรรณกรรมต่างประเภทมาใช้ด้วยกันได้ เช่น เกณฑ์การประเมินค่านิตยสาร ประเด็นเนื้อหาสาระ ซึ่งมีเนื้อหาในรูปแบบ นวนิยาย เรื่องสั้น และกวีนิพนธ์ อาจใช้เกณฑ์การประเมินวรรณกรรมเหล่านี้มาประเมินนิตยสาร

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะให้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ละเอียดยิ่งขึ้น ดังนี้

๒.๑ ควรมีการนำเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมแต่ละประเภทไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเกณฑ์ โดยการทดลองประเมินค่าวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลและวรรณกรรมทั่วไป แล้วเปรียบเทียบความสอดคล้องของการใช้เกณฑ์

๒.๒ ควรใช้วิธีการอื่นๆ ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างกับวิธีการในการวิจัยครั้งนี้ เช่น เทคนิคแบบเดลฟาย (delphi technique) หรือเทคนิคอื่นๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กฤตินี ประชาบาล. อิทธิพลของหัวข่าวหนังสือพิมพ์ที่มีต่อความสนใจ การตีความ และ ความเชื่อถือของผู้อ่าน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

กรุงเทพจำกัด, ธนาคาร. “ข่าว.” ใน ลิลิตกถวดี โดย วันเพ็ญ เข็นตระกูล กรุงเทพ มหานคร : อักษรบัณฑิต, ๒๕๒๑.

กล่อมจิตต์ พลายเวช. หนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, ๒๕๒๖.

กุหลาบ มัลลิกะมาส. วรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๒.

_____. วรรณคดีวิจารณ์ ชุดที่ ๑ เอกสารประกอบคำบรรยาย ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (เอกสารอัดสำเนา)

คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ. รายชื่อหนังสือดีเด่นประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๕ ของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึกและสุจิตร์ คณะกรรมการจัดงานสัปดาห์ หนังสือแห่งชาติ, ม.ป.ป.

คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการเตรียมบทความและรายงานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสาร. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : คณะอนุกรรมการ กลุ่มบรรณาธิการวารสารวิทยาศาสตร์และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๒๒.

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงาน. การประกาศผลและ มอบรางวัลผู้ผลิตผลงานสื่อมวลชนดีเด่นเพื่อเยาวชน ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๐-๒๕๔๑. กรุงเทพมหานคร : คณะอนุกรรมการพิจารณาผลงาน สื่อมวลชนดีเด่นเพื่อเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงาน เยาวชนแห่งชาติ, ๒๕๔๑.

“คำประกาศของคณะกรรมการตัดสินรางวัลซีไรต์ ประจำปี ๒๕๒๙.” ภาษาและหนังสือ ๒๔, ๑-๒ (เมษายน ๒๕๓๕-มีนาคม ๒๕๓๖) : ๒๓๔-๒๓๕.

“คำประกาศของคณะกรรมการตัดสินวรรณกรรมซีไรต์ ประจำปี ๒๕๔๑.” ใน ในเวลา โดย แรคำ ประโดยคำ. กรุงเทพมหานคร : รูปจันทร์, ๒๕๔๑.

จรุณี เพชรมณี. วรรณกรรมสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช, ๒๕๒๓.

จันทนา วงษ์วิจารณ์. วิเคราะห์เรื่องสั้นรางวัลดีเด่นของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ในช่วง พ.ศ. ๒๕๓๓-๒๕๓๕. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขา วิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๔๑.

จารุวรรณ สินธุโสภณ. วิทยานุกรมบรรณารักษศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สมาคม ห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ, ๒๕๒๑.

จำนง วิบุลย์ศรี และดวงทิพย์ จรพันธุ์. “ภาษากับมวลชน : วิวัฒนาการและภาษาเพื่อการเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์ไทย.” รายงานการวิจัยเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองลายสือไทยครบ ๗๐๐ ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๖.

จินตนา ไบกาชุย. การเขียนสื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : ชมรมเด็ก, ม.ป.ป. _____ . แนวการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๔.

_____. รุปลักษณะหนังสือเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ครูสภา, ๒๕๓๘.

จินดา ดวงจินดา. “เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ กับ ‘เพียงความเคลื่อนไหว’.” ภาษาและหนังสือ ๒๔, ๑-๒ (เมษายน ๒๕๓๕-มีนาคม ๒๕๓๖) : ๒๓-๒๔.

จิรี เปลี่ยนสมัย. นวนิยายที่เหมาะสมในการใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบระดับมัธยมศึกษา. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๘.

จุฬาพิช มณีวงศ์. “ความเป็นกลางของข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย” วิทยานิพนธ์ ปรินิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๘.

เจตนา นาควัชร. ทฤษฎีเบื้องต้นแห่งวรรณคดี. กรุงเทพมหานคร : ดวงกมล, ๒๕๒๑.

เจือ สตะเวทิน. ศิลปะการประพันธ์. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๑๐.

- ฉลองชัย สุวัฒน์บุรณ. แบบและสีของภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. บทสรุปปฐกฐิตการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร :
ศิลปาบรรณาคาร, ๒๕๒๗.
- ฉวีวรรณ ลัสดิ. การประเมินคุณค่าหนังสือตำราแพทย์ของโครงการตำราศิริราช. วิทยานิพนธ์
ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑.
- ชวรัตน์ เชิดชัย. การบรรณานุกรมหนังสือพิมพ์และนิตยสาร กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๐.
- ชุติมา สัจจามันท์. การเลือกและการจัดหาวัสดุห้องสมุด. เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่
๒๓๐. กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๓๐.
- _____. “การเลือกสื่อสิ่งพิมพ์” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ
เล่ม ๑ หน่วยที่ ๗ หน้า ๓๓๕-๓๔๒. นนทบุรี : สาขาวิชาศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๓.
- ณรงค์ ทองปาน. การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : ชวนพิมพ์, ๒๕๒๖.
- ณรงค์ศักดิ์ ศรีทานันท์. เนื้อหาข่าวและแนวทางการคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์
รายวัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๓.
- ดุษฎี ชุมสาย, ม.ล. วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช,
๒๕๑๖.
- ถวัลย์ มาศจรัส. การเขียนสารคดี. กรุงเทพฯ : มิติใหม่, ๒๕๓๘.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. การแก้ไขหลักเกณฑ์การพิจารณากำหนดตำแหน่งทางวิชาการ บันทึก
ที่ ทม ๐๒๐๒.๒/ว ๑๓ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๒.
- _____. “แก้ไขคำจำกัดความของผลงานทางวิชาการ.” บันทึกที่ ทม ๐๒๐๒/ว ๖
วันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๗.
- ทรงศรัณย์ เขี่ยมสอาด. การวิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กที่ส่งเสริมลักษณะใฝ่สัมฤทธิ์.
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๖.

ธนาคารกรุงเทพ, มูลนิธิ. “ประกาศเรื่อง บำรุงและส่งเสริมวรรณกรรมไทยบัวหลวง ครั้งที่ ๒๔ พุทธศักราช ๒๕๓๗.” ๕ พฤษภาคม (พฤษภาคม ๒๕๓๗) : ๘๙-๙๐.

ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย. “ระเบียบมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยโครงการส่งเสริมการสร้างตำรา พ.ศ. ๒๕๓๖” (เอกสารอัดสำเนา).

_____. **ศัพท์านุกรมสื่อสารมวลชน.** กรุงเทพมหานคร : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๐.

ธวัช ปุณโณทก. **แนวทางศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน.** กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๗.

นภลัย สุวรรณธาดา. “ความรู้เบื้องต้นทางการประพันธ์.” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา ภาษาไทย ๒-การประพันธ์ไทย เล่ม ๑ หน่วยที่ ๑ หน้า ๑-๖๒. กรุงเทพมหานคร : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๒๖.

นรินทร์ บุญชู. **การศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๙.

นวลจันทร์ รัตนกร ชูติมา สัจจามันท์ และมารศรี ศิวรักษ์. **ปณิกะเรื่องหนังสือในสมัยรัตนโกสินทร์.** กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, ๒๕๒๕.

_____. **รางวัลวรรณกรรมไทย (พ.ศ. ๒๔๕๐-๒๕๒๕).** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๙

_____. **รางวัลวรรณกรรมในประเทศไทย : ประวัติและรายชื่อหนังสือที่ชนะการประกวด (พ.ศ. ๒๔๕๐-๒๕๒๒).** กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, ๒๕๒๒.

นักข่าวแห่งประเทศไทย, สมาคม. **วันนักข่าว ๕ มีนาคม ๒๕๓๘.** กรุงเทพมหานคร : สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย, ๒๕๓๘.

นารีรัตน์ อยู่กิตติชัย. **การวิเคราะห์หนังสืออ่านเพิ่มเติมหมวดสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนปลาย.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๐.

นิตยา มาคะวิสุทธ์. “เมื่อปลิงเกาะสวรรคและนอนกินพระจันทร์.” ภาษาและหนังสือ ๒๔, ๑-๒ (เมษายน ๒๕๓๕-มีนาคม ๒๕๓๖) : ๘๕-๙๓.

นิพิท คณาวงค์. ผลการจัดขนาดตัวพิมพ์และช่องว่างระหว่างบรรทัดที่มีต่อความสะดวกในการอ่าน. ปรินูญยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๗.

นิตา ชูโต และคนอื่นๆ. รายงานผลการวิจัยเรื่องหนังสืออ่านสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, ๒๕๒๘.

_____. และ กล่อมจิตต์ พลายเวช. สภาพและแนวโน้มหนังสือเด็ก. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ, ๒๕๒๗.

บันลือ พฤกษ์วัน. วรรณกรรมกับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๓. และดำรง ศิริเจริญ. เทคนิคและประสบการณ์การเขียนตำราทางวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๓.

บุญสม ภูเจริญ. “การวิเคราะห์ร่องรอยในช่วง พ.ศ. ๒๕๒๒-๒๕๓๐.” ปรินูญยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๔.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. แนวทางการศึกษาวิชาวรรณคดี กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตการพิมพ์, ๒๕๑๘.

_____. “ประสบการณ์จากการเขียนตำราและเอกสารวิชาการ.” ใน แนวทางการเขียนตำราและบทความวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย, ๒๕๒๓.

_____. วิเคราะห์วรรณคดีไทย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒.

เบญจวรรณ นรสิงห์. การนำเสนอและการคัดเลือกภาพข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน. วิทยานิพนธ์ปรินูญยานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. การเขียนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๘.

ปรีชา ช่างขวัญยืน, บรรณาธิการ เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ปัทมา สมพงษ์. **ความคิดเห็นของเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นที่มีต่อหนังสือสำหรับเด็กที่ผลิตออกมาในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๒.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓.

ปิฎฐะ บุญนาค. “ประสบการณ์และข้อเสนอแนะในการเขียนตำราและบทความวิชาการ การเกษตร.” ใน **แนวทางการเขียนตำราและบทความทางวิชาการ**, หน้า ๓๒-๓๗. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย, ๒๕๒๓.

เปลื้อง ณ นคร. “แนะนำหนังสือและการพิมพ์ : การเขียนเรื่องสั้น” **วิทยาสาร** ๑๙, ๒๖ (๔ กรกฎาคม ๒๕๑๑) : ๒๒.

_____. **ศิลปะแห่งการประพันธ์.** กรุงเทพมหานคร : ข้าวฟ่าง, ๒๕๒๑.

พรทิพย์ อาณาประโยชน์. **การประเมินคุณค่าของวารสารไทยทางการแพทย์.** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓.

พวงมณี ดันติวงศ์. **ความคิดเห็นของครูโรงเรียนอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อหนังสือเด็กในวัยเริ่มอ่าน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔.

พัชรีย์ จำปา. **วันลีลาในวรรณกรรมสำหรับเด็ก.** วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

พิพิชญ์ พงทิพงษ์. **วิเคราะห์นวนิยายที่ได้รางวัล ส.ป.อ. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๑.**

พระ จิรโสมณ. “หนังสือพิมพ์ที่ดีเป็นอย่างไร” **นิเทศสาร** ๗ (มกราคม ๒๕๒๒) : ๕-๙.

ไพโรจน์ เบาใจ. **องค์ประกอบทางกายภาพของหนังสือที่เป็นสาเหตุให้เด็กเลือกอ่านหนังสือแบบเรียน.** ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๖.

พิน เพชรรักษ์. “การศึกษาความสนใจของเด็กที่มีต่อตำแหน่งของภาพประกอบหนังสือแบบเรียน.” ปรินญานินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๔.

ปิญโญ กองทอง. ลักษณะก้าวหน้าของเรื่องสั้นในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๖. ปรินญานินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๘.

มัลลิกา นาดเสวี. ความคิดเห็นของนักเรียน บรรณารักษ์ และครูภาษาไทย ที่มีต่อหนังสือภาพประเภทสารคดีสำหรับเด็กที่ได้รางวัล. ปรินญานินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๒.

มารศรี ศิวรักษ์. การประเมินค่าวารสารภาษาไทยที่ใช้ในการวิจัยด้านสังคมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘.

มาลี บุญศิริพันธุ์. การเขียนสารคดีสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์. กรุงเทพมหานคร : โครงการวิจัยเสริมหลักสูตรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๐.

เยาวนนท์ เขจรูรตัน. การศึกษาพัฒนาการของแบบเรียนประกอบภาพของไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓.

รมัย อุปรมัย. การศึกษาความสนใจของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีต่อหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาอังกฤษและภาษาไทยในกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๒.

“ระเบียบการพิจารณาวรรณกรรมไทยเพื่อรับรางวัลซีไรต์.” ภาษาและหนังสือ ๒๔, ๑-๒ (เมษายน ๒๕๓๕-มีนาคม ๒๕๓๖) : ๒๔๘-๒๔๙.

รัชณี แพรนิมิต. การวิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กวัย ๑๑-๑๔ ปี ที่พิมพ์ในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๒. ปรินญานินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๕.

รัญจวน อินทรกำแหง. การเลือกวารสารและหนังสือพิมพ์ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๕.

_____. วรรณกรรมวิจารณ์ (ตอนที่ ๑). กรุงเทพมหานคร : ดวงกมล, ๒๕๒๑.

_____. วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : ดวงกมล, ๒๕๑๗.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๒๕.

рінฤทัย ลัจจพันธุ์. “ใบไม้ที่หายไป อารมณ์กวีของผู้หญิงที่มีอุดมการณ์.” ภาษาและหนังสือ ๒๔, ๑-๒ (เมษายน ๒๕๓๕-มีนาคม ๒๕๓๖) : ๑๒๒-๑๒๗.

_____. วรรณกรรมปัจจุบัน. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๖.

เรวัต การพจน์. ภาพประกอบหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็ก. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔.

วนิดา วิศาลรักษกิจ. สถานภาพวารสารวิชาการภาษาไทยทางด้านวิทยาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๙.

วรรณ ชัยเลิศ. การวิเคราะห์สารคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นที่ขณะการประกวดหนังสือของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๓-๒๕๓๘. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๔๑.

วรรณ ศิริสุนทร. การวิเคราะห์หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กฉบับขณะการประกวดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๐-พ.ศ. ๒๕๒๓. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

วราภรณ์ บำรุงกุล. ร้อยกรอง. กรุงเทพมหานคร : ดันอ้อ, ๒๕๓๗.

วันชัย ปัจจุบันนท. การออกแบบกราฟฟิคสำหรับสิ่งพิมพ์ประเภทตำราเรียน ระดับมหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒.

- วารี ติระจิตร. หลักการวิเคราะห์แบบเรียนในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
โครงการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกับโครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๑. (เอกสารอัดสำเนา)
- วิชาการ, กรม. การใช้ภาษาไทยในสื่อมวลชน ปัญหาและแนวทางแก้ไข. กรุงเทพมหานคร :
สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ, ๒๕๓๘.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์,
๒๕๑๙.
- _____. วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๑.
- วิภา กองนันท์. วรรณคดีศึกษา. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๒๒.
- วิริยะ สิริสิงห, บรรณาธิการ. การเขียนเรื่องสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น,
๒๕๒๔.
- ศิวะพรรณ โหระกุล. การวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กของ วิริยะ สิริสิงหในช่วงปี
พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๓๒. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
ภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๕.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก ๒๒๙/๒๕๓๙ เรื่อง การกำหนด
หนังสือสำหรับเลือกใช้ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตร
มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓).
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา ๒๕๓๘.
- _____. “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการให้รางวัลผู้ได้รับมอบหมายให้จัดทำ
หนังสือ ตำราและแบบเรียน พ.ศ. ๒๕๐๐.” (เอกสารอัดสำเนา)
- _____. “รายชื่อหนังสือเสริมประสบการณ์ระดับประถมศึกษา เล่ม ๒.” กรุงเทพฯ
มหานคร : ครูสภา, ๒๕๓๕.
- สมทรง สิตลายน. การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะหนังสือที่เด็กชอบ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕.
- สมพร จารุณู. “การคัดเลือกและประเมินคุณค่าวรรณกรรมสำหรับเด็ก.” ใน หนังสือกับการ
ส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ, ๒๕๓๔.

_____ . คู่มือการเขียนเรื่องบันเทิงคดีและสารคดีสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ, ๒๕๓๘.

สมถวิล วิเศษสมบัติ. การศึกษาแบบเรียนภาษาไทย (ประถม-มัธยม). กรุงเทพมหานคร : พิศิษฐ์การพิมพ์, ๒๕๒๔.

ลิตธา พิณภูวดล. วรรณคดีฝรั่งเศสร่วมสมัยและการวิจารณ์วรรณคดี. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๘.

_____ . และนิตยา กาญจนวรรณ. ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, ๒๕๒๐.

สุจิต เพียรชอบ. “การวิเคราะห์วรรณกรรมร้อยกรองระดับมัธยมศึกษา.” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย ๒-การประพันธ์ไทย หน่วยที่ ๘-๑๕, หน้า ๘๖๙-๙๓๑. กรุงเทพมหานคร : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๒๖.

สุชีลา เดชาภิวัฒน์พันธุ์. การศึกษาการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของนักศึกษาวิทยาลัยครูจันทระเกษม. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔.

สุนันท์ จูทะศร. การวิเคราะห์ความสำคัญของภาพประกอบหนังสือแบบเรียนที่มีต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๙.

สุปรียา โคจรสวัสดิ์. หนังสือภาพที่เหมาะสมสำหรับเด็กในระดับอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒.

เสาวณีย์ ลีขาบัณฑิต. การเขียนสำหรับการสื่อสาร กรุงเทพมหานคร : ดวงกมล, ๒๕๔๐.

หทัย ดันหยง. การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก. พิษณุโลก : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, ๒๕๒๕.
(เอกสารอัดสำเนา)

อนุमानราชธน, พระยา. การศึกษาวรรณคดีในแง่วรรณศิลป์. พระนคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๑๔.

อรพรรณ มูลจันทร์. “การนำเสนอพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์
ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

อรุณ สรเทศน์ “แถลง” ใน **ทฤษฎีรายได้ ผลผลิต และการว่างทำงาน**. โดย ชมเพลิน
จันทร์เรืองเพ็ญ. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔.

อัญชลี ชัยวรพร. “การวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปลักษณ์และเนื้อหาหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์
รายวันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

อัศนี พลจันทร์. **ศิลปการแห่งกาพย์กลอน**. กรุงเทพมหานคร : ทะเลหญ้า, ๒๕๓๔.

อาทิตยา จารุจินดา. **วรรณกรรมนิทานของพระสารประเสริฐ (ตรี นาเคประทีป) : การ
ศึกษาเชิงวิเคราะห์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา
วรรณคดีเปรียบเทียบ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

อาภรณ์ ชาญชัยสกุลวัตร. **การวิเคราะห์นวนิยายไทยที่ได้รางวัลซีไรต์**. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๖.

อิงอร อมาตยกุล. **การศึกษาความสามารถทางการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ ๖ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๑**. วิทยานิพนธ์การ
ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, ๒๕๓๕.

อุมาพร กุลลาบ. **วิเคราะห์วารสารภาษาไทยที่ดีพิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒**. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, ๒๕๒๕.

Al-Moh'd, Hasan Ali Al-Naje “An Investigation of Textbook Identification,
Selection, Adoption, and Evaluation Practices in Public Schools”
(CD-ROM) Kansas State University, 1987. Abstract from UMI :
DAO

Chambers, Fred. “Seeking Consensus in Course Book Evaluation” **ELT Journal**
51,1 (January 1997) : 29-35.

- Cooper, C. and Odell, L. **Evaluation Writing : Describing, Measuring, Judging.** Urbana : National Council of Teachers of English, 1978.
- De Mordaunt, Walter J. **A Writer's Guide to Literature.** New York : McGraw Hill, 1965.
- Deighton, Lee C., McCaffrey, Austin J., and Smith, Peter "Textbooks" **The Encyclopedia of Education** 9 (1971) : p. 210-224.
- Gates, Jean Key. **Guide to the Use of Books and Libraries.** New York : McGraw-Hill, 1962.
- Haines, Helen E. **What is a Novel.** New York : Columbia University, 1963.
- Koals, Marie B. "Trade Books Used in the Teaching of Reading." Paper presented at the Annual Meeting of the National Reading Conference (43rd, Charleston, Sc, December 1-4, 1993) Abstract from : Silver Platter File : ERIC.
- McCaffrey, Austin J. "Textbooks." **Encyclopedia of Education**, ed. By Lee Deighton. New York : Macmillan, 1971.
- "What Kids Are Waiting for and What We Can Do about It." **American Libraries** 28, 6 (June-July 1997) : p. 82
- Singer, Harry and Donlan, Dan **Reading and Learning from Text.** 2nd ed Hillsdale, N.J. : Lawrence Erlbaum Associates, 1989.
- Sutherland, Zena. " The Newbery at 75 : Changing with the Times." **American Libraries** 28, 3 (March 1997) : p. 34-36.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ๑

จดหมายขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่า วรรณกรรมไทย ครั้งที่ ๑

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑ กันยายน ๒๕๕๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย
เรียน

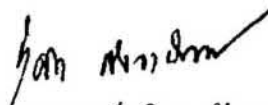
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย”
๒. คำแนะนำในการประเมินสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. ร่างเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทยเสนอโดยคณะผู้วิจัย
๔. แบบประเมินร่างเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

ด้วยคณะผู้วิจัยกำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย” โดยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกระทรวงศึกษาธิการ ในการวิจัยนี้คณะผู้วิจัยจะต้องพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทยประเภทต่าง ๆ รวม ๑๐ ประเภท โดยในการดำเนินการวิจัยดังกล่าว คณะผู้วิจัยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญในวรรณกรรมแต่ละประเภทเป็นผู้ร่วมวิพากษ์วิจารณ์เกณฑ์การประเมิน

คณะผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์สูง เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะเป็นผู้พิจารณาเกณฑ์การประเมินหนังสือพิมพ์และนิตยสาร จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ โดยคณะผู้วิจัยได้พัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทยในเบื้องต้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจัดส่งให้ท่านได้กรุณาวิพากษ์ วิจารณ์ ตามแบบประเมินที่แนบ โดยใคร่ขอได้โปรดส่งคืนมายังคณะผู้วิจัย ภายในวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๑ ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณล่วงหน้าไว้ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ชุตินา สัจจนันท์)

รองอธิการบดีฝ่ายปฏิบัติการ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

หัวหน้าคณะผู้วิจัย

สำนักงานอธิการบดี

โทร. ๕๐๓-๓๕๔๑

ภาคผนวก ๒

คำแนะนำและแบบประเมินร่างเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรม

คำแนะนำ

๑. โปรดพิจารณาเกณฑ์การประเมินที่คณะผู้วิจัยได้ศึกษาและยกอ้างอิงตามเอกสารที่แนบ พร้อมคำชี้แจงแนวทางการสร้างเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมแต่ละประเภทของคณะผู้วิจัย

๒. โปรดแสดงความคิดเห็นหรือทรรคนะของท่านตามแบบประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิและขอความอนุเคราะห์จัดส่งคืนมายังคณะผู้วิจัยภายในวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๑ โดยคณะผู้วิจัยได้จัดทำซองที่จำหน่ายซองและผนึกดวงตราไปรษณียากรเรียบร้อยแล้ว

๓. ขอความอนุเคราะห์กรอกข้อมูลการรับคำตอบแทนตามแบบฟอร์มต่อไปนี้ ส่งคืนมาพร้อมกับแบบประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อที่คณะผู้วิจัยจะจัดส่งคำตอบแทนไปให้ท่านได้โดยสะดวก

แบบประเมินร่างเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดว่า

- +๑ หมายถึง แน่ใจว่าเกณฑ์เหมาะสมในการประเมินค่าวรรณกรรม
- ๐ หมายถึง ไม่แน่ใจว่าเกณฑ์เหมาะสมในการประเมินค่าวรรณกรรม
- ๑ หมายถึง แน่ใจว่าเกณฑ์ไม่เหมาะสมในการประเมินค่าวรรณกรรม

	เกณฑ์การประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	+๑	๐	-๑	
๑. คำชี้แจงในแบบประเมินค่าวรรณกรรมชัดเจน เข้าใจง่าย				
๒. เกณฑ์ที่ใช้ประเมินครอบคลุมลักษณะของวรรณกรรม				
๓. ความสอดคล้องของประเด็นใหญ่และประเด็นย่อยของเกณฑ์				
๔. ความเหมาะสมของประเด็นใหญ่				
๕. การกำหนดรายละเอียดของประเด็นย่อย				
๖. การกำหนดระดับการประเมินเป็น ๔ ระดับ				
๗. การกำหนดคะแนนสำหรับเกณฑ์แต่ละข้อ				
๘. การกำหนดสัดส่วนคะแนนตามลำดับความสำคัญของเกณฑ์				
๙. การใช้ภาษาในการเขียนเกณฑ์แต่ละข้อ				
๑๐. การเรียงลำดับเกณฑ์แต่ละข้อ				

ความคิดเห็นทั่วไป.....
.....
.....
.....

ลงนาม.....
(.....)

ภาคผนวก ๓

แบบประเมินค่านวนิยาย (ครั้งที่ ๑)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินค่านวนิยายครอบคลุม ๗ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. โครงเรื่อง
๒. แก่นของเรื่อง
๓. เนื้อเรื่อง
๔. ฉาก
๕. ตัวละคร
๖. บทสนทนา
๗. ท่วงทำนองการแต่ง

โดยมีรายละเอียดประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

๐	หมายถึง	มีคุณค่าระดับต่ำ
๑	หมายถึง	มีคุณค่าระดับพอใช้
๒	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดี
๓	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคุณค่าของนวนิยาย โดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อแล้ว เลือกระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

๓.๒ ให้ระบุ "จุดเด่น" ที่มีในคุณค่านวนิยาย และ "ข้อบกพร่อง" ที่ควรปรับปรุง

(กรณีสอบสัมภาษณ์)

เกณฑ์การประเมินค่านวนิยาย (ครั้งที่ ๑)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. โครงเรื่อง (๒๑ คะแนน)					
๑.๑ เหตุการณ์ต่างๆ ในเรื่องสัมพันธ์กัน (๑ คะแนน)					
๑.๒ โครงเรื่องย่อยสัมพันธ์กับโครงเรื่องใหญ่ (๒ คะแนน)					
๑.๓ การสร้างความขัดแย้งหรือปัญหา (๑ คะแนน)					
๑.๔ การคลี่คลายปัญหาเป็นไปอย่างเหมาะสม (๑ คะแนน)					
๑.๕ เนื้อเรื่องมีความสมจริง (๒ คะแนน)					
๒. แก่นของเรื่อง (๑๕ คะแนน)					
๒.๑ การแสดงแนวคิดที่ชัดเจน (๑ คะแนน)					
๒.๒ แก่นของเรื่องมีความเป็นไปได้ (๑ คะแนน)					
๒.๓ แก่นของเรื่องเป็นการสร้างสรรค์ (๒ คะแนน)					
๒.๔ การสอดแทรกแนวคิดทุกตอน (๑ คะแนน)					
๓. เนื้อเรื่อง (๒๗ คะแนน)					
๓.๑ วิธีการเปิดเรื่องน่าสนใจ (๑ คะแนน)					
๓.๒ เนื้อเรื่องสัมพันธ์กับแก่นของเรื่อง (๒ คะแนน)					
๓.๓ การดำเนินเรื่องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายใน การแต่ง (๑ คะแนน)					
๓.๔ การดำเนินเรื่องมีการสร้างความขัดแย้ง (๒ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๓.๕ การผูกเรื่องกระตุ้นให้ติดตามอ่าน (๒ คะแนน)					
๓.๖ วิธีการจบเรื่องประทับใจ (๑ คะแนน)					
๔. ฉาก (๑๕ คะแนน)					
๔.๑ ฉากสอดคล้องกับเหตุการณ์ในเรื่อง (๑ คะแนน)					
๔.๒ ฉากช่วยให้มองเห็นลักษณะของตัวละครได้ ชัดเจน (๑ คะแนน)					
๔.๓ ฉากก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ (๑ คะแนน)					
๔.๔ ฉากมีความเหมาะสมด้านรายละเอียด และเวลา (๒ คะแนน)					
๕. ตัวละคร (๑๕ คะแนน)					
๕.๑ บุคลิกภาพของตัวละครมีความสมจริง (๒ คะแนน)					
๕.๒ ชื่อตัวละครเหมาะสมกับบทบาทและ พฤติกรรม (๑ คะแนน)					
๕.๓ พฤติกรรมตัวละครมีความสมจริง (๒ คะแนน)					
๖. บทสนทนา (๕ คะแนน)					
๖.๑ บทสนทนาช่วยการดำเนินเรื่องให้รวดเร็ว (๑ คะแนน)					
๖.๒ บทสนทนาสอดคล้องกับพฤติกรรมของ ตัวละคร (๑ คะแนน)					
๖.๓ บทสนทนาใช้ภาษาที่สมจริง (๑ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๗. ท่วงทำนองการแต่ง (๒๑ คะแนน)					
๗.๑ การเลือกใช้คำเหมาะกับลักษณะของเรื่อง (๒ คะแนน)					
๗.๒ การเลือกใช้คำเหมาะกับลักษณะของตัวละคร (๒ คะแนน)					
๗.๓ การใช้โวหารในการแต่ง (๑ คะแนน)					
๗.๔ การใช้ท่วงทำนองเฉพาะตัวของผู้เขียน (๒ คะแนน)					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๑๒๓

ภาคผนวก ๔

แบบประเมินค่าเรื่องสั้น (ครั้งที่ ๑)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินค่าเรื่องสั้นครอบคลุม ๕ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. โครงเรื่อง
๒. แก่นของเรื่อง
๓. เนื้อเรื่อง
๔. ตัวละคร
๕. บทสนทนา

โดยมีรายละเอียดประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

๐	หมายถึง	มีคุณค่าระดับต่ำ
๑	หมายถึง	มีคุณค่าระดับพอใช้
๒	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดี
๓	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคุณค่าของเรื่องสั้น โดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อแล้วเลือกระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

๓.๒ นำระดับคุณค่าที่ให้ไว้คูณด้วยคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ในวงเล็บ แล้วนำผลคูณใส่ไว้ในช่องคะแนน

๓.๓ รวมคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นแล้วกรอกผลรวมไว้ในช่องคะแนนรวม

เกณฑ์การประเมินค่าเรื่องสั้น (ครั้งที่ ๑)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. โครงเรื่อง (๓๖ คะแนน)					
๑.๑ โครงเรื่องไม่ซับซ้อน (๓ คะแนน)					
๑.๒ เหตุการณ์ต่าง ๆ เรียงลำดับอย่างชัดเจน (๒ คะแนน)					
๑.๓ การสร้างปมให้เห็นชัดเจน (๔ คะแนน)					
๑.๔ การคลี่คลายปมก่อนจบเรื่อง (๓ คะแนน)					
๒. แก่นของเรื่อง (๒๔ คะแนน)					
๒.๑ การแสดงแนวคิดที่หลากหลาย (๔ คะแนน)					
๒.๒ แก่นของเรื่องเป็นการสร้างสรรค์ (๔ คะแนน)					
๓. เนื้อเรื่อง (๓๐ คะแนน)					
๓.๑ สัดส่วนของเรื่อง (เริ่มเรื่อง ดำเนินเรื่อง จบเรื่อง) พอเหมาะ (๔ คะแนน)					
๓.๒ การดำเนินเรื่องสรุปอย่างรวบรัด (๓ คะแนน)					
๓.๓ การเสนอเหตุการณ์ในระยะเวลาสั้น (๓ คะแนน)					
๔. ตัวละคร (๒๑ คะแนน)					
๔.๑ ตัวละครมีน้อย (๑ คะแนน)					
๔.๒ พฤติกรรมของตัวละครมีความสมจริง (๒ คะแนน)					
๔.๓ พฤติกรรมของตัวละครมีผลโดยตรงต่อ เหตุการณ์สำคัญ (๓ คะแนน)					
๔.๔ ตัวละครย่อยมีตามความจำเป็น (๑ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๕. บทสนทนา (๑๒ คะแนน)					
๕.๑ บทสนทนาช่วยการดำเนินเรื่องให้รวดเร็ว (๒ คะแนน)					
๕.๒ บทสนทนาไม่ใช้โดยไม่จำเป็น (๒ คะแนน)					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๑๒๓

ภาคผนวก ๕

แบบประเมินค่ากวีนิพนธ์ (ครั้งที่ ๑)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินค่ากวีนิพนธ์ครอบคลุม ๔ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. เนื้อเรื่อง
๒. การนำเสนอ
๓. รูปแบบคำประพันธ์
๔. กลวิธีการประพันธ์

โดยมีรายละเอียดประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

๐	หมายถึง	มีคุณค่าระดับต่ำ
๑	หมายถึง	มีคุณค่าระดับพอใช้
๒	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดี
๓	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคุณค่าของกวีนิพนธ์ โดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อแล้วเลือกระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

๓.๒ นำระดับคุณค่าที่ให้ไว้คูณด้วยคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ในวงเล็บ แล้วนำผลคูณใส่ไว้ในช่องคะแนน

๓.๓ รวมคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นแล้วกรอกผลรวมไว้ในช่องคะแนนรวม

เกณฑ์การประเมินค่ากวีนิพนธ์ (ครั้งที่ ๑)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. เนื้อเรื่อง (๓๐ คะแนน)					
๑.๑ เนื้อเรื่องสะท้อนแนวคิดที่เป็นประโยชน์ (๒ คะแนน)					
๑.๒ เนื้อเรื่องสะท้อนแนวคิดที่เป็นสากล (๒ คะแนน)					
๑.๓ เนื้อเรื่องสะท้อนแนวคิดเฉพาะตน (๒ คะแนน)					
๑.๔ เนื้อเรื่องมีความเป็นเอกภาพ (๒ คะแนน)					
๑.๕ เนื้อเรื่องมีความสมจริง (๒ คะแนน)					
๒. การนำเสนอ (๒๔ คะแนน)					
๒.๑ การนำเสนอสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง (๑ คะแนน)					
๒.๒ การนำเสนอสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย (๓ คะแนน)					
๒.๓ การนำเสนอแสดงความคิดอย่างชัดเจน (๔ คะแนน)					
๓. รูปแบบคำประพันธ์ (๒๑ คะแนน)					
๓.๑ รูปแบบเป็นแนวของตนเอง (๑ คะแนน)					
๓.๒ รูปแบบเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง (๒ คะแนน)					
๓.๓ รูปแบบแสดงความคิดสร้างสรรค์ (๒ คะแนน)					
๓.๔ รูปแบบถูกต้องตามฉันทลักษณ์ (๑ คะแนน)					
๓.๕ รูปแบบประยุกต์จากฉันทลักษณ์เดิม (๑ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๔. กลวิธีการประพันธ์ (๒๔ คะแนน)					
๔.๑ คำที่ใช้มีเสียงไพเราะ (๑ คะแนน)					
๔.๒ คำที่ใช้ประณีตละเอียด (๑ คะแนน)					
๔.๓ คำที่ใช้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง (๒ คะแนน)					
๔.๔ การใช้โวหารภาพพจน์และสัญลักษณ์ (๒ คะแนน)					
๔.๕ การใช้โวหารที่เกิดอารมณ์สะท้อนใจ (๒ คะแนน)					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๙๙

ภาคผนวก ๖

แบบประเมินค่าสารคดี (ครั้งที่ ๑)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินค่าสารคดีครอบคลุม ๓ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. เนื้อหา
๒. วิธีการนำเสนอ
๓. การใช้ภาษา

โดยมีรายละเอียดประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

๐ หมายถึง	มีคุณค่าระดับต่ำ
๑ หมายถึง	มีคุณค่าระดับพอใช้
๒ หมายถึง	มีคุณค่าระดับดี
๓ หมายถึง	มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคุณค่าของสารคดี โดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อแล้วเลือก ระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

๓.๒ นำระดับคุณค่าที่ให้ไว้คูณด้วยคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ในวงเล็บ แล้วนำผลคูณใส่ไว้ในช่องคะแนน

๓.๓ รวมคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นแล้วกรอกผลรวมไว้ในช่องคะแนนรวม

เกณฑ์การประเมินค่าสารคดี (ครั้งที่ ๑)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. เนื้อหา (๔๘ คะแนน)					
๑.๑ ความถูกต้องของข้อมูล (๓ คะแนน)					
๑.๒ การใช้รายละเอียดที่ชัดเจน (๑ คะแนน)					
๑.๓ การแทรกสาระความรู้ที่เกิดประโยชน์ (๓ คะแนน)					
๑.๔ การเสนอพรรณนาที่เป็นกลาง (๑ คะแนน)					
๑.๕ การเสนอพรรณนาที่แปลกใหม่ (๒ คะแนน)					
๑.๖ การเสนอพรรณนาที่สร้างสรรค์ (๓ คะแนน)					
๑.๗ ความน่าสนใจของเรื่องราว (๓ คะแนน)					
๒. วิธีการนำเสนอ (๓๓ คะแนน)					
๒.๑ การเปิดเรื่องอย่างมีศิลปะ (๒ คะแนน)					
๒.๒ การเรียบเรียงเนื้อหาน่าสนใจ (๓ คะแนน)					
๒.๓ การเรียบเรียงเนื้อหาเป็นไปตามลำดับ (๑ คะแนน)					
๒.๔ การปิดเรื่องอย่างประทับใจ (๒ คะแนน)					
๒.๕ การใช้ภาพและแผนภูมิอย่างเหมาะสม (๑ คะแนน)					
๒.๖ การใช้แนวเขียนที่เหมาะสมกับเนื้อหา (๒ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๓. การใช้ภาษา (๒๑ คะแนน)					
๓.๑ การใช้ภาษาเรียบง่าย ชัดเจน (๒ คะแนน)					
๓.๒ การเลือกใช้คำที่สละสลวย ประณีต (๓ คะแนน)					
๓.๓ การเลือกใช้คำที่เกิดจินตนาการ (๑ คะแนน)					
๓.๔ การใช้สำนวน โวหาร ภาพพจน์ (๑ คะแนน)					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๑๐๒

ภาคผนวก ๗

แบบประเมินคำหนังสือสำหรับเด็ก (ครั้งที่ ๑)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินคำหนังสือสำหรับเด็กครอบคลุม ๔ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. เนื้อเรื่อง
๒. ภาษา
๓. ภาพประกอบ
๔. รูปเล่ม

โดยมีรายละเอียดประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

๐	หมายถึง	มีคุณค่าระดับต่ำ
๑	หมายถึง	มีคุณค่าระดับพอใช้
๒	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดี
๓	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคุณค่าของหนังสือสำหรับเด็ก โดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อแล้วเลือกระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

๓.๒ นำระดับคุณค่าที่ให้ไว้คูณด้วยคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ในวงเล็บ แล้วนำผลคูณใส่ไว้ในช่องคะแนน

๓.๓ รวมคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นแล้วกรอกผลรวมไว้ในช่องคะแนนรวม

เกณฑ์การประเมินค่านั่งสือสำหรับเด็ก (ครั้งที่ ๑)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. เนื้อเรื่อง (๓๕ คะแนน)					
๑.๑ เนื้อเรื่องสนุกสนาน ตื่นเต้น (๒ คะแนน)					
๑.๒ ตัวละครตัวเอกเป็นลิ่งมีชีวิต เช่น คน และสัตว์ (๑ คะแนน)					
๑.๓ เนื้อเรื่องให้ความรู้เรื่องของธรรมชาติ (๑ คะแนน)					
๑.๔ เนื้อเรื่องส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม (๓ คะแนน)					
๑.๕ เนื้อเรื่องส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (๓ คะแนน)					
๑.๖ เนื้อเรื่องส่งเสริมประสบการณ์ (๒ คะแนน)					
๑.๗ รูปแบบคำประพันธ์เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง (๑ คะแนน)					
๒. ภาษา (๒๑ คะแนน)					
๒.๑ ภาษาสุภาพ (๒ คะแนน)					
๒.๒ ภาษาเหมาะกับวัยของผู้อ่าน (๒ คะแนน)					
๒.๓ ภาษาส่งเสริมจินตนาการ (๓ คะแนน)					
๓. ภาพประกอบ (๒๗ คะแนน)					
๓.๑ ภาพประกอบเหมาะกับวัยของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๓.๒ ภาพประกอบเหมาะกับเนื้อเรื่อง (๓ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๓.๓ ภาพประกอบสร้างความสนใจของผู้อ่าน (๒ คะแนน)					
๓.๔ ปริมาณของภาพประกอบเหมาะสมกับวัย ของผู้อ่านและเนื้อเรื่อง (๑ คะแนน)					
๔. รูปเล่ม (๓๓ คะแนน)					
๔.๑ คุณภาพของปกแข็งแรงทนทาน (๒ คะแนน)					
๔.๒ ได้รับความสนใจของผู้อ่าน (๒ คะแนน)					
๔.๓ ออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง (๑ คะแนน)					
๔.๔ ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน (๑ คะแนน)					
๔.๕ สีของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน (๑ คะแนน)					
๔.๖ กระดาษมีคุณภาพดี (๑ คะแนน)					
๔.๗ การจัดหน้าเหมาะสมและได้รับความสนใจ (๒ คะแนน)					
๔.๘ การพิมพ์ตัวอักษรและข้อความเหมาะสม กับวัย (๑ คะแนน)					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๑๒๐

ภาคผนวก ๘

แบบประเมินค่าหนังสือเรียน (ครั้งที่ ๑)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินค่าหนังสือเรียนครอบคลุม ๕ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. เนื้อหา
๒. กิจกรรมหรือแบบฝึกหัด
๓. ภาษา
๔. ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ หรือแผนที่
๕. รูปเล่ม

โดยมีรายละเอียดประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

๐	หมายถึง	มีคุณค่าระดับต่ำ
๑	หมายถึง	มีคุณค่าระดับพอใช้
๒	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดี
๓	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคุณค่าของหนังสือเรียน โดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อ แล้วเลือกระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

๓.๒ นำระดับคุณค่าที่ให้ไว้คูณด้วยคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ในวงเล็บ แล้วนำผลคูณใส่ไว้ในช่องคะแนน

๓.๓ รวมคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นแล้วกรอกผลรวมไว้ในช่องคะแนนรวม

เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือเรียน (ครั้งที่ ๑)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. เนื้อหา (๖๓ คะแนน)					
๑.๑ เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร (๓ คะแนน)					
๑.๒ การเสนอเนื้อหาครบถ้วนตามที่หลักสูตร กำหนด (๓ คะแนน)					
๑.๓ เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชา (๓ คะแนน)					
๑.๔ เนื้อหาพัฒนาความรู้หรือความคิดสร้างสรรค์ ของผู้เรียน (๒ คะแนน)					
๑.๕ เนื้อหาง่ายเหมาะกับวัยของผู้เรียน (๒ คะแนน)					
๑.๖ เนื้อหาสอดคล้องกับความสนใจและวัยของ ผู้เรียนในระดับชั้นนั้น (๑ คะแนน)					
๑.๗ เนื้อหาเสริมสร้างความคิดและทัศนคติที่ดี ให้แก่ผู้เรียน (๒ คะแนน)					
๑.๘ การเสนอเนื้อหาเรียงลำดับอย่างเหมาะสม (๒ คะแนน)					
๑.๙ การลำดับเนื้อหาสอดคล้องและต่อเนื่องกัน (๒ คะแนน)					
๑.๑๐ ปริมาณของเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน ที่กำหนด (๑ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๒. กิจกรรมหรือแบบฝึกหัด (๑๕ คะแนน)					
๒.๑ กิจกรรมหรือแบบฝึกหัดเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน (๒ คะแนน)					
๒.๒ กิจกรรมหรือแบบฝึกหัดช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น (๓ คะแนน)					
๓. ภาษา (๓๖ คะแนน)					
๓.๑ ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย (๓ คะแนน)					
๓.๒ ภาษาที่ใช้เป็นแบบแผนที่ดี (๓ คะแนน)					
๓.๓ การใช้ศัพท์ สัญลักษณ์ และสูตรทางวิชาการถูกต้อง (๒ คะแนน)					
๓.๔ ความยากง่ายของศัพท์เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (๑ คะแนน)					
๓.๕ การขยายความและการยกตัวอย่างช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น (๓ คะแนน)					
๔. ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ หรือแผนที่ (๒๔ คะแนน)					
๔.๑ ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ และแผนที่สื่อความหมายได้ชัดเจน (๒ คะแนน)					
๔.๒ ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ และแผนที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น (๓ คะแนน)					
๔.๓ ขนาดของภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ และแผนที่ เหมาะสมกับรายละเอียดที่นำเสนอ (๒ คะแนน)					
๔.๔ ตำแหน่งของภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ และแผนที่สัมพันธ์กับเนื้อหา (๑ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๕. รูปเล่ม (๔๕ คะแนน)					
๕.๑ ปกแข็งแรงและทนทาน (๑ คะแนน)					
๕.๒ การออกแบบปกสร้างความสนใจ (๑ คะแนน)					
๕.๓ การออกแบบปกเกี่ยวข้องกับประเด็น เนื้อหา (๑ คะแนน)					
๕.๔ ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของ ผู้เรียน (๓ คะแนน)					
๕.๕ การจัดหน้าเหมาะสมและสะดวกต่อการอ่าน (๒ คะแนน)					
๕.๖ การพิมพ์ตัวอักษรและข้อความเหมาะสม กับวัยของผู้เรียน (๓ คะแนน)					
๕.๗ กระดาษที่ใช้พิมพ์คุณภาพดี (๑ คะแนน)					
๕.๘ ขนาดของหนังสือเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (๑ คะแนน)					
๕.๙ ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนและ สะดวกในการอ่าน (๒ คะแนน)					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๑๘๓

ภาคผนวก ๕

แบบประเมินคำตำรา (ครั้งที่ ๑)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินคำตำราครอบคลุม ๕ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์
๒. โครงเรื่อง
๓. เนื้อหา
๔. ภาษา
๕. รูปเล่มและการพิมพ์

โดยมีรายละเอียดประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

๐	หมายถึง	มีคุณค่าระดับต่ำ
๑	หมายถึง	มีคุณค่าระดับพอใช้
๒	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดี
๓	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคุณค่าของตำรา โดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อแล้วเลือกระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

๓.๒ นำระดับคุณค่าที่ให้ไว้คูณด้วยคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ในวงเล็บ แล้วนำผลคูณใส่ไว้ในช่องคะแนน

๓.๓ รวมคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นแล้วกรอกผลรวมไว้ในช่องคะแนนรวม

เกณฑ์การประเมินค่าตำรา (ครั้งที่ ๑)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ (๑๕ คะแนน)					
๑.๑ ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์มีวุฒิการศึกษาตรงหรือเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องที่เขียน (๑ คะแนน)					
๑.๒ ผู้เขียนมีตำแหน่งหน้าที่การงานตรงหรือเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องที่เขียน (๑ คะแนน)					
๑.๓ ผู้เขียนมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่เขียน (๑ คะแนน)					
๑.๔ ผู้จัดพิมพ์มีประสบการณ์และผลงานการจัดพิมพ์ตำรา (๑ คะแนน)					
๑.๕ ผู้จัดพิมพ์มีความน่าเชื่อถือหรือความเชี่ยวชาญในการจัดพิมพ์ตำราเฉพาะด้านนั้น ๆ (๑ คะแนน)					
๒. โครงเรื่อง (๒๑ คะแนน)					
๒.๑ มีประเด็นนำเสนอใหม่ น่าสนใจแตกต่างจากตำราที่มี (๓ คะแนน)					
๒.๒ มีขอบเขตไม่กว้างหรือแคบเกินไป (๒ คะแนน)					
๒.๓ มีความสมดุลของเนื้อหา (๒ คะแนน)					
๓. เนื้อหา (๖๐ คะแนน)					
๓.๑ เสนอองค์ความรู้ใหม่ (๓ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๓.๒ เนื้อหามีความถูกต้อง (๓ คะแนน)					
๓.๓ เนื้อหามีความทันสมัย (๓ คะแนน)					
๓.๔ เนื้อหามีความลึกซึ้ง ครบถ้วน สมบูรณ์ (๓ คะแนน)					
๓.๕ เนื้อหา มีภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนภาพ อธิบายเนื้อหาตามความจำเป็น (๑ คะแนน)					
๓.๖ มีการอ้างอิงอย่างเหมาะสมในเนื้อหา (๒ คะแนน)					
๓.๗ มีการอ้างอิงอย่างถูกต้องตามแบบแผน (๒ คะแนน)					
๓.๘ แหล่งอ้างอิงเชื่อถือได้ (๓ คะแนน)					
๔. ภาษา (๑๒ คะแนน)					
๔.๑ ใช้ภาษาวิชาการ (๑ คะแนน)					
๔.๒ ใช้ภาษาถูกต้อง (๑ คะแนน)					
๔.๓ ใช้ภาษากระชับรัด ชัดเจน สม่่าเสมอ (๑ คะแนน)					
๔.๔ ใช้ศัพท์บัญญัติ ศัพท์เทคนิค หรือแปลศัพท์ เป็นภาษาไทยตามแบบแผนสากล (๑ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๕. รูปเล่มและการพิมพ์ (๑๒ คะแนน)					
๕.๑ ขนาดของรูปเล่มตามมาตรฐานสากล (๑ คะแนน)					
๕.๒ มีส่วนประกอบของรูปเล่มถูกต้องตาม แบบแผนของตำราที่ดี (๑ คะแนน)					
๕.๓ ใช้กระดาษดี มีคุณภาพ (๑ คะแนน)					
๕.๔ การพิมพ์ถูกต้อง (๑ คะแนน)					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๑๒๐

ภาคผนวก ๑๐

แบบประเมินค่าวารสารวิชาการ (ครั้งที่ ๑)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินค่าวารสารวิชาการครอบคลุม ๔ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. ผู้จัดทำ
๒. เนื้อหา
๓. ภาษา
๔. รูปเล่มและการพิมพ์

โดยมีรายละเอียดเป็นประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

๐	หมายถึง	มีคุณค่าระดับต่ำ
๑	หมายถึง	มีคุณค่าระดับพอใช้
๒	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดี
๓	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคูณค่าของวารสารวิชาการ โดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อ แล้วเลือกระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

๓.๒ นำระดับคุณค่าที่ให้ไว้คูณด้วยคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ในวงเล็บ แล้วนำผลคูณใส่ไว้ในช่องคะแนน

๓.๓ รวมคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นแล้วกรอกผลรวมไว้ในช่องคะแนนรวม

เกณฑ์การประเมินค่าวารสารวิชาการ (ครั้งที่ ๑)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. ผู้จัดทำ (๑๕ คะแนน)					
๑.๑ บรรณาธิการ กองบรรณาธิการ หรือผู้จัดทำ มีความรู้ ประสบการณ์เกี่ยวข้องกับเนื้อหา (๒ คะแนน)					
๑.๒ ผู้เขียนมีความรู้และประสบการณ์ตรง หรือ เกี่ยวข้องและมีข้อความแนะนำผู้เขียน (๒ คะแนน)					
๑.๓ ระบุนโยบายวัตถุประสงค์ในการจัดทำ ชัดเจน (๑ คะแนน)					
๒. เนื้อหา (๗๕ คะแนน)					
๒.๑ นำเสนอบทความทางวิชาการสอดคล้องตาม นโยบายและวัตถุประสงค์ (๓ คะแนน)					
๒.๒ เนื้อหา มีคุณค่าและให้ประโยชน์ทางวิชาการ (๓ คะแนน)					
๒.๓ บทความทางวิชาการมีความถูกต้อง สมบูรณ์ ทันสมัย (๓ คะแนน)					
๒.๔ บทความทางวิชาการเสนอองค์ความรู้ ทฤษฎีหรือประเด็นใหม่ (๓ คะแนน)					
๒.๕ บทความทางวิชาการเสนอความคิดเห็น โดยอิงข้อมูล หลักฐาน และปราศจากอคติ (๓ คะแนน)					
๒.๖ มีการเรียบเรียงตามรูปแบบบทความ ทางวิชาการที่ดี (๖ คะแนน)					
๒.๗ มีบทคัดย่อ (๑ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๒.๘ มีภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนภาพ อธิบายเนื้อหาตามความจำเป็น (๓ คะแนน)					
๒.๙ มีการอ้างอิงอย่างถูกต้องตามแบบแผน (๓ คะแนน)					
๓. ภาษา (๑๕ คะแนน)					
๓.๑ ใช้ภาษาวิชาการ (๒ คะแนน)					
๓.๒ ใช้ภาษาถูกต้อง (๑ คะแนน)					
๓.๓ ใช้ภาษากระชับรัด ชัดเจน สม่่าเสมอ (๑ คะแนน)					
๓.๔ ใช้ศัพท์บัญญัติ ศัพท์เทคนิค หรือแปลศัพท์ เป็นภาษาไทยตามแบบแผนสากล (๑ คะแนน)					
๔. รูปเล่มและการพิมพ์ (๑๕ คะแนน)					
๔.๑ ขนาดของรูปเล่มตามมาตรฐานสากล (๑ คะแนน)					
๔.๒ ข้อมูลบรรณานุกรมที่ปกครบถ้วน (เช่น เลข ISSN ปีที่ ฉบับที่ เดือน ปี กำหนดออก) (๑ คะแนน)					
๔.๓ มีส่วนประกอบของรูปเล่มถูกต้องตาม แบบแผน (๑ คะแนน)					
๔.๔ คุณภาพของกระดาษดี (๑ คะแนน)					
๔.๕ การจัดหน้าและการพิมพ์ถูกต้องชัดเจน (๑ คะแนน)					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๑๒๐

ภาคผนวก ๑๑

แบบประเมินค่านิตยสาร (ครั้งที่ ๑)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินค่านิตยสารครอบคลุม ๓ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. เนื้อหา
๒. ภาษา
๓. รูปเล่มและการพิมพ์

โดยมีรายละเอียดประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

๐	หมายถึง	มีคุณค่าระดับต่ำ
๑	หมายถึง	มีคุณค่าระดับพอใช้
๒	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดี
๓	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคุณค่าของนิตยสาร โดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อแล้ว เลือกระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

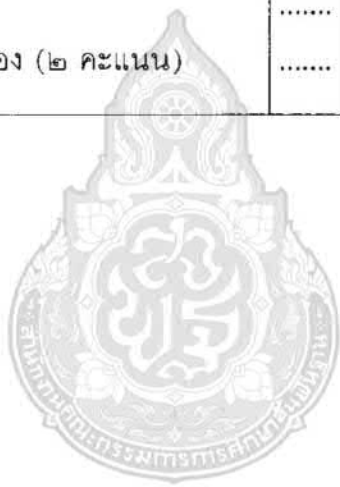
๓.๒ นำระดับคุณค่าที่ให้ไว้คูณด้วยคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ในวงเล็บ แล้วนำผลคูณใส่ไว้ในช่องคะแนน

๓.๓ รวมคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นแล้วกรอกผลรวมไว้ในช่องคะแนนรวม

เกณฑ์การประเมินค่านิตยสาร (ครั้งที่ ๑)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. เนื้อหา (๖๐ คะแนน)					
๑.๑ เนื้อหาให้สาระความรู้ (๓ คะแนน)					
๑.๒ เนื้อหาให้ความเพลิดเพลิน (๓ คะแนน)					
๑.๓ การนำเสนอเนื้อหาทั้งเรื่องสั้น เรื่องยาว บันเทิงคดี สารคดี มีความหลากหลาย รูปแบบ (๓ คะแนน)					
๑.๔ เนื้อหาตอบสนองความสนใจของผู้อ่าน กลุ่มเป้าหมาย (๓ คะแนน)					
๑.๕ เนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม (๓ คะแนน)					
๑.๖ เนื้อหาส่งเสริมคุณภาพชีวิต (๓ คะแนน)					
๑.๗ มีโฆษณาในสัดส่วนที่เหมาะสมและไม่ขัดต่อ คุณธรรมและศีลธรรมอันดี (๒ คะแนน)					
๒. ภาษา (๑๕ คะแนน)					
๒.๑ ใช้ภาษาถูกต้อง (๒ คะแนน)					
๒.๒ ใช้ภาษาเหมาะสมกับรูปแบบการเขียน ที่นำเสนอ (๓ คะแนน)					
๓. รูปเล่มและการพิมพ์ (๓๐ คะแนน)					
๓.๑ ข้อมูลบรรณานุกรมที่ปกครบถ้วน (เช่น เลข ISSN กำหนดออก ปีที่ ฉบับที่ เดือน ปี) (๑ คะแนน)					
๓.๒ กระดาษที่ใช้พิมพ์มีคุณภาพ (๑ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๓.๓ ปกสวยงาม ได้รับความสนใจ (๒ คะแนน)					
๓.๔ ภาพประกอบสวยงาม น่าสนใจ สอดคล้อง กับเนื้อหา (๒ คะแนน)					
๓.๕ รูปเล่มเหมาะสม (๑ คะแนน)					
๓.๖ การจัดหน้าเหมาะสมและได้รับความสนใจ (๑ คะแนน)					
๓.๗ การพิมพ์ชัดเจน ถูกต้อง (๒ คะแนน)					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๑๐๕

ภาคผนวก ๑๒

แบบประเมินค่าหนังสือพิมพ์ (ครั้งที่ ๑)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินค่าหนังสือพิมพ์ครอบคลุม ๗ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. ข่าว
๒. คอลัมน์ประจำ คอลัมน์เบ็ดเตล็ด และบทความทั่วไป
๓. บทบรรณาธิการ
๔. ภาพ
๕. โฆษณา
๖. ภาษาหนังสือพิมพ์
๗. รูปเล่มและการพิมพ์

โดยมีรายละเอียดประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

- ๐ หมายถึง มีคุณค่าระดับต่ำ
- ๑ หมายถึง มีคุณค่าระดับพอใช้
- ๒ หมายถึง มีคุณค่าระดับดี
- ๓ หมายถึง มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคุณค่าของหนังสือพิมพ์ โดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อ แล้วเลือกระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

๓.๒ นำระดับคุณค่าที่ให้ไว้คูณด้วยคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ในวงเล็บ แล้วนำผลคูณใส่ไว้ในช่องคะแนน

๓.๓ รวมคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นแล้วกรอกผลรวมไว้ในช่องคะแนนรวม

เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือพิมพ์ (ครั้งที่ ๑)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. ข่าว (๔๕ คะแนน)					
๑.๑ การพาดหัวข่าวสร้างสรรค์ (๑ คะแนน)					
๑.๒ มีคุณค่า ควรแก่การเป็นข่าว (๓ คะแนน)					
๑.๓ ข่าวสด เสนอข่าวรวดเร็ว (๓ คะแนน)					
๑.๔ ข่าวถูกต้องเที่ยงตรง (๓ คะแนน)					
๑.๕ ข่าวสมบูรณ์ สมดุล กะทัดรัด ชัดเจน (๒ คะแนน)					
๑.๖ มีข่าวหลากหลายประเภท และมีข่าว ทั้งในประเทศและต่างประเทศ (๓ คะแนน)					
๒. คอลัมน์ประจำ คอลัมน์เบ็ดเตล็ด และบทความ ทั่วไป (๓๐ คะแนน)					
๒.๑ มีความสมบูรณ์ (๑ คะแนน)					
๒.๒ มีประเด็นที่ต้องการสื่อสารชัดเจน (๒ คะแนน)					
๒.๓ มีคุณค่าในทางสร้างสรรค์ (๓ คะแนน)					
๒.๔ ให้สาระความรู้ ความเพลิดเพลิน การพักผ่อนหย่อนใจที่หลากหลาย (๒ คะแนน)					
๒.๕ เปิดโอกาสให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมและสะท้อน ความคิดเห็น (๒ คะแนน)					
๓. บทบรรณาธิการ (๕ คะแนน)					
๓.๑ ชี้แนะสังคม (๑ คะแนน)					
๓.๒ สัมพันธ์กับข่าวที่กำลังได้รับความสนใจ เกี่ยวกับประโยชน์ของส่วนรวม (๑ คะแนน)					
๓.๓ แสดงความเป็นผู้นำ เที่ยงตรง (๑ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๔. ภาพ (๑๒ คะแนน)					
๔.๑ สื่อความหมายให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ชัดเจน (๑ คะแนน)					
๔.๒ องค์ประกอบของภาพมีความน่าสนใจ ดึงดูดใจ (๑ คะแนน)					
๔.๓ แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันที่ (๑ คะแนน)					
๔.๔ มีคำบรรยายภาพถูกต้อง กระชับ ชัดเจน (๑ คะแนน)					
๕. โฆษณา (๖ คะแนน)					
๕.๑ มีปริมาณได้สัดส่วนเหมาะสม ไม่เอาเปรียบ ผู้อ่าน (๑ คะแนน)					
๕.๒ ไม่ขัดต่อคุณธรรม และศีลธรรมอันดี (๑ คะแนน)					
๖. ภาษาหนังสือพิมพ์ (๕ คะแนน)					
๖.๑ ภาษาสุภาพ (๑ คะแนน)					
๖.๒ ภาษาชวนอ่าน กระชับ ชัดเจน (๑ คะแนน)					
๖.๓ สื่อความหมายตรงตามข้อเท็จจริง (๑ คะแนน)					
๗. รูปเล่มและการพิมพ์ (๕ คะแนน)					
๗.๑ การพิมพ์ถูกต้อง ชัดเจน (๑ คะแนน)					
๗.๒ รูปเล่มขนาดมาตรฐาน (๑ คะแนน)					
๗.๓ การจัดคอลัมน์และจัดวางหน้ากระดาษ (๑ คะแนน)					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๑๒๐

ภาคผนวก ๑๓

จดหมายขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย
(ครั้งที่ ๒)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย

เรียน

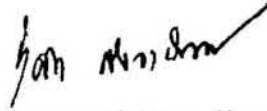
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย”

ด้วยคณะผู้วิจัยกำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย” โดยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกระทรวงศึกษาธิการ ในการวิจัยนี้คณะผู้วิจัยจะต้องพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทยประเภทต่างๆ รวม ๑๐ ประเภท โดยในการดำเนินการวิจัยดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญในวรรณกรรมแต่ละประเภทเป็นผู้ร่วมวิพากษ์วิจารณ์หลักเกณฑ์การประเมินในรอบแรก และนำความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในรอบแรกมาประมวล และเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ครั้งที่ ๒ มาประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อจัดทำเป็นหลักเกณฑ์นำออกมาใช้

คณะผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์สูง เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะเป็นผู้พิจารณาหลักเกณฑ์การประเมินดังกล่าว จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อร่วมประชุมระดมความคิดเห็น โดยคณะผู้วิจัยจะเรียนเชิญท่านเข้าร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิในกลุ่มนี้ จำนวน ๕ ท่าน เพื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
จะประสานงานเพื่อเรียนเชิญประชุมอีกครั้ง และขอขอบพระคุณล่วงหน้าไว้ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ชุตินา สัจจานันท์)

รองอธิการบดีฝ่ายปฏิบัติการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิราช
หัวหน้าคณะผู้วิจัย

สำนักงานอธิการบดี

โทร. ๕๐๓-๓๖๒๙

ภาคผนวก ๑๔

แบบประเมินค่านวนิยาย (ครั้งที่ ๒)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินค่านวนิยายครอบคลุม ๔ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. เนื้อหาและแนวคิด
๒. กลวิธีการนำเสนอ
๓. การใช้ภาษา
๔. คุณค่าของเรื่อง

โดยมีรายละเอียดเป็นประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

๐	หมายถึง	มีคุณค่าระดับต่ำ
๑	หมายถึง	มีคุณค่าระดับพอใช้
๒	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดี
๓	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคุณค่าของนวนิยาย โดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อแล้วเลือกระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

๓.๒ นำระดับคุณค่าที่ให้ไว้คูณด้วยคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ในวงเล็บ แล้วนำผลคูณใส่ไว้ในช่องคะแนน

๓.๓ รวมคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นแล้วกรอกผลรวมไว้ในช่องคะแนนรวม

เกณฑ์การประเมินค่านวนิยาย (ครั้งที่ ๒)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. เนื้อหาและแนวคิด (๔๕ คะแนน)					
๑.๑ เนื้อหาและแนวคิดสร้างสรรค์ (๕ คะแนน)					
๑.๒ เนื้อหาและแนวคิดเป็นสากล (๕ คะแนน)					
๑.๓ เนื้อหาและแนวคิดเป็นเฉพาะตน (๕ คะแนน)					
๒. กลวิธีการนำเสนอ (๔๕ คะแนน)					
๒.๑ โครงเรื่อง (๕ คะแนน)					
๒.๑.๑ โครงเรื่องมีความสัมพันธ์และเป็น เอกภาพ (๒ คะแนน)					
๒.๑.๒ โครงเรื่องสร้างปมปัญหาหรือความ ขัดแย้งได้อย่างน่าสนใจ (๑ คะแนน)					
๒.๒ การดำเนินเรื่อง (๕ คะแนน)					
๒.๒.๑ การเปิดเรื่องน่าสนใจ (๑ คะแนน)					
๒.๒.๒ ดำเนินเรื่องตามปมปัญหาหรือความ ขัดแย้งอย่างชัดเจนและน่าติดตาม (๑ คะแนน)					
๒.๒.๓ การปิดเรื่องน่าประทับใจ (๑ คะแนน)					
๒.๓ ฉาก (๕ คะแนน)					
๒.๓.๑ ฉากสอดคล้องกับเหตุการณ์ในเรื่อง (๑ คะแนน)					
๒.๓.๒ ฉากทำให้เข้าใจลักษณะนิสัยและ อารมณ์ของตัวละครชัดเจนขึ้น (๑ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๒.๓.๓ ฉากก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ (๑ คะแนน)					
๒.๔ ตัวละคร (๕ คะแนน)					
๒.๔.๑ ตัวละครสอดคล้องกับแนวเรื่อง (๑ คะแนน)					
๒.๔.๒ ตัวละครพัฒนานิสัยอย่าง สมเหตุสมผล (๑ คะแนน)					
๒.๔.๓ ตัวละครมีบทบาทสัมพันธ์กับเรื่อง (๑ คะแนน)					
๒.๕ บทสนทนา (๕ คะแนน)					
๒.๕.๑ บทสนทนาช่วยการดำเนินเรื่อง (๑ คะแนน)					
๒.๕.๒ บทสนทนาสอดคล้องกับตัวละคร (๑ คะแนน)					
๒.๕.๓ บทสนทนาใช้ภาษาสอดคล้อง กับเรื่อง (๑ คะแนน)					
๓. การใช้ภาษา (๔๕ คะแนน)					
๓.๑ ภาษาเหมาะกับลักษณะของเรื่อง (๔ คะแนน)					
๓.๒ ภาษามีลีลาเฉพาะตัว (๗ คะแนน)					
๔. คุณค่าของเรื่อง (๔๕ คะแนน)					
๔.๑ ให้ความบันเทิง (๕ คะแนน)					
๔.๒ ให้ข้อคิดทำให้ตระหนักและเข้าใจชีวิตอย่าง ลุ่มลึกหรือเสนอแง่คิดแก่ผู้อ่าน (๔ คะแนน)					
๔.๓ จรรโลงจิตใจ (๓ คะแนน)					
๔.๔ จรรโลงสังคม (๓ คะแนน)					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๑๔๐

ภาคผนวก ๑๕

แบบประเมินค่าเรื่องสั้น (ครั้งที่ ๒)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินค่าเรื่องสั้นครอบคลุม ๔ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. เนื้อหาและแนวคิด
๒. กลวิธีการนำเสนอ
๓. การใช้ภาษา
๔. คุณค่าของเรื่อง

โดยมีรายละเอียดประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

๐ หมายถึง	มีคุณค่าระดับต่ำ
๑ หมายถึง	มีคุณค่าระดับพอใช้
๒ หมายถึง	มีคุณค่าระดับดี
๓ หมายถึง	มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคุณค่าของเรื่องสั้น โดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อแล้วเลือกระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

๓.๒ นำระดับคุณค่าที่ให้ไว้คูณด้วยคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ในวงเล็บ แล้วนำผลคูณใส่ไว้ในช่องคะแนน

๓.๓ รวมคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นแล้วกรอกผลรวมไว้ในช่องคะแนนรวม

เกณฑ์การประเมินค่าเรื่องสั้น (ครั้งที่ ๒)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. เนื้อหาและแนวคิด (๖๓ คะแนน)					
๑.๑ เนื้อหาและแนวคิดสร้างสรรค์ (๗ คะแนน)					
๑.๒ เนื้อหาและแนวคิดเป็นสากล (๗ คะแนน)					
๑.๓ เนื้อหาและแนวคิดเป็นเฉพาะตน (๗ คะแนน)					
๒. กลวิธีการนำเสนอ (๖๓ คะแนน)					
๒.๑ โครงเรื่อง (๑๒ คะแนน)					
๒.๑.๑ มีโครงเรื่องเดียว (๒ คะแนน)					
๒.๑.๒ โครงเรื่องสร้างปมปัญหาหรือความ ขัดแย้งและคลี่คลายได้อย่าง น่าสนใจ (๒ คะแนน)					
๒.๒ แก่นเรื่อง (๑๒ คะแนน)					
๒.๒.๑ มีแก่นเรื่องเดียว (๒ คะแนน)					
๒.๒.๒ แก่นเรื่องมีความชัดเจน (๒ คะแนน)					
๒.๓ การดำเนินเรื่อง (๑๒ คะแนน)					
๒.๓.๑ การเปิดเรื่องน่าสนใจ (๑ คะแนน)					
๒.๓.๒ ดำเนินเรื่องตามปมปัญหาหรือ ความขัดแย้งอย่างชัดเจนและ น่าติดตาม (๑ คะแนน)					
๒.๓.๓ เสนอเหตุการณ์ในระยรรวบรวม (๑ คะแนน)					
๒.๓.๔ การปิดเรื่องน่าประทับใจ (๑ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๒.๔ นาก (๕ คะแนน)					
๒.๔.๑ นากสอดคล้องกับเหตุการณ์ในเรื่อง (๑ คะแนน)					
๒.๔.๒ นากทำให้เข้าใจลักษณะนิสัยและ อารมณ์ของตัวละครชัดเจนขึ้น (๑ คะแนน)					
๒.๔.๓ นากก่อให้เกิดอารมณ์สะท้อนใจ (๑ คะแนน)					
๒.๕ ตัวละคร (๕ คะแนน)					
๒.๕.๑ ตัวละครสอดคล้องกับแนวเรื่อง (๑ คะแนน)					
๒.๕.๒ ตัวละครพัฒนานิสัยอย่าง สมเหตุสมผล (๑ คะแนน)					
๒.๕.๓ ตัวละครมีบทบาทสัมพันธ์ กับเรื่อง (๑ คะแนน)					
๒.๖ บทสนทนา (๕ คะแนน)					
๒.๖.๑ บทสนทนาช่วยการดำเนินเรื่อง (๑ คะแนน)					
๒.๖.๒ บทสนทนาสอดคล้องกับตัวละคร (๑ คะแนน)					
๒.๖.๓ บทสนทนาใช้ภาษาสอดคล้อง กับเรื่อง (๑ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๓. การใช้ภาษา (๖๐ คะแนน)					
๓.๑ ภาษาเหมาะกับลักษณะของเรื่อง (๑๐ คะแนน)					
๓.๒ ภาษามีลีลาเฉพาะตัว (๑๐ คะแนน)					
๔. คุณค่าของเรื่อง (๖๐ คะแนน)					
๔.๑ ให้ความบันเทิง (๕ คะแนน)					
๔.๒ ให้ข้อคิดทำให้ตระหนักและเข้าใจชีวิต อย่างลุ่มลึกหรือเสนอแง่คิดแก่ผู้อ่าน (๕ คะแนน)					
๔.๓ จรรโลงจิตใจ (๕ คะแนน)					
๔.๔ จรรโลงสังคม (๕ คะแนน)					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๒๔๖

ภาคผนวก ๑๖

แบบประเมินค่ากวีนิพนธ์ (ครั้งที่ ๒)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินค่ากวีนิพนธ์ครอบคลุม ๔ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. เนื้อหา
๒. รูปแบบการประพันธ์
๓. สุนทรียภาพในการประพันธ์
๔. คุณค่า

โดยมีรายละเอียดเป็นประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

๐ หมายถึง	มีคุณค่าระดับต่ำ
๑ หมายถึง	มีคุณค่าระดับพอใช้
๒ หมายถึง	มีคุณค่าระดับดี
๓ หมายถึง	มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคุณค่าของกวีนิพนธ์ โดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อแล้วเลือกระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

๓.๒ นำระดับคุณค่าที่ให้ไว้คูณด้วยคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ในวงเล็บ แล้วนำผลคูณใส่ไว้ในช่องคะแนน

๓.๓ รวมคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นแล้วกรอกผลรวมไว้ในช่องคะแนนรวม

เกณฑ์การประเมินค่ากวีนิพนธ์ (ครั้งที่ ๒)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. เนื้อหา (๒๑ คะแนน)					
๑.๑ เนื้อหาสะท้อนแนวคิดสร้างสรรค์ (๓ คะแนน)					
๑.๒ เนื้อหาสะท้อนแนวคิดที่เป็นสากล (๓ คะแนน)					
๑.๓ เนื้อหาสะท้อนแนวคิดเฉพาะตน (๑ คะแนน)					
๒. รูปแบบการประพันธ์ (๒๑ คะแนน)					
๒.๑ รูปแบบถูกต้องตามฉันทลักษณ์ (๒ คะแนน)					
๒.๒ รูปแบบประยুক্তจากฉันทลักษณ์เดิม (๒ คะแนน)					
๒.๓ เป็นรูปแบบที่คิดขึ้นเอง (๑ คะแนน)					
๒.๔ รูปแบบเหมาะสมกับเนื้อหา (๒ คะแนน)					
๓. สุนทรียภาพในการประพันธ์ (๒๑ คะแนน)					
๓.๑ การเล่นเสียง (๑ คะแนน)					
๓.๒ การสรรคำได้เหมาะสม (๒ คะแนน)					
๓.๓ มีเสียงเสนาะ (๒ คะแนน)					
๓.๔ ใช้โวหารภาพพจน์อย่างมีชั้นเชิง (๑ คะแนน)					
๓.๕ การนำเสนออย่างมีเอกภาพ (๑ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๔. คุณค่า (๒๔ คะแนน)					
๔.๑ การให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ (๒ คะแนน)					
๔.๒ สร้างจินตนาการ (๒ คะแนน)					
๔.๓ ให้ข้อคิด ทำให้ตระหนักและเข้าใจชีวิต อย่างลุ่มลึกหรือเสนอแง่คิดแก่ผู้อ่าน (๑ คะแนน)					
๔.๔ จรรโลงสังคม (๓ คะแนน)					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๘๗

ภาคผนวก ๑๗

แบบประเมินค่าสารคดี (ครั้งที่ ๒)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินค่าสารคดีครอบคลุม ๓ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. เนื้อหา
๒. วิธีการนำเสนอ
๓. การใช้ภาษา

โดยมีรายละเอียดประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

๐	หมายถึง	มีคุณค่าระดับต่ำ
๑	หมายถึง	มีคุณค่าระดับพอใช้
๒	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดี
๓	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคุณค่าของสารคดี โดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อแล้วเลือกระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

๓.๒ นำระดับคุณค่าที่ให้ไว้คูณด้วยคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ในวงเล็บ แล้วนำผลคูณใส่ไว้ในช่องคะแนน

๓.๓ รวมคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นแล้วกรอกผลรวมไว้ในช่องคะแนนรวม

เกณฑ์การประเมินค่าสารคดี (ครั้งที่ ๒)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. เนื้อหา (๖๐ คะแนน)					
๑.๑ การให้สาระความรู้ที่เพิ่มพูนองค์ความรู้ใหม่ และหรือประเทืองปัญญา (๗ คะแนน)					
๑.๒ ความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูล (๕ คะแนน)					
๑.๓ เนื้อหามีลักษณะริเริ่มสร้างสรรค์ (๔ คะแนน)					
๑.๔ เนื้อหามีลักษณะสมเหตุสมผล* (๓ คะแนน)					
๑.๕ เนื้อหามีเอกภาพ** (๑ คะแนน)					
* หมายถึง การแสดงความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล ไม่มีอคติ					
** หมายถึง เนื้อหามีประเด็นชัดเจน มีแก่นเรื่อง เดียวกัน					
๒. วิธีการนำเสนอ (๒๔ คะแนน)					
๒.๑ ชื่อเรื่องน่าสนใจ กระชับ ตรงประเด็น (๑ คะแนน)					
๒.๒ การเปิดเรื่องอย่างมีศิลปะ (๑ คะแนน)					
๒.๓ การลำดับเรื่องชวนติดตาม (๒ คะแนน)					
๒.๔ การปิดเรื่องอย่างประทับใจ (๑ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๒.๕ กลวิธีการนำเสนอเหมาะสมกับเนื้อหาและ น่าสนใจ (๒ คะแนน)					
๒.๖ การจัดรูปเล่ม การใช้ภาพและแผนภูมิ อย่างเหมาะสม (๑ คะแนน)					
๓. การใช้ภาษา (๑๘ คะแนน)					
๓.๑ การใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน (๒ คะแนน)					
๓.๒ การใช้สำนวนภาษาที่มีพลังใน การสื่อสาร*** (๓ คะแนน)					
๓.๓ การใช้ภาษาที่สละสลวย ประณีต (๑ คะแนน)					
*** หมายถึง สำนวนโวหาร ภาพพจน์ ที่ทำให้เกิดจินตนาการ					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๑๐๒

ภาคผนวก ๑๘

แบบประเมินคำหนังสือสำหรับเด็ก (ครั้งที่ ๒)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินคำหนังสือสำหรับเด็กครอบคลุม ๕ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. รูปเล่ม
๒. การจัดหน้า
๓. เนื้อหา
๔. แนวการเขียน
๕. ภาษา

โดยมีรายละเอียดเป็นประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

๐ หมายถึง	มีคุณค่าระดับต่ำ
๑ หมายถึง	มีคุณค่าระดับพอใช้
๒ หมายถึง	มีคุณค่าระดับดี
๓ หมายถึง	มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคุณค่าของหนังสือสำหรับเด็ก โดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อแล้วเลือกระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

๓.๒ นำระดับคุณค่าที่ให้ไว้คูณด้วยคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ในวงเล็บ แล้วนำผลคูณใส่ไว้ในช่องคะแนน

๓.๓ รวมคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นแล้วกรอกผลรวมไว้ในช่องคะแนนรวม

เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือสำหรับเด็ก (ครั้งที่ ๒)
หนังสือสำหรับเด็กวัยเริ่มหัดอ่าน (๓-๕ ปี)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. รูปเล่ม (๖๓ คะแนน)					
๑.๑ ลักษณะรูปเล่มน่าสนใจ (๓ คะแนน)					
๑.๒ การออกแบบปกน่าสนใจ (๓ คะแนน)					
๑.๓ ขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๑.๔ ขนาดตัวหนังสือเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๑.๕ ปกและการเข้าเล่มแข็งแรงทนทาน (๓ คะแนน)					
๑.๖ การใช้กระดาษหรือวัสดุอื่นที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับราคา (๒ คะแนน)					
๑.๗ การพิมพ์ถูกต้อง (๒ คะแนน)					
๑.๘ การออกแบบปกสอดคล้องกับเนื้อหา (๑ คะแนน)					
๑.๙ ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วน (๑ คะแนน)					
๒. การจัดหน้า (๖๖ คะแนน)					
๒.๑ ปริมาณของภาพประกอบมากกว่าหรือ เท่ากับข้อความ (๓ คะแนน)					
๒.๒ ภาพประกอบมีสีสันสวยงามเหมาะสมกับเรื่อง (๓ คะแนน)					
๒.๓ ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและ ความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๒.๔ ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดีขึ้น (๓ คะแนน)					
๒.๕ ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างภาพประกอบ (๓ คะแนน)					
๒.๖ ภาพประกอบให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง (๒ คะแนน)					
๒.๗ ภาพประกอบเข้าใจง่าย ไม่มีรายละเอียด ซับซ้อน (๒ คะแนน)					
๒.๘ ภาพประกอบก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมกับ เนื้อหาที่น่าสนใจ (๑ คะแนน)					
๒.๙ การจัดวางภาพประกอบและข้อความ เหมาะสม (๑ คะแนน)					
๒.๑๐ การใช้ภาพดำเนินเรื่องแทนข้อความ (๑ คะแนน)					
๓. เนื้อหา (๘๑ คะแนน)					
๓.๑ เนื้อหาให้ความรู้ที่ถูกต้อง (๓ คะแนน)					
๓.๒ เนื้อหาให้ความรู้ที่เหมาะสมกับวัย ของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๓.๓ เนื้อหาให้ความเพลิดเพลิน (๓ คะแนน)					
๓.๔ เนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (๓ คะแนน)					
๓.๕ เนื้อหามีส่วนส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรม ของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๓.๖ เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๓.๗ เนื้อหาส่งเสริมประสบการณ์ของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๓.๘ เนื้อหาก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมตาม จุดมุ่งหมายของผู้เขียน (๒ คะแนน)					
๓.๙ เนื้อหามีความยาวเหมาะสมกับวัย ของผู้อ่าน (๒ คะแนน)					
๓.๑๐ เนื้อหาเข้าใจง่าย (๒ คะแนน)					
๔. แนวการเขียน (๕๔ คะแนน)					
๔.๑ การนำเสนอความคิดชัดเจน (๒ คะแนน)					
๔.๒ การเรียบเรียงทำให้เข้าใจเนื้อหา ง่าย (๒ คะแนน)					
๔.๓ การดำเนินเรื่องรวดเร็วและชวนติดตาม (๒ คะแนน)					
๔.๔ การสร้างตัวละครเอกมีชีวิตชีวา (๒ คะแนน)					
๔.๕ การนำเสนอลำดับเป็นขั้นตอน (๒ คะแนน)					
๔.๖ วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับเนื้อหา (๒ คะแนน)					
๔.๗ โครงเรื่องสอดคล้องกับแก่นของเรื่องและ ไม่ซับซ้อน (๒ คะแนน)					
๔.๘ การเริ่มเรื่องและจบเรื่องน่าประทับใจ (๒ คะแนน)					
๔.๙ ฉันทลักษณ์ง่าย (๒ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๕. ภาษา (๓๖ คะแนน)					
๕.๑ คำศัพท์และประโยคมีความยากง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๕.๒ ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา ของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๕.๓ ภาษาก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมตาม จุดมุ่งหมายของผู้เขียน (๒ คะแนน)					
๕.๔ ภาษาถูกต้อง (๒ คะแนน)					
๕.๕ ภาษาสละสลวย (๒ คะแนน)					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๓๐๐

เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือสำหรับเด็ก (ครั้งที่ ๒)
หนังสือสำหรับเด็กเล็ก (๖-๑๑ ปี)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
เกณฑ์ทั่วไป					
๑. รูปเล่ม (๔๘ คะแนน)					
๑.๑ ลักษณะรูปเล่มน่าสนใจ (๒ คะแนน)					
๑.๒ การออกแบบปกน่าสนใจ (๒ คะแนน)					
๑.๓ ขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน (๒ คะแนน)					
๑.๔ ขนาดของตัวหนังสือเหมาะสมกับวัย ของผู้อ่าน (๒ คะแนน)					
๑.๕ ปกและการเข้าเล่มแข็งแรงทนทาน (๒ คะแนน)					
๑.๖ การใช้กระดาษที่มีคุณภาพเหมาะสม กับราคา (๒ คะแนน)					
๑.๗ ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตาม ประเภทของหนังสือ (๒ คะแนน)					
๑.๘ การพิมพ์ถูกต้อง (๑ คะแนน)					
๑.๙ การออกแบบปกสอดคล้องกับเนื้อหา (๑ คะแนน)					
๒. การจัดหน้า (๖๐ คะแนน)					
๒.๑ ปริมาณของภาพประกอบเหมาะสมกับเรื่อง (๓ คะแนน)					
๒.๒ ภาพประกอบมีสีสันสวยงามเหมาะสมกับเรื่อง (๓ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๒.๓ ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและ ความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๒.๔ ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดีขึ้น (๓ คะแนน)					
๒.๕ ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างภาพประกอบ (๓ คะแนน)					
๒.๖ ภาพประกอบให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง (๒ คะแนน)					
๒.๗ ภาพประกอบก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมกับ เนื้อหาที่น่าสนใจ (๒ คะแนน)					
๒.๘ การจัดวางภาพประกอบและข้อความ เหมาะสม (๑ คะแนน)					
คะแนนรวม (๑)					
คะแนนเต็ม (๑)					๑๐๘

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
เกณฑ์เฉพาะประเภทของหนังสือ					
สารคดี					
๓. เนื้อหา (๖๖ คะแนน)					
๓.๑ เนื้อหาให้ความรู้ที่ถูกต้อง (๓ คะแนน)					
๓.๒ เนื้อหาให้ความรู้ที่เหมาะสมกับวัย ของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๓.๓ เนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (๓ คะแนน)					
๓.๔ เนื้อหาให้ความเพลิดเพลิน (๓ คะแนน)					
๓.๕ เนื้อหาส่งเสริมประสบการณ์ของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๓.๖ เนื้อหาเข้าใจง่าย (๓ คะแนน)					
๓.๗ เนื้อหามีส่วนส่งเสริมจริยธรรมและ คุณธรรมของผู้อ่าน (๒ คะแนน)					
๓.๘ เนื้อหามีความยาวเหมาะสมกับวัย ของผู้อ่าน (๒ คะแนน)					
๔. แนวการเขียน (๓๕ คะแนน)					
๔.๑ การนำเสนอความคิดชัดเจน (๓ คะแนน)					
๔.๒ การเรียบเรียงทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย (๓ คะแนน)					
๔.๓ การดำเนินเรื่องรวดเร็วและชวนติดตาม (๓ คะแนน)					
๔.๔ การนำเสนอลำดับเป็นขั้นตอน (๒ คะแนน)					
๔.๕ วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับเนื้อหา (๒ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๕. ภาษา (๓๐ คะแนน) ๕.๑ คำศัพท์และประโยคมีความยากง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน (๓ คะแนน) ๕.๒ ภาษาถูกต้อง (๓ คะแนน) ๕.๓ ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา ของผู้อ่าน (๒ คะแนน) ๕.๔ ภาษาสละสลวย (๒ คะแนน)					
คะแนนรวม (๒)					
คะแนนเต็ม (๒)					๑๓๕
คะแนนรวม (๑)+(๒)					
คะแนนเต็ม (๑)+(๒)					๒๔๓

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
บันเทิงคดี					
๓. เนื้อหา (๖๓ คะแนน)					
๓.๑ เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน (๓ คะแนน)					
๓.๒ เนื้อหาส่งเสริมประสบการณ์ของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๓.๓ เนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (๓ คะแนน)					
๓.๔ เนื้อหาก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมตาม จุดมุ่งหมายของผู้เขียน (๓ คะแนน)					
๓.๕ เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๓.๖ เนื้อหามีส่วนส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรม ของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๓.๗ เนื้อหาเข้าใจง่าย (๒ คะแนน)					
๓.๘ เนื้อหามีความยาวเหมาะสมกับวัย ของผู้อ่าน (๒ คะแนน)					
๔. แนวการเขียน (๓๐ คะแนน)					
๔.๑ การดำเนินเรื่องรวดเร็วและชวนติดตาม (๒ คะแนน)					
๔.๒ การสร้างตัวละครเอกมีชีวิตชีวา (๒ คะแนน)					
๔.๓ การนำเสนอลำดับเป็นขั้นตอน (๒ คะแนน)					
๔.๔ โครงเรื่องสอดคล้องกับแก่นของเรื่องและ ไม่ซับซ้อน (๒ คะแนน)					
๔.๕ การเริ่มเรื่องและจบเรื่องน่าประทับใจ (๒ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๕. ภาษา (๓๐ คะแนน)					
๕.๑ คำศัพท์และประโยคมีความง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๕.๒ ภาษาถูกต้อง (๓ คะแนน)					
๕.๓ ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของ ผู้อ่าน (๒ คะแนน)					
๕.๔ ภาษาสละสลวย (๒ คะแนน)					
คะแนนรวม (๒)					
คะแนนเต็ม (๒)					๑๒๓
คะแนนรวม (๑)+(๒)					
คะแนนเต็ม (๑)+(๒)					๒๓๑

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
กวีนิพนธ์					
๓. เนื้อหา (๖๓ คะแนน)					
๓.๑ เนื้อหาให้ความเพลิดเพลิน (๓ คะแนน)					
๓.๒ เนื้อหาให้ความรู้ (๓ คะแนน)					
๓.๓ เนื้อหาก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมตาม จุดมุ่งหมายของผู้เขียน (๓ คะแนน)					
๓.๔ เนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (๓ คะแนน)					
๓.๕ เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๓.๖ เนื้อหามีส่วนส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรม ของผู้อ่าน (๒ คะแนน)					
๓.๗ เนื้อหาเข้าใจง่าย (๒ คะแนน)					
๓.๘ เนื้อหามีความยาวเหมาะสมกับวัย ของผู้อ่าน (๒ คะแนน)					
๔. แนวการเขียน (๒๔ คะแนน)					
๔.๑ การดำเนินเรื่องรวดเร็วชวนติดตาม (๒ คะแนน)					
๔.๒ การนำเสนอลำดับเป็นขั้นตอน (๒ คะแนน)					
๔.๓ ฉันทลักษณ์ง่าย (๒ คะแนน)					
๔.๔ ฉันทลักษณ์ถูกต้อง (๒ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๕. ภาษา (๓๖ คะแนน)					
๕.๑ คำศัพท์ง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๕.๒ คำศัพท์ถูกต้อง (๓ คะแนน)					
๕.๓ ภาษาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน (๒ คะแนน)					
๕.๔ ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา ของผู้อ่าน (๒ คะแนน)					
๕.๕ ภาษาไพเราะสละสลวย (๒ คะแนน)					
คะแนนรวม (๒)					
คะแนนเต็ม (๒)					๑๒๓
คะแนนรวม (๑)+(๒)					
คะแนนเต็ม (๑)+(๒)					๒๓๑

เกณฑ์การประเมินค่านั่งหนังสือสำหรับเด็ก (ครั้งที่ ๒)
หนังสือสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น (๑๒-๑๔ ปี)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
เกณฑ์ทั่วไป					
๑. รูปเล่ม (๒๔ คะแนน)					
๑.๑ ขนาดของเล่มเหมาะสมกับผู้อ่าน (๑ คะแนน)					
๑.๒ รูปเล่มและปกแข็งแรง ทนทาน (๑ คะแนน)					
๑.๓ การออกแบบปกน่าสนใจ (๑ คะแนน)					
๑.๔ การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหา (๑ คะแนน)					
๑.๕ ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วน ตามประเภทของหนังสือ (๑ คะแนน)					
๑.๖ กระดาษคุณภาพดี (๑ คะแนน)					
๑.๗ ขนาดตัวอักษรเหมาะกับวัยของผู้อ่าน (๑ คะแนน)					
๑.๘ การเข้าเล่มแข็งแรงทนทาน (๑ คะแนน)					
๒. การจัดหน้า (๒๗ คะแนน)					
๒.๑ การจัดวางภาพประกอบและตัวอักษร เหมาะสม (๑ คะแนน)					
๒.๒ ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้อ่าน (๑ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๒.๓ ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น (๒ คะแนน)					
๒.๔ ภาพประกอบมีคำบรรยายสั้น ๆ (๑ คะแนน)					
๒.๕ ภาพประกอบน่าสนใจ (๑ คะแนน)					
๒.๖ ภาพประกอบให้อรรถาธิบายถูกต้อง (๑ คะแนน)					
๒.๗ ขนาดของภาพประกอบเหมาะสมกับ วัยของผู้อ่าน (๑ คะแนน)					
๒.๘ ปริมาณภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา (๑ คะแนน)					
คะแนนรวม (๑)					
คะแนนเต็ม (๑)					๕๑

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
เกณฑ์เฉพาะประเภทของหนังสือ					
สารคดี					
๓. เนื้อหา (๑๒ คะแนน)					
๓.๑ เนื้อหาให้ความรู้ที่ถูกต้อง (๓ คะแนน)					
๓.๒ เนื้อหาให้ความรู้ที่ทันสมัย (๓ คะแนน)					
๓.๓ เนื้อหาให้ความรู้ที่เหมาะสมกับวัย ของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๓.๔ เนื้อหาให้ความเพลิดเพลิน (๓ คะแนน)					
๓.๕ เนื้อหาส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ และสังคม (๓ คะแนน)					
๓.๖ เนื้อหามีส่วนส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรม (๓ คะแนน)					
๓.๗ เนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (๓ คะแนน)					
๓.๘ เนื้อหามีความยาวเหมาะสมกับวัย ของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๔. แนวการเขียน (๔๒ คะแนน)					
๔.๑ การนำเสนอความคิดชัดเจน (๓ คะแนน)					
๔.๒ การนำเสนอลำดับเป็นขั้นตอน (๑ คะแนน)					
๔.๓ การนำเสนอน่าสนใจ (๒ คะแนน)					
๔.๔ การนำเสนอแบ่งเป็นบทอย่างเหมาะสม (๒ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๔.๕ วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับเนื้อหา (๓ คะแนน)					
๔.๖ วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับความสนใจ ของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๕. ภาษา (๔๘ คะแนน)					
๕.๑ ภาษาสละสลวย (๓ คะแนน)					
๕.๒ ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย (๓ คะแนน)					
๕.๓ ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๕.๔ การใช้โวหารเหมาะกับเนื้อหา (๒ คะแนน)					
๕.๕ การยกตัวอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย (๒ คะแนน)					
๕.๖ ภาษาที่ใช้ถูกต้อง (๓ คะแนน)					
คะแนนรวม (๒)					
คะแนนเต็ม (๒)					๑๖๒
คะแนนรวม (๑)+(๒)					
คะแนนเต็ม (๑)+(๒)					๒๑๓

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
บันเทิงคดี					
๓. เนื้อหา (๕๔ คะแนน)					
๓.๑ เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน (๓ คะแนน)					
๓.๒ เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการ (๓ คะแนน)					
๓.๓ เนื้อหาช่วยให้ผู้อ่านเกิดแนวคิดและ ทัศนคติที่ดี (๓ คะแนน)					
๓.๔ เนื้อหาส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ และสังคม (๓ คะแนน)					
๓.๕ เนื้อหามีส่วนส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรม (๓ คะแนน)					
๓.๖ เนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (๓ คะแนน)					
๔. แนวการเขียน (๓๓ คะแนน)					
๔.๑ โครงเรื่องสอดคล้องกับแก่นของเรื่อง (๓ คะแนน)					
๔.๒ การเริ่มเรื่องน่าสนใจ (๑ คะแนน)					
๔.๓ การดำเนินเรื่องชวนติดตาม (๓ คะแนน)					
๔.๔ การจบเรื่องน่าประทับใจ (๑ คะแนน)					
๔.๕ การสร้างตัวละครแสดงพฤติกรรมสมจริง (๑ คะแนน)					
๔.๖ การสร้างฉากสมจริงตามเนื้อหา (๒ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๕. ภาษา (๔๕ คะแนน)					
๕.๑ ภาษาสละสลวย (๓ คะแนน)					
๕.๒ การใช้ภาษาสอดคล้องกับลักษณะของเรื่อง (๓ คะแนน)					
๕.๓ ภาษาที่ใช้ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม (๓ คะแนน)					
๕.๔ ภาษาที่ใช้มีความสมจริง (๓ คะแนน)					
๕.๕ ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา ของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
คะแนนรวม (๒)					
คะแนนเต็ม (๒)					๑๓๒
คะแนนรวม (๑)+(๒)					
คะแนนเต็ม (๑)+(๒)					๑๘๓

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
กวีนิพนธ์					
๓. เนื้อหา (๖๓ คะแนน)					
๓.๑ เนื้อหาให้ความเพลิดเพลิน (๓ คะแนน)					
๓.๒ เนื้อหาก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมตาม จุดมุ่งหมายของผู้เขียน (๓ คะแนน)					
๓.๓ เนื้อหามีส่วนส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรม (๓ คะแนน)					
๓.๔ เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการ (๓ คะแนน)					
๓.๕ เนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (๓ คะแนน)					
๓.๖ เนื้อหาสอดคล้องกับความสนใจของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๓.๗ เนื้อหามีความยาวเหมาะสมกับวัย ของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๔. แนวการเขียน (๔๘ คะแนน)					
๔.๑ รูปแบบคำประพันธ์ที่ใช้สอดคล้องกับเนื้อหา ที่นำเสนอ (๓ คะแนน)					
๔.๒ รูปแบบคำประพันธ์ที่ใช้สอดคล้องกับ ความสนใจของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๔.๓ จินตลักษณ์ถูกต้อง (๒ คะแนน)					
๔.๔ การเลือกใช้ศิลปะการประพันธ์เหมาะสมกับ รูปแบบและเนื้อหา (๓ คะแนน)					
๔.๕ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการประพันธ์ (๒ คะแนน)					
๔.๖ การนำเสนอแนวคิดชัดเจน (๓ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๕. ภาษา (๕๔ คะแนน)					
๕.๑ ภาษาส่งเสริมจินตนาการ (๓ คะแนน)					
๕.๒ ภาษาไพเราะสละสลวย (๓ คะแนน)					
๕.๓ การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
๕.๔ การใช้ภาษาสอดคล้องกับเนื้อหา (๓ คะแนน)					
๕.๕ การใช้ภาษาทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม (๓ คะแนน)					
๕.๖ ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา ของผู้อ่าน (๓ คะแนน)					
คะแนนรวม (๒)					
คะแนนเต็ม (๒)					๑๖๕
คะแนนรวม (๑)+(๒)					
คะแนนเต็ม (๑)+(๒)					๒๑๖

ภาคผนวก ๑ธ

แบบประเมินค่านักเรียน (ครั้งที่ ๒)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินค่านักเรียนครอบคลุม ๔ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์
๒. เนื้อหาสาระ
๓. การนำเสนอ
๔. รูปเล่มและการพิมพ์

โดยมีรายละเอียดประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

๐	หมายถึง	มีคุณค่าระดับต่ำ
๑	หมายถึง	มีคุณค่าระดับพอใช้
๒	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดี
๓	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคุณค่าของหนังสือเรียน โดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อ แล้วเลือกระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

๓.๒ นำระดับคุณค่าที่ให้ไว้คูณด้วยคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ในวงเล็บ แล้วนำผลคูณใส่ไว้ในช่องคะแนน

๓.๓ รวมคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นแล้วกรอกผลรวมไว้ในช่องคะแนนรวม

เกณฑ์การประเมินค่านั่งสือเรียน (ครั้งที่ ๒)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ (๑๒ คะแนน)					
๑.๑ ผู้เขียนมีวุฒิการศึกษาตรงหรือเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เขียน (๑ คะแนน)					
๑.๒ ผู้เขียนมีตำแหน่งหน้าที่การงานหรือประสบการณ์เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียน (๑ คะแนน)					
๑.๓ ผู้จัดพิมพ์มีประสบการณ์และผลงานการจัดพิมพ์อย่างเชี่ยวชาญและน่าเชื่อถือ (๑ คะแนน)					
๑.๔ จำนวนครั้งที่พิมพ์ (๑ คะแนน)					
๒. เนื้อหาสาระ (๑๒๐ คะแนน)					
๒.๑ เนื้อหาสาระสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในรายวิชาของหลักสูตร (๗ คะแนน)					
๒.๒ เนื้อหาสาระครบถ้วนตามรายวิชาของหลักสูตรกำหนด (๗ คะแนน)					
๒.๓ เนื้อหาสาระถูกต้องตามหลักวิชา (๗ คะแนน)					
๒.๔ เนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน (๗ คะแนน)					
๒.๕ เนื้อหาสาระพัฒนาความรู้และความคิด (๕ คะแนน)					
๒.๖ เนื้อหาสาระช่วยเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมที่ดีให้แก่ผู้เรียน (๓ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๒.๗ ปริมาณเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน ที่กำหนด (๓ คะแนน)					
๒.๘ คู่มือครูมีส่วนช่วยให้สามารถใช้หนังสือเรียน เพื่อการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น (๑ คะแนน)					
๓. การนำเสนอ (๕๖ คะแนน)					
๓.๑ กิจกรรม (๒๗ คะแนน)					
๓.๑.๑ กิจกรรมเหมาะสมกับวัยและความ สนใจของผู้เรียน (๒ คะแนน)					
๓.๑.๒ กิจกรรมช่วยให้เข้าใจเนื้อหา ได้ดียิ่งขึ้น (๒ คะแนน)					
๓.๑.๓ กิจกรรมส่งเสริมทักษะและเจตคติ (๒ คะแนน)					
๓.๑.๔ กิจกรรมส่งเสริมความช่างสังเกต และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (๓ คะแนน)					
๓.๒ แบบฝึกหัด (๒๙ คะแนน)					
๓.๒.๑ แบบฝึกหัดเหมาะสมกับวัยและ ความสนใจของผู้เรียน (๓ คะแนน)					
๓.๒.๒ แบบฝึกหัดช่วยให้เข้าใจเนื้อหา ได้ดียิ่งขึ้น (๓ คะแนน)					
๓.๒.๓ แบบฝึกหัดคำนึงถึงความแตกต่าง ของผู้เรียน (๒ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๓.๓ ภาษา (๔๕ คะแนน)					
๓.๓.๑ ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย (๓ คะแนน)					
๓.๓.๒ ภาษาถูกต้องตามแบบแผนที่ดี (๓ คะแนน)					
๓.๓.๓ การใช้ศัพท์ สัญลักษณ์ และสูตร ทางวิชาการถูกต้อง (๒ คะแนน)					
๓.๓.๔ ความยากง่ายของภาษาเหมาะสม กับวัยของผู้เรียน (๑ คะแนน)					
๓.๓.๕ การอธิบายขยายความ และการ ยกตัวอย่างช่วยให้เข้าใจเนื้อหา ได้ดียิ่งขึ้น (๒ คะแนน)					
๓.๓.๖ การลำดับเนื้อหาสอดคล้องและ ต่อเนื่องกัน (๑ คะแนน)					
๓.๓.๗ การนำเสนอเนื้อหาสมเหตุสมผล (๑ คะแนน)					
๓.๓.๘ ความสั้นยาวของสาระที่นำเสนอ เหมาะสมกับผู้เรียน (๑ คะแนน)					
๓.๓.๙ การนำเสนอมีการตั้งคำถามที่ชวน ให้คิดหรือนำไปสู่ข้อสรุป (๑ คะแนน)					
๔. รูปเล่มและการพิมพ์ (๕๑ คะแนน)					
๔.๑ ชื่อเรื่องน่าสนใจและสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ (๑ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๔.๒ ปกทบทวนและเหมาะสมกับขนาด ของหนังสือ (๑ คะแนน)					
๔.๓ การออกแบบปกสร้างความสนใจและ เกี่ยวเนื่องกับเนื้อหา (๑ คะแนน)					
๔.๔ การเย็บเล่มเหมาะสมและทนทาน (๑ คะแนน)					
*๔.๕ ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนและ จัดหน้าได้เหมาะสมสะดวกในการอ่าน (๑ คะแนน)					
**๔.๖ การพิมพ์ตัวอักษร ขนาดตัวอักษรและ ข้อความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (๑ คะแนน)					
***๔.๗ กระดาษที่ใช้พิมพ์มีคุณภาพดี (๑ คะแนน)					
๔.๘ ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่และ แผนภาพ สื่อความหมายได้ชัดเจน (๑ คะแนน)					
๔.๙ ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ และแผนภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา ได้ดียิ่งขึ้น (๒ คะแนน)					
๔.๑๐ ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ และแผนภาพ มีคำอธิบายที่เหมาะสม กับเนื้อหา (๒ คะแนน)					
๔.๑๑ ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ และ แผนภาพน่าเชื่อถือ (๓ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๔.๑๒ ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ และ แผนภาพมีความทันสมัย (๒ คะแนน)					
๔.๑๓ ปริมาณภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่และแผนภาพสอดคล้องกับสาระ และเหมาะสมกับวัย (๒ คะแนน)					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๒๔๕

* ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วน เช่น มีปกหน้า ปกใน คำนำ สารบัญ
บรรณานุกรม ดรรชนี และอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับหนังสือเรียน

** ขนาดตัวอักษรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาควรใช้ประมาณ ๑๖-๒๐ พอยท์
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาควรใช้ประมาณ ๑๔-๑๖ พอยท์

*** กระดาษควรใช้ประมาณ ๘๐ แกรม

ภาคผนวก ๒๐

แบบประเมินคำตำรา (ครั้งที่ ๒)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินคำตำราครอบคลุม ๔ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์
๒. เนื้อหาสาระ
๓. การนำเสนอ
๔. รูปเล่มและการพิมพ์

โดยมีรายละเอียดประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

๐	หมายถึง	มีคุณค่าระดับต่ำ
๑	หมายถึง	มีคุณค่าระดับพอใช้
๒	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดี
๓	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคุณค่าของตำรา โดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อแล้วเลือกระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

๓.๒ นำระดับคุณค่าที่ให้ไว้คูณด้วยคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ในวงเล็บ แล้วนำผลคูณใส่ไว้ในช่องคะแนน

๓.๓ รวมคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นแล้วกรอกผลรวมไว้ในช่องคะแนนรวม

เกณฑ์การประเมินค่าตำรา (ครั้งที่ ๒)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ (๒๑ คะแนน)					
๑.๑ ผู้เขียนมีวุฒิการศึกษาตรงหรือเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียน (๒ คะแนน)					
๑.๒ ผู้เขียนมีตำแหน่งหน้าที่การงาน ประสบการณ์ตรงหรือเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียน (๒ คะแนน)					
๑.๓ ผู้จัดพิมพ์มีความเชี่ยวชาญประสบการณ์และผลงานการจัดพิมพ์ตำรา (๒ คะแนน)					
๑.๔ จำนวนครั้งที่พิมพ์ (๑ คะแนน)					
๒. เนื้อหาสาระ (๖๖ คะแนน)					
๒.๑ การเสนอองค์ความรู้ ทรรศนะ หรือประเด็นใหม่ (๓ คะแนน)					
๒.๒ การเสนอแนวคิดเชิงวิเคราะห์และสังเคราะห์ (๓ คะแนน)					
๒.๓ ความถูกต้อง มีข้อมูลและหลักฐาน (๓ คะแนน)					
๒.๔ ความทันสมัย (๓ คะแนน)					
๒.๕ ความลึกซึ้ง ครบถ้วน สมบูรณ์ (๓ คะแนน)					
๒.๖ คุณค่าและประโยชน์ทางวิชาการ (๓ คะแนน)					
๒.๗ การอ้างอิงอย่างเหมาะสม ถูกต้องตามแบบแผน (๒ คะแนน)					
๒.๘ แหล่งอ้างอิงเชื่อถือได้ (๒ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๓. การนำเสนอ (๒๑ คะแนน)					
๓.๑ การใช้ภาษาวิชาการ (๒ คะแนน)					
๓.๒ การใช้ภาษาถูกต้อง กระชับ ชัดเจน สละสลวย (๒ คะแนน)					
๓.๓ การใช้ศัพท์บัญญัติ ศัพท์เทคนิค หรือ แปลศัพท์เป็นภาษาไทยตามแบบแผนสากล (๑ คะแนน)					
๓.๔ วิธีการนำเสนอเหมาะสม เช่น มีบทนำ การยกตัวอย่าง อธิบายขยายความ บทสรุป ข้อเสนอแนะ (๒ คะแนน)					
๔. รูปเล่มและการพิมพ์ (๑๒ คะแนน)					
๔.๑ ส่วนประกอบของรูปเล่มถูกต้องตาม แบบแผน (๑ คะแนน)					
๔.๒ มีภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนภาพ อธิบายเนื้อหาตามความจำเป็น (๑ คะแนน)					
๔.๓ กระดาษดี มีคุณภาพ (๑ คะแนน)					
๔.๔ การจัดหน้ากระดาษตา การพิมพ์ถูกต้อง ชัดเจน (๑ คะแนน)					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๑๒๐

ภาคผนวก ๒๑

แบบประเมินค่าวารสารวิชาการ (ครั้งที่ ๒)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินค่าวารสารวิชาการครอบคลุม ๔ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. ผู้จัดทำ
๒. เนื้อหาสาระ
๓. การนำเสนอ
๔. รูปเล่มและการพิมพ์

โดยมีรายละเอียดประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

๐	หมายถึง	มีคุณค่าระดับต่ำ
๑	หมายถึง	มีคุณค่าระดับพอใช้
๒	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดี
๓	หมายถึง	มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคุณค่าของวารสารวิชา โดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อแล้วเลือกระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

๓.๒ นำระดับคุณค่าที่ให้ไว้คูณด้วยคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ในวงเล็บ แล้วนำผลคูณใส่ไว้ในช่องคะแนน

๓.๓ รวมคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นแล้วกรอกผลรวมไว้ในช่องคะแนนรวม

เกณฑ์การประเมินค่าวารสารวิชาการ (ครั้งที่ ๒)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. ผู้จัดทำ (๒๑ คะแนน)					
๑.๑ บรรณาธิการ กองบรรณาธิการ หรือผู้จัดทำ มีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวข้องกับ กับเนื้อหา (๓ คะแนน)					
๑.๒ ผู้เขียนบทความ มีความรู้และประสบการณ์ ตรงหรือเกี่ยวข้องและมีข้อความแนะนำ ผู้เขียน (๓ คะแนน)					
๑.๓ การระบุนโยบายหรือวัตถุประสงค์ ในการจัดทำชัดเจน (๑ คะแนน)					
๒. เนื้อหาสาระ (๖๐ คะแนน)					
๒.๑ การนำเสนอบทความทางวิชาการ สอดคล้องตามนโยบายและวัตถุประสงค์ (๓ คะแนน)					
๒.๒ ความถูกต้อง มีข้อมูลและหลักฐาน (๓ คะแนน)					
๒.๓ การเสนอองค์ความรู้ ทรรศนะหรือ ประเด็นใหม่ทันสมัย (๓ คะแนน)					
๒.๔ การเสนอความคิดเห็นโดยปราศจากอคติ (๓ คะแนน)					
๒.๕ มีบทความย่อ (๑ คะแนน)					
๒.๖ ความคิดสร้างสรรค์ คุณค่าและประโยชน์ ทางวิชาการ (๓ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๒.๗ การอ้างอิงเหมาะสม ถูกต้องตาม แบบแผน (๒ คะแนน)					
๒.๘ แหล่งอ้างอิงเชื่อถือได้ (๒ คะแนน)					
๓. การนำเสนอ (๒๑ คะแนน)					
๓.๑ การใช้ภาษาวิชาการ (๒ คะแนน)					
๓.๒ การใช้ภาษาถูกต้อง กระชับ ชัดเจน สละสลวย (๒ คะแนน)					
๓.๓ การใช้ศัพท์บัญญัติ ศัพท์เทคนิค หรือ แปลศัพท์เป็นภาษาไทยตามแบบแผนสากล (๑ คะแนน)					
๓.๔ วิธีการนำเสนอเหมาะสม เช่น มีบทนำ การยกตัวอย่าง อธิบายขยายความ บทสรุป ข้อเสนอแนะ (๒ คะแนน)					
๔. รูปเล่มและการพิมพ์ (๑๘ คะแนน)					
๔.๑ ส่วนประกอบของรูปเล่มถูกต้องตาม แบบแผน (๑ คะแนน)					
๔.๒ มีภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนภาพอธิบายเนื้อหาตามความจำเป็น (๒ คะแนน)					
๔.๓ กระดาษดี มีคุณภาพ (๑ คะแนน)					
๔.๔ การจัดหน้ากระดาษ (๑ คะแนน)					
๔.๕ การพิมพ์ถูกต้องชัดเจน (๑ คะแนน)					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๑๒๐

ภาคผนวก ๒๒

แบบประเมินค่านิตยสาร (ครั้งที่ ๒)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินค่านิตยสารครอบคลุม ๕ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. เนื้อหาสาระ
๒. ภาพ
๓. การนำเสนอ
๔. รูปเล่ม การจัดหน้า และการพิมพ์
๕. โฆษณา

โดยมีรายละเอียดประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

- ๐ หมายถึง มีคุณค่าระดับต่ำ
- ๑ หมายถึง มีคุณค่าระดับพอใช้
- ๒ หมายถึง มีคุณค่าระดับดี
- ๓ หมายถึง มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคุณค่าของนิตยสารโดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อแล้วเลือก ระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

๓.๒ นำระดับคุณค่าที่ให้ไว้คูณด้วยคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ในวงเล็บ แล้วนำผลคูณใส่ไว้ในช่องคะแนน

๓.๓ รวมคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นแล้วกรอกผลรวมไว้ในช่องคะแนนรวม

เกณฑ์การประเมินค่านิตยสาร (ครั้งที่ ๒)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. เนื้อหาสาระ (๕๔ คะแนน)					
๑.๑ เนื้อหาสาระให้สาระความรู้ (๓ คะแนน)					
๑.๒ เนื้อหาสาระให้ความเพลิดเพลิน (๓ คะแนน)					
๑.๓ เนื้อหาสาระมีความหลากหลาย (๓ คะแนน)					
๑.๔ เนื้อหาสาระตอบสนองความสนใจ ของผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย (๓ คะแนน)					
๑.๕ เนื้อหาสาระส่งเสริมคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม (๓ คะแนน)					
๑.๖ เนื้อหาสาระส่งเสริมคุณธรรม และศีลธรรม (๓ คะแนน)					
๒. ภาพ (๒๗ คะแนน)					
๒.๑ การสื่อความหมายให้เข้าใจเนื้อเรื่อง ได้ง่ายชัดเจน (๒ คะแนน)					
๒.๒ ความสวยงาม มีเทคนิคการถ่ายภาพ มีศิลปะ (๓ คะแนน)					
๒.๓ ไม่เป็นภาพเสื่อมเสียศีลธรรม (๓ คะแนน)					
๒.๔ คำบรรยายภาพถูกต้อง กระชับรัด ชัดเจน (๑ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๓. การนำเสนอ (๒๕ คะแนน)					
๓.๑ ภาษาสุภาพและถูกต้อง (๓ คะแนน)					
๓.๒ ภาษาเหมาะสมกับรูปแบบการเขียน ที่นำเสนอ (๓ คะแนน)					
๓.๓ สื่อความหมายตรงตามข้อเท็จจริง (๒ คะแนน)					
๔. รูปเล่ม การจัดหน้าและการพิมพ์ (๓๐ คะแนน)					
๔.๑ ส่วนประกอบของรูปเล่มถูกต้อง ตามแบบแผน (๑ คะแนน)					
๔.๒ กระดาษมีคุณภาพ (๑ คะแนน)					
๔.๓ รูปเล่ม ปกสวยงาม สะดุดตา (๓ คะแนน)					
๔.๔ การจัดหน้าและภาพประกอบเหมาะสม สวยงาม (๓ คะแนน)					
๔.๕ การพิมพ์ภาพและตัวหนังสือชัดเจน (๒ คะแนน)					
๕. โฆษณา (๑๕ คะแนน)					
๕.๑ ปริมาณและสัดส่วนเหมาะสมและระบุ ชัดเจนว่าเป็นโฆษณา (๒ คะแนน)					
๕.๒ ไม่ขัดคุณธรรมและศีลธรรม ไม่โฆษณา เกินความจริงหรือโฆษณาเคลือบแฝง (๓ คะแนน)					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๑๕๐

ภาคผนวก ๒๓

แบบประเมินค่าหนังสือพิมพ์ (ครั้งที่ ๒)

คำชี้แจง

๑. ประเด็นการประเมิน แบบประเมินค่าหนังสือพิมพ์ครอบคลุม ๗ ประเด็นใหญ่ ได้แก่

๑. ข่าว
๒. คอลัมน์ สารคดี และบทความทั่วไป
๓. บทบรรณาธิการ
๔. ภาพ
๕. ภาษาหนังสือพิมพ์
๖. การพิมพ์และการจัดหน้า
๗. โฆษณา

โดยมีรายละเอียดประเด็นย่อยพร้อมคะแนนกำกับสำหรับให้ระดับการประเมินแต่ละประเด็นย่อย

๒. ระดับการประเมิน การกำหนดคุณค่าของแต่ละประเด็นย่อย มีระดับคุณค่า ๔ ระดับ คือ ๐ ถึง ๓

- ๐ หมายถึง มีคุณค่าระดับต่ำ
- ๑ หมายถึง มีคุณค่าระดับพอใช้
- ๒ หมายถึง มีคุณค่าระดับดี
- ๓ หมายถึง มีคุณค่าระดับดีมาก

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ พิจารณาคุณค่าของหนังสือพิมพ์ โดยประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อแล้วเลือกระดับการประเมินจากระดับ ๐ ถึง ๓ ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

๓.๒ นำระดับคุณค่าที่ให้ไว้คูณด้วยคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ในวงเล็บ แล้วนำผลคูณใส่ไว้ในช่องคะแนน

๓.๓ รวมคะแนนของประเด็นย่อยแต่ละประเด็นแล้วกรอกผลรวมไว้ในช่องคะแนนรวม

เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือพิมพ์ (ครั้งที่ ๒)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๑. ข่าว (๕๔ คะแนน)					
๑.๑ การพาดหัวข่าวสร้างสรรค์ (๓ คะแนน)					
๑.๒ ประเด็นควรแก่การเป็นข่าว (๒ คะแนน)					
๑.๓ ข่าวถูกต้องเที่ยงตรง (๓ คะแนน)					
๑.๔ ข่าวกะทัดรัด ชัดเจน (๒ คะแนน)					
๑.๕ การเสนอข่าวรวดเร็วและทันเหตุการณ์ (๒ คะแนน)					
๑.๖ การเสนอข่าวเจาะลึกและรอบด้าน (๓ คะแนน)					
๑.๗ ไม่ขัดคุณธรรมและศีลธรรม (๓ คะแนน)					
๒. คอลัมน์ สารคดี และบทความทั่วไป (๓๐ คะแนน)					
๒.๑ ความมีสาระและน่าสนใจ (๓ คะแนน)					
๒.๒ ประเด็นที่ต้องการสื่อสารชัดเจน (๒ คะแนน)					
๒.๓ คุณค่าในทางสร้างสรรค์ (๓ คะแนน)					
๒.๔ การเปิดโอกาสให้ผู้อ่านมีส่วนร่วม และสะท้อนความคิดเห็น (๒ คะแนน)					
๓. บทบรรณาธิการ (๖ คะแนน)					
๓.๑ การชี้แนะสังคม (๑ คะแนน)					
๓.๒ ความสัมพันธ์กับข่าวที่กำลังได้รับ ความสนใจเกี่ยวกับประโยชน์ของส่วนรวม (๑ คะแนน)					

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณค่า				คะแนน ที่ได้
	๐	๑	๒	๓	
๔. ภาพ (๒๑ คะแนน) ๔.๑ สื่อความหมายให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่าย ชัดเจน (๒ คะแนน) ๔.๒ ไม่เป็นภาพอุจาด ลามก น่าหวาดเสียว เสื่อมเสียศีลธรรม (๓ คะแนน) ๔.๓ การแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันทั่วทั้งที่ (๑ คะแนน) ๔.๔ มีคำบรรยายภาพถูกต้อง กระชับรัด ชัดเจน (๑ คะแนน)					
๕. ภาษาหนังสือพิมพ์ (๑๕ คะแนน) ๕.๑ ภาษาสุภาพและถูกต้อง (๓ คะแนน) ๕.๒ สื่อความหมายตรงตามข้อเท็จจริง (๒ คะแนน)					
๖. การพิมพ์และการจัดหน้า (๕ คะแนน) ๖.๑ การพิมพ์ภาพและตัวหนังสือชัดเจน (๑ คะแนน) ๖.๒ การจัดหน้ากระจ่างตา (๑ คะแนน) ๖.๓ ขนาดตัวหนังสือและภาพ มีความเหมาะสม (๑ คะแนน)					
๗. โฆษณา (๑๕ คะแนน) ๗.๑ ปริมาณและสัดส่วนเหมาะสม และระบุ ชัดเจนว่าเป็นโฆษณา (๒ คะแนน) ๗.๒ ไม่โฆษณาเกินความจริงหรือโฆษณา เคลือบแฝง (๓ คะแนน)					
คะแนนรวม					
คะแนนเต็ม					๑๕๐

ภาคผนวก ๒๔

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเกณฑ์การประเมินค่านิยายและเรื่องสั้น

๑. ศาสตราจารย์ คุณหญิงกุหลาบ มลลิกะมาส
ประธานกรรมการตัดสินรางวัลวรรณกรรมซีไรต์
คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ
๒. คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ
อนุกรรมการตัดสินกวีนิพนธ์ คณะกรรมการพัฒนาหนังสือ กระทรวงศึกษาธิการ
๓. ศาสตราจารย์ ดร.กุสุมา รัชมณี
ศาสตราจารย์ ระดับ ๑๐ ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี
มหาวิทยาลัยศิลปากร
กรรมการตัดสินรางวัลวรรณกรรมซีไรต์
คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ
๔. รองศาสตราจารย์ ดร.เรีนฤทัย สัจจพันธุ์
รองศาสตราจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
อดีตเลขาธิการสมาคมภาษาและหนังสือ
กรรมการตัดสินรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนหรือซีไรต์
คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ
๕. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร
รองศาสตราจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อดีตนายกสมาคมภาษาและหนังสือ
กรรมการตัดสินรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนหรือซีไรต์
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิพุธ โสภวงศ์
ประธานกรรมการคัดเลือกเรื่องสั้นรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน
หรือซีไรต์
สอนและเขียนตำราเกี่ยวกับการเขียนบันเทิงคดี

๗. อาจารย์ชัยมัยกร แสงกระจ่าง
นักเขียนอิสระ
นักวิจารณ์วรรณกรรม
๘. นายพลาดิสัย สิทธิธัญกิจ
นักวิชาการ ๗ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
กรรมการสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย
กรรมการสมาคมนักหนังสือพิมพ์ในพระบรมราชูปถัมภ์
ผลงานเขียนบันเทิงคดี
๙. อาจารย์ภิญโญ กองทอง
หัวหน้าภาควิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
รองผู้อำนวยการโครงการบัณฑิตศึกษาด้านภาษาไทยเพื่อธุรกิจ
กรรมการพิจารณาและตัดสินเรื่องสันติเด่นของสมาคมภาษาและหนังสือ
นักวิจารณ์เรื่องสั้น
๑๐. นางสาววย ไรจนสโรช
ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ
ผลงานเขียนหนังสือสำหรับเด็ก เช่น เรื่องราชามูฮุน ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการ
พัฒนาหนังสือแห่งชาติปี ๒๕๒๙
นักเขียนนวนิยาย กวีนิพนธ์ และเรื่องสั้น
อนุกรรมการตัดสินนวนิยาย คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ

ภาคผนวก ๒๕

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเกณฑ์การประเมินค่ากวีนิพนธ์

๑. คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ

อนุกรรมการตัดสินกวีนิพนธ์ คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
ประธานคณะกรรมการตัดสินรางวัลวรรณกรรมซีไรต์
ผลงานเขียนกวีนิพนธ์ ตำรา ด้านวรรณคดี

๒. ศาสตราจารย์ ดร.กุสุมา รัชมณี

ศาสตราจารย์ ระดับ ๑๐ ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี
มหาวิทยาลัยศิลปากร
อนุกรรมการบัญญัติศัพท์วรรณกรรมราชบัณฑิตยสถาน

๓. รองศาสตราจารย์ ดร.รีนฤทัย ลัจจพันธุ์

รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
อดีตเลขาธิการสมาคมภาษาและหนังสือ
กรรมการตัดสินรางวัลวรรณกรรมซีไรต์
คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ
ผลงานเขียนตำราด้านวรรณคดี

๔. รองศาสตราจารย์วินัย ภูะหงษ์

รองศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผลงานเขียนกวีนิพนธ์ ตำราด้านกวีนิพนธ์

๕. รองศาสตราจารย์ดร.สุวรรณา เกรียงไกรเพชร

รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อดีตนายกสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย
กรรมการตัดสินรางวัลวรรณกรรมซีไรต์

๖. อาจารย์สมประสงค์ ปิ่นจินดา

กรรมการตัดสินกวีนิพนธ์รางวัลวรรณกรรมซีไรต์
กรรมการตัดสินกวีนิพนธ์คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ

ประธานกรรมการจัดการประกวดกวีนิพนธ์ด้านอ่านคำประพันธ์ แต่งคำประพันธ์
กรมศิลปากร

ผลงานเขียนกวีนิพนธ์ของกรมศิลปากรในวโรกาสเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๗. นางชมัยกร แสงกระจ่าง
เขียนกวีนิพนธ์

ผลงานเขียน ได้รับรางวัลชมเชยประเภทกวีนิพนธ์ จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือ
แห่งชาติ ปี ๒๕๓๓

๘. นางสาววันเพ็ญ เข็นตระกูล

ผลงานเขียนกวีนิพนธ์ ได้รับรางวัลจากการเขียนกวีนิพนธ์ เช่น รางวัลทุนวรรณสุพัฒน์
รางวัลวรรณกรรมไทยบัวหลวง

๙. นางสลวย โรจนโสโร

ผลงานเขียนกวีนิพนธ์

ผลงานเขียนกวีนิพนธ์สำหรับเด็กได้รับรางวัลชมเชยจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือ
แห่งชาติปี ๒๕๒๙

๑๐. นายอำพล สุวรรณธาดา

ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต

อุปนายกสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย

ผลงานเขียนกวีนิพนธ์

กรรมการตัดสินรางวัลวรรณกรรมซีไรต์

ภาคผนวก ๒๖

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเกณฑ์การประเมินค่าสารคดี

๑. รองศาสตราจารย์มาลี บุญศิริพันธ์

รองศาสตราจารย์คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
สอนและเขียนตำราเกี่ยวกับการเขียนสารคดี

๒. รองศาสตราจารย์ยุพร แสงทักษิณ

รองศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรรมการตัดสินรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์แห่งอาเซียนหรือซีไรต์
นักเขียนสารคดีได้รับรางวัลดีเด่นของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติประจำปี
๒๕๓๘ และประจำปี ๒๕๓๙ และรางวัลชมเชยประจำปี ๒๕๓๑

๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิพุธ โสภวงศ์

ข้าราชการบำนาญ
สอนและเขียนตำราเกี่ยวกับการเขียนสารคดี
วิทยากรอบรมครูเรื่องการเขียนสารคดีเชิงสร้างสรรค์ของกรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ

๔. อาจารย์วิทย์ากร เชียงกุล

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
นักเขียนสารคดีและบทความ
ผลงานวิจัยเรื่อง “โครงการหนังสือดีที่คนไทยน่าจะได้อ่าน” ของสำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย

๕. นายถวัลย์ มาศจรัส

นักวิชาการวัฒนธรรม ๗
หัวหน้าฝ่ายศิลปินแห่งชาติ สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ
ผลงานเขียนสารคดีหลายเรื่อง
หนังสือเกี่ยวกับการเขียนสารคดีและคู่มือการเขียนสารคดี
วิทยากรบรรยายในสถาบันการศึกษา สมาคม ชมรมต่างๆ เกี่ยวกับการเขียนสารคดี

๖. นายธรรมเกียรติ กันอริ

นักหนังสือพิมพ์อิสระ

กรรมการบริหารสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย

กรรมการตัดสินรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์แห่งอาเซียนหรือซีไรต์

ผลงานเขียนบทความได้รับรางวัลบทความดีเด่น รางวัลกองทุน ม.ร.ว.อายุมงคล ไสณกุล

๗. นายธีรภาพ โลหิตกุล

นักเขียนสารคดีอิสระ

นักเขียนและช่างภาพสารคดี กองบรรณาธิการ อนุสาร อสท. ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๐-๒๕๓๑

ผู้เขียนบทและควบคุมการผลิตสารคดีโทรทัศน์ รายการโลกสลัpsi บริษัทแปซิฟิค

อินเตอร์คอร์ดโปรเซชั่น พ.ศ. ๒๕๓๒-๒๕๓๗

ผลงานบทความสารคดีตามนิตยสารหลายฉบับและผลงานบทความสารคดีรวมเล่ม
พ็อคเก็ตบุ๊ค เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา, สายน้ำและความทรงจำ, คนไทในอุษาคเนย์ ฯลฯ

๘. นางปราณี ปราบริปู

นักวิชาการศึกษา ๘ โครงการส่งเสริมและพัฒนาการใช้ภาษาไทย ศูนย์พัฒนานักหนังสือ
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ผลงานเขียนบทความสารคดีลงในวารสารวิชาการ

บรรณาธิการจัดทำหนังสือวิชาการเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับสารคดีและบทความสารคดี

๙. นายพลาดิสัย สิทธิธัญกิจ

นักวิชาการ ๗ กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กรรมการสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย

กรรมการสมาคมนักหนังสือพิมพ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

ผลงานเขียนสารคดี

๑๐. นายวันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์

บรรณาธิการบริหารนิตยสารสารคดี

ผู้บรรยายพิเศษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

และมหาวิทยาลัยมหิดล

ผลงานเขียนได้รับรางวัลชมเชยประเภทหนังสือสารคดีดีเด่นจากการประกวดในงาน
สัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

ภาคผนวก ๒๓

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเกณฑ์การประเมินค่าน้ำหนักสำหรับเด็ก

๑. ศาสตราจารย์ ดร.ลมูล รัตตากร
อดีตศาสตราจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อดีตอาจารย์สอนวรรณกรรมเด็กและวัยรุ่น ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
กรรมการประกวดหนังสือสำหรับเด็กของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ
ผู้เขียนและผู้แปลหนังสือสำหรับเด็กและวัยรุ่น และเคยได้รับพระราชทานรางวัล
ชมเชยหนังสืออ่านสำหรับเด็กอายุ ๓-๕ ปี
ผู้แปลหนังสืออ่านประกอบของกรมวิชาการ
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ คุประตกุล
รองศาสตราจารย์ ระดับ ๙ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
ผู้เขียนคอลัมน์นิสต์ มีผลงานการเขียนหนังสือ และบทความเป็นจำนวนมาก
กรรมการตัดสินหนังสือเด็กเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์
ผลงานเขียนนวนิยายและบทความเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์
๓. ศาสตราจารย์บันลือ พฤกษ์วัน
อดีตศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
ผลงานเขียนหนังสือเกี่ยวกับวรรณกรรมสำหรับเด็ก
ผลงานเขียนหนังสือสำหรับเด็ก เช่น นิทานสำหรับเด็ก
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกริก ยืนพันธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผลงานเขียนและวาดภาพหนังสือสำหรับเด็ก
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรรณิ วราทร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผลงานเขียนหนังสือนิทานประกอบภาพสำหรับเด็ก (พ.ศ. ๒๕๒๓-๒๕๒๕)

อาจารย์สอนวิชาด้านวรรณกรรมหนังสือสำหรับเด็กและวัยรุ่น

(พ.ศ. ๒๕๒๓-ปัจจุบัน)

กรรมการการประกวดต้นฉบับหนังสือสำหรับเด็กของกรมวิชาการ (๒๕๓๐)

๖. นางสาวจินตนา ไบกาซุย

นักวิชาการศึกษา ระดับ ๘ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการแปลหนังสือ

นักเขียน นักแปล บรรณาธิการหนังสือสำหรับเด็ก (หนังสือเสริมประสบการณ์ของ ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ ประมาณ ๒๕ ปี)

กรรมการตัดสินการประกวดหนังสือสำหรับเด็กของกระทรวงศึกษาธิการ (การประกวดหนังสือดีเด่นประจำปีของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ) และของหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งเอกชนและราชการซึ่งเป็นผู้จัดประกวด

ผลงานเขียนหนังสือตำราด้านการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสือเรียน และสื่อการเรียนการสอนประเภทอื่น ๆ

วิทยากรให้การอบรมการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กแก่ครูอาจารย์ที่ประสงค์จะทำผลงานประกอบการเรียนการสอนของตน การเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการของตน

๗. นางพรจันทร์ จันทวิมล

กรรมการจัดทำและคัดเลือกหนังสือส่งเสริมการอ่านชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กรมวิชาการ

ผลงานเขียนหนังสือสำหรับเด็กจำนวนมาก และได้รับรางวัลในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

๘. นางสาวสมพร จารุณัฏ

อดีตผู้อำนวยการสถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดทำหนังสือเรียนและหนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

กรรมการร่วมพิจารณาตัดสินหนังสือดีเด่นของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (กลุ่มหนังสือบันเทิงคดีและสารคดีสำหรับเด็ก ก่อนวัยรุ่น)

ผู้เขียนหนังสือคู่มือการเขียนเรื่องบันเทิงคดีและสารคดีสำหรับเด็กของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

๙. นายวิริยะ สิริสิงห

ผลงานเขียนหนังสือสำหรับเด็ก ได้รับรางวัลในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ
กรรมการตรวจหนังสืออ่านเสริมประสบการณ์ กรมวิชาการ

๑๐. นางสาววย โรจน์สโรช

ผลงานเขียนกวีนิพนธ์สำหรับเด็กได้รับรางวัลจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ
ปี ๒๕๓๙

ภาคผนวก ๒๘

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเกณฑ์การประเมินค่านักเรียน

๑. ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ
อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
อดีตคณบดีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผลงานตำราที่ได้รับรางวัลสนับสนุนการแต่งและการแปลตำรา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เรื่องการเมืองระหว่างประเทศและการเมืองการปกครองเอเชียไทยเปรียบเทียบ
๒. ศาสตราจารย์ฐะปะนีย์ นาครทรรพ
อดีตอาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อดีตกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
อดีตหัวหน้าคณะในการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย (สำหรับอ่านประกอบ) ระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น
ผลงานเขียนหนังสือเรียนภาษาไทย วิชาเลือกระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
๓. ศาสตราจารย์ประภาศรี สีนอำไพ
อดีตหัวหน้าภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผลงานเขียนหนังสือเรียนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา
ผลงานเขียนหนังสือพัฒนาการของหลักสูตรและการสอนวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา
๕. รองศาสตราจารย์วารี ธีระจิตร
อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผลงานเขียนตำราหลักการวิเคราะห์หนังสือแบบเรียนในระดับประถมศึกษาและแบบเรียน
ในระดับประถมศึกษา กลุ่ม สปช. ทั้งของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักพิมพ์เอกชน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการวิเคราะห์แบบเรียน
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สินชัย กระบวนแสง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
กรรมการตรวจแบบเรียนและคู่มือครูวิชาสังคมศึกษา กรมวิชาการ

๗. ดร.นงนุช ชาญปริยวาทิงค์ (นาง)

รองผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

พัฒนาหนังสือเรียน คู่มือครู เอกสารเสริม วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาคอมพิวเตอร์

บรรณาธิการหนังสือเรียน คู่มือครู เอกสารเสริม วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาคอมพิวเตอร์

๘. นายदनัย ยังกง

หัวหน้าสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ๒

กรรมการจัดทำหนังสือเรียนและคู่มือครูวิชาคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับนักเรียนในโครงการ พสวท.

กรรมการตรวจหนังสือเรียนวิชาคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

๙. นางปราณี ปราบริปู

นักวิชาการศึกษา ๘ โครงการส่งเสริมและพัฒนาการใช้ภาษาไทย

ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ

กรรมการและเลขานุการการจัดทำหนังสือเรียนและคู่มือครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กรรมการตรวจหนังสือเรียนและคู่มือครูภาษาไทย ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

๑๐. นายพิศาล สร้อยอุร่า

รองผู้อำนวยการ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

บรรณาธิการ หนังสือเรียนและคู่มือครู วิชาชีววิทยา สถาบันส่งเสริมการสอน

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๒๓-๒๕๒๕

ภาคผนวก ๒๕

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเกณฑ์การประเมินค่าตำราและวารสารวิชาการ

๑. ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ
อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
อดีตคณบดีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผลงานตำราที่ได้รับรางวัลสนับสนุนการแต่งและแปลตำราจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เรื่อง การเมืองระหว่างประเทศและการเมือง การปกครองเอเชียไทยเปรียบเทียบกับ
๒. ศาสตราจารย์ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย
อธิการบดีมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
อดีตปลัดทบวงมหาวิทยาลัยและอดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๓. ศาสตราจารย์ ดร.จรรยา สุวรรณทัต
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
อดีตอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และอดีตผู้อำนวยการ
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
๔. ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ
ศาสตราจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และราชบัณฑิต
๕. ศาสตราจารย์ฐะปะนีย์ นาครทรรพ
อดีตอาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๖. ศาสตราจารย์ธำรง เปรมปรีดิ์
ศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยมหานคร
๗. ศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา บริสุทธิ์
ศาสตราจารย์คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และราชบัณฑิต
ประธานคณะกรรมการส่งเสริมการแต่งตำรา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๘. รองศาสตราจารย์ธีระชัย ปุณณโชติ
อดีตหัวหน้าภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๙. รองศาสตราจารย์วารี ธีระจิต
อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑๐. อาจารย์ ดร.นงนุช ชาญปริยวาทีวงศ์
รองผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ภาคผนวก ๓๐

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเกณฑ์การประเมินค่านิตยสารและหนังสือพิมพ์

๑. รองศาสตราจารย์ชวรัตน์ เชิดชัย

รองศาสตราจารย์ สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อดีตประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

๒. รองศาสตราจารย์ ดร.ดรุณี หิรัญรักษ์

รองศาสตราจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อดีตคณบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓. รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ

รองศาสตราจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔. นายมานิจ สุขสมจิตร

บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

๕. รองศาสตราจารย์มาลี บุญศิริพันธ์

รองศาสตราจารย์คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๖. นายเรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์

รองประธานกรรมการบริษัทมติชน จำกัด

อดีตบรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์มติชน

๗. นายสมหมาย ปาริฉัตรดี

บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์มติชน

อดีตบรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์มติชน

๘. นายสุวัฒน์ ทองธนากุล

บรรณาธิการอำนวยการ หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ นายกสมาคมกัหนังสือพิมพ์

แห่งประเทศไทย ประธานสมาพันธ์กัหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เลขาธิการ

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

๙. ดร.จันทิมา เขียวแก้ว

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและผู้อำนวยการหลักสูตรนิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต

คณะนิเทศศาสตร์การตลาด มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

หัวหน้าโครงการปริญญาโท คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

บรรณาธิการนิตยสาร “สาระสราญ”

๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลธิชา สุทธินิรันดร์กุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้สอนวิชาวารสารและหนังสือพิมพ์

แนะนำผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล รองศาสตราจารย์ชุดิมา สัจจามันท์
การศึกษา อ.บ.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ม.,อ.ม.(บรรณารักษศาสตร์)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, Post-Grad. Diploma, Science
Information Specialists in Southeast Asia, Master of Librany
Science (ทุน UNESCO/UNDP) University of the Philippines
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ ระดับ ๙ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ และรองอธิการบดี
ฝ่ายปฏิบัติการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัย

ผู้เขียนหนังสือ ว.ณ ประมวญมารค : พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า
วิภาวดีรังสิต (รางวัลชมเชยประเภทสารคดีในการประกวดหนังสือดีเด่น
ประจำปี ๒๕๒๐ ของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ)

รางวัลวรรณกรรมไทย (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๙) และ ปกิณกะเรื่อง
หนังสือในสมัยรัตนโกสินทร์ (รางวัลชมเชยประเภทสารคดีในการ
ประกวดหนังสือดีเด่นประจำปี ๒๕๒๕ ของคณะกรรมการพัฒนา
หนังสือแห่งชาติ)

เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ เรื่อง การเลือก
สื่อสิ่งพิมพ์

ตำราและบทความทางวิชาการอีกจำนวนมาก

บรรณธิการวารสารสุโขทัยธรรมาธิราชและวารสารห้องสมุด

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลงานทางวิชาการของอาจารย์สถาบันต่าง ๆ

งานวิจัยที่รับผิดชอบ

หัวหน้าโครงการวิจัยและรับผิดชอบการพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าตำรา
วารสารวิชาการ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์

ชื่อ นามสกุล รองศาสตราจารย์วรรณ บัวเกิด
วุฒิการศึกษา ค.บ. (ภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ค.ม. (ภาษาไทย)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ ระดับ ๙ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง

เขียนตำราเกี่ยวกับการเขียนบันทึกคดีและการวิจารณ์งานเขียน
ประเภทบันทึกคดี

งานวิจัยที่รับผิดชอบ

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่านวนิยายและเรื่องสั้น และสารคดี

ชื่อ นามสกุล รองศาสตราจารย์ธนรัชฏ์ ศิริสวัสดิ์
วุฒิการศึกษา ค.บ.(เกียรตินิยมอันดับ ๑) ภาษาไทย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ค.ม.
(ภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ ระดับ ๙ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง

เขียนตำราที่เกี่ยวข้องกับงานเขียนทางวิชาการ

งานวิจัยที่รับผิดชอบ

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่านั่งสือเรียน

ชื่อ นามสกุล นางสาวศิริน โจนสโรช
วุฒิการศึกษา ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตำแหน่ง บรรณารักษ์ ระดับ ๖ สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง

ประพันธ์บทอาเศียรวาทราชสดุดีในวารสารและหนังสือของมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช รัฐสภาสาร นิติสารศิลปวัฒนธรรม ประพันธ์
บทกวีพิมพ์ในนิติสารสตรีสาร ขวัญเรือน สกุลไทย ศิลปวัฒนธรรม
เขียนสารคดีสำหรับเด็ก เรื่องงานฉลองสิริราชสมบัติ พิมพ์เผยแพร่
ในหนังสือของมูลนิธิดำรงไทย ได้รับวุฒิปดฺตรและรางวัลงานเขียนที่ได้รับ
การคัดเลือกและอ่านโดยวิทยาการประเภท บทนำสารคดี การพรรณนา
ตัวละครในนวนิยาย กวีนิพนธ์ ในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการพบนักเขียน
เพื่อเขียน มีนาคม ๒๕๔๐ จัดโดยสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย

งานวิจัยที่รับผิดชอบ

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่ากวีนิพนธ์ และหนังสือสำหรับเด็ก

คณะผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ชุตินา สัจจามันท์

รองศาสตราจารย์วรรณา บัวเกิด

รองศาสตราจารย์ธนรัชฎ ศิริสวัสดิ์

นางสาวศิริิน โรจนสโรช

บรรณาธิการที่ปรึกษา

นางรัตนา ภาชาฤทธิ์

บรรณาธิการ

นางธนาภรณ์ กอวัฒนา

ภาพปกและภาพประกอบ

นายชูเกียรติ เกิดอุดม

นายอุทัย ไชยกลาง

หนังสือชุดงานวิจัยด้านภาษาไทย.

อันดับที่ ๑ การพัฒนารูปแบบเสริมสร้างนิสัยการอ่านสำหรับนักศึกษาสถาบันราชภัฏ

อันดับที่ ๒ การพัฒนาเกณฑ์การประเมินคำวรรณกรรมไทย

